

Schriftverklaringen

24 delen

In hedendaagse grammatica herzien

En in volgorde van de Bijbelboeken geplaatst,

In 14 aparte documenten.

DERTIENDE DOCUMENT

GALATEN – 2 TIMOTHEÛS

door

Dr. H. F. KOHLBRÜGGE

In leven predikant bij de Nederlands-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld

Eerdere uitgave: De Protestantse Periodieke Pers
Berkel, Z. H.
1965

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2011**

INHOUD

1. De genade van onze Heere Jezus Christus

Genade zij u en vrede van God de Vader en onze Heere Jezus Christus. Galaten 1:3

2. De Heere Jezus Christus Zijn volk verlost van de wereld

Die Zichzelve gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, naar de wil van onze God en Vader. Galaten 1:4

3. De vloek der Wet en de verlossing daarvan

Doch de wet is niet uit het geloof; maar: de mens die deze dingen doet, zal door dezelfde leven. Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; enz. Galaten 3: 12 - 14

4. God is Één

Maar God is Eén. Galaten 3: 20b

5. In Christus gedoopt

Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus. Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan. Galaten 3: 26, 27

6. De werken van het vlees en de vrucht van de Geest

Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders, alleen gebruik de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees, maar dient elkaar door de liefde; ... Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, enz. Galaten 5: 13-26

7. Zalig uit genade

Want uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof. En dat niet uit u, het is Gods gave, niet uit de werken, opdat niemand roeme. Eféze 2: 8

8. Geschapen tot goede werken

Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelfde zouden wandelen. Eféze 2: 10

9. Oneindige liefde van Christus

Opdat gij ten volle kon begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld zou worden tot al de volheid Gods. Eféze 3: 18 en 19

10. De verzegeling met de Heilige Geest. I

Eféze 4: 30:

En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing.

11. De verzegeling met de Heilige Geest. II

En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing. Eféze 4: 30

12. De vreze Gods

Opdat gij beproeft de dingen, die daarvan verschillen, opdat gij oprecht zijt en zonder aanstoot te geven, tot de dag van Christus; vervuld met vruchten der gerechtigheid. Filippensen 10 en 11a

13. Christus tot Voorbeeld.

Indien er dan enige vertroosting is in Christus ... Die, in de gestaltenis Gods zijnde, ... de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, Enz. Filip. 2: 1 tot 8.

14. In de Heere verblijd

Verblijdt u in de Heere alle tijd; opnieuw zeg ik: verblijdt u! Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend. De Heere is nabij! Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles, enz. Filippenzen 4: 4 tot 7:

15. Onze wandel in de hemel

Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus. Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, enz. Filippenzen 3 : 20, 21

16. De vreugde in de Heere

Verblijdt u in de Heere alle tijd; wederom zeg ik: verblijdt u! Filippenzen 4: 4

17. Gebed voor meerder kennis van God

“Waarom ook wij, van die dag af, dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand.” Kolossenzen 1: 9

18. Christus ons Leven

Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons Leven is, dan zult ook gij, met Hem, geopenbaard worden in heerlijkheid. Kolossenzen 3: 4

19. Zoekt de dingen die boven zijn

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods. Kolossenzen 3: 1-10

20. De geestelijke kleding der gelovigen

Zo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, Koloss. 3: 12-16

21. De hemelse muziek

Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkaar met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, Enz. Kolossenzen 3: 15.

22. Eigen werk of Genade?

Paulus, een apostel van Jezus Christus, naar het bevel van God, onzen Zaligmaker, en den Heere Jezus Christus, Die onze Hope is. Aan Timothëüs, 1 Timotheüs 1: 17

23. Ware gebruik en misbruik van de wet

Doch wij weten, dat de wet goed is, zo iemand die wettig gebruikt. 1 Timothëüs 1: 8:

24. Één Middelaar

Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods, Enz. 1 Timotheüs 2: 5 en 6

25. De leer van Profeten en Apostelen

Dat gij van kindsaf de Heilige Schriften geweten hebt, Enz. 2 Timotheüs 3: 15-17

1. De genade van onze Heere Jezus Christus

Het is ons, geliefden, allen gezet eenmaal te sterven, en daarop volgt dan voor een iegelijk onzer het oordeel. Niemand kan de dood ontvlieden, en zich aan het eeuwige oordeel onttrekken. Wij zijn echter zo verroest, wij zitten zo vast in dit aardse leven, dat wij de gedachte aan dood en eeuwigheid liefst zeer ver van ons zetten. Wij zitten vast aan het zichtbare, zijn daarin, als het ware, begraven, zodat wij ons nauwelijks de tijd gunnen, ernstig aan de Heere, of aan de dood en de eeuwigheid te denken. Denken wij echter aan Hem en aan onze dood, dan is er niemand onder ons, die uit zich zelf naar Hem verlangt, dan is er niemand onder ons, die niet de last der zonden zwaar op het hart drukt, en die niet siddert bij de gedachte aan Gods eeuwiggeldend oordeel.

Het is ons van nature niet eigen aan Gods gebod te denken en dat te doen. Dat is dan ook de oorzaak, waarom ons geweten ons aan ons zelf ontdekt, zodat wij leren inzien, dat wij tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd hebben, geen derzelven hebben gehouden, en nog steeds tot alle boosheid geneigd zijn.

Mijn geliefden! God, de levende en waarachtige God werkelijk voor ogen te hebben en te houden, Hem waarlijk te vrezen, zonder naar des mensen toorn of vijandschap te vragen, de naaste oprecht lief te hebben, de vijanden te zegenen, de broeder of zuster elke steen uit de weg te ruimen, waarover zij zouden kunnen struikelen en vallen, goed te doen, - zoals onze hemelse Vader goed doet, die Zijn verkwikkende regen laat neerdalen op rechtvaardigen en goddelozen, - dat alles zijn geen vruchten, die op onze akker groeien. Wij worden dagelijks bevonden in overtreding van Gods heilige en eeuwiggeldende geboden; doch over deze wijsheid glijden wij onze lichtzinnigheid heen, en denken er nauwelijks om. O, hoe kunnen wij daarheen wandelen, zonder genade en dien tengevolge zonder vrede in ons binnenste! Voortdurend verliezen wij Hem uit het oog, die niet ophoudt ons wel te doen, ondanks onze onwaardigheid. Ja, voortdurend verliezen wij Hem uit het oog, die het allerbeste, wat Hij had, Zijn eigen lieve Zoon overgegeven heeft voor onze verlossing.

Daarom, geliefden, zijn er overal en ook in ons midden zo velen, die slapen, daarom is er zoveel onwetendheid, daar vandaan komt het, dat men het liefst maar niet denkt aan hetgeen men steeds voor ogen moest hebben. Ja, dat is de oorzaak dat wij evenals Adam bang zijn voor God en Hem vrezen, niet met een kinderlijke, maar met een slaafse vrees, zodat wij, als Hij tot ons nadert, ons verschuilen achter de bomen, om dan in onze duistere schuilhoek nu eens dit dan weer dat woord ter hand te nemen. En om er kussens voor onze oksels van te maken en ons te stijven in onze ongerechtigheid, en daar vandaan komt het ook in de ure des doods zoveel vertwijfeling, zodat alles ons dreigt te ontsinken.

Ik vraag het een ieder af voor het aangezicht van een alwetende God: *bent u bereid te sterven?* Hebt u een hartelijk verlangen naar de Heere Jezus Christus? Verheugt ge u werkelijk en oprecht als u aan uw laatste uurtje denkt? O, zullen wij niet mee al op zulke vragen moeten verstommen? Het is geen vrucht van onze akker, Gods genade te geloven, genade aan te nemen, ons op genade of ongenade te werpen in de handen van een soevereine God! Het is geen vrucht van onze akker, vrede met God te hebben, vrede met Hem te houden, in vrede te leven met de naaste, met de broeders, het is geen vrucht van onze akker, elkaar van harte te vergeven, waar wij zwaar beledigd en gekrenkt zijn.

Waar wij ook de Heilige Schrift, Gods eeuwigblijvend Woord, openslaan, daar vinden wij overal twee leerstukken, die ons worden voorgehouden, die wij uit en van onszelf

niet verstaan kunnen, maar die de Heilige Geest ons moet leren. En die wij het best zullen leren begrijpen, als wij tot over de lippen in de nood en in de zonde zitten, als alle baren en golven over ons hoofd gaan, als de vijanden van onze ziel ons aan alle zijden omringen, zodat zij links en rechts, van voren en van achter op ons losstormen. Deze beide leerstukken vinden wij overal bij de apostelen, ook bij de profeten, bijvoorbeeld in de brief aan de Galaten, hoofdstuk 1: 3, waar wij lezen:

Genade zij u en vrede van God de Vader en onze Heere Jezus Christus.

Allereerst vraag ik naar aanleiding daarvan: ***wat is genade?***

Wij verstaan onder het woord "genade" de troostrijke waarheid, dat God ons naderen wil in Jezus Christus. Als Hij het echter is, die tot ons nadert, zo is Hij God en geen mens, zodat wij omtrent Hem geen aardse gedachten mogen koesteren. Als Hij in genade tot ons komt, dan gedenkt Hij onze vorige zonden niet en dan is er bij Hem geen toorn noch grimmigheid. Dan vervult Hem dezelfde teerheid en barmhartigheid, waarmee een moeder haar ziek, hulpeloos en stervend kind op haar schoot en aan haar borst legt. Als Hij Zich over ons ontfermt, dan is Hij evenzo gezind als het moederdier, wier binnenste als het ware heen en weer wordt bewogen met teerheid voor het jonggeboren dier, dat hulpeloos neer ligt. O, die innerlijke bewegingen der barmhartigheid van onze God, waarmee ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte! Het zijn de sterkste bewegingen die ik ken, zij zijn geweldiger dan bliksem- of donderslagen, geweldiger dan de stormwind, want niets biedt hen duurzaam weerstand, zij laten zich niet ophouden door de donderslagen der wet, niet door het aanklagend geroep van alle duivelen. Als Hij in genade tot ons nadert, dan is alles wat aan Hem is, louter goedertierenheid, louter barmhartigheid, louter ontferming! Dit is de wijze waarop Hij tot een arme zondaar nadert.

En hoe zijn wij gezind, hoe ziet het er bij ons uit, als Hij tot ons komt? Ach, wij zijn zo dood, zo verkeerd, zo hoogmoedig, dat wij niet eens naar genade verlangen, zo dood, dat wij geen zintuig hebben om de genade Gods te bespeuren of die te ontvangen. Ja, wij zijn dikwijls zo verkeerd, dat wij met opgeheven schild God tegemoet durven treden; of, wij liggen neer in de grootste hulpeloosheid of verzinken zelfs in vertwijfeling, zodat wij het luide uitspreken: met mij is het uit en gedaan, voor mij is geen redding of uitkomst meer mogelijk! Mijn zonden zijn te groot, te veel, te afschuwelijk en tot mij kan de heilige God niet meer naderen. Het kan zelfs wel gebeuren, dat, wanneer de Heere tot ons komt, wij allerlei hoogten, allerlei barricaden tegen Hem opwerpen, om Hem te verhinderen tot ons te komen. Het kan gebeuren, dat wij allerlei in het werk stellen om de Heere te verhinderen, Zijn genade over ons te verheerlijken. Ach, van nature geeft de mens liever alles wat hij bezit prijs, hij geselt zich liever ten dode, hij legt zich liever ik weet niet wat voor boeten en boetedoeningen op, dan dat hij Gods genade bij zich zou verheerlijkt zien.

Het is altijd weer de oude geschiedenis uit het Paradijs: "Adam!" klonk het daar, "waar zijt gij?"

"Ja, ik ben vol vreze voor U, want ik ben naakt, daarom verberg ik mij voor Uw heilig oog."

"Wie heeft u te kennen gegeven, dat u naakt zijt? Hebt gij van die boom gegeten, van welke Ik u gebod, dat u daarvan niet zou eten!?"

Toen zei Adam: "De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, die heeft mij van de boom gegeven en ik heb gegeten."

En de vrouw wierp de schuld op de slang! Geen gedachte daaraan, noch bij Adam, noch bij Eva, dat God tot hen komt uit loutere ontferming en genade. Was Hij dan toen Hij hen kwam opzoeken, in een duistere, zwarte onweerswolk gehuld? Zocht Hij hen op met de stem des donders, met het vuur der bliksemstralen? Ach, de Heere vroeg hen niets dan: *Adam waar zijt gij?* Blijf toch niet achter die donkere bomen, maar verlaat uw schuilplaats en leef!

Wat had de Heere met hen voor? Hij wilde aan Adam en Eva Zijn Christus openbaren, maar noch bij Adam noch bij Eva is na hun diepe val ook maar het geringste vezeltje overgebleven om er iets van te verstaan, wat genade is. Deze voortreffelijke man, deze Adam, met verstand begaafd boven allen, die na hem geleefd hebben, is plotseling door de zonde zó verblind, dat hij van het hart Gods niets meer begrijpt, noch verstaat.

De gemeente van Galatië, waaraan Paulus zijn brief richtte, was bezig de waarachtige Christus opzij te zetten en in plaats van Zijn, alleen voor God geldende gerechtigheid, de hunne op te richten, die zelf tot stand te brengen in allerlei zelf gedachte werkzaamheden, zodat zij haar heil zocht ten dele in Christus en het geloof in Hem, ten dele in haar eigen doen, en dode werken. Het is wel een rijke stof van heilige verwondering voor ons, te zien, hoe de Apostel, - aan wie deze afwijkende toestand der gemeente maar al te goed bekend is, en die des te erger was en hem te smartelijker moest aandoen, omdat deze gemeente vroeger zo goed had gestaan en alleen op de genade Gods gesteund had in leven en in sterven, - dat hij haar niet toespreekt met banvloek en donderslagen, niet verdoemend en verpletterend, niet met heftige verwijten, en haar niet alle hoop afsnijdt, maar dat hij van genade tot hen spreekt: *genade zij met u!* Moeten deze mensen dan niet eerst op de rechte weg terug zijn gekeerd, voordat men van genade tot hen mag spreken? Moeten zij niet vooraf hun zonden en zelfgekozen werken laten varen? Moeten zij niet eerst grondig verootmoedigd worden?

O, aan grondige verootmoediging zal het hun onder de leiding van Gods vrije genade wel niet ontbreken! Waar de genade Gods tot u komt en met u is, daar zult u wel verootmoedigd worden; als de genade Gods met u is en blijft, dan zult u wel van uw verkeerde zelfgekozen werkzaamheden worden afgedreven; als de genade Gods met u is en met u blijft, dan zult u er wel toe komen, alle afgoden te werpen voor de mollen en vleermuizen. Het is de genade Gods alleen, die alle vrees van u kan wegnemen, tegen alle veroordelende stemmen van het geweten in. Waar God komt, waar Hij nadert tot een arm en zondig mens - dit zij gezegd tot troost van de troostelozen, de hulpeloze en benauwde zielen - waar God tot de hulpelozen komt, daar komt Hij met vergeving der zonden, want God komt niet tot een zondaar, tot een hulpeloze, tenzij Hij al diens zonden achter Zijn rug geworpen heeft in de zee van eeuwige genade. Ik zeg niet: wanneer God tot een zondaar komt, dan brengt Hij vergeving der zonden, maar dan *is er vergeving bij Hem*, zoals wij ook met de 130ste Psalm spreken: *maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.*

Ach, die arme, hulpeloze en genadeloze zondaar, die de Heere opzoekt in Zijn vrije ontferming, ligt immers gebukt onder een onmetelijke last van zonde en schuld, zowel in woorden als in daden, waarover de wet en de duivel hem aanklagen dag en nacht, en wraak en verdelging over hem uitroepen. Maar de Heere rekent hem, die Hij wil helpen, de zonden niet toe. Hij vindt ons, die Hij opzoekt - o geliefden, is dat niet onze ervaring van de aanvang van onze weg af? - in ons bloed, geheel en al onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Moet men nu niet uitroepen: waar u zo gezondigd hebt, waar u van moeders buik af zo onbekwaam en verkeerd bent, ja om

zo te zeggen, zo geheel en al de buit van de duivel, daar moet eigenlijk volgens recht en billijkheid de Heere komen, en u laten binden aan handen en voeten en in de hel laten werpen?

Maar ziet, waar Hij genade wil verheerlijken, daar is juist deze onbekwaamheid, deze verkeerdheid juist dit, dat men om en om in de zonde, dus in de diepste ellende is verzonken, de grond, die Hem beweegt, Zijn geweldige liefde, Zijn vrije ontferming te verheerlijken. O, dat u toch de Heere leerde kennen zoals Hij waarlijk is, dat is, als een God, Die de zonden vergeeft, en de ongerechtigheid niet toerekent, *als een God, bij Wie de vergeving is, opdat Hij gevreesd worde!* De Heere komt tot ons, tot ons zondaars, die wij zijn, uit vrije ontferming, en als er iets is, dat die ontferming kan doen ontbranden, dan is het juist uw ellende, uw armoede, uw naaktheid en hulpeloosheid. O, mocht u ook de Heere leren kennen, als zo'n God, Die, waar wij bij aanvang of voortgang alles uit de hand moeten werpen, ons dagelijks geestelijk bankroet moeten verklaren, en uitroepen: ik heb niets. - En het met ons bloed moeten ondertekenen, dat wij de eeuwige dood hebben verdiend. Ja, niet alleen dat wij de eeuwige dood verdiend hebben, maar die nog voortdurend verdienen door al onze zonden, - Zijn almachtige arm uitstrekt en tot ons spreekt: "Ik wil niet meer op u toornen noch u schelden in der eeuwigheid!" O, zink dan aan Zijn voeten neer, en roep het blijde uit: in mij is niets te vinden, maar al mijn heil is in Hem; en grimmigheid is bij Hem niet. Dit is de genade, die de Apostel der gemeente, der van Gods waarheid afwijkende gemeente van Galatië, toewenst.

Paulus voegt er bij: **"en vrede"**. Wat betekent dat? Wat betekent dat woordje "vrede", waar hij zegt: "vrede zij met ulieden?"

De Apostel wenst hiermede, dat zij zouden leren afzien van al hun zelfuitgedachte werken, van al hun ingebeeelde eigengerechtigheid, en heiligheid, en dat zij tevreden zouden zijn met het Lam Gods. Want dan alleen smaken wij de ware, Goddelijke vrede, als wij, wanneer de Heere ons te midden van al onze jammer en omkomen vraagt: bent u tevreden met Mijn Lam? met een luide vreugdekreet uitroepen: *Ja Heere, tot in alle eeuwigheid!*

Van wie komt deze genade, van wie komt deze vrede midden in de storm, midden in de ellende? Van wie komt het, dat men tevreden, in waarheid tevreden is met het Lam Gods? **Deze vrede daalt op ons neer van God de Vader.** Zo? Maar is God dan uw Vader? Ach, eerst was Hij mijn Vader niet, maar ik was een kind des duivels; maar God is tot mij gekomen met Zijn Heilige Geest, toen Hij in genade tot mij naderde en toen heeft Hij zelf een noodkreet op mijn lippen gelegd, zodat ik, - evenals een kind dat nog niet spreken kan, in zijn angst en vrees "moeder" roept, - "Abba! lieve Vader!" begon te roepen. Zo is Hij ulieder Vader. Ja, uw Vader, omdat het Hem nu eenmaal behaagt, om duivelskinderen om te zetten en tot Zijn kinderen te maken, omdat het Hem nu eenmaal behaagt om uit de menigte van het gevallen menselijk geslacht, sommige tot Zijn kinderen aan te nemen en hen "Vader" te leren zeggen. Dank er God voor als u dit ontvangen hebt.

"Genade en vrede" komen alzo van God de Vader en dat wel **door onze Heere Jezus Christus**. Daar hebt u nu onze Heere Jezus Christus, die Zelf ook eeuwig en waarachtig God is, aan de Vader gelijk in liefde en ontferming. Ja, God uit God, de Vader gelijk in alles; want als het Jezus Christus is, door Wie de Vader genade geeft en vrede, dan moet Hij ook God uit God zijn, anders zou Hij ons geen genade en vrede kunnen deelachtig maken. Maar, om dit in waarheid te kunnen doen, moest de

Heere Jezus tegelijkertijd nog iets anders zijn en dat is: dat Hij ook tegelijkertijd waarachtig Mens moest zijn, die medelijden kon hebben met allen, die verzocht worden, gelijk Hij verzocht was in alle dingen, gelijk wij, uitgenomen de zonde.

Waar de Heere Jezus Christus komt, daar vindt Hij niets dan werken van de duivel en van het vlees, maar juist dáár laat Hij Zijn genade verkondigen, daar laat Hij Zijn vrede uitroepen en wie daar in het geloof sterkte en steun in vindt. Wie dat door de werking van de Heilige Geest leert bevatten, die heeft ook deel aan die genade en deze vrede.

Waar nu de heerlijkheid en hoogheid des Heeren ons als het ware verblindt en verplettert, laat ons daar toch ook bedenken, van Wie deze Vaderlijke ontferming, deze Goddelijke liefde komt! O, deze grote en eeuwige liefde, waarin de hoge God, die geen mens nodig heeft, tot ons wil nederdalen van de hoge hemel, en tot zulke aardwormen als wij zijn, spreken: *vrees niet! Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde en Ik wil uw God zijn.*

Wij moeten de oorsprong van deze genade en liefde niet uit het oog verliezen, maar wel duidelijk kennen en erkennen. Deze oorsprong ligt in God de Vader. Maar uit Diens almachtige en Goddelijke hand kunnen wij niets ontvangen, noch overnemen, dan alleen door onze enige Borg en Middelaar Jezus Christus, die waarachtig God is, om ons waarlijk genade en vrede mede te delen, en tegelijk waarachtig Mens, om Zich over ons te ontfermen, waarachtig van God gegeven tot onze Borg en Middelaar. Ik herhaal het daarom: werp een blik in het eigen hart in uw eigen voorraadschuur en u zult er niets in vinden, waarmee u voor God kunt bestaan. Ziet u op uzelf, dan wordt u niets gewaar dan zonden, talrijker dan de haren op uw hoofd. Zie op uw eigen voorraadschuur en u zult geen spoor van genade en vrede ontdekken. Denk aan de dag uws doods, denk aan de eeuwigheid en u zult gevoelen, dat u alle kracht en macht mist om aan Gods genade vast te houden. Maar hier treedt nu een andere man op, Jezus Christus! O, dat Hij en Hij alleen onze toevlucht zij en blijve! Zodat wij door Hem tot God de Vader gaan om door Hem en in Zijn bloed genade en vrede te aanschouwen en het voor onszelf ook voor zeker en gewis te houden, dat wij deelhebben aan deze genade en aan deze vrede.

De Zoon van God, Jezus Christus, wordt nu in alle profetische en apostolische schriften, **onze Heere** genoemd. Ach, de arme mens denkt zo dikwijls dat hij zichzelf toebehoort, dat hij voor zichzelf moet zorgen, voor zichzelf moet raad schaffen om van zonden en ongerechtigheid verlost te worden, en dat hij alles, wat God beloofd heeft, voor waar kan houden.

Geliefden, laat ons dat niet uit het oog verliezen: dat Jezus Christus "onze Heere" is. O, wil het dan nog maar een poosje stilletjes afwachten, welk koninklijk en genadig woord Hij tot u zal richten, als u daar zo in duisternis en doodschaduw neerligt. Ja, ik wil het stilletjes afwachten, het aan Hem overlaten, wat Hij nog zal laten toevloeien, waar ik niets gewaar word, dan dat bij mij alles verkeerd staat. Ja, ik wil het stilletjes van Hem afwachten, dat Hij het gekrookte riet weer opricht, het rokende lemmet weer aanblaast en van Zijn Goddelijke olie daarop giet; want Hij is de Heere, Hij is onze Heere!

En o, welk een God, welk een Heere is Hij! Hij heeft geen onmetelijke landgoederen, geen vergankelijke ijdele weelde dezer wereld gekocht, maar Hij heeft Zijn onsterfelijke zielen gekocht en de lichamen, waarin deze lichamen wonen, erbij, zielen die slaven des duivels waren, zielen, die zich bevonden in de slavernij van de duivel, in een land van zonde en dood! Hij heeft die gekocht met Zijn dierbaar bloed.

En omdat Hij onze Heere is, zo wil Hij ook, dat wij, die Hem toebehoren, deel hebben aan deze beide stukken, die de grootste schat bevatten, die men bezitten kan. Wat wenst de Apostel ons toe? Goud? Zilver? Huis en hof? Gezondheid? Voorspoed? Niets van dat alles, maar: **genade** wenst hij ons toe, want genade overtreft verreweg alles wat wij rijkdom, eer of voorspoed noemen.

Toch wordt zij gewoonlijk door ons mensen in onze verkeerdheid weinig meegeteld en is zij dikwijls het allerlaatste wat wij voor ons en de onzen wensen of begeren. Ons hart gaat voor ons en de onzen meer uit naar gezondheid, rijkdom, schoonheid, voorspoed en wat niet al! En de zorgen, dat deze dingen de onzen zullen ontbreken, drukken ons het zwaarst neer.

Maar de Heere draagt zorg voor de grootste, de hemelse Schat, en Hij zorgt er ook voor, dat wij daarin leven. Dit is Zijn genade! Hij zorgt voor die allergrootste Schat, dat wij daarop sterven: Ik ben tevreden met het Lam Gods, in Hem alleen heb ik vrede! Dat is Zijn vrede. Amen.

2. Hoe de Heere Jezus Christus Zijn volk verlost van de wereld

Geliefden in de Heere Jezus Christus!

In het geestelijke leven gaat het op en neer; dan eens juicht men, dan eens klaagt men weer, het ene ogenblik is men, om zo te zeggen, over bergen van allerlei zwaarigheden heen en het andere ogenblik ligt men weer verzonken in een zee van jammer en verdriet. O, hoe vaak zingt men dan met Psalm 130: 3:

*Ik blijf de Heer' verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord.
Ik hoop, in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar Woord.
Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op de Heer,
Dan wachters op de morgen;
De morgen, ach, wanneer?* (Psalm 130:1)

U allen, mijn geliefden! Weet genoeg wie koning David was, om ook te weten, *dat hij een man was naar Gods hart*. En toch, hoe dikwijls horen wij hem niet klagen en jammeren! Als wij deze 130ste Psalm aandachtig lezen, zullen wij zien, hoe David ons daarin meedeelt, dat hij diep terneergedrukt is. Ja, in een diepte ligt, waaruit hij zich niet weet te verheffen. Hoe was hij zo in die afgrond geraakt? Hij was diep gevallen. Maar hoe was dat mogelijk voor een man naar Gods hart? Was hij dan onvoorzichtig geweest? Ja, dat was het juist.

Zie, geliefden, als wij menen, dat onze berg zo vast staat, dat wij in tijd noch eeuwigheid, niet behoeven te vrezen, dat hij zal wankelen of bezwijken, dan denken wij: het heeft geen nood bij ons. Maar als de stormen des levens bij ons losbreken en de Heere Zijn lieflijk aangezicht voor ons verbergt, dan worden wij verschrikt, zoals wij dit in de 30^e Psalm en op veel andere plaatsen van de Heilige Schrift kunnen lezen. Hebben wij dan oorzaak om te schrikken? Staat Gods verbond met Zijn volk niet vast en zal Hij niet vervullen, wat Zijn mond gesproken heeft? Zijn barmhartigheid is immers oneindig en van Hem zingen wij, dat Zijn goedertierenheid is tot in der eeuwigheid.

Ja, zeker en gewis is dit waar, maar wat is dan de oorzaak ervan, dat een kind van God zo in de onderste kuil begraven kan liggen? Dat ligt allereerst aan de wereld, die de oorzaak is van al dat geestelijke leed, van al die geestelijke ellende en duisternis, waarin Gods kinderen telkens weer geraken. Ligt de oorzaak daarvan in de wereld? Ach, ik ben van nature immers niets dan een kind van de wereld en van de duivel en daarom is de wereld er ook steeds op uit, mij op sleeptouw te nemen, mee te sleuren en in haar macht te kluisteren en als ik aan mijzelf overgelaten ben, kan ik niet anders, dan mij door die wereld laten meeslepen ten verderve.

Wij willen samen, geliefden, een schone uitspraak uit des Heeren woord beschouwen, die ons dit alles nog beter zal doen begrijpen. U zult er ook uit zien, op welk een manier de kinderen des Heeren, Zijn gelovigen, uit de wereld gered worden en gered zijn en hoe hun, nadat de wereld hen bedrogen en ongelukkig gemaakt heeft, van de genadetroon van de Heere Jezus Christus, de Zon der gerechtigheid weer opgaat, in al haar schoonheid en lieflijkheid.

Het tekstvers, dat wij met u wensen te beschouwen, vindt u in het eerste hoofdstuk van de brief van Paulus aan de Galaten en daar in het 4^e vers, waar wij lezen:

Die Zichzelve gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, naar de wil van onze God en Vader.

1. Paulus noemt hier de wereld "de tegenwoordige wereld" en "de boze wereld". Wij vragen hier: wat is de wereld en waar blijkt het uit, dat zij boos is?
2. Vervolgens lezen wij in ons tekstwoord van de Heere Jezus Christus, hoe Hij Zich als het ware in de draaikolk van de wereld geworpen heeft om ons daaruit te helpen en ons te verlossen van onze zonden.
3. Dat doet Hij naar de wil, het gebod, het welbehagen van Zijn Vader.

1. De gemeente van Galatië, mijn geliefden, had de apostel Paulus, die deze brief aan haar geschreven heeft, opgenomen, hem, die als hij tegenwoordig was, wel niet veel te betekenen had, maar van wiens lippen, als hij begon te spreken, woorden des levens, van waarheid en kracht vloeiden. Ja, zij hadden hem opgenomen, als ware hij de Heere Christus Zelf en zij zouden hun ogen uitgegraven en hem gegeven hebben, zoals wij dat lezen in Gal. 4: 14 b en 15: "Maar gij neemt mij aan, als een engel Gods. Ja, als Christus Jezus. Welke was dan uw gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zo het mogelijk was, uw ogen zou uitgegraven en mij gegeven hebben."

Er waren echter, na de apostel Paulus, andere leraars in de gemeente van Galatië gekomen en die hadden de gemoederen verward. Waar kwamen die leraars vandaan? Zij kwamen uit Jeruzalem, dat is, uit de wereld. De gemeente van Galatië liet zich bedriegen en nam de leringen van deze leraren aan. Wat waren nu deze leringen? Wat is eigenlijk het geloof van de wereld? Och, al weet zij er een christelijk manteltje om te hangen, in de grond gelooft de wereld nóch aan God de Vader, nóch aan Zijn volkomen Zaligmaker Jezus Christus, nóch aan de Heilige Geest. Wel vormt de wereld zich een eigendunkelijk vals Evangelie, maar dat kan geen waarachtige levens- en stervenstroost geven, want het is niets dan een geest van leugen en bedrog. Wanneer de apostel zegt: ***opdat Hij ons zou trekken uit deze tegenwoordige, boze wereld***, dan wil hij ons hiermede zeggen: u laat uzelf beetnemen door de wereld, u begint te denken, zoals de wereld denkt, u luistert naar haar stem, meer dan naar de stem van het waarachtige Evangelie; wat zij u influistert, behaagt u meer dan wat het Woord van de Heere u zegt, maar, o, gemeente van Galatië, - o volk des Heeren van alle tijden en alle eeuwen, - op deze manier zult u geen vrede vinden, want u betreedt zo de weg tot een dor en genadeloos leven.

Daarom wenst de apostel de Galatiërs *genade en vrede toe van God de Vader en van onze Heere Jezus Christus* (vers 3). Ziet u? Galaten! Genade en vrede, die dalen uit de hemel en zijn bij de wereld nooit of te nimmer te vinden! Ik wens u - zo spreekt hij *"genade toe van Hem, Die Zichzelf heeft overgegeven om onze zonden, opdat Hij ons zou trekken uit deze tegenwoordige, boze wereld"*.

Daarom, laat u niet binden en tot slaven maken door de wereld, maar bedenkt, dat u vrijgemaakt en vrijgekocht bent. De "wereld" met alles, wat in de wereld is, namelijk "begeerlijkheid des vleses, begeerlijkheid der ogen en grootsheid des levens" is niet uit de Vader. De Heere Jezus sprak eens tot Zijn discipelen: "Indien u de wereld haat, zo weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft. Indien gij van de wereld waart, zo zou de wereld het hare liefhebben; doch omdat u van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld uitverkoren heb, daarom haat u de wereld." (Joh. 15: 18 en 19)

De Apostel verstaat hier onder het woord "wereld" alle mensen, zoals zij van nature, als kinderen Adams, zijn. Dat is, zonder God, zonder de volkomen Zaligmaker Jezus Christus, zonder de troost en de gemeenschap van de Heilige Geest. Deze wereld is

het eigen, te willen heersen en regeren, zij meent vrijelijk over alles te kunnen beschikken, zelfs over de levende God en Zijn genade, zij zet haar wil door, meent alles in haar macht te hebben. De mensen van deze wereld hebben allen kracht om tot stand te brengen wat zij willen. Er is echter geen vrees Gods voor hun ogen, er is bij hen geen kennis van de Heere en van Zijn Goddelijke wil, noch van eigen zonde en ellende. Er is bij hen geen verstand om op te merken, hoe de wereld voorbijgaat en hoe alles, wat zij oplevert, voortdurend opgelost wordt in rook en ijdelheid.

Ik zeg, dat de Galaten op weg waren, om weer in deze wereld ingewikkeld en verstrikt te worden. Zo iets begint altijd met een meestal min of meer godsdienstige schijn, vooral met de leer van de algemene genade. Daarbij staat het immers in de macht van de mensen zich te bekeren of zich niet te bekeren, wanneer zij willen, zalig te worden of niet zalig te worden, wanneer zij willen of de zaligheid te laten varen. Zo kunnen zij dan ook altijd de wereld nog zolang dienen en genieten als het hun goed dunkt.

Dan legt de wereld, vaak in de gestalte van een engel des lichts, ons allerlei vragen voor. Bijvoorbeeld: zou dat waar zijn, dat God alleen de uitverkorenen verlost, dat Hij alleen genadig is, die Hij genadig is, en Zich alleen ontfermt over wie Hij Zich ontfermt? Zou dat waar zijn, dat Christus alleen de volkomen Zaligmaker is en dat het dus niet is desgenen, die loopt, noch desgenen, die wil, maar alleen des ontfermende Gods? Zou ik met mijn willen en lopen niets tot stand kunnen brengen? Zou dat waar zijn, dat de mens elke minuut afhankelijk is van de levende God? Dat kan de wereld niet aannemen noch geloven, want zij aanbidt de levende God niet, maar deze of gene paus, die zij zichzelf heeft verkozen in plaats van God. Zou dat waar zijn, dat u geen verstand hebt van goede werken? Zou dat waar zijn, dat u uit uzelf niet vermag de zonde te haten en te ontvluchten? Nee, zegt de wereld, wij zijn de heren en meesters en daarom willen wij van de God des hemels en van de levende Christus niets weten. Dus: *laat ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen* (Ps. 2: 3).

2. Wat is dan eigenlijk waarheid? Weet u, wat allereerst waarheid is? Waarheid is, dat een mens het moet leren inzien, hoe diep hij van God is afgefallen, hij moet leren verstaan, dat hij een zondaar is, en welk een zondaar! Hij moet aan zichzelf ontdekt worden, hij moet zich leren kennen als een zondaar, die niets goeds tot stand kan brengen en nooit iets, dat hij bedorven heeft, weer goed kan maken! Nog eens: wat is waarheid?

Mijn geliefden! Dát is waarheid, dat de zonde zichzelf straft, en o vreselijk straft! Dat is waarheid, dat wij onderworpen zijn aan allerlei krankheden, aan allerlei lijden, en ten laatste ook aan de dood. Wat is nog meer waarheid? Dat geen mens zichzelf uit de wereld en haar banden kan verlossen; het is de mens van stof en aarde en as niet gegeven, zich uit eigen kracht los te rukken van de wereld, die in het boze ligt. Hoe komt men dan los van de wereld? Slechts door Eén, en die Ene, dat is Jezus Christus en Hij alleen! Die heeft de wereld beschaamd gemaakt. Ja, haar tot een schouwspel voor mensen en engelen gesteld. *Hij kwam in deze wereld, stortte Zich in de draaikolk, gaf Zich geheel en al over, opdat de wereld met Hem deed, wat haar behaagde.* Juist zo heeft Hij alle hoge machten en Hem vijandelijke heerschappijen uitgetogen en teniet gemaakt. En de wereld heeft dapper haar kracht aan de Zijne gemeten, de hogepriesters en de vorsten der wereld hebben niets onbeproefd gelaten tegen Hem en ten laatste hebben zij Hem gedood. Maar toen was het ook gedaan met hun kracht, hun geweld, met hun hoog geprezen wijsheid en daarmee is het nog uit en gedaan tot op de huidige dag. Want het kruis van Christus maakt nog heden ten dage alles te niet, wat zich daartegen verzet, zodat alles daarvoor op de vlucht moet gaan en ten laatste jammerlijk ineenstort. Nee! *Zij zullen hun mastboom niet recht kunnen stijf*

houden. Of, zoals Luther dit versje (Jesaja 33: 23) vertaalt: "zij zullen het vaandelke op de mastboom niet kunnen zetten". Ja, koninklijk heeft de Heere het verstaan en verstaat Hij het nog, de wereld met al haar aanmatigheden en inbeeldingen des harten, teniet te maken en met schaamte te overdekken.

Dat heeft hij gedaan achttienhonderd jaren geleden en dat doet Hij tot op de huidige dag, al zien wij dat aanvankelijk nog niet. Aan dit Kruis lijdt alles schipbreuk, wat zich tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde verheft, hoe groot ook de kracht, het geweld en de wijsheid zijn mogen, die daarbij in het werk worden gesteld. Hij zelf echter, die grote, zegevierende Koning wil een buit hebben, want daar staat geschreven: *daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen* (Jes. 53: 12a).

Zo redt Hij dus van deze wereld en trekt uit deze wereld, die Hij wil, met andere woorden: *allen, die Hem zijn gegeven van Zijn Vader*.

3. Daarom staat er ook in onze tekst ***naar de wil van onze God en Vader***, naar Diens eeuwig en vrijmachtig welbehagen. Hij maakte de banden, die de Zijnen aan de wereld kluisterden, daardoor los, dat Hij Zichzelf overgaf voor hun zonden en daarna hen trekt uit deze tegenwoordige wereld. In deze wereld, als haar burgers, worden zij allen geboren en daarom zijn de zonden der wereld, de onze; want wij hebben er deel en gemeenschap mede, als kinderen van Adam.

Wanneer nu echter Christus degenen, die Hem van de Vader zijn gegeven, trekt uit deze wereld, en deel geeft aan Zijn heerlijkheid, hoe wordt dan de schuld betaald, die zij gemaakt hebben? Hoe wordt er voldaan voor wat zij, in en met de wereld, gezondigd hebben? Hoe wordt der gerechtigheid Gods genoeg gedaan? Want het kan toch onmogelijk waar zijn, dat Christus, nadat Hij de Zijnen uit deze tegenwoordige, boze wereld heeft getrokken, hen binnen zou laten in Zijn eeuwige heerlijkheid en door de gouden hemeldeuren zou brengen, zonder dat er voor hun schuld, voor de schuld der uitverkorenen, volkomen was betaald. Er moet voldoening geschied zijn voor alles, wat zij in en met de wereld gezondigd hebben.

Maar God zij eeuwig lof en prijs, de Heere Jezus Christus heeft volkomen betaling en voldoening aangebracht en zo zijn de slaven vrij en ontslagen voor eeuwig, die slaven, die met de wereld jammerlijk omgekomen zouden zijn, indien de Heere Zich niet over hen had ontfennd. Zij hebben leren inzien en belijden, dat hun eigen deugd, wijsheid en kracht niets te betekenen hebben. Ja, dat zij het niet verstaan, zichzelf te regeren, dat zij uit eigen kracht geen enkele hartstocht kunnen beteugelen en dat zij met al hun wijsheid soms de dwaaste dingen kunnen doen. Dat hebben zij van de Heere, dat hebben zij door Zijn Geest leren inzien en belijden.

Wat hebben zij nog meer geleerd? Toen zij voor de geopende afgrond van de hel lagen en meenden daarin voor eeuwig te moeten verzinken en zij midden uit hun benauwdheid en angsten leerden roepen: red mij toch, o u almachtige God! toen heeft Hij Zijn hand uitgestrekt van de hoge hemel en heeft hen opgericht en verkwikt. Zij hebben leren inzien, dat zij voor eeuwigheid voor hun schuld geen betaling konden doen, dat een ander echter voor hun schuld volkomen betaald heeft, namelijk de Heere, hun Heere en Zaligmaker, Jezus Christus, die hun Vrede is en door Wie zij alleen waarachtig vrede verkrijgen en genieten, zodat zij proeven en smaken de zekerheid van hun zaligheid. Maar daar het nu zo met de zaligheid is gelegen, zal dan ons leven nu voortaan daarin moeten bestaan, dat wij voor God verschijnen, in de ene hand het werk van Christus en in de andere onze eigen werken hebbende? Hier wat uit God, daar iets uit de wereld? Ik meen toch, dat het alleen de gerechtigheid van

Christus is, die voor Gods rechterstoel geldt. Daarom spreekt de Heere: *houdt u aan Mij, dat is nu wat Ik u opleg*. En als u dan in oprechtheid u alleen aan Christus wilt houden, dan zult u het wel spoedig ervaren, dat u Hem maar al te kras loslaat, maar juist dan grijpt Hij u aan, met de rechterhand Zijner gerechtigheid; juist dan, als u Hem zou loslaten, houdt Hij u vast en Hij zal u niet laten varen in der eeuwigheid.

Weet u wat de Heere nog meer van ons wil? Hij wil, dat wij de 130^e Psalm goed leren zingen tot aan het einde van ons leven, zodat het altijd zij en blijve een wachten op de Heere, een roepen om Zijn ontferming, een voortdurend liggen in de diepte, maar ook een op-leven en adem scheppen bij het vernemen van des Heeren stem, van Zijn lieflijke woorden en beloften.

U hebt dan nu vernomen, wat de Heilige Geest met het woord "wereld" bedoelt: de wereld wil alles zelf bepalen en bestemmen. Is men echter getrokken en verlost uit deze wereld, zo is dat geschied door een volkomen rantsoen, waardoor volkomen betaling is geschied voor al de zonden, die men in en met de wereld begaan heeft.

Bent u verlost, vergeet het dan niet: ik ben stro en de wereld is een brandend vuur. De wereld werpt voortdurend haar angels uit om mij weer tot zich te trekken en mij vast te houden en zij laat het niet na, rondom mij te sluipen in allerlei gedaanten en op mij af te komen.

In uw vlees en bloed komt, ook na ontvangen genade, telkens en telkens de gedachte weer op: God zal mij eindelijk, om mijn zonden, die groot en vele zijn, toch nog doodslaan, daarom zal ik zien, of ik vroeg of laat toch nog het een en ander tot stand kan brengen om God daarmee te verzoenen. Ja, het is wel waar: Christus heeft voor de zonden betaald, maar, maar mijn zonden zijn toch zo groot, daarom zal ik beproeven om toch, door in het een of ander Gods wil te volbrengen, Zijn toorn te stillen.

Maar, geliefden, bedenkt het wel, al zulke overleggingen des harten komen voort uit "de tegenwoordige boze wereld", die u door zulke gedachten wil kluisteren in haar macht en u bedrogen doen uitkomen. Bedenk toch, dat daar Christus Zich voor ons in de dood heeft begeven, Zijn gerechtigheid ook de enige is, die voor God gelden kan.

In Zijn handen beveel ik mijn ziel, hoe zondig ze ook zijn moge. Hem beveel ik mijn zwak en ellendig lichaam, in zijn gezonde en kranke dagen, in leven of in sterven! In Zijn handen beveel ik al wat ik bezit, mijn gehele weg.

En hetzij ik slaap of waak, wil ik van niets anders meer weten dan van dit ene: 'Heere Jezus Christus, U hebt voor mijn zonden betaald om mij te trekken uit deze tegenwoordige boze wereld. *O Heere, daar U dat gedaan hebt, geef toch, dat de wereld mij niet opnieuw in haar banden krijgt, mij niet opnieuw onder de voet krijgt, maar leer u het mij, mezelf aan U vast te klemmen; ja, "al wilde U mij ook doden", toch op U te hopen*'. Amen.

3. De vloek der wet en de verlossing daarvan

Geliefden!

Wij lezen in Galaten 3: 12 tot 14 het volgende:

Doch de wet is niet uit het geloof; maar: de mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven. Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt! Opdat de zegening van Abraham tot de heidenen komen zou in Christus Jezus en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

Bij het lezen van de Heilige Schrift moeten wij nooit uit het oog verliezen, welk stuk des geloofs wij op het ogenblik behandelen. Bijvoorbeeld het stuk der dankbaarheid, dat ons leert, dat het ware geloof noodzakelijk met de goede werken gepaard gaat, behandelen en verdedigen wij de gezonde leer, de eeuwige waarheid Gods, tegen de valse beschuldiging, *dat zij zorgeloze en goddeloze mensen maakt*; daar zij leert, dat de ware en enige gerechtigheid, die *des geloofs* is.

Wij kunnen in duidelijkheid de kentekenen der genade genoeg vaststellen, waaraan men onderscheiden kan of iemand een kind van God, een begenadigde is, al of niet; men kan immers op de werken vaststellen of iemand die heeft of niet.

Maar van deze onomstotelijke waarheid is geen spraak als wij bijvoorbeeld lezen: *de wet is niet uit het geloof, maar de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven*. Want daar wordt gezegd, *dat de wet niet is uit het geloof en dat men door deze werken leven en niet sterven zal*, opdat men voor Gods aangezicht genade vindt en niet ontslaapt in de eeuwige dood. Er wordt hier gesproken over wat er nodig is te weten om niet bedrogen uit te komen, als men de ogen gesloten heeft voor deze wereld maar de hemel geopend te vinden en de Heere voor zich te zien als zijn verzoende God en Vader. Dat is het waarover in onze tekstwoorden gesproken wordt.

Ik herhaal het, er wordt hierover gesproken, dat ik leve en niet sterve, dat wil zeggen, dat ik voor Gods aangezicht rechtvaardig, heilig en zalig verklaard word, hoewel ik de zekere overtuiging heb, dat ik Gods wil niet gedaan heb zoals die gedaan moet worden, maar Zijn heilige wet menigmaal heb overtreden. En och, hoe zal het mij daarom gaan als de beslissing is gekomen? Want ik moet voor Gods rechterstoel verschijnen, hetzij ik gezond ben of ziek, hetzij ik over mijn zaligheid nadenk of die mij onverschillig is.

Mijn geliefden, het geweten is een wonderbare zaak! Het kan slapen! Ja, hard slapen, maar o wee, als het eenmaal wakker wordt. Dan komen er allerlei oude en nieuwe zonden opdagen en men behoeft volstrekt niet tot de uiterlijke grove overtreder der wet Gods te behoren om door gewetenswroeging en gewetensangsten verschrikt te worden. Aan de ene kant kunnen velen van zich getuigen in alle oprechtheid dat zij de wereld niet dienen, dat zij aan God geloven, de Heere Jezus Christus liefhebben, zich zelf verloochenen, graag bidden en zingen en de broeders liefhebben. Maar wat kan mij dat alles baten als ik alleen zal komen te staan tegenover Gods wet, in het gezicht van de dood en de eeuwigheid? Dan zinkt dat alles weg, dan brokkelt dat alles af, ik kan dat alles niet vasthouden, want het is God, voor Wie ik misschien spoedig verschijnen moet. O, al zeggen de mensen mij dan dat ik toch altijd voor Gods waarheid getrouw ben opgekomen, de armen welgedaan heb, mijzelf heb verloochend en de broeders heb liefgehad, zal dat mij kunnen troosten, zal dat mij kunnen helpen? Zoiets zal noch u, zal noch mij kunnen troosten en helpen als onze ure gekomen zal zijn. Want indien ik werkelijk iets gedaan had, dat goed en onberispelijk was in Gods

ogen, was dit dan mijn werk en doen of des Heeren doen in en met mij? Als ik vele armen welgedaan heb, wie was het die mij het geld daartoe gaf? Heeft dan wat ik weggaf aan behoeftigen en armen iets te betekenen tegenover de weldaden, die de Heere mij bewees?

Denken wij er eens een ogenblik over na, wat Gods wet eigenlijk is en wat zij van de mens eist. Die heilige wet kan met geen stukken tevreden zijn, maar zij eist een volkomen werk, dat haar in alle stukken conform zij, zij eist een volkomen hart, een volkomen leven. Ik herhaal het: de wet kan met stukwerk niet voldaan worden, zij wil de gehele mens hebben. Dat weet u zelf ook wel, o ziel, want anders zou u uw gewetensangsten tot stilzwijgen kunnen brengen door de herinnering aan uw goede werken, maar dat zal wel een onmogelijkheid voor u blijven. Zou u misschien voor de rechtbank der wet kunnen bestaan op grond van uw geloof? O, naar het geloof kan de wet niet vragen. Zij blijft onverbiddeijk op haar eis staan: *de mens, die deze dingen gedaan heeft, zal door dezelve leven.*

Heeft nu echter de Heere u in Zijn school genomen, dan leert Hij u zeker door Zijn Heilige Geest het onverholen te belijden: "ik heb tegen alle Gods geboden zwaar overtreden en geen daarvan gehouden, zoals ik verplicht was". *De wet is niet uit het geloof*, d.w.z. zij vraagt niet naar het geloof, maar naar de *werken* en wie door haar wil vrijgesproken worden, zou werken moeten kunnen aanwijzen. Ja, een geheel leven moeten kunnen aanwijzen, dat zonder smet of rimpel was.

Laat ons toch onze ongelijkvormigheid aan de wet Gods niet loochenen of weggredeneren, want zodoende zullen wij nooit leren voor die heilige wet in het stof weg te zinken om zo de waarachtige weg ten leven te vinden. Bij de wet is het leven niet te vinden. Leg u de vraag eens voor: heb ik een enig goed werk dat de toets van Gods waarheid zou kunnen doorstaan? Graag wil ik het voor u allen, die mij hoort, uitspreken: ; ik heb niets, nee niets, waarop ik mij roemen of bouwen kan. Ik heb alles zelf bedorven.' De wet is niet uit het geloof. Zeg niet: ik geloof, als er nog één traan is, die u bij God in rekening wil brengen tegen de grote dag des oordeels. Van zoiets weet de wet niet.

Daarom spreek ik het voor des Heeren aangezicht met de Apostel Paulus onverholen uit, dat de wet mij vervloekt heeft en dat wel door een volkomen en rechtvaardig vonnis. Wat betekent dat: *vervloekt te zijn*? Het betekent, door de wet, door God Zelf, verworpen te zijn en zó een buit des doods, des duivels en der gehele macht der duisternis te zijn geworden. Zo voelt men zich als een vervloekte, door God verlatene, men leert zich kennen als een, waarvan God niet meer weten wil, noch weten kan, maar die Hij verworpen heeft voor altijd.

"*De wet is niet uit het geloof*," want hoe spreekt de wet? *Wie deze dingen doet*, wie deze dingen gedaan heeft, *zal door dezelve leven*. Nu moet ik sterven, ik lig voor de poorten des doods, aan de oever van de Jordaan, en in mijzelf ben ik niets dan een vervloekte, door de wet Gods, door de Heere Zelf verwerpene, verworpen van voor Zijn heilig aangezicht. Wat ik u hier voorhoud, het is geen samenstel van kunstig in elkaar gevlochten zinsneden, maar het zijn waarheden, die men in zijn binnenste gevoeld en gesmaakt moet hebben om in waarheid deel te hebben aan het heil des Heeren. Men heeft vaak geen ogen om te zien wat de eigenlijke oorzaak daarvan is, dat men zo dor en koud daarheen leeft. Het komt daar van dat men de vloek Gods, die rechtvaardig op ons rust, niet wil billijken. Toch is dit het allereerste, dat bij ons aanwezig moet zijn, waarvan wij kennis moeten krijgen. Zo alleen wordt het een afgesneden zaak met al dat zelfgemaakte, schijngeestelijke leven, dat men in eigen

hand heeft, met al dat voorgewend geloof, dat niets dan lippenwerk is. Wie van God geleerd is, buigt zich onder de vloek der wet, erkent het luide in de vierschaar Gods, dat wij niets zijn, dan arme, verdoemeniswaardige zondaars. Zulken willen het met hun eigen hartsbloed tekenen, dat zij niets verdiend hebben dan de eeuwige dood.

Want wat zijn wij dan, geliefden? Immers niets dan goddelozen in onszelf, die ontbloot zijn van alles, die de heerlijkheid Gods derven en hulpeloos zijn, geneigd tot alle kwaad, onbekwaam tot enig goed.

Juist de zodanigen, die zichzelf hebben leren verfoeien in stof en as, zijn het, voor wie het licht opgaat in de duisternis, Jezus Christus, de enige en eeuwige Zon der gerechtigheid. Hebt u de eeuwige dood verdiend, hebt u het leren inzien, dat het vonnis der wet, dat u veroordeelt, rechtvaardig is, niet waar? Dan kunt u uzelf niet helpen. Daarom juist wil ik de Naam van Jezus Christus prediken, de Zoon Gods! Hij heeft niet alleen uw vloek van u genomen en op Zich geladen, maar Hij is, volgens het woord van God een vloek geworden voor ons. O, welk een wonderbare liefde is dat! Hij, Christus, stelt Zich vrijwillig voor Gods rechterstoel alsof Hij de voornaamste der zondaren was hoewel Hij heilig en rein is zonder enige vlek of onreinheid. Hij treedt echter op als uw Plaatsvervanger, Borg en Middelaar! O arme ziel, die u beladen voelt met de welverdiende vloek der wet! Hij spreekt tot de Hemelse Rechter: *Ik wil niet dat deze in het verderf daalt, alles wat hij misdaan heeft, neem Ik op Mij. Ja, Ik wil de vloek dragen, die hij of zij verdiend heeft.*

Zie hier, wat het Evangelie predikt: ***Christus is een vloek geworden voor ons.*** Dat wil zeggen, in onze plaats; Christus is het, Die ons verlost heeft van de vloek der wet. Deze vloek kan op een arme ziel knellen als een ijzeren band, dat door geen menselijke kracht te verbreken is. De vloek der wet is een eeuwige vloek en wie deze ijzeren band breekt, die moet een sterke held zijn, die moet waarachtig God, sterker dan alle creaturen, en tevens waarachtig en rechtvaardig Mens zijn, die nooit enige vloek verdiend heeft, maar zelf bornput van zegen en verkwikking is. Wat Hij gedaan heeft, dat doet Hij uit liefde tot Zijn Vader, en tot al de broeders en zusters, die Hem door de Vader gegeven zijn van alle eeuwigheid, deze arme, in zichzelf verloren zondaars, die Hij is komen opzoeken om hen zalig te maken voor tijd en eeuwigheid.

Aan de waarheid, *dat Christus een vloek geworden is voor ons*, hebben wij de vertroostende 39ste vraag en antwoord van onze Heidelberger Catechismus te danken. "Heeft het iets meer in, dat Hij gekruist is geweest, dan dat Hij met een andere dood gestorven was?

Ja, want daardoor ben ik zeker, dat Hij de vervloeking, die op mij lag, op Zich geladen heeft, omdat de dood des kruises van God vervloekt was."

Is nu Christus de dood des kruises gestorven, dan blijkt daaruit, dat Hij werkelijk een vloek geworden is in des zondaars plaats. Hij had toch zeker de zegen en niet de vloek verdiend. Waarom moest Hij dan als een vervloekte, ja, als een vloek, sterven? Dat heeft Hij immers voor u, voor mij gedaan, voor ons, die niets dan vloek verdiend hebben. Dáár aan het kruis heeft Hij vrijwillig de vloek van Zijn arm volk afgenomen en op Zich geladen naar de wil en het eeuwig welbehagen des Vaders. Want er staat immers geschreven: "Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg, doch de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen." (Jes. 53: 6). En, omdat God de Vader ons aller ongerechtigheid op Hem heeft doen aanlopen, heeft Hij, als het Lam Gods, de zonden gedragen en weggedragen voor Zijn volk. Zo was het welbehagen des Heeren. Hangt Christus aan het kruis, dan hangt Hij daar, als een vloek, beladen met de door ons gepleegde zonden van dieverij, lastering,

hoererij, echtbreuk, boze begeerlijkheden, in één woord met alles, wat in ons, dat is ons vlees, woont en daaruit voortkomt. Dat alles droeg Christus voor Zijn volk, toen Hij daar als een vloek aan het vervloekte hout van het kruis hing. Als dan alles mij verdoemt en veroordeelt, vlucht ik tot mijn gekruisigde Heer en Verlosser, en spreek tot Hem: 'Heere Jezus! hier ben ik, U hebt Zelf mijn zonden in Uw lichaam gedragen op het hout. O, ik weet het maar al te goed, waarom U voor ons hebt moeten hangen, waarom u een vloek geworden zijt. U sterft niet, o mijn Heere en Verlosser, om in de dood te blijven, noch om mij in de dood, in het verderf te storten, waarin ik mij vrijwillig gestort heb maar u sterft om de vloek van mij af te nemen en mij tegemoet te komen met leven en overvloed.'

Zeker, uit het ware geloof komen de goede werken tevoorschijn en een leer, die dit ontkent of tegensprekt, is de ware leer niet, maar er wordt hier helemaal niet over deze onomstootbare en eeuwig geldende waarheid gesproken, dat de goede boom des geloofs ook goede vruchten draagt, vruchten der bekering waardig, maar het is hier de vraag, welke grond u onder de voeten hebben moet, als u voor God moet verschijnen, als u de dood voor ogen hebt, als uw geweten u aanklaagt en de benauwdheden van uw hart zich wijd uitstrekken, omdat de duivel u alle troost ontnemt en op de listigste wijze de blinden van uw geestelijk huis weet te sluiten, opdat u geen straaltje meer zoudt zien van de Zon der gerechtigheid. O, dan geldt het Christus, ook zonder licht en troost, aan te grijpen als een enig anker der voortgedrevene en gejaagde ziel. Hij is het, die de vloek heeft gedragen, die u van alle zijden schijnt te bestormen. Hij heeft de vloek gedragen, niet op zo'n manier, dat men alleen kan zeggen: Hij heeft de vloek, die op ons lag, van voor Gods aangezicht weggenomen, want dan was ik immers nog niet geholpen. Als God toorn, en Zijn toorn wordt gestild, dan blijf ik toch nog als een arme, ellendige van alles beroofde zondaar staan en was en bleef ik een beklagenswaardig voorwerp. Nee, ik heb meer dan dat nodig! Hij Zelf moet met Zijn Genade tot mij komen, Hij Zelf moet mij met Zijn Genade opzoeken te midden van mijn ellende en mijn dood, en Hij moet mij uit mijn ellende en mijn dood halen en mij opnemen in Zijn hart, mij spijzen van Zijn dis. Daarom werp ik mij aan Zijn voeten neer, en roep Hem aan, ook zonder iets te zien, zonder licht, zonder gevoelige vertroosting en smEEK luid: toch bent u mijn Verlosser en Zaligmaker! En ik laat U niet gaan tenzij u mij zegent. Zeker, Hij die de vloek gedragen heeft, schenkt u ook Zijn Zegen. Ja, het is reeds Zijn zegen, het is het werk van Zijn Heilige Geest, dat ge u te midden van uw ellende alleen tot Hem wendt! Zijn zegen! Wat wil dat zeggen? Dat wil zeggen, dat Hij u vrijsprekt; u Zijn kind, Zijn dienstknecht, Zijn dienstmaagd noemt, en u heilig en rechtvaardig verklaart voor Zijn rechterstoel. Zeker, Hij is het, die u het eeuwige leven schenkt.

O, geliefden! Wat is het toch heerlijk te weten dat het naar des Heeren welbehagen is, dat Christus een vloek geworden is en als zodanig Zijn gehele gemeente verlost heeft van de vloek der wet, die op ons lag. Hij is het, die ons verlost uit deze wereld, allen, die Hem van de Vader zijn gegeven. Daarom staat er ook geschreven: *Ja Vader, want alzo was het welbehagen voor U.*

Nadat Christus de vloek der Zijnen heeft gedragen en er hen zo van bevrijd heeft, maakt Hij hen ook vrij van de heerschappij van zonde en dood, van duivel en wereld. Zolang wij in deze wereld leven, worden wij door de zonden omringd en worden door de wereld besmet. Is echter de zalige tijd gekomen, dat Christus degenen, die de Vader Hem gegeven heeft, overbrengt naar de eeuwige heerlijkheid, wat wordt dan betaald voor de dagelijks terugkerende schuld, die zij gepleegd hebben? Hoe wordt

daarvoor geboet, dat zij zich voortdurend in dit aardse leven, ook na ontvangen genade, met de wereld bezondigd hebben, haar inruimende, wat haar niet toekomt? Hoe ontvangt de gerechtigheid Gods voldoening?

Dat geschiedt toch niet zó, dat als Christus de Zijnen door de poort des hemels binnenleidt in de eeuwige heerlijkheid, daarbij de schuld der uitverkorenen onvoldaan zou blijven! Christus, die een vloek voor hen is geworden, heeft voor hen betaald eenmaal voor altijd. Zij zouden zeker met de wereld omgekomen zijn, zo Hij Zich niet over hen had ontfermd. Hij heeft hun geleerd in hun eigen kracht, deugd en wijsheid, niets dan rook en ijdelheid te zien. Zij hebben leren inzien, dat zij niet in staat waren zichzelf te regeren, dat zij ook de geringste hartstocht niet in toom konden houden en dat, voor hoe wijs en verstandig zij ook golden, zij telkens meer dwaasheden bedreven, die zij zelf moesten afkeuren. Dat hebben zij leren inzien door het licht van de Heilige Geest.

Wat hebben zij nog meer geleerd? Toen zij zich aan de rand van de afgrond bevonden en uit hun diepe ellende riepen: *ontferm U mijner o barmhartige God!* heeft Hij Zijn hand uitgestrekt uit de hemel en hen opgericht en verlost.

Zij hebben verder geleerd, dat zij voor hun schuld niet konden betalen in der eeuwigheid, maar dat er Eén is, die volkomen voor hen betaald heeft en dat zij daardoor vrede hebben ontvangen en de zekerheid van hun zaligheid.

Moet dan ons leven hier op aarde een gedeeld leven zijn? Zodat half het geloof en half de werken gelden? Moet het zijn half gerechtigheid voor God en half voor de wereld? Ik meen, het moet Christus zijn, enig en alleen en in alles. De Heere zegt: *houdt u aan Mij!* Dat is het wat Hij van ons wil. En zeker, waar u leert en bij ondervinding leert, dat u niets kan dan Hem voortdurend los te laten, daar grijpt Hij u aan met Zijn almachtige arm en houdt u vast zodat niemand u uit Zijn hand kan rukken. Hij leert u tot aan uw levenseind de 130ste Psalm te zingen, zodat er steeds bij u zal zijn een wachten op, een uitzien naar de Heere, een roepen om Zijn ontferming, een voortdurend liggen in de diepte, totdat men door des Heeren woord en geest weer lucht krijgt om te ademen. De wereld wil voortdurend alles zelf regeren en bestemmen. Is men nu verlost uit de wereld, zo is dat geschied doordat Christus een vloek werd in onze plaats en zo het rantsoen voor ons heeft betaald, waardoor volkomen voldoening is aangebracht voor al de zonde, die wij in gemeenschap met de wereld gepleegd hebben.

Bent u nu verlost, in waarheid verlost uit deze tegenwoordige wereld? O, vergeet dan toch niet, dat u licht ontvlambaar stro bent en de wereld een vuur is. O, de wereld heeft zo haar angels, waarmee zij ons vangen wil en waarmee zij telkens en telkens weer op ons afkomt. In uw bloed en in uw vlees schuilt de gedachte: God zal mij vanwege mijn zonden tenslotte toch niet doodslaan, want ik zal wel zorgen het een of ander werk tot stand te brengen, waardoor ik Hem verzoenen kan! Ja Christus! Die is het wel alleen, maar mijn zonden zijn zo groot en talrijk, dat ik het toch niet op Hem alleen durf te laten aankomen, maar liever wil beproeven zelf de wil van God over mijn overtredingen te stillen.

O ziel, bedenk toch, dat het de wereld, dat het de vorst van deze wereld, - dat is, de duivel, - is die u zulke gedachten ingeeft, u daarmee vasthoudt in hun heerschappij. Laat het voor u toch vaststaan als een paal boven water, dat Christus alleen voor de zonden heeft voldaan en dat Hij het daarom alleen is en het altijd zal blijven.

Hem geef ik mijn ziel in handen, hoe zondig en ellendig die ook zijn mag. Hem vertrouw ik mijn lichaam toe, hetzij dan gezond of doodziek, in leven en in sterven. Hem beveel ik goed en have, mijn gehele weg aan. En ik wil, slapend of wakend, van niets anders meer weten dan van dit éne: *'Heere Christus, U bent een vloek geworden voor mij. U hebt voor mijn zonden volkomen betaald om mij te verlossen, volkomen te verlossen uit deze tegenwoordige boze wereld. Omdat U dat gedaan hebt, een vloek geworden zijnde voor Uw volk, o, sta mij dan toch bij in genade, dat de wereld mij niet meer in haar netten vangt en mij zo van u afhoudt. Maar geef, dat ik mij aan U en Uw gerechtigheid als aan de enige, die voor God geldt, vastklemmen mag in leven en in sterven. Al zoudt Gij mij ook doden, toch wil ik op U hopen'*. Amen.

4. God is Één

Geliefden.

Wij hebben zo even met elkaar uit het oude lied der gemeente gezongen:

*De hoop wacht op de rechte tijd,
Op dat, wat 't Woord ons toezegt.*

En:

*Al ziet het uit, als wild' Hij niet,
Laat 't u toch niet verschrikken:
Want, waar Hij helpt op de beste wijs,
Daar wil Hij 't niet ontdekken,
Laat Zijn Woord u veel zekerder zijn!*

Wij kunnen echter niet goed wachten, wij zouden het zo graag in de hand willen hebben, heden reeds veel liever dan eerst morgen. Wij begrijpen en verstaan het niet, dat wij niet daartoe gemaakt zijn om te genieten. Wij begrijpen en verstaan het niet, dat dit leven niets is dan een dood en dat hier een voortdurende ellende is en dat het alleen zaak van het geloof is, wij zouden het graag met ogen zien en het met handen voelen, wat God beloofd heeft. Hoe kan een mens dan weten, of hij in waarheid zalig wordt, of niet? Hij moet tot het woord, moet zien, wat het woord zegt, wat God zegt. Ons streven is voortdurend van het woord af, om zelf iets in de hand te hebben, waaraan wij ons kunnen houden. Wanneer echter de Heere God de mens wil openbaren, dat Hij rijk is, zo moet de mens voor zichzelf eerst weten, dat hij arm is. Wanneer God de Heere een mens wil openbaren, dat Hij het alleen is, Die zalig maakt, zo moet de mens van tevoren weten, dat hij het bedorven heeft, dat hij verloren is. Het is niet eerst de vraag, wat uit ons wordt, maar wat uit *Gods woord* wordt. Komt Gods woord uit, dan komen allen terecht, die zich daaraan houden; komt Gods woord echter niet uit, dan is zo ook alles verloren.

Is het waar, wat God gezegd heeft, dan gaat het ook in vervulling; het hangt echter van ons niet af, maar van God. Daar hebben wij niet te zien, maar te geloven, niet het in de hand te houden, maar te hopen. Het is en blijft in dit opzicht dat, wat de apostel Paulus schrijft (vergelijk Deuter. 6: 4) in Galaten 3: 20b:

Maar God is Eén.

De Galaten hebben namelijk gemeend, *God is twee*; en dat meent alle vlees. Er is nog nooit een kind Gods geweest, dat niet ook gemeend heeft, dat God twee is. Dat Hij dan zó was en dan zó, dat Hij dan zó sprak en dan zó; God de Heere was dus veranderlijk, men kon zich op Hem niet verlaten. "Hij zegt wel eens zo iets, maar daar steekt dan eigenlijk zoveel achter, dat men goed moet opletten, en op het laatst meent Hij het dan toch niet zo; dan is Hij - zo menen wij - als een zachtmoedig Lam, dan als een verscheurende beer; men kan Hem niet vertrouwen. Hij heeft dit wel eens gezegd, maar ook het andere, dus weet men niet goed, waarop men zich heeft te verlaten." Zo redeneert alle vlees.

Gods woord echter, wil ons van zulke verkeerde, ongelovige. Ja, godslasterlijke meningen aangaande God genezen. Daarom heet het hier: *maar God is Eén*. Dat wil zeggen, wanneer God eenmaal heeft gezegd: *zo zal het zijn!*, dan behoeft u uw leven lang niet weer te komen, u kunt zich daarop verlaten; zo is het en zó zal het komen. Wanneer Hij iets belooft, gaat Hij daar niet van af, maar wat Hij belooft, dat houdt Hij, er mag tussenkomen wat wil, bij God blijft het onwankelbaar vast en een

uitgemaakte zaak, God gaat er niet van af, zoals Hij het eens gezegd en beloofd heeft. Moeilijk is het te geloven, maar het is waar! Ja, het is waar, maar in welke zin waar? Dan, wanneer u verloren bent en in die zin, dat God uit genade en niet uit verdienste zalig maakt van alle zonden.

God de Heere heeft een verbond gemaakt met Abraham en zijn zaad en dit is het verbond: *Ik wil uw God zijn en de God van uw zaad!* Dat is een Testament Gods. Van dat Testament gaat God niet af. Heeft Hij eenmaal dit Testament gemaakt, dan blijft het er bij. Hij heeft dit Testament gemaakt en zo hebben wij het te respecteren.

In het gewone leven ligt de zaak toch zo: wanneer iemand een testament maakt, en hij is gestorven, wanneer dan dit testament nu rechtsgeldig is, doet immers niemand er iets af en niemand doet er iets toe. "Broeders schrijft daarom de apostel Paulus (zie: 15 en vervolg) ik spreek naar de mens, dat is, zoals dat onder mensen toegaat: zelfs eens mensen verbond (testament) dat bevestigd is, doet niemand teniet, of niemand doet daartoe." Zoals het testament luidt, zo zal het blijven, zo worden de goederen uitgedeeld, daar is niets aan te veranderen, men mag daar tussen komen met wat men wil, het helpt alles niets - daar ligt het testament en naar die letter geschiedt het.

Nu heeft dus de Heere God ook een testament gemaakt, dat Testament heet ook verbond, ook belofte. God heeft dus aan Abraham iets beloofd, aan Abraham en diens zaad. Hij heeft aan Abraham beloofd: *Ik wil uw God zijn en de God van uw zaad!* Ook: *Ik wil u en uw zaad dit land geven!*

Dat kwam uit Gods koninklijk hart te voorschijn. Hij had Zijn lust aan Zijn dienaar Abraham en deze belofte heeft Hij aan Zijn dienaar Abraham en diens zaad vrijwillig geschonken. Daar heeft Abraham niets ertoe gedaan, dat hij dit zou ontvangen. God heeft ook niet tot Abraham gezegd: *Ik wil u dit land geven en aan uw zaad, onder zekere conditie, maar vrij uit zegt Hij het hem: gij zult het hebben!* Dat is het Testament. Wat heeft Abraham ontvangen? Het land, waarin hij woonde? U weet zeer goed, dat hij, toen zijn huisvrouw Sara stierf, een stuk akker tot de begrafenis voor een grote som geld gekocht heeft; zo heeft hij dan in zijn leven van het hele land niets gehad. Wanneer God zegt: *Ik ben uw God, en de God van uw zaad*, dan is God vrij in Zijn geschenk. Hij geeft Zichzelf aan Abraham.

Wat geeft Abraham Hem ervoor? Kan hij Hem iets geven? Het zou toch belachelijk en dwaas zijn, wanneer een vader tot zijn kind zei: ik wil u iets geven en het kind antwoordde: dan zult u ook vijf stuivers hebben! Abraham had niets te geven, hij had ook niets te verdienen, het was immers alles van God. God spreekt tot hem: *Ik ben uw God en de God van uw zaad voor eeuwig*. Abraham weet maar al te goed, dat hij vlees is en de Heere God weet dat nog veel beter.

Wanneer nu de Heere God evenwel tot Abraham zegt: *Ik ben uw God en de God van uw zaad voor eeuwig*, dan is dit als een stroom, die tevoorschijn breekt uit Gods hart over deze dorstige akker; daar is het immers louter barmhartigheid en genade.

Wanneer God vervolgens zegt: *Ik geef u en uw zaad dit land!* Dan heeft Abraham dit weer niet verdiend, het komt hem niet toe, want zeven andere volken wonen daarin. Maar God is Soeverein, Hij heeft het land in Zijn hand, Hij kan het wegschenken en geven aan wie Hij wil. Hij geeft het aan Abraham. Maar Abraham heeft voor zichzelf niets daarvan.

"Ik geef u en uw zaad dit land voor eeuwig! Zo luidt de belofte. Abraham is gestorven en wie heeft het land? Abraham leeft in eeuwige zaligheid, het land echter is in het bezit der Turken en Saracenen, reeds veel eeuwen lang. Wanneer dus de Heere zegt: *Ik geef u en uw zaad dit land in eeuwigheid*, dan verstond Abraham dit niet op Joodse

wijze, maar op Christelijke wijze: *Ik geef u Mijn ganse hemel, hemel en aarde is van u, dat geef Ik u en uw zaad!* God geeft het aan Abraham, Hij geeft het aan zijn zaad. Waar is nu dit zaad, wiens God God is? Van wie het land in eeuwigheid is? Zijn dat de nakomelingen van Abraham? Abraham heeft tweeërlei zaad; allereerst heeft hij Izak en in Izak, in hem zal het zaad zijn.

"In u en uw zaad zullen gezegend zijn alle volken"; "Ik geef u en uw zaad dit land"; "Ik ben de God van u en uw zaad". Abraham moest òf verzinken in de hel, toen hij deze woorden hoorde, òf hij moest vaste grond onder de voeten hebben om te kunnen geloven, dat dit genadegeschenk werkelijk gold.

Wij lezen in vers 16: "Nu, zo zijn de beloften tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet. En de zaden, als van velen, maar als van één: En uw zaad, hetwelk is Christus."

Wanneer dus God tot Abraham zegt: *Ik ben de God van u en uw zaad*, dan meent Hij daarmee niet: "uw God en de God van de zeer vele kinderen, die gij zult ontvangen." Maar: "uw God en de God van uw kind Izak, dat is, de God van Christus." Wanneer God zegt: "aan u en uw zaad geef Ik dit land in eeuwigheid" dan meent Hij daarmee niet: "u en al uw nakomelingen", maar: "Ik geef het u en uw Zoon Christus, die uit uw lendenen zal voortkomen."

Dus, het Testament staat vast: Abraham is dood, wie heeft nu God? Christus! Abraham is dood, wie heeft nu het land? Christus heeft het land. God is Christus God in eeuwigheid, de Vader is Christus Vader in eeuwigheid, de erfenis, het land, hemel en aarde zijn van Christus in eeuwigheid - dat is Gods Testament. Zo is Hij de Erfgenaam.

Van een mensen testament doet niemand iets af of voegt niemand iets daar aan toe, en zou men nu van Gods Testament iets afdoen? Afdoen van de eeuwige genade, of iets toevoegen van zijn eigen werk? Laat mij u iets zeggen: Abrahams zaad, Abrahams Zoon, is de Erfgenaam, van Hem geldt het Testament! Diens God is God! Van Hem is het land! Van Hem zijn hemel en aarde! En nu, nu is het Testament geopend: Hij staat er in, geschreven met Gods vinger; met eeuwig licht, van goud stralend, met letters van de Geest. Maar Hij staat er niet in voor Zichzelf; sla toch eens het titelblad op van uw Bijbel, neem het tweede blad voor u en u leest: "En zij zal een Zoon baren en gij zult Zijn naam heten Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden." (Matthéüs 1: 21).

En nu: **God is Eén**. Het Testament staat bij Hem vast. Hij is Christus' God en van Christus is het land, van Christus is hemel en aarde. Nu geeft God aan Abraham kinderen; die komen allen uit het Ene Kind, uit Christus, te voorschijn; die zijn nu met Christus erfgenamen, erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Christus (Rom. 8: 17).

Wat Christus heeft in Zijn Testament, dat ontvangen zij ook. Lo-Ammi, *wat niet Mijn volk was*, is nu Mijn volk en dit volk zal zeggen: O mijn Heere en mijn God! Het volk, dat niets heeft, ontvangt alles; zoals het heet: "De zachtmoedigen zullen het aardrijk beërven." (Matthéüs 5:5) Het ontvangt hemel en aarde, alles in en met Christus Jezus! Daar is God Eén, niet twee. Hij verandert niets, is niet vandaag zó en morgen anders, het staat bij Hem vast en onwrikbaar.

Daar komt nu echter een vraag: *wanneer dat waar is; waartoe dient dan de wet?*

Ten eerste heb ik daarop te antwoorden: het Testament, dat God gemaakt heeft met Abraham, dat Hij bevestigd heeft op Christus, dit Testament kan door de Wet niet opgeheven worden. Ik antwoord u nog niet op de vraag: waartoe dient de Wet? Dat is

voorlopig van minder belang, dit echter zeg ik: er mag later een wet tussenbeide komen, deze kan toch onmogelijk de belofte, het Testament, dat God gemaakt heeft, te niet doen. *God is Eén.*

Wat nu de wet aangaat, zo was de vraag bij de eerste christenen aldus: Ja, het geloof aan Jezus Christus mag wel goed zijn, zoals Paulus zegt, maar de besnijdenis is toch niet afgeschaft, dat zien wij tenminste niet in. Mozes heeft haar immers geboden! Het lag dus bij deze christenen met andere woorden zo: wanneer ik niet zo en zó ben, wanneer ik niet dit of dat gedaan heb, dan kan ik zalig worden! De mensen voegden dus iets aan het Testament toe en deden er iets vanaf.

Hier is een moeilijke vraag op te lossen. Dat is nu eens van de ene kant waar: ‘Kunnen dan zij niet zalig worden, die zich van hun ondankbare en goddeloze wandel niet bekeren?’ En het antwoord luidt: Nee, dat is onmogelijk!

Wij lezen bij Paulus in de eerste brief aan de Korintiërs: “Weet u niet, dat de onrechtvaardigen het koninkrijk Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet, noch hoereerders, noch afgodendienaren, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het koninkrijk Gods beërven.” (Hoofdstuk 6: 9 en 10).

En de apostel schrijft ook: “Laat u niet verleiden: ik zeg tevoren gelijk ik ook tevoren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet zullen beërven” (Gal. 5: 21).

Er zijn mensen, die zulke dingen in het openbaar bedrijven, die het dus in het openbaar bewijzen, dat in hen niet de Geest en de zin van Christus is, die dan toch willen beweren, dat zij bekeerd zijn, dat zij zalig zijn! Dat is nu een duivels spooksel in Gods gemeente. Daar moeten de anderen dan onder lijden en krijgen de slag mede; het schaadt hen echter toch niets. Hier in onze tekst is echter de vraag: bent u verloren? Voelt u zich verworpen en verdoemd voor God? U bent zo zondig! U zou zo graag van de zonde af willen zijn en kunt niet! Gaat het u om God, om Zijn genade, om redding - kom! Wat hebt u op zak?

Niets!

Wat hebt u in de kast?

Niets!

Wat bent u dan? Arm, ongelukkig, verloren, door en door zonde! Ik ben een mens, door en door een mens en weet niet waar te blijven.

Wat zou u graag willen hebben? U zou wel graag willen hebben, dat u in Godzaligheid en heiligheid zou kunnen leven. U zou graag willen, dat u het van uzelf zou kunnen weten, dat u vroom bent, dat u zo heilig leeft - maar dat is alles verkeerd! Hebt u dit alles te tonen of hebt u soms niets te tonen? En dan is er geen leven voor u, dan bent u vervloekt. De wet komt en zegt: *doe dat en gij zult leven!*

Leer dan daaruit Gods woord, dat u met de gehele wet niets te maken hebt, zij gaat u niets aan, zij is tussenbeide gekomen. Het verbond, door God bevestigd en bezegeld op Christus is lang vóór u gemaakt. De wet echter hebt u eerst in uw leven leren kennen. De wet is de politie; ja, dat u eens geslagen, gestoken en opgesloten wordt, dat moet er allemaal zijn vanwege de verkeerde burgers van de stad! Maar de politie is de Koning niet, de Koning heeft u een groot landgoed geschonken. Hij zei niet: wanneer u het zo en zó doet, wil Ik het u geven, maar Hij heeft het u volkomen vrij gegeven. Wanneer u nu eens niet gehoorzaam bent en de geboden overtreedt, kunt u wel in de gevangenis komen, dat neemt echter niets weg van de belofte.

Zo moet ook de arme ziel tot rust komen, doordat zij God de eer geeft en weet: Deze God is Eén Hij gaat van Zijn verbond, Zijn Testament en eed, van het vrije geschenk van Zijn genade, niet af.

De wet is daar tussen gekomen, om der zonde wil, opdat u in tucht gehouden zou worden, om u te slaan, u neer te slaan, dat u tot Christus komt, zoals het heet in vers 19: "Waartoe is dan de Wet? Zij is om der overtredingen wil daarbij gesteld, totdat het Zaad zou gekomen zijn, dat is, totdat Christus zou gekomen zijn. Die het beloofd was."

Toen u voor God lag in uw zonde, schuld en verlorenheid, en de hand wilde leggen op Gods woord, toen het in uw hart opkwam: ik heb de eeuwige dood verdiend en ontvang het eeuwige leven - heeft toen de Heere God iets met u gesproken van plichten en werken of heeft Hij u niet vrijuit alle zonden kwijtgescholden? Toen God gekomen is en u van het blad van de Bijbel uit in het hart heeft gezegd: "Gij zijt Mijn volk, die niet Mijn volk was en niet in genade stond, u zult in genade zijn!" Toen de Heere God gezegd heeft: "bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes niet wankelen", heeft toen de Heere God iets gezegd van plichten, werken en dergelijke?

Toen heeft Hij u immers uw zonden alle genadig kwijtgescholden, heeft geen voorwaarde gemaakt, maar is gekomen met de ganse macht van Zijn genade, heeft uw zonde en misdaad bedekt en gezworen: *Ik ben uw God en wil uwer zonde nimmermeer gedenken in eeuwigheid!*

En toen Hij gekomen was en u getroost had, heeft Hij het toen van uw gedrag afhankelijk gemaakt, of heeft Hij gemaakt, dat u Christus door een oprecht geloof ingeplant en zo al Zijn weldaden deelachtig zou zijn? Wanneer dit nu het geval is ... *God verandert niet, Hij blijft steeds Dezelfde!*

De wet, die ziet er heel anders uit. Daar zie ik een berg, in rook en wolken gehuld, ik zie in de geest engelen, zij leggen aan Mozes al de enkele stukken uit; ik zie, hoe aan Mozes de wet wordt overgegeven, hij ontvangt haar in zijn hand. Die zaak behoort niet tot de belofte, hoe heilig zij ook is.

Toen God met Abraham sprak, en hem de belofte gaf, toen was geen mens daar tussen, geen middelaar.

Wanneer hier (in de wetgeving) van een middelaar sprake is, zo is dit niet in die zin te verstaan, zoals wij van Christus in het woord lezen, dat Hij Middelaar is, bij voorbeeld in de brief aan de Hebreeënen en aan Timotheüs, maar hier is iemand geweest, die tussenbeide komt tussen God en mensen, om de mens iets te brengen. Als mij een machtige, voornamen man iets beloven zou en zeggen: dit zult u hebben!

En naderhand zou een bode tot mij komen en mij zeggen: Een groet van de machtige man: *doe dat en gij zult leven!*

Hoe? Eerst heeft hij gezegd: u zult het hebben zonder voorwaarde - zo heb ik het verstaan! En nu komt u daartussen en zegt: *doe dat, zo zult u leven!* - dat neem ik niet aan!

Van wie hebt u dan dit: "doe dat en gij zult leven?"

Dat heb ik van de minister!

Van de minister? Dus niet van de Koning zelf?

Nee, niet onmiddellijk van de Koning, van de minister!

Wat gaan mij de ministers, wat gaan mij de engelen aan? Ik heb onmiddellijk met de Koning gesproken! U komt met een: *doe dat, zo zult u leven*, te beginnen. Wat u wilt, het gaat mij niets aan, want God is Eén! Die God, Die de belofte geeft, Die alles voor

niets doet, Die God liegt niet, Hij wordt nooit een ander. Hij is "Ja" en "Nee". Hij zal niet vandaag voor niets geven en morgen voorwaarden stellen, maar wat Hij gezegd heeft, daaraan houd ik mij!

Nu, daaraan moet u vasthouden, dat God alles aan Zijn Christus heeft gegeven. Hij is de God van onze Heere Jezus Christus, Hij is de Vader van onze Heere Jezus Christus. Hij heeft Hem het hele land gegeven: hemel en aarde!

Aan wie zullen wij ons dan houden? Ik zeg - nee, Gods woord zegt het: - gij zult uzelf houden aan Jezus Christus, geheel en alleen. Zó wordt men zalig! Amen.

5. In Christus gedoopt

Geliefden.

Wanneer de Heere God ons uit Zijn genade roept, dan ziet Hij niet op vlees, dan ziet Hij niet op ons, zoals wij zijn, leven en bestaan, dan heeft Hij in ons niets gezien, dat Hem bewegen kon, ons het geluk van Zijn genade te schenken. Maar dan ziet Hij alleen op Zijn Zoon Jezus Christus, op het volkomen geldende offer, dat Hij volbracht heeft. En terwijl Hij op deze Zoon ziet, ziet Hij in genade op allen, tot welke Hij Zijn heilig woord, het woord Zijner genade, zendt. Daar zou de Heere God lang kunnen wachten, wanneer Hij wachten moest, totdat Hij ons bereid vond. De Heere God is steeds de Eerste. Hij begint een zaak en voleindigt deze ook. Bereid Hij een mens voor, zodat hij zich over des Heeren genadige roeping verheugt, bestaat deze voorbereiding dan daarin, dat Hij de mens geheel ellendig maakt, zodat de mens zelf erkennen moet: er was en er is in mij niets! "Heb ik ook hier gezien naar Dien, Die mij aanziet?" sprak Hagar.

De Heere Jezus zegt tot Zijn discipelen: *Gaat heen in de ganse wereld en terwijl u hen tot discipelen maakt en onderwijst, doopt hen in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.* Daar gebiedt Hij aan de apostelen, in de Naam van de Heere Jezus en op grond van Zijn dood, de volken te verkondigen volkomen aflaat van al hun zonden. Daar moeten de discipelen des Heeren, die Hij gezonden heeft, slechts de volken bidden, dat zij zich toch mochten afkeren van hun verderf en van hun afgoden tot een zulke heilige en genadige God heen.

Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus. Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan. Galaten 3: 26, 27

Het heeft iets in zich, dat verbazing wekt, dat de apostel Paulus dit aan die van Galaten schrijft, terwijl hij in het begin van ons hoofdstuk zegt: "O gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd, dat u de waarheid niet gehoorzaam zoudt zijn, dewelke Jezus Christus voor de ogen tevoren is geschilderd, onder u gekruisigd zijnde? Dit alleen wil ik van u leren: hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet of uit de prediking des geloofs? Zijt gij zo uitzinnig? Daar gij met de Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vlees?" Dan zouden wij toch deze slotsom willen maken, dat u geen goede Christenen bent, dat het met u niet goed gaat; en dergelijke meer! Dat doet de apostel ook, maar daarmee wordt niet teniet gemaakt, dat hij aan de Galaten schrijft: *"Gij zijt allen kinderen Gods; zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan."*

Wanneer wij zo in ons dagelijks doen en drijven kunnen blijven, dan willen wij kinderen Gods en Christenen zijn, wanneer ons echter de waarheid iets te dicht nabij komt, willen wij ons stijfhoofdig handhaven: dat wij toch Christenen zijn! Maar wordt de waarheid ons nog meer op het lijf gedrukt, dan zeggen wij, dat wij niets zijn en nog moeten worden, wat wij reeds zijn! Dat doet het Woord niet.

Ik heb de vrijmoedigheid u allen, stuk voor stuk, te zeggen: *zovelen u in Christus gedoopt zijt, hebt u Christus aangedaan!* U bent kinderen Gods, niet door uw werken, niet door een enige zaak van u, maar door het geloof in Christus Jezus.

Ja, hoe kunnen wij weten, dat wij kinderen Gods zijn? Door de wedergeboorte? Door de bekering?

Bekering en wedergeboorte zijn, als wanneer men door een deur in een huis komt. Het komen in een huis maakt iemand nog niet tot een bewoner of een erfgenaam daarvan,

daar moet het huis van tevoren voor iemand gebouwd en hem geschonken zijn. Beking en wedergeboorte moeten voor de mens geen grond der zekerheid en verzekering leggen.

Want ten eerste is het niet telkens beking en wedergeboorte, wat daarover gehouden worden en er bestaan zoveel valse bekingen.

Ten tweede: wie waarachtig tot God bekeerd wordt, trekt zijn beking reeds spoedig weer in twijfel, is zeer spoedig onzeker, of er ooit iets waarachtigs aan hem zou gebeurd zijn.

Ten derde: wie waarachtig tot God bekeerd is, die heeft voor zijn leven lang gewerkt en werk genoeg om zich voortdurend weer te bekenen. Verder heeft hij, hoewel hij ook goed weet, dat hij uit de dood in het leven is overgegaan, toch zijn beking en zijn ganse weg reeds lang verloren, zodat hij zich niet meer daaraan houden kan, des te meer daar daarbij zoveel afhangt van mensen, van bijzondere verhoudingen en leidingen, van iemands geaardheid. Iemand, die zich aan vele openbare zonden heeft overgegeven, wordt anders bekeerd en het zal hem anders toegaan als met iemand, die bij voorbeeld van zijn kindsheid af bekeerd werd.

Hoe kan ik nu weten, of ik een kind Gods, of ik een Christen ben? Ja, steek de hand in uw boezem en aanschouw haar, da is zij melaats! Zie ik op mijn weg, mijn werken: "zo Gij Heere, de ongerechtigheid wilt gadeslaan, wie zal dan bestaan?" Er is immers niemand, die goed doet, zonder daarbij te zondigen! Zo is dan in alle goede werken, in alle werken van mijn vroomheid, overal is alles zonde! Alle mogelijke kentekenen, dat ik een Christen ben, zij liggen verbroken en verbrijzeld neer.

De mens is een mens, de almachtige God met Zijn genade neemt hem op en draagt hem dag voor dag, totdat Hij hem doorgebracht heeft, anders steekt de mens ieder ogenblik weer met het hele lichaam in het zichtbare!

Wat houdt het Woord ons voor? 'Het Woord - het zegt aan een ieder: - wanneer u van ganser hart gelooft, dat Jezus Christus, zoals de belofte in het Paradijs luidt en naar de openbaringen aan de vaders geschied is, in de wereld is gekomen, ons bloed en vlees heeft aangenomen, Gods wet volkomen vervuld heeft en gestorven is voor onze zonden, en nu tot deze Heere Jezus Christus uw toevlucht neemt, zo behaagt dat God, en u wordt met Christus verenigd. Hij komt bij u wonen, vergeeft en heeft vergeven op grond van Zijn allerheiligst lijden en sterven, alle zonden en heeft ons het recht op het eeuwige leven toegekend.'

Dat zegt het Woord. Ik ga nog verder. Zulke hoge dingen zijn toch voor het zwakke hart te hoog; hoe meer waarheid deze dingen zijn, hoe meer worden zij door de mensen in twijfel getrokken en dat niet alleen, maar met hart en gedachten zet hij ze allen ver, ver, achter zich. Dat kan de jonge dochter, dat kan de jonge man wel weten, die nog naar Catechisatie gaat, of deze al heeft verlaten; de Catechismus wordt geleerd, de vragen worden opgezegd, men heeft soms een gevoel daarvan, maar het wordt teruggedrongen en het heet in het binnenste: *ik moet mij bekenen!* En ik zal mij ook eens bekenen! En bij de volwassenen is het: 'ik heb het nog wel niet, ik hoop echter dat ik het nog eens zal ontvangen.' Intussen eet ook hij rustig zijn brood en drinkt zijn water en in de grond van zijn hart bekommert hij zich om volstrekt niets. Dat komt, omdat die zaken zo hoog zijn, doch dat zij waar zijn. En nu wil toch de mens deze dingen niet uit louter genade aannemen, maar denkt deze door zijn beking, door zijn geloof te kunnen verdienen, scheppen en bezitten.

Wat doet nu God? Het was bij de oude volken vaak de gewoonte iemand in plaats van een kind aan te nemen, - een gewoonte, die men ook hier in de stad heeft - en wanneer

bij die volken zo'n kind opgenomen was, werd het ook tegelijkertijd erfgenaam van de naam en van het vermogen. Dat ging niet zonder menige plechtigheden toe, maar er werd een feest gehouden, het kind plechtig aangekleed, enz. Zo wist dan het kind aan de feestviering en aan de plechtigheden, dat het als kind aangenomen was. Tegelijkertijd werd het in het boek op het stadhuis ingeschreven en trad in alle rechten der andere kinderen van deze vader.

Nu heeft God hetzelfde aan ons gedaan. Hij heeft ons tot kinderen aangenomen uit genade en daar hebben wij ook een plechtigheid, waardoor wij verzekerd zijn, dat wij in genade van God, omwil van Zijn enige Zoon Jezus, tot kinderen aangenomen zijn; en dat is *de Heilige Doop*.

Zie hoe wij de doop gewoonlijk beschouwen. Er is een kind geboren, het is zo en zoveel weken oud geworden en nu komt het overeen met de goede zeden en is het kerkelijk en christelijk, dat het kind gedoopt wordt. Is men dan volwassen, dan heeft men zijn doop gewoonlijk vergeten. Daar komen dan de doopsgezinde meningen vandaan, daar komt ook dat andere vandaan, dat een mens, een Christen, zo in zijn dood, in zijn gewoonten van het dagelijks leven, in zijn verkeerdheid, in zijn "ik" kan blijven steken.

De waarheid is deze: u bent allen gedoopt. Dat is weliswaar menselijk toegegaan, maar was dan geen God in de hemel aanwezig? Was dan geen Jezus aanwezig ter rechterhand des Vaders? Op Wiens bevel werd u dan gedoopt? Is dat slechts een menselijke instelling, die door de predikers zomaar wordt ingesteld of geschiedt het krachtens een belofte van Christus?

U bent allen gedoopt, dat is geschied naar Christus' bevel en er zat een belofte aan vast, dat is zo van Godswege gekomen. Daar wordt dan volstrekt niet ernaar gevraagd, waar dit is gebeurd, bij wat voor prediker, of de ouders gelovig geweest zijn of ongelovig, daarnaar wordt volstrekt niet gevraagd; maar dat is de vraag: Wat heeft God gedaan? Hij heeft u met water laten besprenkelen in de Naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes. Hij heeft u bij deze heilige handeling doen overdragen op Zijn driemaal heilige Naam. Nu ziet: het bewijs voor uw geloof, voor uw leven, voor uw geestelijk leven, voor uw zaligheid, dat u in de hemel zult komen, u zult het telkens zoeken - want dat is ons eigen - in de lege zaak; er is niets aanwezig, in het hart, in de werken, in het gedrag, in de gestalte, er is telkens niets aanwezig.

Wanneer u bewijzen wilt hebben van de genade Gods, dat u kinderen Gods bent, dan heb dan dit van Godswege tot een bewijs: *dat u gedoopt bent*.

Ik zou u zo graag in benauwdheid brengen, dat u er eens aan zou denken wie u bent, wat u gegeven is uit de genade, wat God aan u heeft gedaan.

Dit valt zo zwaar; de paus en de wederdoper sterven in de mens niet; beiden zijn venijnig tegen de vrije genade. De paus wil werken hebben, waarbij men het lichaam geweld aandoet, en de wederdoper wil een vleselijke geestelijkheid hebben. God echter laat een geloof prediken, dat gezond is, gezond maakt en gezond houdt. Deze plechtigheid, die daar geschiedt aan een kind, dat in de plaats van een kind wordt aangenomen, deze is aan u geschied toen u gedoopt werd!

Wilt u de zekerheid hebben of u een Christen bent of u van Christus of van God bent? Vraag dan allereerst: wat heeft God aan mij gedaan, toen ik nog een kind was? Dat zal God niet vergeten! Deze doop is niet een openbare handeling slechts voor het ogenblik, maar van Godswege, en heeft een doorgaande, eeuwige geldigheid. Wat gedoopt is, dat ziet God als gedoopt aan. Toen u gedoopt bent, heeft de moeder u een doopkleed aangedaan, of het nu prachtig of armoedig geweest is, dat doet niets ter

zake, maa bepaald, de moeder heeft aan het doopkleed gedacht. Uw vader en uw moeder, als zij God hebben gevreesd, hebben zij zeer goed geweten: 'Hier in mijn kind steekt niets en in ons arme ouders, ook niets, maar wij vertrouwen op Gods verbond, hetwelk Hij opgericht heeft met Abraham en zijn zaad, met ons en onze kinderen, uit louter genade en ontferming, en waarin Hij meedeelt Zijn Christus, vergeving der zonden, eeuwig leven en zaligheid.'

God nu, Die de doop heeft ingesteld, heeft een ander doopkleed gereed en het doopkleed, dat Hij gereed heeft gemaakt, is niets minder dan onze Heere Jezus Christus Zelf, Hij is het doopkleed, zoals het heet: ***Zo velen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.***

Christus als waarachtig God en waarachtig Mens, als enige Leraar, Hogepriester en Koning, als enige Middelaar, Borg en Zaligmaker onzer zielen, als enige Heiland ook voor dit leven. Christus en in Christus Zijn Heilige Geest, de Geest der genade en met deze Geest, de Geest der genade, alle de heilsgoederen, die Christus verworven heeft, als daar zijn - ja, de apostel noemt hen allen samen in Galaten 5:22: "Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid." Dat hebben wij alles aangedaan, doordat wij Christus aangedaan hebben, want met Hem hebben wij ook Zijn Geest, en alles wat deze Geest schenkt, aangedaan.

Ja, daar zou u willen vragen: 'hoe is dat mogelijk? Daar zie ik immers niets van!'

Dat kan ik niet helpen! God heeft het gezegd! De Heilige Geest heeft het gezegd!

Ik wil u een geschiedenis mededelen: een ziener zei eens tot twee zusters: in die wand daar steekt voor u een schat. De zusters lachten de ziener uit, meenden, dat hij dat geestelijk verstond, en daar zij te midden van hun vonk woonden, en de schat niet nodig hadden, zagen zij er ook niet naar om. Door list en bedrog werden zij echter zeer arm en in zulke armoede, zodat zij op het laatst geen stuiver meer hadden om licht te kopen. Toen riepen zij tot God en de ene loopt in haar vertwijfeling en wanhoop met het hoofd tegen de muur; zij merkt, dat de muur hol is, maakt haastig een gat en de schat valt haar in de schoot.

Zie, zolang men niet arm is, zolang vraagt men bepaald niet naar de schat, of men denkt: zou ik ooit tot die schat komen, dan zal ik hem wel verdienen. Wanneer u echter heel arm bent, kunt u het leven niet meer aan, het ook niet zelf vinden, dan loopt u daar in vertwijfeling tegen de muur van het woord Gods en daar, daar vindt men de schat, daar heeft men alles: *God is mijne, de Heere Jezus is mijne, de hemel is mijne, alles is mijne, mijne, mijne!*

Dat is immers waar al kan het ook niet worden gezien. Maar volgens de waarheid, of het nu wel of niet gezien kan worden, volgens de waarheid is het er aldus mee gesteld.

Dat breng ik nu in samenhang met hetgeen ik u deze morgen voorhield: "De besnijdenis is niets en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods", of: Gods gebod bewaren. Daarvan schrijft de apostel Petrus in zijn tweede brief, hoofdstuk 1: 2 en vervolgens: *Genade en vrede zij u vermenigvuldigd* - waardoor? Door eigen kennis? Nee! - door de kennis van God, en van Jezus, onze Heere. "Gelijk ons Zijn Goddelijke kracht alles, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, geschonken heeft door de kennis Desgenen, Die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd. Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door deze aan de Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloeden zijt het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid. *En gij, tot hetzelfde alle naarstigheid toebrenkende* - en nu heeft de apostel gezegd: zie eens welk een

prachtige tuin uw God en Vader geplant heeft en welke prachtige bloemen Hij daarin groeien laat! maak u nu eens een krans van bloemen daarvan - *voegt bij uw geloof deugd* - alles uit de tuin des Vaders, uit Christus, uit Zijn volheid - en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid en bij de Godzaligheid broederlijke liefde en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen. Want zo deze dingen bij u zijn, en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis van onze Heere Jezus Christus.” Want wanneer u zulke schone bloemen plukt, zal dat u niet ledig of onvruchtbaar doen zijn, in tegendeel zal het u aandrijven in deze rijke, schone tuin nog meer bloemen te plukken. *Want bij welke deze dingen niet zijn, die is blind* - hij ziet de bloemen niet, - *van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden*; hij vergeet het, dat hij toch vroeger eens gewassen is en dat er toch zeker helder water genoeg aanwezig was en is; hij vergeet het, dat de Heere hem gereinigd heeft, reinigt en voortdurend reinigen wil.

Ik moet hier ophouden. De wet baart geen kinderen, maar slechts het Evangelie. Er komt niets van, dat een mens de stok voorgehouden en hem gezegd wordt: ‘u moet zo zijn en u moet zo worden’, maar er moet voorgehouden worden, zoals het in waarheid is: *u bent het!*

Wilt u bewijzen? U hebt in de doop het bewijs, dat God u als kinderen aangenomen heeft en dat God u aangedaan heeft het doopkleed, dat is: *Christus met al Zijn deugden en werken*. Het ligt bij ons, mensen, altijd zo: wij willen óf Joden, óf heidenen, besnijdenis of voorhuid zijn. Beide echter is niets, *maar de onderhouding der geboden Gods*.

Zullen wij komen met de wet? Volstrekt niet! U bent dood voor de wet, zo is de wet voor u dood, maar wat de wet eist, wat Gods heilige wil is, daarvoor bent u niet dood, het moet aanwezig zijn! Van de wet ontvangt u dat niet, van uw lichaam zult u het ook niet snijden - en toch moet het voorhanden zijn! Wat nu te beginnen?

Ten eerste: gekomen als zondaar en weer als zondaar, en slechts als zondaar voor God, en beleden: *Heere God, ik kan het niet!* De wet, die ons gestorven is, moet toch aldus in ons leven, dat Gods eer, Zijn genade en waarheid zullen blijven, en wij daarbij vergaan. God ijvert voor Zijn eer, alles moet aanwezig zijn, dat een arme zondaar opeens schatrijk wordt. Hij heeft niets in zichzelf, maar, wanneer dit in hem leeft: *Gods eer en waarheid, en dat het eigen ik vergaat*, daar houdt hij altijd aan om geloof, om vergeving, om de Heilige Geest. En wat doet de Heere?

Hij verschaft de mens al hetgeen wat Hem behaaglijk is, zodat de mens zich erover verbaast, hoe hij, die even tevoren niets had, opeens wordt overgezet in de volle vrede, hoe de Heere de vijanden, de zielsvijanden, terzijde zet en alles doet naar Zijn trouw! Amen.

6. De werken van het vlees en de vrucht van de Geest

Laat ons met elkaar opslaan en aandachtig lezen het woord des Heeren, gesproken door de apostel Paulus in de brief aan de Galaten, hoofdstuk 5: 13 tot 26.

Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders, alleen gebruik de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees, maar dient elkaar door de liefde; want de gehele wet wordt in één woord vervuld, namelijk in dit: gij zult uw naaste liefhebben gelijk uzelve. Maar indien u elkaar bijt en vereet, zie toe, dat u van elkaar niet verteerd wordt.

En ik zeg: wandelt door de Geest en volbrengt de begeerlijkheid des vleses niet; want het vlees begeert tegen de Geest en de Geest tegen het vlees. En deze staan tegen elkaar, also dat u niet doet, hetgeen gij wilde. Maar indien u door de Geest geleid wordt, zo zijt gij niet onder de wet. De werken des vleses nu zijn openbaar, welke zijn: overspel, hoererij, onreinheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, kwaad, dronken schappen, brasserijen en dergelijke, van welke ik u tevoren zeg, gelijk ik ook tevoren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet zullen beërven. Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. Tegen de zodanigen is de wet niet. Maar die van Christus zijn, hebben het vlees gekruisigd met de bewegingen en begeerlijkheden. Indien wij door de Geest leven, zo laat ons ook door de Geest wandelen. Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, elkaar tergende, elkaar benijdende. Galaten 5: 13-26

Genade en vrede worden rijkelijk uw deel door kennis van Jezus Christus en van God! Er valt in een gemeente, waar Gods woord heerst, menigerlei voor, waarvoor men zo geen naam heeft en dat toch bestraft moet worden. Er valt in het kleine hart van de mens menigerlei voor, dat bestraft en ontdekt worden moet; er valt in de kleine ruimte der hersenen van de mens menigerlei voor, dat uit de hel en de afgrond komt. Moge toch oud en jong de boetsalmen als zijn gebed beschouwen en daarop acht geven, wat geschreven staat. I

Ik heb in deze week gelegenheid gehad enkele uren op ons kerkhof te vertoeven en dacht daar na over menigeen, hoe hij zo in zijn leven geweest is, hoe ik hem gekend heb en ik prees de wonderbare genade Gods, die menigeen trouw verootmoedigd en hem de kroon geschonken heeft.

Ik zag echter ook het een en het andere graf. En ach, daar ligt de mens, de schone mens, een spijs der wormen! En waar is de ziel?

Ja, het aardse genot! De aardse eer! De aardse wil en lust van het ogenblik! Ik ben ik! En naar God, naar Christus, naar de naaste wordt niet gevraagd! Mijn lust is mijn lust! Mijn zin is mijn zin! Mijn wil is nu eenmaal mijn wil en mijn hoofd is mijn hoofd! Zo wordt voortdurend gezondigd en men vraagt naar niets; in plaats, dat men zich eerder zou doden, dan dat Gods woord niet Gods woord zou blijven.

De apostel Paulus schrijft niet aan heidenen, maar aan Christenen; hij schrijft aan zulken, die geloofd hebben. Of zij nu in waarheid allen tot de Heere bekeerd en vernieuwd zijn, dat is een vraag, die men niet moest opwerpen. Het woord is tot hen gekomen; de Koning is gekomen met Zijn almacht, heeft hen de eer van Zijn licht gegeven, van Zijn genade. Wie hongerig was en dorstig, die heeft het Manna van de hemel opgevangen, die heeft gedronken uit de steenrots, waaruit water vloeyde. De apostel schrijft aan een gemeente, niet van heidenen, maar van christenen, die echter

van het geloof weggetoverd waren. Welaan, hetgeen zij zijn, dat zijn zij; er is geen verlorenheid, waarin niet de genade van het woord wonderen doen kan om uit de diepte weer omhoog te brengen.

De werken des vlees zijn openbaar, schrijft de apostel. Ik behoef u niet uit elkaar te zetten wat vlees en geest is. Met korte woorden: vlees is de gehele mens en geest is dezelfde gehele mens. Daarom gaat het echter, waar hij staat, waardoor hij geregeerd wordt; daarom gaat het, waar hij zich bevindt. Een mens kan in één minuut zijn: geheel vlees en geheel geest.

Wij moeten weten, wat in het vlees steekt, wat voor mensen wij zijn en wat wij deugen. Wij zijn naar onze mening allen vroom en heilig en zien op de naaste neer; dat is echter niet waar, eerder steekt in ons dat wat de apostel zegt, dat wij zo zijn. En juist zij, die geloven en zich aan het woord onderwerpen, zullen het voor de Heere belijden en worden ook door Hem bewaard; wie het echter niet wil weten, die valt!

De mens wil iets doen, hij wil de Heere God goede werken brengen; dat willen wij echter ook. Wij willen iets hebben om het de Heere God te kunnen tonen. Het is niet waar, wat de mens zegt: *ik ben een arme zondaar!* Hij wil het toch niet zijn, hij wil toch iets hebben om voor God te roemen, dat hij vroom is. De mens wil werken. Ik wil u echter zeggen, wat van de mens komt, dat, wat de apostel zegt: ***“Overspel, hoererij, onreinheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen en dergelijke.”***

Ach, de mens, hij meent, dat hij zo goed is opgevoed! Hij zitte echter nog zo hoog, al is hij koning of bedelaar: een mens is een mens! En het zwijn doet dat beter, waartoe het geschapen is dan de mens het doet! Of iemand nu in de gemeente is of buiten de gemeente: dit is de mens! Dat is de Christus! Dit is het vlees!

Dat wordt nu weliswaar bedekt en verborgen gehouden zolang men kan, men trekt een schoon gewaad erover en bedekt alles. God echter ziet het hart aan en het zal tenslotte toch openbaar worden, wat er in steekt.

God kan liefhebben, maar geen mens kan God vrezen. God kan de mens volkomen redden, maar geen mens, wie hij ook mag zijn, kan Gods gebod houden, hij zal het hier en daar overtreden. De een doet het zo, de ander weer anders, maar wat hij doet, doet u ook, is het niet in het openbaar, dan toch in het verborgene en op het eind zal het toch openbaar worden.

Ik behoef u de zonden en ondeugden allen niet verder te noemen, maar het arme hart van de mensen is als een blad, door de storm opgezwiept en de duivel drijft het dan hierheen en dan daarheen! Niemand zal zichzelf voor vroom kunnen houden en tegen God in het aangezicht liegen - zo staat de zaak! Wanneer de Heere eenmaal op de wolken des hemels zal komen met Zijn heilige engelen, dan zal alles openbaar worden, wat een mens bedrijft en wat hij gedaan heeft.

Maar één ding: steek de hand in eigen boezem; en wat vindt u? Dat u dat alles niet hebt! Die heeft dit en die heeft dat en deze deugt niet en die niet, maar uzelf? Ja, dat komt doordat hij daar ginds mij iets in de weg heeft gelegd en dat die daar haar plicht niet doet; hij heeft gezegd, dat hij een broeder was en hij is het niet, maar er is alleen duivelarij - en daarom bent u ook een duivel? Bent u dan meer dan een tollenaar? Daar is het ook: "Lieve broeder!" Ja, zolang men samen stelen kan, zolang men meer eisen kan dan naar het tarief goed is.

En nu voorts: vijandschap, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht - is dit alles niet bij u? Nee, daar wil men dan zachtmoedig zijn, daar wil men liefdevol zijn - en nu: toon uw liefde! toon uw zachtmoedigheid! Ja, ik kan niet, hij legt mij iets in de weg! Daar vraag ik niet naar, - bent u vlees. Ja, of nee? Ik vraag: zijn uw werken goed of slecht? Ik vraag u in de Naam Gods, en voor Zijn heilig aangezicht, opdat u niet met een leugen in de hand wordt weggenomen, bent u geest of vlees? Zijn uw werken goed of deugen zij niet? Daarheen moet het gekomen zijn! Welgelukzalig de mens, die over zichzelf de staf breekt en belijdt voor God: *ik heb de eeuwige dood verdiend!* Daarmee is het echter niet genoeg; menigeen komt daarmee nog niet vooruit en ik moet het u als uw herder zeggen. Wat het "arme zondaar" zijn aangaat, is het wel in overeenstemming met deze belijdenis: ik heb de eeuwige dood verdiend. Maar het is geen waarheid in betrekking tot de erkenning van dat, wat de apostel zegt: *ik zeg het u tevoren, zoals ik het ook tevoren heb gezegd: dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet zullen beërven.*

Dat moet de inwendige belijdenis zijn en o, rampzalig mens, die zichzelf zijn zonde vergeeft en er overheen kan springen en haar op rekening van zijn zwakheid brengt. Hij weet, dat hij deze dingen heeft, wil dan echter niet meer verder lezen: "dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet zullen beërven!"

Dat wil men niet belijden: overspel! - Nee! Dat is te erg. Hoererij - Nee, dat ook niet! En is dan eens het ongeluk daar, dat twee jonge mensen vóór hun huwelijk gemeenschap gehad hebben, zoals wij dat reeds beleefd hebben, nu, dan moet het toch geen hoererij geweest zijn, maar ontuchtigheid. Hoe ziet het er daarmee uit? Hoe met de verborgen onreinheid? - wij willen het bedekken! Hoe ziet het er uit met vijandschap, twist, toorn, nijd, haat? En nu heet het bovendien, *dat die zulke dingen doen, het rijk Gods niet zullen beërven!*

Dat zegt dezelfde apostel, die het rechte geloof predikt, dat de mens zonder werken, alleen door het geloof, voor God rechtvaardig is. En niet alleen hier zegt hij dit, maar nog op honderd andere plaatsen. Bent u door zulke woorden eens in de diepte geworpen, dan zult u daardoor nog honderdmaal in de diepte worden geworpen, anders is het met het geloof een ijdele zaak. Het mag niet zijn! Zulke werken mogen niet plaatsvinden bij gelovigen, ondanks alle belijdenis: 'Ik heb de eeuwige dood verdiend! Ik kan niet in de hemel komen! Dat zijn mijn werken en die doe ik! Ik heb ze niet alleen gedaan, maar ik doe ze herhaalde en herhaalde malen en de apostel zegt: *dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet beërven zullen!*'

Nu, ik weet het, er zijn christenen, er zijn gelovigen - tenminste naar de naam, die kunnen meespreken over alles, hun is alles hetzelfde; zij geloven niet aan de hemel, zij geloven niet aan de hel, zij geloven in de grond niets dan dat zij hun lust, hun zin, hun wil hebben en dat zij de geachte mensen daarbij blijven. Zulken kan ik niet helpen. Maar hen, die het met mij belijden: 'Mijn God, dat zijn mijn werken en dat zegt Uw woord: ik kan zo niet in de hemel komen! Wat zal ik beginnen?'

Dat is de vraag van hem, die voor Gods woord verdwijnt.

Wij willen nu eens zien, wat de vrucht des Geestes is. Dat is het tegendeel van de vrucht van het vlees. De vrucht van de Geest is liefde, daarvan schrijft de apostel 1 Korinthe 13, 1 en vervolgens: "Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo was ik een klinkend metaal of luidende schel geworden. En al ware het, dat ik de gave der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap. En al ware het, dat ik al het geloof had, zodat ik bergen verzette - dat gaat ver - en de liefde niet had, zo was ik niets. En al ware het,

dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het, dat ik mijn lichaam overgaf, opdat ik verbrand zou worden - als martelaar - en had de liefde niet, zo zou het mij geen nut geven.”

Ja, liefde, wat is dat toch? Is dat liefde jegens de kinderen Gods? Zodat ik, wanneer ik de kinderen Gods liefheb, ik de anderen haten en in twist met hen kan leven?

Nee, de liefde moet zodanig zijn als de liefde Gods is, waarmee Hij Zijn vijanden omvat. Hij geeft Zijn Eniggeboren Zoon over. Hij laat Zijn Zon schijnen en doet het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. De Heere Jezus laat Zich handen en voeten doorboren en terwijl Hem de boosdoeners bespotten, roept Hij: "Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen!" en laat de aarde Zijn bloed drinken, opdat de aarde van de vloek verlost en gezegend zou zijn.

“De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren, de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardig, zij is niet opgeblazen, zij handelt niet ongeschikt, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad, zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid; zij bedekt alle dingen - zij is zo blind en dom, dat het van haar heet: - zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen - daarom: - zij verdraagt alle dingen. De liefde vergaat nimmermeer”; alle dingen vergaan, maar de liefde niet.

Nu dan, wilt u Gods gebod houden, wilt u werken hebben, wilt u weten en overtuigd zijn of uw geloof oprecht is - *heb lief!* De liefde jegens de naaste betoont zich in vreugde, dat men hem vreugde veroorzaakt en zich met hem verheugt. Ze toont zich in vrede, dat men vrede met hem houdt en vrede met hem maakt; in lankmoedigheid, dat men denkt: o, morgen of overmorgen zal hij de hand in eigen boezem steken; in vriendelijkheid of goedertierenheid, waarmee men anderen tegemoet komt; in goedheid, dat men zolang het mogelijk is, alles ten beste uitlegt; in geloof, dat men geloof en trouwe houdt jegens zijn naaste; in zachtmoedigheid, dat men iets over zich laat heengaan; in kuisheid, dat is onthouding, zowel in de zaken, die tot de huwelijksse staat behoren als wat eten en drinken aangaat. Dat zijn de werken, dat is, de vrucht des Geestes.

Het heet niet "de werken" maar "de vrucht", want werken, die doet men met de handen, die worden door arbeid verkregen, de vrucht echter, die groeit aan de boom, daar hebben wij niets aan gedaan, die groeit vanzelf.

En nu zal menigeen zeggen: dat heb ik niet! Meent u dat werkelijk, dat u dit niet hebt? Denkt u niet veelmeer: ik ben goed, ik ben een vriendelijk, bescheiden mens, ach, wanneer de anderen maar wilden, wanneer slechts de anderen recht waren, zouden wij samen leven als in de hemel! Ziet u dan daaruit niet juist, dat u geen liefde hebt?

Ach, wie dat van zich gelooft, dat hij geen liefde heeft, die ligt in de hel, hij is verloren, maar hij kan, hij kan niet leven, of hij moet het hebben! Hier juist toont het zich, of de grond in de Geest is of dat hij vlees is.

Wilt u de wet niet tegen u hebben - *heb lief!* Ja, daar komt nu dat vervloekte "ik" tussenbeide! Ja, dát mag de duivel halen, opdat de duivel *ons* niet hale!

Mijn geliefden! Het gaat om de vrucht! Geloof te hebben, dat zal zijn voor het arme, aanklagende geweten, opdat men voor Gods gericht zal weten, hoe men rechtvaardig is. Maar in de dag, waarop de Heere op de wolken zal verschijnen, wanneer de bazuin klinkt en de stem roept: "gij doden, staat op!" daar helpt geen geloof, daar moet de vrucht aanwezig zijn.

‘Ja, dan word ik niet zalig! Wanneer het zo moet gaan, word ik niet zalig!’

Dat fluistert u de duivel in. En dat is nog niet eens in vertwijfeling door u gesproken, maar het is nu eenmaal zo'n mooi woordje, om zich van de zaak te ontslaan!

"Geef mij liever de troost van het Evangelie!"

Jawel, om op de wonde een pleister te leggen, zonder zalf die bijt? U meent, dat u toch zalig zou kunnen worden en bedenkt niet, dat u bent als een kind, dat met een mes speelt. U steekt uzelf in het oog, maakt uzelf ongelukkig en anderen ook en meent toch iets van de Vader te kunnen ontvangen, dat van waarde en u tot nut zou zijn voor uw hele leven!

'Welnu, hoe zal ik het dan doen? Wel, ik zal mijzelf verloochenen, ik wil ophouden met mijn twisten en strijden! ik wil ophouden met mijn scherpe tong te steken als een slang! Ik wil ophouden met mijn verborgen ontucht! Ik wil het zo en zo doen!'

Ja, dat is een "wel" onder de wet! U bent schoon onder de wet en blijft er onder! Daar zult u komen en spreken: Nu ja, ik heb ditmaal gefaald, maar ik wil het niet weer doen! Ik wil mijzelf verloochenen, ik wil alles er aan geven, ik wil mij in het stof laten gaan, ik wil de onderste weg gaan! Ja, wordt zo'n monnik, zo'n non, ... maar het vlees komt morgen met des te geweldiger macht en u brengt met uw "wel" niets gereed; de eerste de beste lust werpt uw schoonste gedachten omver!

'Wat zal ik beginnen?'

Ja, wij komen niet terecht met het schip, wanneer niet de Heilige Geest komt en het roer in de hand neemt. Wanneer Hij ons regeert, wanneer Hij ons drijft, wanneer wij op genade drijven, dan zijn wij niet onder de wet.

'Dan zou ik toch graag de kunst van de Heilige Geest willen leren! Wat geeft u daarvoor? Vijf en twintig gulden, vijftig gulden? honderd gulden? Als Simon, de tovenaars?' (Handelingen 8: 18 en 19).

U ontvangt niets! Dat wordt niet gekocht voor geld, deze kunst van de Heilige Geest. Wanneer wij liefde, vreugde, vrede, geloof, zachtmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, matigheid tonen, staan wij daar als de bomen, die hebben takken en bladeren en vruchten en zien niets daarvan. De voorbijgaande, die graag van de mooie appelen en peren zou willen hebben, die ziet ze en verkwikt zich er aan; de boom zelf echter ziet er niets van. Dat is de eerste kunst!

En nu de tweede! Alle heiligen Gods worden verteerd door een brandende vraag: zij hebben van zich beleden en belijden van zichzelf, dat zij vlees zijn en dat hun werken vlees zijn; maar zij bekeren zich van elke zonde. Er is waarachtig berouw: *God, U bent in Uw recht, Uw woord is in Zijn recht, ik heb gezondigd!*

En nu, volhardt hij in de verkeerde weg? Blijft hij daar staan? Volstrekt niet! Er ligt in iedere bekeerde een oprechte wil zich te verloochenen, de naaste niets in de weg te leggen, maar alle aanstoot uit de weg te nemen; een oprechte wil voor God en Zijn heilige engelen kuis en tuchtig te leven. Eén zaak hebben zij echter daarbij en dat hebben alle eigengerechtigden niet, zij belijden van zichzelf, geheel vlees te zijn, maar: daar is Gods gebod, daar is Zijn Woord, de Weg om zalig te worden! En wat ervaren zij in zich? Dit: het vlees wil een andere weg; het vlees dat wil vroom zijn, het vlees, dat wil heilig zijn, het vlees wil echter geen Christus, geen God, geen genade, geen Geest dulden. Waarom niet?

Omdat het vlees zondigen wil, omdat het vlees zijn rijk, zijn wil, zijn lust hebben wil, daarom ligt het in strijd tegen de Geest. Dat kennen zij wel! Dat ervaren zij, en ach, hoeveel tranen worden daarover geweend in het verborgene! Hoe menige strijd gestreden tot op het bloed!

En terwijl zij zo zijn, zijn zij zelf toch weer geheel anders. Het is henzelf een raadsel. Zij zijn niet soms half Geest en half vlees, maar zij zijn een gehele mens, met lichaam

en ziel, en alle aandoeningen. Zó kennen zij zich geheel vlees en weer tegelijkertijd met lichaam en ziel en alle aandoeningen, erkennen zij zich Geest. Ja, dat is een wonderlijk raadsel, dat is de strijd in de bekeerde mens, zij hebben een naam: Didymus, Thomas, tweeling, en zijn toch niet twee, maar één mens. Daar strijden zij tegen God, genade en Heilige Geest, bruisen tegen Hem aan; maar de Heere God strijdt niet met hen, Hij laat Zich niet bewegen en zij krijgen niets. Daar kan nu de ondeugende jongen schreeuwen en rond zich slaan, zoveel hij wil, de Vader beweegt Zich niet. Hij heeft echter nog iets anders in de jongen gelegd, en dat is Gods Geest. Daar is dan des mensen geest en wil verenigd met Gods Geest en wil; en daar is het geloof, het onvergankelijk zaad in hem. Dit zaad zegt: Nee, het vlees zal zijn wil niet hebben!

Dat gaat dan zo op en af, zonder ophouden; die beiden liggen met elkaar overhoop en houden niet op met elkaar te strijden. *Want Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad.* Dat heeft God gezegd (Gen. 3: 15). En deze vijandschap wordt niet opgeheven; opdat Gods vrienden Gods vrienden zouden blijven.

Nu is dus het vlees tegen de Geest. U wilt geloven, ... kunt echter niet; want dat is tegen het vlees, dat het geloven zou, want het weet zeer goed: geloof ik, dan komt er een eind aan mijn lust.

U wilt geloven, de naaste vergeven, wilt de onderste weg gaan, wil het voor niets doen, niet voor geld, of om iets te verdienen, niet om de hel te ontgaan en in de hemel te komen, nee, het moet vanzelf, vrij, voor niets, zó geschieden ... nu, men wordt immers zodanig geboren en opgevoed, zo kan men zijn gewoonten er niet aan geven.

Men wil als zodanigen geloven, men wil God en de mens liefhebben, ... maar daarmee is nog niet gezegd, dat men dat ook doet.

Men strijdt, men worstelt voor God, ... maar men kan niet; het vlees begeert tegen de Geest, het vlees heeft dus een geheel andere lust.

Maar de Geest, Die geeft daarom de zaak nog niet verloren. Hij houdt Zich aan het zuchten, Hij strijdt met de wet, en Hij drijft eindelijk, waarheen? Tot de overtuiging: werken zijn niet voorhanden! U bent niet vroom, u bent niet heilig!

Zo werkt de Geest voort, totdat men als een arme, ellendige, een arme zondaar, als een verlorene, genade gelooft, genade aanneemt, de Heere Jezus alleen omvat en alle hoop laat varen op iets anders. Zondig eens wanneer u wilt! U kunt het niet! Sla de ander eens in het gezicht, wanneer u wilt! U kunt het niet meer! Zo heeft de Geest naar iets geheel anders begeerte dan het vlees. En is Gods Geest zodanig in u met Zijn lust, eerder zullen hemel en aarde vergaan, dan dat u niet zou terugkeren en de ergste vijand de hand geven.

Zo zijn Gods heiligen. Ziet u, dat zijn niet zo vrome mensen, dat het er bij hen uitziet als hadden de duiven het uitgezocht. Het is eerder bij hen een wonderbaar strijdperk, waar de mens zelf niet wijs uit wordt. Dat gaat daar toe als in een fabriek, waar zo allerlei gemaakt wordt in onreinheid, en aan het eind komt het toch rein tevoorschijn. Dat doet de Geest, daar is dus voortdurend strijd, want de vrucht van de Geest moet aanwezig zijn.

Ik moet het nu echter voor mijzelf hebben, dat ik er niet toe kom, te volbrengen wat het vlees wil. Hoe gaat dat toe?

Daartoe is slechts één raad: *wandelt door de Geest!* De begeerlijkheid van het vlees is aanwezig. De Geest zegt niet, zij is er niet. Nee: *gij zult haar niet volbrengen.*

Wat zijn nu de begeerlijkheden van het vlees? Alleen de onkuisheid? Ach, de duivel maakt u onkuis, opdat u de andere zonden niet zou zien! De duivel heeft de mens in het net en in de mens zitten twee dieren: een tijger en een hert. Daar gaat het er nu om, die twee dieren te verjagen! U kunt het niet? U hebt u slechts te houden aan de Heere Jezus Christus; die moet deze monsters, deze afschuwelijke dieren in Zijn hand en macht houden. Dat is, de begeerten van het vlees, niet alleen wellust, maar *het willen van alle vlees en de wereld*.

De mens wil graag God in Zijn woorden en gezegden, op zijn weg hebben. Dat wil God echter niet. Hij zegt: Ik bouw u een huis, dat u daarin zou wonen en alles daarin zou hebben. Ik toon u Mijn weg en Mijn wil.

Dat is dus de begeerlijkheid van het vlees: God, Christus, Evangelie, genade op zijn weg te hebben om ondertussen te kunnen doen en schrijven wat men in de zin heeft en daarnaast toch een christelijk mens te zijn. Zo word ik toch zalig!

Waar men echter naar Geest wandelt, is men beperkt in al zijn doen en laten, of bekeerd en wedergeboren, men weet het niet, maar dat éne weet men: ik ben verloren en lig in de afgrond, maar ik roep tot God uit de diepte! De lust van het vlees zult u daar niet volbrengen.

Zodat u het niet maakt als Demas, die de tegenwoordige wereld weer lief kreeg. Dat u het niet maakt als Bileam - welk een hoogverlicht man was hij! En wat wist hij niet! Toch gaat hij voort op zijn weg! Saul, wat was hem niet gegeven en wat heeft hij niet alles verricht! Maar hij volbracht de lust van het vlees.

En vlees wil alles, maar niet de genade Gods; alles, slechts niet liefde met achterzetting van zichzelf; alles, maar éénzijn, éénheid, daar weet vlees niets van! Niets daarvan, dat wij beiden eenmaal voor de rechterstoel van Christus staan zullen, en - ik moet u zalig maken, ik moet u de stenen uit de weg ruimen, daarvoor ben ik geschapen!

Het vlees echter wil een toren bouwen, wil een paus en bisschop stellen, wil zichzelf tot paus en bisschop maken, daar moet dan alles vroom zijn; kloosters worden gebouwd en dan? Ja, wanneer later de graven bij de kloosters leeggemaakt worden, vindt men alleen hoofden van kleine kindertjes daarin, die daar zijn vermoord.

Nu, dat wil het vlees van u. Het zal echter zijn wil niet hebben, daarom geef ik u één raad: *wandelt door de Geest!*

Hoe doet men dat?

Blijf bij het geloof! Ga tot God! Belijd uw schuld en overtreding! U kunt u toch niets voor God verbergen! En wanneer dan de mens in zijn nood Christus aangrijpt, zo grijpt hij Zijn bloed, Zijn genade, Zijn ontferming, de heiligmaking in Zijn bloed, de vergeving der zonden in Zijn gerechtigheid - en dan kan het niet uitblijven: de begeerte van het vlees, deze zee, deze bruisende zee, moet stil worden. Er wordt om genade geschreeuwd: *Heere God, dit is Uw gebod, en ik kan het niet houden!*

En u ontvangt als antwoord: *Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij prinsendochter!* (Hooglied 7: 1). Amen.

7. Zalig uit genade

Geliefden.

De natuurlijke mens met al de vermogens en hoedanigheden van zijn ziel, met alle krachten van zijn rede, begrijpt niets van de dingen, die van de Geest Gods zijn, zij zijn hem een dwaasheid. *De mens, de geestelijke, onderscheidt, weliswaar alle dingen, met geestelijke onderscheiding, maar niemand kan hem onderscheiden* (1 Korinthe 2, 14 en 15). Niemand weet, zo min hij het van de wind weet, vanwaar de geestelijke mens komt, en waar hij heengaat; wat de grond is, waarvan hij uitgaat en wat het eindwit is, waar hij op doelt. En toch heeft deze geestelijke mens voortdurend nodig de tucht van het woord, hij heeft voortdurend nodig de verlichting van de Heilige Geest. Waartoe heeft hij de verlichting van de Heilige Geest nodig?

Dat hij zal verloochen en al zijn wijsheid en al zijn macht. Hij heeft voortdurend de verlichting van de Heilige Geest nodig, dat hij van zijn kunnen, zullen en willen zal afstand doen. Hij heeft voortdurend de tucht van de Geest nodig, opdat hij zich vooral daarvan bewust zal blijven, dat hij met zijn willen en dat hij met zijn wijsheid, ondanks hij een geestelijk mens geworden is, niets kan; maar dat juist zijn wil en zijn wijsheid zijn ergste vijanden zijn.

Ach, sinds de duivel het ons bijgebracht heeft: "dan zult u kennen het goed en het kwaad" houdt de mens het er voor, dat hij nu weet, wat goed en kwaad is. Sinds de duivel de mens gebracht heeft in de slavernij van zijn wil, meent de mens, en juist daardoor, dat hij iets kan, iets zal en iets wil. Dat is de Godgeleerdheid van de duivel, die in alle mensenharten is.

Dit: "Ik kan niets, ik vermag niets, ik weet niets!" en "Heere God, laat toch mijn wil niet geschieden!" - wie neemt dat graag aan? Wanneer God de mens zijn wil laat, wanneer Hij het hem niet duidelijk maakt, dat zijn wil boos, slaafs, een God vijandige wil is, dan vaart de mens met zijn wil, wanneer hij het vroomste is, ter hel. Wanneer hij, die zich wijs denkt, niet tot een dwaas wordt voor God, als een kind, vaart hij met zijn wijsheid, wanneer deze op het meest geestelijke is, naar de duivel.

Daartoe komt het woord, opdat wij ons buigen onder Gods wil, opdat wij Gods wil aannemen als ons grootste geluk. Daartoe komt het woord, opdat wij leren God alleen alle wijsheid te geven. Daartoe komt het woord, opdat wij toch vooral zouden geloven, dat Zijn vrij welbehagen, Zijn genade het alleen zullen zijn, die ons regeren en Christus, Christus de Gekruisigde, alleen zij onze wijsheid en onze macht.

In waarheid, mijn geliefden, die is ten hoogste welgelukzalig, die het woord opneemt met een blijmoedig hart, het woord van het koninkrijk der genade. Midden in alle droefheid, treurigheid en nood heeft hij een leven vol vrede en geluk; want zijn ogen 'zijn' God, hij heeft geen ogen meer, hij heeft geen wijsheid meer. En zijn wil is God - *Gods wil, die zal geschieden!* (Matthéüs 6: 10).

Zou niet de hele wereld omgekeerd worden, wanneer de wijsheid van het kleine en het kleinste kind gelden moest in het ouderlijk huis? Zou niet het kind en zeker zichzelf en zeker het ouderlijk huis in het verderf storten, wanneer hem en zijn wijsheid de wil gelaten zou worden?

Voor God zijn wij zondaren. Ja, allereerst zondaren, ten tweede dwazen, ten derde: vol van de verkeerde wil; en toch voor *God in Christus* geliefde kinderen. Wanneer wij dan geliefde kinderen des huizes zijn, dan zal daar vooral onze wijsheid niets gelden; dan zal vooral onze wil niets uitrichten. Dan zullen wij vooral geen kinderen worden, ook geen erfgenamen, ook niet gelukkig uit onze werken, ... maar kinderen, omdat wij een Broeder hebben, in Welke wij aangenomen zijn, omdat wij één Vader

hebben; maar gelukkig omdat wij leven in de liefde en volkomen bescherming van een allertrouwst Vader.

Van dit standpunt uit is het, dat wij met elkaar willen betrachten het woord van de apostel Paulus aan die van Eféze, hoofdstuk 2: 8 en 9:

Want uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof. En dat niet uit u, het is Gods gave, niet uit de werken, opdat niemand roeme.

Wat hier de apostel Paulus aan de Efeziërs voorhoudt, is *de zaligheid*.

De grond, welke hij voor deze zaligheid aangeeft, is genade.

Het middel om deze zaligheid te verkrijgen voor zichzelf, is het geloof.

Dit geloof, zoals ook het zalig worden, is niet uit ons, zodat het geloof niet is een vrucht van onze akker, maar dit geloof heeft God gegeven. Paulus sluit de werken buiten. Hij zegt: "niet uit de werken is het." Hij geeft het doel aan, "opdat niemand roeme".

Gezongen werd Psalm 70: 2.

Ja, God alleen zij hoog geprezen, verheven op het allerhoogst en de mens ten diepste vernederd, opdat hij van God verhoogd worde, en in God hoog kome.

Ik leg nadruk op de apostolische woorden: "niet uit u" niet uit de werken, opdat niemand roeme. De apostel schrijft aan de Efeziërs: ***u bent zalig geworden***. Hij schrijft niet soms: "Gij zijt gerechtvaardigd geworden!" Hij schrijft ook niet: "uit genade zult u zalig worden" maar hij schrijft: "gij zijt zalig geworden!" Naar het Grieks zeggen deze woorden nog meer: "Geredden zijt gij, behouden zijt gij!" "dat is, u bent gered van al uw vijanden, van alle gevaar ontheven, u bent nu veilig, u bent binnen! Er ontbreekt niets meer aan uw heil, alleen, dat wij nog verwachten de Heere uit de hemel, dat Hij ons nietig lichaam verheerlijke, gelijkvormig gemaakt te worden aan Zijn verheerlijkt lichaam. Óf het één óf het ander. Wij hebben het te doen en te scheppen, of God doet het. Is er misschien een derde, dat God het Zijne doet en ook de mens het zijne? Dan is de zaligheid half een Goddelijk, volkomen, half een menselijk, onvolkomen, werk, dus een werk, waarmee men slechts op de helft komt, niet eens tot aan de dood.

Waren de mensen, aan wie de apostel Paulus schrijft, zo heilig, dat hij dit schrijven kon? Zeker niet! U kunt het thuis, bij het nazien van deze brief vinden, hoe allerlei ongerechtigheid in de gemeente gestraft, hoe zo menig verkeerd lid in de gemeente terecht gezet wordt. Nee, er waren in de gemeente erge dingen, geen zonden slechts voor de leus, maar grote en zware zonden.

Wat zal er nu gepredikt worden? Ja, dat er een Hovenier is, Die zeer goed weet, wat Hij geplant heeft, Die Zijn planten reinigt en heiligt.

Maar de heidenen, de zondaren, predikt Hij: u bent geredden! Hij was vroeger tot hen gekomen met het Woord en het Woord was God, was de Heere, Die sprak in de gemeente en Zijn genade verheerlijkte. Het Woord had hen herschapen en samengebracht tot een gemeente. Het Woord was in hen, Christus was in hen en daar ziet de apostel niet op de mensen, maar hij ziet op Hem, Die het verloren schaap gevonden heeft en het op de schouders genomen heeft en met moeite in Zijn stal heeft gebracht. Hij ziet op Christus, en of de duivel het hem in het oor dondert: "Het zijn onheiligen!" groet hij hen toch als *heiligen, als gelovigen*.

Wie één gebed in waarheid kan bidden, die kan hemel en aarde scheppen. Kan de mens dat? Maar het werk der zaligheid? De hele zaligheid van de mens te bewerken, heeft niet alleen Gods Woord gekost, maar Gods Bloed. De overwinning is behaald, de grote slag is geslagen en daar de grote slag geslagen is en de overwinning behaald is, gebiedt de Overwinnaar aan Zijn heraut, dat Hij in de gevangenis binnenroept, waar zij liggen in ketenen en duisternis: "Gij zijt geredden!" Wie verheugt zich hierover? Ja, wie? Een heidenkind is niet een Christen, die meent, dat hij iets zou zijn, maar wie een heidenkind is - en of hij het voor God weet, dat hij waarachtig is wedergeboren en bekeerd - die verheugt zich over de boodschap: "Gij zijt geredden!" Wat heeft het gedaan? Het bloed, het bloed van de Leidsman der zaligheid, Die de grote slag geslagen en de overwinning behaald heeft. Ja, daar behoort tot het gered en zalig gemaakt zijn een vrijgekocht zijn van de zonde, van alle zonde en alle geweld van de duivel; er behoort toe - ja, ook de rechtvaardiging en ook de heiliging; er behoort alles toe, wat er behoort op de weg uit de stad des verderfs naar het Jeruzalem, dat boven is.

Ik wil u nog opmerkzaam maken op de woorden van de apostel: "Gij zijt zalig geworden!" Menigeen zou verstoeld mogen worden en zeggen: "Wat? Ik, ik zalig geworden? Dat kan immers niet waar zijn! Wat? Ik, ik gered? Ik bevind mij immers in de afgrond en roep met de honderddertigste Psalm: *Uit de diepte roep ik tot U o Heere!* Dat zou u niet geroepen hebben kunnen, wanneer u niet gered was. U bent er echter over aangevochten, de duivel bestrijdt u uw redding. Gods woord zal echter blijven staan: *u bent mensen, die zijt zalig geworden!*

Wanneer de apostel aan de Efeziërs schrijft, schrijft hij het dan ook voor ons allen, hoofd voor hoofd?

Dat is mijn zaak niet. God kent de Zijnen, Hij kent die Hij uit het verderf en naar Zich toe gehaald heeft. Wil Hij het doen regenen op een stad, en op een andere niet, dat is Zijn vrijheid, wil Hij doen regenen op de ene mens en op de andere mens niet, dat staat bij Hem. De prediking komt omdat de Heere Jezus het wil. Hij gebiedt, aan allerlei mensen, op allerlei plaatsen, aan te kondigen vergeving van zonden in het bloed van het kruis! Aan allerlei mensen, op alle hoeken en einden, aan te kondigen! Redding is er! U bent geredden! Wie neemt het aan? Ja, die heeft God daartoe toebereid. Hoe heeft Hij hen toebereid? Ja, de arme heidenen toen der tijd, hen ging het nog veel erger, dan de volkeren thans in Italië. Zij waren verschrikkelijk bezocht. Zij lagen in de ergste laster verdrongen en verstikt, zij lagen in zulke zonden, verkeerdheden en gruwelen - dat zij de duivel te slecht waren.

Het waren geen fatsoenlijke, brave, lieve mensen, die zich de zaak eerst eens aanzagen of zij het ook aannemen wilden of niet. Het waren mensen, van duivel, zonden en nood zo stuk gestoten en tot gruis geslagen, dat het leven hun teveel was. Zij zaten in holen en gaten, in zonde en versaging, zij hadden het gezocht aan alle hoeken en einden. Zij waren bovendien nog zo dood, dat zij het leven niet eens wilden, zij waren zo dood, dat zij de aangeboden vrijheid niet eens konden aannemen en het ook niet wilden. De duivel had hen aan zijn ketenen. Dat zegt immers de apostel, terwijl hij spreekt: *daar gij dood waart door de misdaden en zonden.* Het waren dus geen levende mensen. U wandelde in overtreding en zonde, u deed met de wereld mee, zoals de wereld denkt en doet.

In de lucht heerst een vorst en hij giet dag en nacht uit over de arme mensen, dat zij allen één taal spreken en één mode houden moeten. Deze vorst heeft zijn godgeleerdheid, zijn staatkunde en manier, hoe men in de omgang zal leven. Hij giet

het dag en nacht uit over de mensen. Zo deden deze dan nu mede en konden niet anders, zij konden niet begrijpen, dat er nog een andere wijsheid, een andere manier van denken en een andere wandel zouden kunnen bestaan. Zij deden de lust huns vlees, niet wat God wilde; zij hadden zoveel vrije wil, dat zij alles deden, wat vlees en rede wilden en de rede heeft haar wil, en het vlees heeft zijn wil, een vrije wil. God dwingt de mensen er toch niet toe te zondigen, met een Godgeleerdheid en een staatkunde te leven zoals de duivel het ingeeft. God is niet bewerker der zonde, maar het vlees heeft zijn eigen vrije wil en naar deze eigen vrije wil handelt het vlees. Wilde echter het vlees ook werkelijk slechts een weinig naar God vragen, zo zou de vrije wil het tegenhouden. En nu komt nog het ergste. God is der zonde vijand, dat weet de mens, nu wil hij God iets wijsmaken met werken, gaven en offeranden, die God niet geboden heeft. Maar dat kan geen stand houden en daar wordt dan de mens bitter boos op God, zodat er dan toorn van alle zijden voorhanden is, toorn van de zijde van God tegen de mens en toorn van de mens tegen God. Er kan alle mogelijke vriendschap, liefde en vroomheid aanwezig zijn, totdat het aan God komt, dan gaan beide uit elkaar.

In deze toestand waren dus de mensen, maar God had hen door de omstandigheden ellendig gemaakt, door de omstandigheden hen zo overtuigd, dat zij met hun vrije wil niets konden uitrichten, en dat zij volkomen verdorven waren, of zij het wilden weten of niet. Nu komt het Evangelie en predikt bekering en geloof; het Evangelie, het predikt: *geredden zijt gij!*

Over deze blijde boodschap. Waarmee de Koning en Overwinnaar Jezus Zijn gezalfden, Zijn diplomaten, zendt tot binnen in de burcht van de satan, over deze blijde boodschap verheugt zich degene, die voor God belijdt: "Ik heb U niet gezocht, ik heb niet naar U gevraagd, ik heb U veeleer in het aangezicht geslagen, ik wilde U niet, van Uw genade wilde ik niets weten, zij was mij onuitstaanbaar!" Wie zo belijdt, dat hij ligt in banden van zonde en nood, die verheugt zich over het Evangelie, over deze blijde boodschap.

Wat is nu de grond der redding? Er komt immers de vraag op: Hoe is het mogelijk? "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods. Ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet van mijn gemoed en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is!"

Hoe is het mogelijk, dat ik gered zou zijn? Ach, de grond is genade! Uit genade zult u zalig worden! Genade - wat is dat? Dat is dit, dat God u zo gered heeft, dat Hij voor Zich Zelf er niets aan heeft. Hij heeft er niets van. Hij wordt er niet groter door. Hij wordt er niet gelukkiger door, Hij heeft er dus niets van, van de honderd vier en veertig duizend verzegelden en bovendien van de schare, die niemand tellen kan, daar heeft Hij niets van. Hij is zo onmetelijk rijk wie kan Hem nog rijker maken? Hij is de gelukzaligheid Zelf, wie kan Hem nog gelukkiger maken? Hij is de macht zelf, wie kan Hem verhogen? Hij heeft hemel en aarde gemaakt, zon, maan en sterren, de vele miljoenen sterren. Hij heeft ze allen gemaakt en de mens maakte Hij uit een aardkloot en blaast hem Zelf in de geest des levens. Wat heeft zo'n God er aan, dat Hij u redt? Onze goedertierenheid raakt niet tot Hem! Dit is dus de genade.

U denkt: hoe zou redding mogelijk zijn? Wat zal ik Gode brengen waarmee Hem vergelden? Zal dan niet eerst de zonde weg zijn? Nee, aan dit alles ligt het niet. Het is nu eenmaal zo, dat God er niets van heeft. Die maken wij met alles niet groter, niet zaliger, niet heerlijker. Dat moeten wij toch goed verstaan. Daar denkt zo een knaap, wanneer ik hem iets laat doen en werk geef, dat hij iets voor mij maakt! Volstrekt niet,

ik doe het om de jongen een stuk geld in de hand te leggen, maar ik heb het werk niet nodig. Ik heb er niets aan, ik leg het terzijde; de gehele wereld kan mij, arme man niet gelukkig maken, hoeveel minder kunt u God gelukkig maken. Dat is genade. God doet het voor niets, Hij neemt er niets voor, Hij wil niets voor Zich hebben.

Wat wilt u, kleine bij? Naar dat God de bloemen heeft doen groeien en de honing er is - wat wilt u voor deze honing de Schepper brengen? De bloem, waaruit u de honing zuigt? U bent immers veel kleiner dan de hele bloem. Genade is genade.

U bent gered, u bent zalig geworden - daar schiet u over met al uw werken, die u uzelf zou willen voorschrijven om zalig te worden. Dat ligt veel hoger. Dit werk is op Golgotha geschied, en de grond is de genade, en de grond der genade is de goedertierenheid in Christus Jezus, zoals het heet in vers 7: "Opdat Hij zou betonen in de toekomstige eeuwen", dat is, niet soms in de eeuwen, die na ons zullen komen, maar bedoeld zijn de dagen van het Oude Testament. U kunt dus ook lezen: *in onze tijd* - opdat Hij zou betonen in de toekomstige eeuwen de uitnemende rijkdom Zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

In Christus Jezus nu heeft God voor eens en altijd de neiging voortdurend goed te doen. Ik zeg: *in Christus Jezus heeft Hij de geneigdheid voortdurend en onvermoeid goed te doen*. Doordat Hij deze geneigdheid heeft, strooit Hij uit in Christus Jezus weldaden op weldaden en terwijl Hij uitstrooit met volle handen, doet Hij het voor niets, zodat Hij er dus niets voor neemt en er niets voor hebben wil. Hij neemt geen traan of zucht aan.

Wonderbare God! Wanneer wij bedenken, hoe het bij de rijken der aarde gewoonlijk toegaat, zij hebben voor alle mogelijke dingen honderd of duizend gulden over, maar voor een arm mens hebben zij niets over. Maar onze God is onvermoeid en onuitputtelijk rijk aan genade. Nauwelijks is iets uit Zijn handen gegaan, of Hij geeft weer en weer. Daarbij ontvangt Hij van de een niets, en van de ander niets; van mij niets, en van u niets. Hij wil ook niets hebben. Daar is het dan het allerbeste, dat de kinderen de hand opendoen en spreken: 'Ik bid U, geef mij ook iets; dat de meisjes haar schorten uitspreiden en de jongens hun petten in de hand nemen en zeggen: *Lieve God, geef mij ook iets*.

Ik vraag verder, wat is dan het middel om er deel aan te hebben?

De apostel antwoordt: **het geloof**. De apostel zegt niet: u bent gered uit genade omdat u zich bekeerd hebt, dat u zich geheiligd hebt, dat u dit of dat tot stand hebt gebracht. Nee, dat zegt hij niet. Hij zegt niet: u bent gered, uit genade weliswaar, maar, omdat u nu afgewassen en vrij bent geworden van deze of die hartstocht; dat zegt hij niet. Dat denken wij weliswaar: ja, ja, zaligheid, wanneer ik maar eerst dit of dat gedaan heb! Ja, ja, zaligheid, wanneer ik mij maar bekeerd heb! Maar nu, laat mij toch rustig nog in de wereld, in de zonde, in mijn dood, slapen en snurken totdat ik er eens zin toe krijg, totdat ik het eens zo en zo zal gedaan hebben.

Dat zit in onze hoofden: o, God is immers barmhartig, Hij heeft geduld; ja, dat is wel mooi, vroom te zijn, godzalig te leven, ik zou het ook wel graag willen; ik ben, weliswaar nog ver daarvan verwijderd. En ondertussen: God heeft geduld, morgen, overmorgen, over jaar en dag, dan hoop ik toch, dat ik er ook eens toe komen zal! Dat zit in onze hoofden, dat men komt met werken, met allerlei christelijke werken en menselijke verdiensten.

Maar God wil niets van de mens hebben. Hij wil u van uw zonde, van uw wegen des verderfs en uit uw grote dood weg hebben en zo zegt nu God: Eertijds was u aldus, maar nu laat Ik u door Mijn dienaar verkondigen: *u bent gered!*

"Door het geloof," Het geloof is dus het middel, waarmee men aan de redding deelachtig wordt. Wat is nu het geloof? Is het soms een werk? Nee, het is geen werk. Wilde ik in een beeld spreken, dan zou ik zeggen: het geloof is het allervolkomenste en beste werk. Wilt u een werk, zo geloof! Maar het geloof is geen werk. Wat is het geloof dan? Wel, dat ik in mijn wegzinken daarop kan leunen en steunen, dat is geloof; dat, waar de boodschap tot mij komt, dat ik gered ben! Dat ik daarvoor als het ware in het niet verzink! Waar zulke boodschap in mijn ellende komt, daar bewerkt zij, dat ik verzink en daarin zink ik neer op deze blijde boodschap. Dát is geloof. Dat is het geloof, dat u uit uw kunnen zullen en willen gaat, dat u uit uw weten en uit uw wijsheid gaat naar Christus en u aan Hem overgeeft, zoals u bent: 'Heere Christus, dat hoor ik in Uw woord! Duivel, u hebt gelijk, wanneer u mijn leven aanklaagt, ik vraag echter niet naar mijn leven, ik vraag niet naar mijn werk, maar naar Christus' werk. Mijn leven en mijn werk zijn verdorven, Christus leven en werken echter niet.'

Zo geldt het dan, zich alleen aan Christus en Zijn redding te houden.

'Ja, dat is immers gemakkelijk!'

Ja, met het hoofd wordt het licht geloofd, en de duivel maakt veel meer gelovigen dan de Heere God, daarvan kunt u zeker zijn. Ik wil u echter zeggen, welke gelovigen de Heere God maakt. Zulke, die geloven en niets hebben - zij hebben niets te vertonen - die geloven en niets zien, die geloven en niets voelen. En zij moeten toch in de hemel, zij moeten zaligheid hebben. Deze nood heeft God hen bijgebracht, een nood om gerechtigheid, heiligheid en waarheid, een nood om God, om Christus, om de troost van de Heilige Geest; om sterkte, licht en leven. En in deze nood hebben zij niets, en terwijl zij niets hebben, zo zitten zij voor het blad, voor het woord, en daar voelen zij toch: ja, op de enige grond willen zij, en geen andere willen zij hebben; de ware troost des Geestes willen zij, en men brengt hun geen valse troost bij. Zo zitten zij voor het woord en het is des Heeren woord, het is Christus' woord.

En nu, in hun grote nood, blaast hen zacht, heel zacht de Geest het woord in het hart binnen en het heeft vastgegrepen. Het dringt hun, dat zij moeten: "dat is Uw woord o Heere God, u bent het! Ik ben in deze jammer en dat is Uw heil; nu dan ik neem het aan voor mij!"

"Laat staan!" Schreeuwen alle duivelen, "daarmee komt u om!"

"Ik kan niet anders! God helpe mij! Ik blijf er bij!" Dát is het geloof.

Is dat nu een goed werk? Ik zeg, dat het een neerzinken is in de armen van de eeuwige Bruidegom. Dood zinkt men er in en wordt in het leven gebracht met de kus Zijns vredes. **Het geloof is niet uit u.** Dat zult u wel laten, uit uzelf te geloven! Liever alles, alle godsdiensten en sekten, zoveel honderden en duizend daarvan zijn, zij hebben allen hun geloof, zij kunnen uit zichzelf geloven en kunnen alles geloven, wat zij willen. Zij hebben een vrije wil, maar slechts daar niet, waar zij Gods wil en wet zullen doen; daar maken zij van de wet een wassen neus, draaien die dan zo en dan anders.

Nee, niet uit u, is het geloof. Dat geeft God, zoals bij de purperverkoopster, van wie het heet (Handelingen 16: 14), dat de Heere haar het hart opende, dat zij acht nam op hetgeen Paulus zei. Zodat zij dus niet sliep onder de prediking of dacht: ach, dat gaat mij niet aan, dat gaat anderen aan. De Heere dus opent het hart en het woord gaat binnen. God doet het, Hij geeft het geloof en bovendien wekt Hij het vertrouwen, dat men niet zal denken, God of de Heere Jezus Christus komt als een grote olifant, die met zijn snuit alles neerslaat; of als een grimmige leeuw, om de mens te verscheuren.

Veelmeer wekt God bovendien het hartelijk vertrouwen; dat de mens, die anderszins vreselijk trots en hoogmoedig is, - en zo vijandig tegen God, dat hij steeds meent, God wilde iets tegen hem - toch vertrouwen verkrijgt tot de Gave, welke God geeft.

Het geschiedt niet uit de werken. Wanneer het uit werken zou zijn, was het geen genade. Ontvangt men genade door zijn verdienste, daardoor dat men iets gedaan heeft, wel, dan zal het geen genade zijn, maar schuld bij God. Draag voor God slechts één zandkorrel, zo zal Hij u de hemel schuldig zijn. Want God is een groot Koning, Hij beloont de mens niet met zo en zoveel geld per uur, maar Zijn hele koninkrijk geeft Hij u. Maar u kunt het niet, u kunt voor God ook niet eens één zandkorrel oprapen. Want nauwelijks hebt u haar opgeraapt, of u denkt niet meer aan God, maar aan de hemel, die u ontvangen zult.

Dus niet uit werken, **maar uit genade!** Of, nauwkeurig volgens het Grieks: *aan de genade bent u zalig geworden*. "Uit genade" uit welke genade dan? *Toen wij dood waren door de zonden en misdaden heeft Hij ons levend gemaakt met Christus* (Vers 5 en vervolg) Is het nu uit werken? Heeft zich ooit een dode levend gemaakt door zijn werken? Dat zou ik toch eens willen zien!

Maar, misschien na de bekering?

"Uit genade" heet het en daarmee staat het vast, voor eens en altijd! - niet uit de werken, niet uit de bekering, God heeft het gedaan!

Opdat niemand zal roemen. Is het uit werken, dan moest men immers roemen! Het is echter niet uit werken, maar het is uit genade, waardoor u gered bent. Toen u dood was in zonden, bent u levend geworden met Christus. God heeft het gedaan!

Voorts: *Hij heeft ons met Hem opgewekt*. Toen u levend bent gemaakt, kon u toch niets uitrichten, u kon niet uit het graf, de duivel had het toegesloten en een zware steen erop gelegd. Bovendien was u gebonden met zware grafdoeken, zodat u er niet uit kon gaan. Maar: *ontbindt hem, maakt hem los van zijn grafdoeken*, had de Heere gezegd, toen Hij Lazarus uit het graf riep.

Hij heeft ons met Christus opgewekt, uit het graf. En nu verder. Hoe ver gaat de genade nog? U kunt niet eens een veer in de hoogte blazen, dat deze niet weer naar beneden valt; nog veel minder kunt u zich in de hemel verplaatsen.

Maar God heeft ons mede in de hemel gezet in Christus Jezus. Dat is dus genade: *Hij heeft u levend gemaakt* - dat is uw werk toch niet! - toen u dood was in zonden heeft Hij u levend gemaakt en nadat Hij u levend heeft gemaakt, *heeft Hij u opgewekt en uit het graf gehaald!* - dat was toch ook niet uw werk - *en nadat Hij u levend gemaakt en opgewekt heeft, heeft Hij u in de hemel gezet* - dat was toch weer niet uw werk!

Hoe heeft Hij het gedaan? *In Christus Jezus*, want gelijk u in Adam van God bent afgekomen en in het verderf en in de dood bent geraakt, heeft God, doordat Hij u in Jezus Christus weer in genade opgenomen heeft, u in dit tweede Hoofd redding gebracht. Deze redding rekent Hij u toe en schenkt Hij haar, zodat u haar hebt en waarachtig gered bent. Uit uw werken komt dus niets, maar van God is het alleen: *opdat niemand u roeme*.

Dit is echter "roemen" - dat men zich laat voorstaan op dat, wat men gedaan heeft. Dat men bij voorbeeld zo en zoveel uitgeeft voor godsdienstige of kerkelijke doeleinden, dat men dit en dat gedaan heeft tot uitbreiding van het rijk Gods; en zulke spellen van de duivel meer.

God wil geen roemen, God wil ootmoed. Dat laat Zijn Koninklijke zachtheid en goedertierenheid niet toe, dat de mens zich verheft, dan was hij ongelukkig. Maar dan

is de mens voor Hem in Zijn tegenwoordigheid gelukkig, wanneer hij God de eer geeft. 'Heere God, ik heb met alles niets verdiend dan de eeuwige dood, het is echter Uw ontferming in Christus, dat u mij het leven gaf, het eeuwige leven.'

Daar zou ik dan nu willen vragen: waar blijven wij met de goede werken? Moeten die dan niet gedaan worden? Hoe is het daarmee?

U zult het goede werk niet volbrengen in één uur van Elberfeld naar Düsseldorf te komen, wanneer u niet in de trein gaat zitten. Bevindt u zich echter in de wagon, dan gaat het goede werk zelf en bent u in één uur in Düsseldorf. Ja, de goede werken behoren mede tot zaligheid. Men moet zich niets van zaligheid dromen, waar geen goede werken zijn. Gods rijk staat niet in woorden, maar in kracht. God heeft hemel en aarde gemaakt, zon, maan en sterren. Zie of niet de zon elke morgen opgaat, of zij niet elke avond weer ondergaat; zie, wat maan en sterren, wat de bloemen allen doen - zij zijn Gods schepsels, Hij heeft hen geschapen, en zij allen prijzen hun Schepper, zij doen goede werken, zij doen, waartoe God hen bestemd heeft.

En nu - is het geloof aanwezig - u bent gered uit genade. Dan is eens en voor altijd verbrijzeling aanwezig; dan is verlorenheid aanwezig; dan is ook ontzag aanwezig voor God. En de mens erkent: het komt van Gods instelling, het gaat om Gods wet en daar komen er goede werken. Niet zoals de pausen ze willen hebben, niet werken, zoals het christendom van de duivel ze wil hebben. Dan heeft de mens vier dieren: een beer, met ketenen gebonden, die noemt hij *vrije wil*; een pauw, met lelijke voeten en lelijke stem, die noemt hij *zijn wijsheid*; een hert, vol van brand, dat noemt hij *zijn kuisheid*; en een bloeddorstige tijger, die noemt hij *zijn liefde*. Dat zijn de goede werken van het valse christendom en van de pauselijke kerk.

Maar de goede werken van de ware christenen zijn zo, dat zij u volkomen uit de handen zijn genomen, zodat u van niets weet. Maar God leidt de Zijnen en voert hen aan Zijn hand, dat zij Hem liefhebben, Hem vertrouwen, en zich ondanks zonde en verkeerdheid, aan Zijn genade houden en ootmoedig spreken: *dat heb ik van God ontvangen; mijn broeder, u hebt het ook!* Amen.

8. Geschapen tot goede werken

Geliefden.

Het is alles uit God, door God en tot God, in en door Jezus Christus, wat God doet met alles, wat Hij geschapen heeft. Wij mensen, zijn bij alles wat God doet, van geen betekenis. Betekenis hebben wij slechts voor God, voor zover het Zijn eeuwige liefde aangaat, Zijn raad ter zaligheid, dat Hij de wereld alzo heeft liefgehad, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon voor haar gegeven heeft. Het is een wonderbare toestand, met de zaligheid in dit stuk. God doet alles door Jezus Christus en de mens draagt er niets toe bij, en toch ziet het er in de Schrift zo uit, als droeg de mens er veel toe bij! Dat lijkt echter zo. God handhaaft Zijn heilige wet bij de mensen, in Zijn gemeente in het bijzonder en Hij handhaaft in Zijn gemeente en onderhoudt Zijn eeuwige troost. De mens moet daarheen gebracht worden, dat hij erkent, wat zijn heilige, zijn rechte plicht is, hoe hij in God gehouden en schuldig is, Hem te eren. Hem lief te hebben en te vrezen. De erkenning, wat de mens schuldig is, drijft hem voortdurend tot waarachtige ootmoed en deze ootmoed tot hartelijk zuchten en smeken tot God om ontferming en in dit hartelijk zuchten en smeken om ontferming ervaart hij, terwijl hij armer en armer wordt en de genade meer en meer als genade leert schatten, ervaart hij, hoe God in Christus Jezus al Zijn beloften bij de Zijnen trouw vervult, hoe God alles doet, hoe Hij gedragen heeft en hoe Hij draagt, hoe Hij geleid heeft en hoe Hij leidt. En daar blijft bij de mens het gevoel van zijn nietigheid, het geloof, dat zijn toevlucht neemt tot eeuwige ontferming, en in dit geloof een goed geweten tot God, in het bloed van Christus Jezus. Wij mensen plegen naar onze Godgeleerdheid scheiding te maken tussen geloof en werk. Deze scheiding is ook zeer goed, deze scheiding moet immers vooral vastgehouden worden, waar men komen wil met de leer, dat de mens half door het geloof, half door de werken zalig wordt. Aan de andere kant is het "zalig worden" of het "zalig geworden zijn" van het begin af der bekering tot God, één leven, één doen, één werk, één goed werk, één samenstelling van goede werken - één leven, één doen, dat God behaagt. En dit éne leven en dit éne doen en dit éne goede werk, deze samenstelling van goede werken is niet uit ons, het is ook niet door ons, maar wij worden in dit leven binnengezet, in dit éne goede werk, in deze samenstelling van goede werken worden wij binnengezet en er in gehouden.

Zo is het "zalig worden" niet een gedachte, niet alleen een idee, zo is het niet iets, dat van het leven gescheiden is of gescheiden mag zijn, maar het "zalig worden", het "zalig gemaakt zijn" is een daad, is leven, is beweging, is kracht, is waarheid. De hele wereld maakt het zalig geworden zijn afhankelijk van de werken, scheidt dus "zalig geworden zijn" en werken, zoekt naar de zaligheid en dan in de werken de bewijzen voor het zalig gemaakt zijn, werpt nu met de werken de zaligheid omver, stoot met de werken de zaligheid van zich, zet zichzelf in de plaats van Christus en van God. En daar moet dan God weliswaar de Man zijn, Die de hemel gebouwd en de weg der zaligheid gelegd heeft, maar de mens wil het zijn, die zich de hemel verdient door zijn goede gang. Waar ik zeg, het zalig gemaakt zijn is niet een idee, maar is leven, is een goed werk, een samenstelling van goede werken, die echter niet uit ons tevoorschijn komen, maar alleen Gods schepping zijn, zo houd ik u voor de apostolische leer dienaangaande, zoals ik deze u reeds gedeeltelijk acht dagen geleden heb voorgelegd en ik in dit morgenuur weer wil doen. De woorden, welke wij ons hebben voorgenomen te behandelen, vinden wij in Efëze, hoofdstuk 2: 10:

Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

Dat "want" staat in samenhang met het voorgaande: "uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof. En dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme."

Nu geeft de apostel in dit tiende vers nadere toelichting ervan, dat het niet uit de werken is. Daar zou men nu willen verwachten, dat de apostel zou geschreven hebben: "want het is louter genade." Dat doet hij niet. Hij schrijft: *uit genade zijt gij zalig geworden*; of: bent u geredden door het geloof; *het is niet uit de werken*.

Wanneer het heet: *hoeren en tollenaars zullen u voorgaan in het koninkrijk der hemelen*; - doordat deze zo verschrikkelijk arm, zondig en teniet gemaakt zijn, dat zij schreeuwen om ontferming; - dezen worden het eerst zalig. Maar wat doen zij? Zij bekeren zich van hun goddeloos, ondankbaar leven; niet tot de mensen, maar tot God; zij hebben met God te doen. Dus tot de zaligheid behoren de goede werken.

Wij hebben uit de eerste psalm gezongen, dat de boom aan de beek geplant - bevonden in Christus Jezus - veel vrucht draagt. Dat heeft de Heere gezegd: *Ik ben de Wijnstok en gij zijt de ranken* (Ev. Joh. 15, 5). Dus tot de zaligheid behoren geen dromen, niet een ingebeeld, verwaand geloof, maar kracht, doen, leven. Dus is het toch uit de werken?

Ja, hebt u dan uit uw werken te leven? Hebt u aan uw zien het oog te danken, aan uw horen het oor, aan uw spreken de tong? Of gaf God u niet ogen om te zien, oren, die horen, een tong, die spreekt? Daarbij blijft het, dat de mens rechtvaardig wordt door het geloof alleen, zonder werken der wet en dat het geloof zonder werken de mens niet rechtvaardig maakt. Dat betuigt de apostel Jacobus (2: 24) en daar leert hij toch hetzelfde, wat de apostel Paulus leert.

Nu nog eens over de oprechte. Die vraagt: waar zijn de goede werken? Ik heb ze niet en ik zou ze toch zo graag willen hebben. Ik heb ze echter niet en ik wacht erop, dat zij komen moeten, maar zij komen niet. Ik vlei mij soms, zij zullen toch over jaar en dag komen en zij komen toch niet. Maar zo gaat het toe: *toen ik jong was, gordde ik mijzelf, maar nu ik oud geworden ben, heeft een ander mij gegord, en daarheen gebracht, waar ik niet wil* (Ev. Joh. 21, 18).

Nu, tegen de altijd en altijd weer opkomende vraag van de goede werken geef ik u deze waarheid. Vergenoegt u zich ermee, dat u Christus hebt, dat u in Christus mag gevonden zijn. Vergenoegt u zich ermede, dat u uw leven uit de hand geeft, dat u al uw goede werken samen uit de hand geeft. Vergenoegt u zich daarmee, dat u meer en meer leert, wat het zegt: *uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof*. Zullen dan de goede werken achteraan komen? Nee, zij zijn reeds aanwezig. Van het ogenblik af, dat de mens tot het geloof komt, wordt hij gezet te midden van alle goede werk. Deze heeft God tevoren bereid, zoals hier geschreven staat. Echter het is niet goed vertaald in de Duitse vertaling. Luther heeft hier vertaald: "tot welke God ons tevoren bereid heeft." Het luidt echter volgens het Grieks eerder: "welke God tevoren bereid heeft", God heeft de goede werken tevoren bereid.

Wij verstaan dit het allerbeste, wanneer wij aan het paradijs denken. Adam was Gods werk; hij was geschapen om van allerlei bomen te eten in de hof, om het volle genot van deze bomen te hebben, zich te verblijden over God en Zijn schepping. Hij was geschapen, een man, om te leven in het paradijs met zijn vrouw. De bomen, zoals ook

de dieren, die Adam zag en alles, wat hij zag, had God gemaakt en tevoren bereid, eer Hij Adam uit de aardbol maakte. Nu had God de hof zo aangelegd, dat daar niet alles door elkaar groeide als in een oerwoud, maar er zijn daar de heerlijkste wandelwegen geweest. God had dus de bomen met alle vruchten eraan zo tevoren toeberaid, opdat Adam in deze hof gaan en wandelen zou. Zo was dus Gods werk. De mens heeft niet zichzelf gemaakt, hij heeft zich ook niet zelf een hof aangelegd in woest zand. Hij heeft ook niet zelf de bomen tevoorschijn laten komen, maar nadat hij van God geschapen was, was ook alles voor hem aanwezig.

Dus wil de apostel zeggen: u bent zalig geworden en nu bent u, wat Adam was: *Gods werk*. U bent zo geschapen, dat u Gods blijvend schepsel bent; u bent zo herschapen, dat uw schepping niet afhangt van een voorwaarde: "indien u - dan!" Maar u bent zo herschapen, dat u een Bloedborg hebt. In deze Borg, in gemeenschap met Hem, doordat u door waarachtig geloof Hem bent ingelijfd, hebt u nu uw bestaan voor de eeuwigheid. In Christus Jezus bent u geschapen, niet in Adam of in uzelf, maar in Christus Jezus, opdat u goede werken doet, zoals de ranken, die aan de wijnstok zijn, opdat er veel vrucht aan zal komen. Nu moet het alles uit de wijnstok komen en het komt ook uit de wijnstok en niet uit de ranken. Zo komt het ook alles uit Jezus Christus en niet uit u. De apostel wil dus de gemeente verbonden weten en in het geloof verbonden houden aan Christus Jezus, de Enige Profeet, om ons de verborgen raad en wil Gods aangaande onze verlossing te leren; als de Enige Hogepriester, Die met Zijn bloed het enige volkomen geldige offer gebracht heeft en met Zijn voorbidden ons steeds voor de Vader brengt; en als de Eeuwige Koning, Die ons met Zijn Woord en Geest regeert en ons bij de verworven verlossing beschut en behoedt. Dus: "Uit genade zijt gij zalig geworden." En: "uit genade zijt gij geschapen in Christus Jezus tot goede werken", dat is één en hetzelfde.

De goede werken heeft God tevoren bereid. Wanneer een vorst een leger slagvaardig maakt, zal hij toch wel weten wat hij daarmee wil beginnen. Wanneer God een mens schept, zal Hij toch wel weten, wat Hij daarmee begint.

Nu is toch telkens eerst het huis aanwezig, de wieg is aanwezig voor het kind komt. Er is telkens de school aanwezig, de tucht is er, de leerboeken zijn er, voor het kind komt. Er komt een mens op de wereld, zij, die baart, ondanks alle smarten, verheugt zich, dat een mens ter wereld geboren werd. Wat zal hij nu in de wereld doen? Toch niet de wereld scheppen? Niet de orde der dingen omverwerpen of de orde der dingen eerst vaststellen! Maar de mens wordt in de orde der dingen, in het geschapene opgenomen om daarvan te leven en daarin te gaan, opdat hij aan het leven zal blijven en het hem wel zal gaan.

Wat zijn dan nu "goede werken"? Ik antwoord met de Catechismus: *voor alle dingen, die uit het ware geloof geschieden, en naar de wet Gods zijn*. Dat een Christen zich dus niet opleggen late nieuwe geboden, van verontreiniging hier, verontreiniging daar, en allerlei monnikachtige geschiedenissen, maar zich met de Tien Geboden vergenoege en de hand in de boezem steke, of hij tegen deze geboden zondigt of gezondigd heeft - ja of nee! Het zal niet op ons goeddunken gevestigd zijn, ook niet op het goeddunken van welke mens dan ook, en zij het ook van de allerheiligste. Maar nu nog eens: *wat zijn dan goede werken?* Dat zijn goede werken, die u volkomen uit de handen zijn genomen. Dat is Gods raad met u, waar Hij u er in zet, dat u doen zult, wat Hij wil, dat u zich bewegen, dat u gaan en staan zult, zoals Hij wil.

Wat zijn goede werken? Dat zijn goede werken, die de paus heel zeker verdoemt, - de paus in ons bovendien - welke de wereld, de Christelijke het allereerst verdoemt en welke de mens zelf honderdmaal ongedaan zou willen maken, als het in zijn macht lag. Ach, wij mensen weten voor nu en altijd, wat goed en kwaad is, dat is onze verschrikkelijke ziekte, waaraan wij moeten sterven.

God neemt de Zijnen aan, zoals zij zijn. Hij neemt ze in genade op, zoals zij zijn. Hij vraagt niet naar hun wijsbegeerte van goed en kwaad, maar Hij zet hen over in Christus Jezus, dat zij met Zijn Christus, met het Lam, heengaan, waar het Lam heengaat, of duivel en wereld daarbij zuur zien en dreigen, of dat zij prijzen, God vraagt er niet naar. Daar moet het gaan door goed gerucht, ja, maar ook door kwaad gerucht. Men kan Gods waarheid, de ware waarheid onmogelijk handhaven, onmogelijk daarbij blijven, dat alle vlees voor God moet zwijgen, men kan onmogelijk ware gerechtigheid handhaven, zonder verdoemd te worden juist door hen, van wie men het het allerminste verdiend heeft.

Eertijds moet onze arme Heere en Heiland optreden - doet alom alleen goed en nadat Hij alom slechts goed heeft gedaan, was Zijn prediking *een kwaad werk*, en al Zijn werken moesten boze, ketterse, duivelse, verdoemelijke werken zijn en Hij Zelf wordt ten dode veroordeeld. Zo oordeelt het beste Sanhedrin, dat ooit bestaan heeft.

U meent dus, wanneer u een monnik bent of iets dergelijks, wanneer u een non bent geworden of iets dergelijks, dat, wanneer u dit of dat hebt gedaan, wanneer u hier iets weggegeven, daar iets weggeschonken hebt, dat u dan een goed werk hebt gedaan? Dàt is veeleer een goed werk, dat in oprechtheid te veroordelen, wat anti-christelijk is. Wij mensen blijven steken in onze bedorven zedenkunde; God echter rukt de Zijnen uit en gaat met hen, hoe Hij wil.

God is niet auteur der zonde. De koning heeft het niet veroorzaakt, wanneer zijn onderdaan een wond ontvangt in de veldslag. God is niet auteur der zonde, maar u, mens, zult overschieten met al uw zonde, met al uw goede werken en toch zult u goede werken gedaan hebben op die dag. Welke werken u weliswaar, hier verborgen blijven, opdat u zou zijn en blijven een arme zondaar. En de Heere in de hand zou overlaten de goede werken en uw weg; hoe u staan, gaan en bewegen moet. Het hangt alles af van Zijn genade.

Wèl ons dus wanneer de vraag uit de Catechismus ons in waarheid beweegt: "Kunnen dan die niet zalig worden, die in hun goddeloze, ondankbaar leven voortvarende, zich tot God niet bekeren?" Wèl ons, wanneer de vraag ons beweegt: "Aangezien wij uit onze ellende, zonder enige van onze verdiensten, alleen uit genade, door Christus verlost zijn, waarom moeten wij dan nog goede werken doen?" Wèl ons, wanneer wij deze vragen niet vergeten! Maar, wèl ons, driewerf wèl ons, wanneer wij dit eens uit ootmoed leren: *Gods gebod! Niet mijn wil!*

Daar gaat Simson zijn wegen en terwijl hij zijn wegen gaat, is over hem heen de Geest Gods, en het is door deze Geest, dat hij zich opraapt en daar doet hij het ene goede werk voor, het andere na - terwijl hij de ene zonde op de andere hoopt. Wie wil hem oordelen? De man leeft samen, de ellende, de verschrikkelijkste ellende grijpt de man voor en na aan; en toch, ... hij heeft God en Zijn volk lief, hij heeft lief, bij alles wat voorvalt, toch eeuwige heerlijkheid en recht. Als mens zien wij hem zijn verkeerde wil doen en de duivel heeft hem voor en na vast; maar door genade is hij gered, zalig geworden.

En zelfs toen het zover met hem gekomen was, dat hij, deze vorst, als de ongelukkigste, ellendigste man, van zijn ogen en zijn vrijheid beroofd was, gaf hij toch, te midden van zijn verlorenheid, eeuwige gerechtigheid er niet aan; en hij greep in de overwinning van het geloof de pilaren van de Dagonstempel. En in zijn dood deed hij meer goede werken, dan hij in zijn hele leven gedaan had; want God had hem erin gezet en in gehouden. Amen.

9. Oneindige liefde van Christus

Opdat gij ten volle kon begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld zou worden tot al de volheid Gods. Eféze 3: 18 en 19

Geliefden.

De apostel Paulus troost de gemeente te Eféze ten eerste daarmee, dat hij gezegd heeft: *u bent met alle geestelijke zegening in hemelse goederen door Christus gezegend*. Voorts daarmee, dat hij gezegd heeft: *u bent in Christus uitverkoren, uitverkoren tot al hetgeen God Zijn gemeente uit de hemel meedeelt*.

Daar komt echter in dit derde hoofdstuk een gebed. De apostel bidt iets voor de gemeente Gods. Gods Woord blijft eeuwig. Zo is het dan ook een brief aan ons geschreven, ons Elberfelders, een bede dus ook voor ons, voor allen, die de Heere Jezus aanhangen in onverderfelijkheid.

Wij hebben één Vader, een rechte Vader, dat is de Vader van onze Heere Jezus Christus. Jezus Christus heeft een Vader, God de Vader. Zo hebben wij dus een Bruidegom, een Borg, een Koning, Die God ten Vader heeft. Zo is Hij de Zoon en de Vader zal Hem als Zoon handhaven. Dus als zulk Een, Die voor onze zonden gestorven is. Die gehoorzaam geweest is tot de dood. Ja, tot de dood des kruises, Die opgestaan is ten derden dage en is gezeten ter rechterhand Gods, ter rechterhand des Vaders.

Van deze Vader wordt gezegd, *dat Hij een rechte Vader is*, rijk aan alles, wat majesteit en heerlijkheid heet. Deze Vader heeft een rijkdom der heerlijkheid. Van heerlijkheid niet alleen zoals wij plegen te zeggen, wanneer iets, dat wij verwachten, komt: "dat is heerlijk", maar van een heerlijkheid om ons gelukkig te maken naar lichaam en ziel.

Nu, naar de rijkdom van deze heerlijkheid moge Hij u kracht geven versterkt te worden in de inwendige mens. Dus om versterkt te worden, versterkt tegen de boze, tegen het ongeloof, tegen alle twijfel, welke in ons opkomt, tegen allerlei begeerlijkheden van vlees en bloed, hetwelk steeds verkeerde wegen wil inslaan.

Om echter aldus sterk te zijn, daartoe behoort een kracht, die niet in ons voorhanden is, maar bij God, de Vader. Die geeft zulke kracht als een hartversterking, als voedsel, verkwikking. Door deze kracht worden wij sterk. Sterk niet door onze geest, dat het onze macht zou zijn, of in ons overleggen, willen en verstand, maar dat dit komt door Zijn Geest, de Heilige Geest.

Dit "versterkt worden" is voorhanden naar de inwendige mens. Daar kan men naar de uitwendige mens zeer zwak zijn. De inwendige mens is, wat wij *hart, ziel en gemoed* noemen, dat deze dan naar God opwaarts zijn.

Bij voorbeeld: *Mijn hart houdt U voor Uw woord* (zie Psalm 27: 8: Mijn hart zegt tot U: Gij zegt). Waar nu het hart aan God de Heere Zijn belofte voorhoudt, dan is daarin een onbegrijpelijke kracht, van God Zelf aan de inwendige mens meegedeeld. Wanneer het heet: "Mijn ziel wacht op de Heere", of "mijn ziel is stil tot God", dan is daarin een grote kracht Gods, waardoor de ziel stil is tot God en de Heere verwacht.

Zo spreekt het gemoed tot de ziel: "Keer weder, mijn ziel tot uw rust, want de Heere heeft aan u welgedaan." Of: "Wat buigt gij u neder, o, mijn ziel! En zijt onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen Zijns aangezichts."

Deze kracht nu, waardoor wij naar de inwendige mens versterkt worden, zal daartoe dienen, dat Christus wone in onze harten en wonen blijft, zoals de Heere Jezus gezegd heeft: "Wie Mij lief heeft, tot die wil Ik komen en woning bij hem maken." Of: "Ik wil Mij aan hem openbaren."

Daar gaat het dan toe als bij de wandelaars naar Emmaüs: hun hart begon te branden, toen Jezus hen alles uitlegde uit Mozes en de Profeten en de Psalmen. Hij zei: *moest niet de Christus dit alles lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?* Toen wilden zij de Heere graag bij zich houden en toen Hij Zich hield als wilde Hij verder gaan, zeiden zij: "Blijf met ons, want het is bij de avond en de dag is gedaald."

Het gaat dus daarom, dat wij sterkte ontvangen om de Heere Jezus Christus als de Enige Raad, Leraar, Trooster, Borg, als het Lam Gods, - Dat wij God alleen kunnen brengen, - als onze Koning vast te houden in het hart.

Dat is niet een werk der verbeelding, dat men zich iets voorspiegelt, maar het geschiedt door het geloof.

Christus woont in de harten door het geloof. Het is echter moeilijk te beschrijven, hoe het geloof werkt. Er is een vastgrijpen van de belofte, dat Christus ons alles zal zijn, als het ware een vastmaken van deze belofte aan de troon der genade, alsof ik een touw daaraan bevestigde om mij daaraan te houden.

Zó woont Christus in onze harten. En waar zo het geloof werkzaam is, schiet het boompje wortels naar onderen, ***dat het meer en meer geworteld en gegrond wordt in de liefde van Christus,*** waarmee Hij ons zo onuitsprekelijk heeft liefgehad en om Hem van onze zijde lief te hebben. Dat is, Hem te danken voor Zijn liefde en bij deze liefde te blijven. Waar God kracht geeft, Christus vast te houden bij Zijn beloften, daar heeft dat vrucht, dat wij iets begrijpen, ***dat het verstand daartoe verlicht wordt met het licht der genade, om zo met alle heiligen te begrijpen.*** Alle heiligen begrijpen iets.

Wat echter Paulus onder "heiligen" verstaat, dat zijn zulken, die dag en nacht met hun onheiligheid te doen hebben en niet veel meer kunnen bidden dan: *Was mij, wel van mijn ongerechtigheid en ik zal witter zijn dan sneeuw.* Zij zijn als kleine, zwakke, zieke kinderen in het huis, de moeder neemt hen voor alle anderen aan, alle mogelijke zorg heeft de moeder voor dit zwakke kind.

Deze heiligheid komt tevoorschijn uit de innerlijke delen Gods, uit de barmhartigheid Gods in Jezus Christus. Wat sterk is, zal zich met het arme, zwakke, lamme, blinde kind niet bemoeien, maar de gezonden en sterken bemoeien zich met de gezonden en sterken. Maar de moeder, omdat zij moeder is, kan zich met het zwakke kind bemoeien, dat is haar kracht, die God haar heeft gegeven.

Waar nu de Heere kracht geeft, Christus vast te houden, dat Hij woning maakt in het hart, daar ervaart men iets met alle heiligen, dat is, met alle heel zwakken, die echter hun kracht daarin zoeken, dat de Heere hun sterkte is en die daarom roepen: *"ik kan niet meer! ontferm U mijner!"*

Al deze heiligen begrijpen iets, dat de sterken en gezonden nooit begrijpen, namelijk: ***welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij....*** Allen, aan wie de apostel schrijft, dus ook wij, zouden iets met alle heiligen willen begrijpen. Daar moeten wij echter ook zijn, zoals alle heiligen zijn.

Nogmaals: stel u daarin niet een heiligheid voor in vleselijk begrip, maar een heiligheid, die voor God heilig is. Dat heiligen zijn: voorwerpen van Zijn

barmhartigheid, van Zijn liefde en genade. Al zulke heiligen begrijpen het, *wat de breedte, lengte, diepte en hoogte is*.

Wanneer wij dit nu zo lezen, begrijpen wij het eerst niet zo goed. Wanneer echter een ziel klaagt: *ach, mij is zo bang, mijn kamer, mijn huis, is mij zo nauw* en ik haar dan zeg: 'Hoor eens, breder dan uw kamer en uw huis is het geduld, is het hart van uw Heiland, hoger dan het dak van uw huis is Zijn barmhartigheid en de almacht van uw God, en dieper dan de fundamente van uw huis is de grond, waarop de hoop rust; er zal u geschieden naar uw gebed!' Dan zult u er iets van begrijpen.

De liefde Gods in Jezus Christus, wat Hij voor ons is, Zijn verlossing, het eeuwig geldende van Zijn bloed - dat is, ach, het hart zou willen barsten - breder dan de aarde, langer dan de eeuwigheid. Zij is hoog ten hoogste gekomen en gaat boven alle hemelen, en heeft zich in de diepste diepte gelegd, zoals het heet, *dat de Heere Jezus Zich vernederd heeft tot in de benedenste delen der aarde*.

Het beeld is genomen van de Tabernakel. Daar was een maat der breedte, een maat der lengte en een hoogtemaat. De diepte komt hier in het bijzonder bij; wij denken aan de bouw van de Tempel, het geestelijk huis, waar een diepe grond gelegd is, op een rots.

Dus de maat der breedte, der lengte en der hoogte is genomen van de Tabernakel en de maat der diepte van de Tempel.

Daar hebben wij dan de verschillende cijfers, de een, als het Ene Gods, dat God Een is. De twee: God met ons, Immanuël. Veel voorkomend is de drie: God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Veel voorkomend is ook de vier, als de volkomenheid van een gebouw. De vijf is als het cijfer van de Heilige Geest, als wilde God zeggen, waar Hij iets geeft: Ik heb nog meer voor u! Aan dat, wat Ik u geef, kunt u afmeten, dat Ik het u van hart gun en u graag nog meer wil geven. Ik zal alles maken naar Mijn raad; verlaat u daarop!

Wanneer het ons zeer benauwd is, laat ons dan denken aan het ruime hart van Jezus. Is het u te moede, dat u met David zou willen zeggen: "ach, ik zal nog een der dagen omkomen?" Laat ons dan denken aan het eeuwige der liefde van Christus, zoals Hij gezegd heeft: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde."

Laat ons daaraan denken, hoe diep Hij Zichzelf voor ons vernederd heeft, in welke verschrikkelijke angst en nood der ziel en des doods Hij Zich voor ons heeft willen begeven, om ons te verlossen; en dat er niemand is, die hoger is dan Hij. Die opgevaren is boven alle hemelen en de Geest neerzendt, om al de Zijnen, kleinen en groten, te vervullen met Zichzelf.

Alle heiligen zijn noodlijdenden, die zichzelf niet kunnen helpen; daarom zoeken wij hulp in de genade Gods, in de trouw van de Borg en blijven in het gebed aan Hem hangen.

Zo zien de heiligen dan iets ervan, dat Zijn liefde en trouw breder, langer, hoger en dieper is dan zij dachten en ... begrijpen, dat wij toch nietige mensen zijn! En dat, wat wij ons verstand noemen, het hele hoofdje van een mens, zo heel klein en gering is en dat het hart ook zo klein en van geen betekenis is. En toch maken wij daarvan zo'n ontzaglijke ophef! Het gaat vaak zo diep met ons, dat wij menen, in de diepte te moeten blijven steken en de wateren gaan vaak zo hoog, dat wij denken te moeten verdrinken.

Zo gaat het alle heiligen, dat zij eerst niet begrijpen, omdat zij verblind worden door de nood, maar daar komt dan dit gebed en wordt verhoord, dat wij eenmaal begrijpen en inzien: ach, hoe klein ben ik en hoe is de nood zo klein, kan Hij dan niet helpen?

Kan Hij dan de zonde niet afwassen en mij reinigen, kan Hij het niet bedekken? is Zijn goedertierenheid niet van eeuwigheid tot eeuwigheid? Wij zijn weliswaar zo verlamd van verstand en worden door onze lichamelijke en huiselijke nood zo verlamd, het wordt ons zo benauwd en de nood duurt zolang, daar begrijpen wij niets. Denk daarbij aan dit kostelijk gebed. Alles ligt daarin, en ligt voor de hand. 'Ach, Heere! Dat ik toch ook met al Uw heiligen iets mocht verstaan, welk een ruim hart U hebt en hoe lang Uw liefde is en hoe hoog Uw genade, hoe diep Uw verlossing gaat - uit de diepste diepte der hel kunt U nog redden!

Nu volgt vers 19: ***En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.***

In de Lutherse vertaling luiden deze woorden: "En bekennen dat Christus lief te hebben veel beter is dan alle weten." Wanneer wij die vertaling lezen, denken wij: ach, het weten! Christus lief te hebben dat is toch iets veel hogers en beters!

En zo hebben dan velen van deze woorden misbruik gemaakt, om de mensen op allerlei wijze te drijven tot piëtisme en mysticisme.¹

God geeft kracht, gesterkt te worden in de inwendige mens door Zijn Geest, opdat Christus door het geloof in de harten woont. Om ten eerste te begrijpen, dat het gebouw van onze zaligheid, van onze lichamelijke en geestelijke redding, naar *Gods maat* gemaakt is. En dat deze maat alles omvat, alles kan er in, zoals in de ark van Noach alle dieren, die in de ark geroepen waren, van de onreinen een paar en van de reinen zeven paar, allen hadden plaats; de maat was tevoren bepaald.

Zo ook het gebouw van onze zaligheid. Laat ons dan meer en meer met onze geestelijke gedachten daarin rondwandelen, al deze vertrekken beschouwen, - dit kostbare armhuis, een heerlijk Lazareth - beslist geheel gemaakt om daarin gezond te worden en van alle ziekten en wonden te genezen, zodat wij het daarin rijkelijk goed hebben, aan geen ding gebrek lijden. Zo is dit huis. Dat mag u met alle heiligen meer en meer erkennen. Om daarna nog iets te erkennen: *Onze zaligheid, onze vrede, rust op het "begrijpen" of "kennen"*. Er staat geschreven: "Zij zullen niet meer een iegelijk zijn naaste en een iegelijk zijn broeder, leren, zeggende: Kent de Heere! Want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de Heere; want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonden niet meer gedenken." Zo kent men dus God. Van zulk kennen is hier sprake, dat bestaat in de vergeving der zonden.

In het Grieks staat er echter niet: "om te erkennen, dat Christus lief te hebben veel beter is dan alle weten", maar: *bekend te hebben de liefde van Christus, welke alle kennis te boven gaat*. Dat is een wonderlijke manier van spreken. Hier is geen sprake van ons liefhebben, maar van Christus, hoe Hij Zijn bruid, Zijn gemeente, liefheeft. Deze liefde moet bekend worden en dat is juist het gebed van de apostel, dat deze liefde erkend zal worden. Daarin is de kracht Gods verheerlijkt, dat de liefde van Christus bekend zal worden. En dit bekennen (of leren kennen), hoe Hij ons zo onuitsprekelijk liefgehad heeft, troost en maakt het hart stil, wanneer wij door Gods genade en Zijn Heilige Geest ingeleid worden in deze liefde en van harte met het oude kerklied kunnen zingen:

¹ Voorstellingen volgens welke de godsdienst in allerlei vroomachtige wegen of in een verborgen gevoelsleven bestaat. red.)

*"Al zond' hebt Gij gedragen –
Anders moesten wij versagen."*

In deze liefde, waarmee Hij de Eerste is geweest, waarmee Hij ons is voorgegaan in de dood.

In deze liefde, waarmee Hij ons uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht, waarin Hij ons altijd nagaat tot de dag van heden.

In deze liefde, waarin Hij woord en trouw heeft gehouden en Zijn woord waar maakt: "En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn. Ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen."

In deze liefde, om steeds terug te roepen van de verkeerde weg, die wij ingeslagen hebben.

Nu, déze liefde moet bekend worden. Waar deze liefde bekend wordt, daar is men gelukkig in het ongeluk, zodat men zeggen kan:

*"Mijn leven is een pelgrimsstand,
Ik reis naar 't eeuwige vaderland."*

Die kennis gaat alle kennis te boven. Dat is, wanneer wij van deze liefde iets begrijpen of erkennen, zo gaat het als met de dichter, die de pen neemt en het vloeit uit zijn hart in de arm, in de pen, zodat, wat hij schrijft, veel heerlijker is dan en alles te boven gaat, wat hij zelf gevoeld heeft en wilde zeggen. Of zoals bij een goed musicus, die de snaren aanraakt, en, terwijl hij zo aan het spelen is, ontvloeien aan het instrument zulke tonen, dat hij er zelf verbaasd van is. Zo gaat het dan van verbazing tot verbazing, zodat de kennis niets meer is in vergelijking met de liefde (van Christus), die erkend wordt.

Waar nu zulke liefde erkend wordt, daar is het vrucht, ***dat men vervuld wordt met alle, of tot alle volheid Gods.***

Al meent u ook dat het huis leeg was en dat niets aanwezig was, ... waar het noodzakelijk was, daar zal Hij toch alles wèl gemaakt hebben. Rijk is Hij aan ontferming en eeuwige liefde, aan wonderbare trouw. Hij zal alles vervullen met Zichzelf door Christus wat arm en ellendig is in zichzelf, maar tot de Heere roept om genade en ontferming. Zeker!, alles zal voorhanden zijn wat nodig is en wanneer het nodig is. Amen.

10. De verzegeling met de Heilige Geest I

Kunt u iets heerlijkers bedenken, mijn geliefden, dan de Man der smarten, de Koning der ere, der heerlijkheid, des vredes en der gerechtigheid gevonden te hebben als zijn Toeverlaat, zijn Schat, als zijn Bruidegom? Alles is ijdel, zegt de wijze Salomo; maar Hem te hebben, de eeuwige Schat, is blijvend.

Waar is een Heiland, gelijk Hij? Waar is rust als bij Hem, waar genot, waar ware vreugde, waar bestendig goed, zo niet bij Hem? Moge de Geest des Almachtigen u gedoopt hebben en dopen in het vuur der liefde tot Hem. Midden in het ongeloof is men dan toch gelovig; midden in de tranen spreekt men toch van zoete vreugde; midden in de smart voelt men zich toch gezond en genezen; midden in de nood toch zeker; midden in de dood voelt men zich toch midden in het leven. Ik kan het mij wel indenken, dat van oudsher de heiligen er opuit zijn geweest Hem te hebben, vrede bij Hem gevonden te hebben, en vrede met Hem te houden.

Alles hier beneden komt toch terecht; alle smaad, die men over ons uitgiet, loopt toch op het einde uit in eer; alle onheil, die men duldt, loopt toch op het einde daarop uit, dat men het zien moet: *Hij is een rechtvaardig God en Heiland*. Het moet goed gaan, waar de bruid staat ter rechterhand des Konings; want de rechterhand des Heeren is verhoogd. Dat is het gewichtigste stuk van het leven: een waarachtig verlangen naar Hem, om Hem steeds te hebben, Hem vast te houden, om met Asaf te kunnen zeggen: *Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!* Psalm 73:25.

Ach, mijn geliefden, mocht het toch waarheid zijn in het hart, wat met tong en lippen gezongen is! Wij hebben niets, maar Hij moet hier in het hart branden, opdat men het te weten krijgt, welk een Schat, Troost, God en Heiland Hij is. Waar wij Hem gevonden hebben en met Hem leven, is het voortdurend zondag. Waar wij Hem gevonden hebben, hebben wij de huwelijksring aan de vinger en hebben goede en schone schoenen aan de voeten om te wandelen op de wegen Gods. Onze Koning kan ons slechts goeds gunnen. Hij kent ons door en door, doet niets dat verdraaid is in ons maar maakt alles recht. Waar Hij leeft in het binnenste, zodat uitgesproken wordt in waarheid:

*Ach, liefste Heere, waar G' U onttrekt,
Wat helpt mij te zijn geboren?
Waar Gij mij Uwe liefde ontnemt,
Is al mijn goed verloren!*

daar is iets waarachtigs in de mens. Vanwaar?

Alles komt door de Geest Gods, door de Heilige Geest Gods. Hij is het dus, die de Zoon verheerlijkt in de harten der Zijnen, die de liefde ontsteekt tot deze Koning en de ziel tot klagen en wenen brengt, totdat men deze Koning in Zijn schoonheid gezien heeft. Waar men Hem echter in Zijn schoonheid gezien heeft, wat blijft daar over van de mens?

Niets dan dood. Wij zijn aan de Heilige Geest Gods alle dank daarvoor verschuldigd, dat Hij ons deze Koning openbaart, deze Vorst des vredes en der gerechtigheid. Dat Hij ons de ogen opent en ons een hart van vlees geeft, om in liefde naar de Heere uit te zien. En in het genieten van deze Koning vervult Hij ons met een vreugde, die de wereld niet geven, maar ook niet ontnemen kan, die ons staande houdt te midden van

droefheid. Die eerst recht begint, wanneer wij de voeten samen leggen, de ogen sluiten en spreken: *Gij hebt mij verlost, o Gij trouwe God. Ik beveel mijn geest in Uw handen!*

Vanwaar komt het, dat, - wat wij daar uitspreken, - in ons leeft? Dat in ons leeft, wat wij gezongen hebben, dat het in ons brandt, waarvan wij het oude lied zingen:

Zo geef, dat ik U, o mijn Heer'!
Steeds zoek, en hoe ook 't kome,
Moge grijpen!
En greep ik U eens aan,
In eeuwigheid niet late gaan!

Wat in ons brandt, dat is van de Heilige Geest Gods. Wanneer het echter niet in ons brandt, vanwaar komt het?

Dat zou ik u willen uitleggen in dit morgenuur met een heilig woord van de Apostel Paulus, dat wij lezen in Eféze 4: 30:

En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing.

De Apostel spreekt hier van de Heilige Geest Gods.

De vermaning komt tot ons Hem niet te bedroeven.

Oorzaak, waarom wij Hem niet bedroeven moeten: *wij zijn met Hem of door Hem verzegeld tot de dag der verlossing.*

De Heilige Geest Gods - Geest heet Hij - dat is de Derde Persoon in het Goddelijk Wezen. Hij heet Geest, omdat Hij ruimte maakt en werkt als de wind, onweerstaanbaar, machtig, met spoed, vrij, rein en weldadig.

In het bijzonder echter, *omdat Hij ingeblazen wordt*. Zodanig is de aard van Zijn zending van de Vader en Zoon, dat Hij de mens binnen in het hart wordt geblazen. Daarom lezen wij van de Heere Jezus in Johannes 20: 21 en 22: “Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden! Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden. En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen en zeide tot hen: Ontvangt de Heilige Geest!” Daar ging dus de Heilige Geest uit van de Zoon en de geliefde discipelen werden van Hem aangeblazen.

Toen zij echter aangeblazen werden ging het niet in het lichaam, maar in de ziel, binnen in het hart; daarom, omdat Hij zo binnengeblazen wordt van de Vader en de Zoon, heet Hij *Geest*. Daarbij moeten wij nu echter bedenken, dat wij vlees zijn, en vlees is een kluit aarde. In zo'n kluit blies God eens Zijn levende Geest. Zulk leven helpt echter weinig voor God, want doordat wij allen Gods toorn verdiend hebben, is het voor ons allen nodig, dat wij de verloren Geest Gods terugontvangen, dat er in ons binnenste weer leven ontstaat en God Vader en Zoon in het hart woning hebben gemaakt.

Geest heet Hij, omdat Hij de liefde Gods en de genade van Jezus Christus in het hart brengt, zodat het hart in het ongeloof niet blijft, maar het in het geloof ontstoken wordt, God Vader en Zoon te ontvangen en met Hem verenigd te worden.

Heilige Geest heet Hij, want waar deze Geest komt, komt Hij als een Heilige Geest en omdat Hij als een Heilige Geest komt, begint Hij te heiligen en te reinigen en de dode afgoden uit het hart op te ruimen. Daarom betuigt de Apostel Paulus, 1 Korinthe 6: 9-11: “Of weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het koninkrijk Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet; noch hoereers, noch afgodendienaars, noch overspelers,

noch ontuchtigen - dat is, die zichzelf bevleken - noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers - niet juist alleen de straatrovers, maar allen, die anderen hun goed ontnemen - zullen het koninkrijk Gods beërven. En dit waart gij sommigen - hij zegt "sommigen" omdat weliswaar allen in zonde en ongerechtigheid ontvangen en geboren zijn, maar toch niet allen uitwendig zich aan deze zonden schuldig gemaakt hebben. Dus: Dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in de Naam des Heeren Jezus en door de Geest onzes Gods." Naar Griekse zinstelling: "gij zijt gerechtvaardigd door de Naam van de Heere Jezus en gij zijt afgewassen, geheiligd door de Geest onzes Gods."

Daar zien wij, waarom Hij heilig heet, want waar Hij komt, is het naar de huishouding Gods. Waar God het eeuwig raadsbesluit der verkiezing gevat heeft en Jezus het losgeld betaald heeft, daar komt de Heilige Geest en werkt het geloof, heiligt en reinigt; waarvan? Van dieverij, afgoderij, lastering, hoererij en alles wat in de boven aangehaalde tekst de Apostel genoemd heeft.

Ik behoef niet te zeggen, dat Hij ook nog de "Heilige" heet, naar inwendige betekenis, doordat Hij hen, die in duisternis zijn, tot het lieflijk licht Gods brengt en alle duisternis verdrijft, hem aanneemt, die in schuld en zonde ligt en hem heiligt van alle zonden.

Het "rechtvaardig gemaakt zijn" wil ons wel behagen, maar het "heilig gemaakt zijn" wil ons niet behagen; wij zijn gelijk aan de kinderen die zich niet willen laten wassen. Zo willen wij, volwassenen, nog veel meer ons ook niets laten zeggen. Hij heet "heilig" omdat Hij met de moeden een vriendelijk woord spreekt en hen verkwikt. Omdat Hij de Geest is, zijn wij van Hem nog meer afhankelijk dan ons leven van de lucht is; zijn wij niet in staat te ademen, dan moeten wij sterven. Waar echter deze Geest, waar deze Adem van het waarachtige leven aanwezig is, daar is leven en geen dood, daar is leven en een ruime borst, dat men fris opademen kan, want alle nevel is weg.

Deze Geest is een *Heilige* Geest, daarom heiligt en reinigt Hij ook; waar Hij komt, kan Hij de onreinheid niet verdragen. De onreinheid moet uit de woningen weg, of Hij blijft er niet.

Deze Geest, deze Heilige Geest, heet *Heilige* Geest Gods, opdat wij weten en verstaan, dat, waar Hij gekomen is, Hij niet gekomen is van Zichzelf, in eigen autoriteit, maar uit God gezonden, van de Vader en de Zoon. Hij is eeuwig en almachtig God, van gelijk wezen met de Vader en de Zoon. Hij heeft Zich dus vernederd, dat Hij heeft willen uitgezonden worden van Vader en Zoon, om zo in het hart van de armen en ellendigen te komen en daar te wonen.

Deze Heilige Geest is Heilige Geest *Gods*. Dit "God" betekent dus, dat Hij gekomen is in Goddelijke eer, Goddelijke majesteit, Koninklijke heerlijkheid, hemels sieraad; dat Hij gekomen is met al hetgeen Gods is, om al hetgeen Gods is, binnengebracht te hebben in de woning van dat hart, waar de Heilige Geest komt wonen.

Zoals de gezant van een goede en machtige koning, die tot een arme komt en van de koning bevel heeft, wat hij ook graag volbrengt, het huis van die arme volkomen te reinigen van alle onreinheid en vuilnis en het te vervullen met alle koninklijke sieraad, pracht en rijkdom, zodat alles er koninklijk uitziet, al het oude afgeschaft en verbrand is, en alles nieuw glimt, zó is het ambt en de bezigheid van de Heilige Geest Gods, dat Hij met vreugde op Zich genomen heeft en uitvoert.

Deze wonderbare Naam vinden wij reeds in de Profeet Jesaja, hoofdstuk 63: 9 en 10: *In al hun benauwdheid was Hij benauwd* - Hij, namelijk de Heere; wie een kind benauwt, die benauwt zeker ook vader en moeder daarvan - *en de Engel Zijns aangezichts* - dat is, Christus, die voor de Vader staat als Voorspraak - *heeft hen behouden* - verschaft hun ruimte in hun angst. *Hij heeft hen verlost*, werd hun Bloedwreker, door Zijn liefde. Hij had ze niet slechts lief, maar ook door Zijn Genade, *Hij droeg hen ook met groot geduld. En Hij nam hen op en Hij droeg hen al de dagen vanouds*, toen zij moedwillig zich op gladde baan begeven en arm en been daarbij gebroken hadden. Maar, heet het verder, *zij zijn wederspanning geworden en zij hebben Zijn Heilige Geest smarten aangedaan* - en nu, wat volgt? Hij vergaf hun zonde? Hij sloeg het niet hoog aan? Hij zag door de vingers? Hij sprak: het is nu eenmaal zo, Ik weet, wat maaksel zij zijn? Nee! het heet: *daarom is Hij hun in een vijand verkeerd; Hij Zelf heeft tegen hen gestreden*. Dat "wedgespanning worden" en "smarten aandoen" is volkomen hetzelfde woord als het "bedroeven" dat de Apostel gebruikt. Het Griekse woord, dat hier met "bedroeven" vertaald wordt, vindt men in de Griekse vertaling van Mozes en de Profeten zeer dikwijls voor "verontwaardigen", "verbitteren", "vertoornen", iets stinkends uitrichten voor Zijn ogen, Hem versmaden, geringschatten en dergelijke. De Apostel Paulus echter bedient zich, naar de wijsheid die hem God gegeven heeft, van een zachte uitdrukking, doordat hij niet zegt: "verbittert niet", maar "bedroeft niet". Doch daar hebben wij goed op te letten: juist waar zulke zachte uitdrukkingen gebruikt worden, zijn zij dikwijls zeer scherp en zeggen honderdmaal meer dan men meent.

Hij zegt ook niet "gij bedroeft Hem" maar: "bedroeft Hem niet." Waar hij dit echter zegt, hebben de hoorders in zich te zien en te bedenken, dat hij ons dit niet zou zeggen, wanneer wij het niet deden.

De Heilige Geest bedroeven, wil dat zeggen: 'de Heilige Geest Gods Persoonlijk bedroeven of Hem bedroeven in de Zijnen, zodat men dus een gelovige bedroeft en zo de Geest Gods, die in de gelovige is?'

Ik antwoord: de mening hier is voornamelijk deze, dat een ieder voor zich, die de Geest Gods heeft, Hem persoonlijk niet bedroeve; het andere is slechts een nawerking daarvan. Bedroeven betekent treurig maken.

Hoe kan men nu de Heilige Geest Gods treurig maken?

Daarop antwoord ik: de Heilige Geest is een Geest der vreugde, daarom heet het ook in Psalm 45: 8, dat God de Heere gezalfd heeft met vreugde-olie, dat is met de Geest der vreugde. Hij wordt uitgezonden van de Vader en Zoon om kinderen en volwassenen vreugde te schenken; want God wil geen mensen hebben, die het hoofd laten hangen, maar dat al de Zijnen zich verheugen.

Wie zeer veel doorgemaakt heeft in zijn leven, dikwijls in grote nood, in de engte en benauwdheid geweest is, die kan niet anders, hij moet helpen, hij moet de nood lenigen, de ellende doen ophouden; hij kan niet lang tranen zien. Is hij als kind door een leven gegaan, dat vol plagen en ontberingen was, veroorzaakt het hem ook vreugde de kinderen te verheugen, hun een stuk speelgoed te geven en dergelijke.

Zo is nu de Heilige Geest Gods. De eeuwige keuze is geschied. Voor de grondlegging der wereld heeft God Zich verkozen hetgeen niets is. De koopprijs is betaald, de schuld gedelgd, en niets staat meer in het schuldenboek, de kwijtbrief is geschreven en getekend met bloed. Alles is in orde. De dood is niet meer een dood, maar een afsterven van zonde en een ingang in het eeuwige leven. En alles wat kwaad schijnt, moet zo zeker ten goede meewerken, als zon en maan aan de hemel staan. De duivel heeft de macht verloren, in de hemel is eeuwige zaligheid bereid, wagens en paarden

staan gereed om ons er heen te brengen. Hier beneden zitten wij in de gevangenis, is donkerheid en nood. Nu is het echter van eeuwigheid de wil van de Heilige Geest geweest, dat een besluit tot verlossing zou genomen worden; en dit is genomen met Zijn toestemming. Eén zou betalen voor allen, in Hem zouden allen rechtvaardig worden en in Hem zou Hij hen allen tot het leven roepen, hen heiligen ter eeuwige heerlijkheid.

Nu is het de wil van de Heilige Geest, dat Hij binnen in de harten komt om dit alles te openbaren. Hij maakt in het begin, weliswaar, treurig; dat doet echter Jozef met zijn broeders ook, anders waren zij niet in het land Gosen gekomen. Hij maakt dus allereerst treurig, treurig naar God. Maar het gaat Hem niet om de treurigheid, maar Hij wil ons toebereiden, dat men opeens uitroepen moet met Thomas: *mijn Heere en mijn God!* Daarom is Hij een Geest der vreugde. Hij komt opdat men zich zal verheugen. Daarom heeft Hij ook de hoge feestdagen verordineerd, waarop vader, moeder, zoon, dochter, dienstknecht en dienstmaagd - allen - zich verheugen zullen in de Heere. Zó'n Geest der vreugde is de Heilige Geest. Hij wil geen treurigheid, maar alleen vreugde.

Nu kom ik in een huis en zeg hun een vreugde-boodschap.

Vreugde? Vreugde? Hier weet ik geen woord bij te voegen en wil het ook niet om u duidelijk te maken waarom ik zo spreek: vreugde? Vreugde?

Zo moet de Heilige Geest - wat doen? Gaan! Bedroeft de Heilige Geest Gods niet!

Amen!

11. De verzegeling met de Heilige Geest. II

En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing. Eféze 4: 30

Geliefden.

Wij gaan voort met de betrachting, die wij deze morgen afgebroken hebben.

Wij vragen ten eerste: ***kan de Heilige Geest Gods bedroefd worden?***

Daarop antwoord ik: als God kan Hij in de eigenlijke zin van ons, mensen, nooit of nimmer bedroefd worden, want als God is Hij algenoegzaam in Zichzelf, en is louter vreugde en vrede in Zichzelf en zo kunnen alle schepselen van Zijn algenoegzaamheid niets afnemen en niet erbij voegen. Dit is echter een vraag, die wij slechts opwerpen, opdat wij toch vooral daaraan vasthouden, dat alles, wat van de Heere ons geopenbaard is, ons geopenbaard is tot ons heil, troost en onze zaligheid. Het is hiermee evenals wanneer het heet, dat Gods deugden en volmaaktheden verheerlijkt worden daarin, hoe Hij Zijn volk zalig maakt.

Op Zichzelf genomen, wordt Hij niet verheerlijkt, want Hij kan immers door de adem van Zijn Geest zoveel werelden scheppen als Hij wil; God is groot en het schepsel kan Hem niet verheerlijken. Maar de grote God heeft Zich toch willen verheerlijken in de gemeente, in de harten der mensen. Nu wil ik u dan zeggen, hoe Hij is: *Hij is als een kind met de kinderen, Hij is oud bij de ouden; Hij is als een Vader onder Zijn kinderen en als een liefhebbende koning bij zijn onderdanen.*

God is onveranderlijk en daarover zullen alle gelovigen zich verheugen.

Nogmaals, is God veranderlijk. Tot Hizkia sprak Hij: Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven en niet leven!

En toen Hizkia weende en bad, sprak Hij tot hem: Ik zal vijftien jaren tot uw dagen toedoen (Jesaja 38: 5).

Heden spreekt God tot u: Ik wil u verderven!

Ween nu echter tot Hem en houd bij Hem aan, dan zal Hij van leven spreken.

Zo is het ook met de Heilige Geest Gods. Wij weten eigenlijk van Hem niets. Wat wij van Hem weten, weten wij slechts uit het woord. Daaruit weten wij, *dat Hij tot de gemeente komt als de Geest der vreugde en haar openbaart de genade van Jezus Christus en de liefde van God de Vader*, opdat wij daarvan vervuld zouden zijn en daaraan een troost hebben voor dit leven, en wanneer wij eenmaal naar het hemels Huis gaan.

Doordat Hij een Geest der vreugde is, komt Hij om treurigheid weg te nemen, tranen af te wissen en de mond te sluiten, die vol klachten is. Daarbij kan Hij dan inderdaad bedroefd worden, zoals het van God heet, dat Hij Zich vertoort.

Deze uitdrukkingen mogen wij niet verzachten alsof het slechts "heilig mishagen" over de zonde was, of iets dergelijks. Nu ja, wanneer de zondvloed, waardoor het hele menselijk geslacht met uitzondering van acht zielen, uitgeroeid werd, door zo'n "heilig mishagen" veroorzaakt is, mag men het ook inderdaad "mishagen" noemen. En wanneer dit "mishagen" de hele Joodse natie omkomen doet, zoals deze is omgekomen, mag het deze naam behouden; de mens zal er echter een heilige schrik voor hebben en zich in acht nemen.

Maar het woord Gods spreekt van toorn, van vurige, brandende toorn en dat moet men wel laten staan.

Zo is het ook met "bedroefd zijn" gelegen. Wanneer een goed, trouw man een ander op verkeerde wegen ziet gaan, verkeerde maatregelen ziet nemen en hij wil hem raden, hem terecht wijzen, de ander let er echter niet op, maar handhaaft zichzelf in een dwaas gelijk willen hebben, dan wordt die man bedroefd, niet voor zichzelf, maar om de ander, omdat hij ziet, deze mens gaat zonder twijfel zijn ongeluk tegemoet.

Op dezelfde manier wordt nu ook de Heilige Geest Gods bedroefd. Die komt immers in het hart binnen, opdat men zal ophouden met al het gelijk willen hebben en God de eer zal geven, zoals David zegt: "opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein zijt in Uw richten!" Waar deze Geest komt, spreekt Hij: "Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen brood is; en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?"

Mijn geliefden, konden wij het toch eens voor altijd voor waar en zeker houden, dat onze hele weg, en alle omstandigheden slechts afhankelijk zijn van de almachtige God. De mens kan zich daartegen verzetten zoals hij wil, hij kan niets en weet niets en deugt ook niets. Nu zal echter God GóD blijven. Wordt Zijn heilige wet door ons geschonden, dan staat daarop de eeuwige straf. Nu moet echter de wet vervuld worden, van de straf moeten wij vrij komen en uit de macht van de duivel en de dood bevrijd worden, ook bevrijd worden van de heerschappij der zonde, die in ons woont.

Nu is echter een mens geen geest, maar draagt met zich rond vlees en bloed, het geestelijke en het lichamelijke, het hemelse en het aardse en beiden zijn zo met elkaar verbonden, dat een schrede uit uw huis in het natuurlijke vaak in nauwe samenhang staat met een geestelijke schrede, die tegelijkertijd wordt gedaan. Het geestelijke gaat voortdurend op in het lichamelijke en het lichamelijke gaat op in het geestelijke. Wij hangen geheel en al alleen van de Heilige Geest af, van Zijn lering en leiding, van Zijn raad en Zijn troost, van dat *wat* en ook daarvan *hoe* Hij het schept naar Zijn wil.

Eens voor altijd staat het vast, dat alles, wat niet uit het geloof geschiedt, zonde is. Iedere gedachte, die niet uit het geloof te voorschijn komt, is zonde, *alles wat niet uit het geloof geschiedt, is zonde.*

Maar hoe kan er geloof zijn, wanneer de Heilige Geest er niet is?

Heilige Geest en geloof zijn zo te zeggen één. Deze Heilige Geest wil gehoorzaamheid jegens het woord, dat men zich aan het woord onderwerpt, dat is de gehoorzaamheid van het geloof. Waar een ongehoorzaamheid is, wordt deze Geest bedroefd; niet een ander, maar Hij Zelf wordt door deze ongehoorzaamheid persoonlijk bedroefd. Wij weten, dat wij gerechtvaardigd worden uit genade, het is echter ook vast te houden, dat wij geheiligd worden door de Heilige Geest Gods.

Om nu echter te vervullen wat de wet wil, goede werken te doen enz., dat geschiedt onmogelijk door onze eigen kunst, kracht en wil, dat is alleen werk van de Heilige Geest. Die neemt uit de volheid van Christus en deelt de Zijnen mee. Hij, de Heilige Geest, heiligt, dat doet de mens niet: het is alleen bekering, wedergeboorte, heiliging - in korte woorden: alles, het werk van almachtige genade.

Hoe komen wij tot bekering, wedergeboorte, tot goede werken, tot heiliging, hoe komen wij er toe, dat wij wandelen naar het welbehagen Gods?

Alleen door de Heilige Geest Gods! Alleen wanneer wij de Geest van Christus hebben, komen wij daartoe. Daarom heet ook dat, wat wij "goede werken" noemen, niet 'werken', maar *vrucht (enkelvoud) van de Geest*, zoals Paulus betuigt in Gal. 5:22: "De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, dat is, trouw, zachtmoedigheid, matigheid."

Nu wil de Heilige Geest dit alles brengen: want wanneer Hij komt, komt Hij met Zijn gaven, Hij wil het karakter vormen en maakt het ook bij de Zijnen met de macht van Zijn genade, dat zulke vruchten komen en voorhanden zijn. Zijn wij nu ongehoorzaam, dan bedroeven wij Hem. Ongehoorzaam zijn wij echter, wanneer wij het bij onszelf zoeken en bij ons gelijk-willen-hebben, blijven en daarbij toch volstrekt goed willen zijn. Wanneer wij dus ons met lichaam en ziel, met alles, wat wij zijn en hebben, niet aan Zijn besturing, Zijn leiding en genade toevertrouwen; dan bedroeven wij Hem. Dat is het eerste.

Nu bedroeven wij Hem echter niet alleen door ons gelijk-willen-hebben, waarbij wij menen, dat wij iets hebben, terwijl wij toch niets bezitten. Maar nu komen nog de daden, die uit het karakter tevoorschijn komen, waarvan de Apostel ook enige noemt in Eféze 4: 29: "Geen vuile rede ga uit uw mond, maar zo er enige goede rede is tot nuttige stichting, opdat zij genade geven die, die ze horen."

Merkt u dat? "Opdat zij genade geven die, die ze horen!"

Vers 31 en 32: "Alle bitterheid en toornigheid, en gramschap en geroep, en lastering zij van u geweerd, met alle boosheid, maar zijt tegen elkaar goedertieren, barmhartig, vergevende elkaar, gelijkewijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft."

En in vers 24 heet het: "En de nieuwe mens aandoen (naar het Grieks: aangedaan hebben), die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Daarom legt af de leugen en spreekt de waarheid, een iegelijk met zijn naaste, want wij zijn elkaars leden. Wordt toornig en zondigt niet; de zon ga niet onder over uw toornigheid en geeft de duivel geen plaats. Die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide liever, werkende dat goed is, met de handen, opdat hij hebbe mede te delen degene, die nood heeft."

Ja, maar in hoofdstuk 5: 3 en 4 lees ik zelfs nog: "Maar hoererij en alle onreinheden, of gierigheid, laat ook onder u niet genoemd worden, gelijkewijs het de heiligen betaamt; noch oneerbaarheid, noch zotgeklap, of gekkernij - gekkernij over onreine dingen - welke niet betamen: maar veel meer dankzegging. Want dit weet gij, dat geen hoereerder of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het koninkrijk van Christus en van God. Dat u niemand verleide met ijdele woorden..." - ijdele woorden echter zijn zulke: o, dat neemt God niet zo nauw, wanneer Hij iemand genadig is, zo is Hij iemand genadig, ik kom intussen toch nog wel in de hemel en dergelijke. Dat zijn ijdele woorden en zolang wij hierbij blijven, bedroeven wij de Heilige Geest. "Dat u niemand verleide met ijdele woorden dat zijn zo onreine woorden van een onrein Evangelie, waarbij Gods wet niet gehandhaafd blijft - want om deze dingen komt de toorn van God over de kinderen der ongehoorzaamheid, die zich niet willen laten gezeggen of tuchtigen. Zo wees dan hun medegenoten niet. Want gij waart eertijds duisternis, maar nu bent u een licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts. Want de vrucht des Geestes - nog eens "de vrucht" en niet "de vruchten" - is in alle goedigheid, en rechtvaardigheid en waarheid."

Dat alles zegt de Apostel, opdat wij ons daaraan toetsen en weten in hoever Gods Geest bedroefd wordt.

Dat gaat nu echter zo door de hele brief heen: "Gij vrouwen! Wees aan uw eigen mannen onderdanig, gelijk aan de Heere!"

Aan de mannen schrijft hij: "Hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente lief gehad heeft!"

Aan de kinderen: "Gij kinderen, wees uw ouders gehoorzaam in de Heere!"

Aan de vaders: "Verwek uw kinderen niet tot toorn!"

Aan de knechten: dat zij gehoorzaam moesten zijn met vreze en beven.

Aan de heren: dat zij bedenken zouden, dat zij een Heere in de hemel hebben.

En zo aan allen, opdat zij zouden weten, wat hun schuldige plicht is!

Waarmee wordt nu de Geest bedroefd? Wanneer zulke dingen niet aanwezig zijn, van welke de Geest wenst, dat zij voorhanden zijn.

De Geest tuchtigt echter alsdan de mens, waar hij God verheerlijken wil en blijft staan met de wet. Zolang het nu niet aanwezig is, blijft men onder de wet. Nu echter komt de Geest, vermaant en tuchtigt, houdt voor de genade van de Heere Jezus Christus, de liefde Gods en de ganse volheid der zaligheid, handhaaft echter tegelijk ook de wet. De Geest zegt bijvoorbeeld: *Hoe kunt u met elkaar twisten over één penning, hier hebt u van Mij een goudstuk.*

Nu weet ik heel goed, dat men graag hoort van de genade Gods en de liefde van de Heere Jezus Christus, maar dan zet men dadelijk iets erbij, wat er niet bij hoort. Men denkt: als ik niet door genade kan zalig worden, word ik niet zalig, want alles, wat daar gezegd wordt, dat voorhanden moet zijn, is niet bij mij.

Maar wie heeft u dan bevolen, dat u het laken zou kopen voor het bruiloftskleed? Of dat u het zou laten maken? U kunt het niet betalen, het is veel te kostbaar voor u. Juist echter door zulke twijfelingen bedroeft men de Heilige Geest. Van de andere kant leest men in het woord Gods, neemt het vertroostende aan maar het andere, dat ons niet behaagt, dat ons verdoemt, bedekt men. Want zeker, men moet een goed geweten hebben, waar men zulke brief geheel leest. Sla op de borst, wanneer u ziet, het is er niet, wat de wet eist; heb echter de overtuiging. Dan zult u vluchten tot de genade, opdat door de Geest der genade dát door u gedaan wordt, wat u ontbreekt.

In lichamelijke ziekten wordt men zo licht ongeduldig en kan het niet afwachten, daar moet men de geneesheer vaak midden in de nacht uit het bed halen, maar in deze geestelijke ziekte, kan men zo rustig en geduldig zijn. Men moest het omkeren en in lichamelijke ziekten geduldig worden, maar in de geestelijke ziekte niet ophouden te bidden en te smeken en de Heere te dwingen. Maar daar wordt de Geest Gods bedroefd, waar Hij komt en men ziet niet in zichzelf, wil daar niet staan als een arme, verdoemeniswaardige zondaar, om naar Zijn woord te luisteren, dat Hij toch mocht waar maken, wat Hij beloofd heeft en de wet in het hart schrijven. Daar is een huisvader, gelovig en vroom, en toch is er geen rust en vrede voorhanden, maar de duivel spookt in het huis. Wordt dan daar de Geest Gods niet bedroefd? Is dat dan geen gelijk-willen-hebben?

Waarom lijdt u niet liever onrecht? De ene broeder is vroom en zit in de bank daar, en de andere broeder is ook vroom en zit in de bank hier, en zij kunnen elkaar niet uitstaan en hebben allerlei tegen elkaar. Wordt dan daar de Heilige Geest niet bedroefd?

"Gij zult eten de arbeid uwer handen" zegt het woord Gods. Maar u bent niet tevreden met dat wat God u geeft; het geld gaat door de keel, u geraakt dan in schulden, kunt niet betalen en op het laatst heeft de duivel u bij de keel gegrepen. Is dat niet de Heilige Geest bedroeven?

Ik heb al zo vaak gezegd, dat, wanneer iemand van een ander een woning huurt, hij diens schuldenaar is. En boven alles de plicht op zich heeft genomen, hem te betalen; waar hij daarbij blijft, gaat u niet aan. God zal zorgen; u hebt uw schuld te betalen.

Wanneer u mij echter daarop antwoordt: Maar, dan moet ik omkomen! Ik moet toch eten! Wordt daardoor niet de Heilige Geest bedroefd? Geef Hem uw vrouw en kind over. Dat heeft Daniël gedaan toen hij in de leeuwenkuil werd geworpen, dat hebben

de drie mannen gedaan, toen zij zich in de vurige oven lieten werpen. Hun plicht was: bij Gods gebod te blijven; daaraan hielden zij vast, het overige gaven zij in de hand Gods.

Laat de nood maar op u aanrukken, hetzij lichamelijk, hetzij geestelijk, houdt u aan Gods woord, aan Zijn wet vast, u kunt onmogelijk ooit verlaten zijn. Daar komt, weliswaar het geloof op de proef. En de Heilige Geest wordt bedroefd, wanneer wij niet van Hem willen leren, niet bij Hem willen uithouden. Later gaat het wel goed, maar eerst gaat het in de bange nood.

Ik hoop, dat sommigen van u, die verkeerd wandelen, het ter harte nemen, man en vrouw, vader en kind, heer en vrouw; ik hoop, dat zij het ter harte nemen en zich door Gods wet laten overtuigen.

Wie de Heilige Geest bedroeft, bedroeft zichzelf, hij heeft geen ware vreugde; want wanneer de Geest Gods bedroefd wordt, bedroeft Hij ons ook. Hij verbergt Zich, houdt de werking Zijner genade terug, wordt stom als een vis. Daar zou de mens dan graag in deze toestand blijven en aldoor zuchten: *ach, ik ben zo dood!* En bedroeft op deze manier de Heilige Geest nog meer.

Het wordt u gepredikt: *belijd uw zonden!* Opdat u weer tot vreugde komt! Waar de Geest Gods bedroefd wordt, daar moet Hij ook bedroeven, zodat geen waarachtige vrucht des Geestes en der genade voorhanden is, daar blijft men dan, zo te zeggen, bij het gehoor van het Goddelijk woord, maar het gaat tenslotte zover, dat men zijn lust bereikt en doorzet. Mogen allen het zich ter harte nemen. En als zij van Gods wet overtuigd worden, dan niet denken dat de prediking liefdeloos is. En ook die waarheid wil ik prediken, dat geen zonde en zwakheid God in de weg staat, Zich over ons te ontfermen.

Nog eens: zo ver reikt de hemel niet, als de genade reikt, waarmee Hij komt. Zoveel druppels zijn er niet in de zee, zoveel korreltjes zand niet aan de oever van de zee als de rijkdom is van Zijn genade en ontferming. Deugt het dus niet in uw huis en in uw wandel, buig u onder Gods wet, maar bedroef de Geest niet, doordat u zichzelf buitensluit in een verkeerde zin, en spreekt: "Ach, ik heb geen genade! Ach Heere, Hij zal mij verstoten!" En dergelijke manieren van spreken meer.

Wie dood is, heeft geweldig veel van zijn leven te zeggen, van de genade Gods die hij heeft; zulk één komt natuurlijk in de hemel, dat kan niet missen naar hij meent. Maar wie waarachtig is, die vreest, die heeft angst, hij zou zich willen uitsluiten van de hemel, maar in de hel kan hij het toch ook niet uithouden.

Wie zijn het dan, die de Heilige Geest Gods bedroeven?

Het zijn niet de mensen van de wereld, in die zin zoals Jezus bidt: "Ik bid niet voor de wereld". Ja, deze wereld kan de Heilige Geest Gods ook wel bedroeven en bedroeft Hem. Wanneer men de kerk reformeren wil uit eigen macht en naar eigen wil, wanneer men haar voorschrijven wil, wat zij bidden zal. Wanneer zo de Heilige Geest geen geloof geschonken en de vrijheid van Zijn bestuur Hem niet overgelaten wordt. Dat is een zware zonde tegen de Heilige Geest Gods.

Dan bedroeven anderen de Heilige Geest, doordat zij lasteren en zich verheffen tegen het gezag en de macht, die God besteld heeft en geven voor een bijzondere Geest en bijzondere openbaringen te hebben, en schelden op de orde en het gezag, die God in Zijn gemeente bepaald heeft. Zulke dweepachtige geesten mogen weten, waar zij blijven en hun straf dragen.

Maar wij hebben hier andere mensen voor ons. Dezelfden tot wie de apostel zegt, Efése 1: 3 en 4: “Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemel in Christus; gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.”

Juist voor deze mensen geldt de vermaning van de apostel, de uitverkorenen, geliefden, gezegenden van de Vader, die gekocht zijn met het bloed van Jezus Christus. Déze meent hij, zij zijn het, die hij vermaant niet opnieuw te stelen; die zot geklap bedrijven; die hij bidt niet toornig te worden; die hij bidt alle bitterheid en grimmigheid, geroep en lastering, met alle boosheid, van zich verwijderd te doen blijven.

Waar God komt, daar legt Hij immers zonden bloot, daar zegt Hij, dat geen hoereerder, onreine, gierigaard, het rijk Gods beërven zal, opdat Hij ons van al deze dingen afbrenge. Er is echter niet gezegd: u bent van de duivel; maar: *u bent vorstenkinderen en voorname mensen*. Daarom betaamt zulke wandel u niet; u zult niet eten met de zwijnen, maar u zult bekleed worden met het kleed, dat de Vader voor Zijn geliefd kind bestemd heeft.

De Heere komt telkens met vergeving, met genade, opdat de mens zijn dwaling, zijn afgoden uit de hand werpen zal en spreken: *mijn God en mijn Heere, hoe bent U zo genadig en barmhartig!*

En daartoe dienen dan de volgende woorden: ***Door Welken gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing.***

Dit "verzegeld zijn" vinden wij ook in Efése 1: 13 en 14: “*In Welke ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte, Die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid.* De Heilige Geest belooft het ons, dat wij des Vaders kinderen zijn, doordat Hij ons roept en verlicht, en ons verzegelt met de genade Gods en de liefde van Jezus Christus.

Bovendien verzegelt Hij ons ook, doordat Hij ons in de oven der tegenspoed werpt, in de oven van het lijden en van de goede keuze. De mens komt voor een tweesprong en moet een keuze doen. Doe haar zo, dat u de Heilige Geest Gods niet bedroeft! Geliefde man! geliefde vrouw! U, die de goede keus gedaan hebt, wees nu gehoorzaam aan de geboden Gods, doe gerechtigheid en al het overige stelt God in de hand. Dan zal de Geest Gods u verzegelen met Zijn genade, dat u verzekerd bent, dat u een kind van God bent.

Vroeger werd de knechten en de slaven een teken ingebrand, waaraan men zag, wiens knechten zij waren; gedeeltelijk deed men dat ook met de soldaten. De schapen en andere offerdieren werden evenzo kenbaar gemaakt met een verf, om hen als geheiligd en aan de goden gewijd, te betekenen. Op de vaten van de tempel werd een zegel of teken gemaakt. Ja, ook op de tempel zelf, en daarmee behoorden zij dan aan een bepaalde god. Ook bij ons, wanneer wij huizen bouwen, wordt op de grondsteen soms de naam van de bouwmeester uitgebeiteld.

De vrouwen weten, dat de was gewoonlijk met een naam getekend wordt, opdat zij hun linnengoed kennen en zij zijn er trots op, wanneer het van moeder en grootmoeder is. Vaak wordt niet alleen vanwege het onderscheid en opdat ieder het zijne zal kennen, zo'n teken op een voorwerp gemaakt, maar dikwijls ook uit achting en liefde.

Wanneer men bijvoorbeeld een boek ten geschenke heeft ontvangen van een dierbare vriend of dergelijke, dan schrijft men graag de naam van hem er in, van wie men het ontvangen heeft.

Zie nu ook uit de Openbaring van Johannes iets van dit teken of deze verzegeling. Daar lezen wij in hoofdstuk 3: 12: “Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel Gods, en hij zal niet meer daar uitgaan; en Ik zal op hem schrijven de Naam Mijns Gods, en de naam der stad Mijns Gods, namelijk het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel van Mijn God afdaalt, en ook Mijn nieuwe Naam.”

En weer op een andere manier in hoofdstuk 13: 17: “En dat niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft, of de naam van het beest, of het getal zijns naams. Daar is sprake van een beest of van een beeld van het beest, waar alles heenloopt: klein en groot, rijk en arm, vrijen en knechten, wie wilde daar niet meegaan! Of aan de rechterhand, of aan het voorhoofd moet men het teken ontvangen. Of het één of het ander: men moet òf meedoen en zich daartoe belijden, òf men mag niet kopen en verkopen.

Maar daarna, hoofdstuk 14: 1: “En ik zag, en zie, het Lam stond op de berg Sion en met Hem honderd vier en veertig duizend, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.”

Daarentegen weer vers 9 en 10: “En de derde Engel is hen gevolgd, zeggende met een grote stem: indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteken aan zijn voorhoofd, of aan zijn hand, die zal ook drinken uit de wijn des toorns Gods, die ongemengd ingeschonken is in de drinkbeker Zijns toorns. En hij zal gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige Engelen en voor het Lam.”

De Naam des Vaders aan het voorhoofd dragen, met het teken Gods en van Jeruzalem getekend zijn, dat wil zeggen: u bent aangenomen in de dienst Gods, u bent knechten en dienstmaagden van de Heere God geworden en hebt de penning, de huurpenning, ontvangen, dat is, de Heilige Geest. U hebt het teken aan uw voorhoofd, u wordt vrij en vol vreugde gemaakt om te belijden: "Hij is mijn Vader! En vervloekt is het beest, ik aanbid het niet!" U hebt het teken ontvangen, dat u priesters van de levende God bent, levende offeranden tot Zijn dienst, u bent reine vaten der ere, tempels van de Heilige Geest, die Zijn merktekenen aan u draagt. U bent de wonderbare schildering of het beeld van Zijn kunstenaarshand, u bent Zijn eigendom, God herkent u aan Zijn zegel. Dit is nu het zegel van het vaste fundament Gods: “De Heere kent degenen, die Zijne zijn.” En: “Een iegelijk, die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.” (2 Tim. 2: 19).

God heeft, zo te zeggen, liefde en hoogachting voor dat, wat Hij Zich ten eigendom verworven heeft en tekent het met Zijn Naam. Hij wil het van al het andere onderscheiden. Hij rust niet, totdat Hij het rechte stuk wasgoed in de kast, in de hemel, heeft - dat alles wil het zeggen: *verzegeld zijn*.

En deze Geest, Die u zo verzegelt, wil Hem niet bedroeven! De Heere Jezus zal komen ten oordeel, en een scheiding maken tussen hen, die het zegel Gods dragen en de duizenden, die het merkteken van het beest aan voorhoofd en hand ontvangen hebben. De Heilige Geest heeft Zichzelf, heeft het beeld Gods, de genade van onze Heere Jezus Christus, en de liefde Gods in uw harten getekend, en ingeschreven, zodat u bij het oordeel in één oogwenk van de Heere erkend wordt.

Doordat dit het geval is, en het een blijvend merkteken is *tot aan de dag der verlossing*, dan is het zeker, dat de verlossing komt. Doordat u nu dit merkteken

draagt, neem uw kruis op u, schik u in het lijden van deze tijd, geef u met lichaam en ziel over aan de leiding van de Heilige Geest. Bedroef Hem niet, want Hij wil u vreugde brengen. Amen.

12. De vreze Gods

Laat ons met elkaar opslaan en aandachtig lezen uit de brief van Paulus aan de Filippenzen, hoofdstuk 1: 1-11a.

Ik heb u het eerste hoofdstuk en een deel van het tweede uit de brief van de apostel Paulus aan de Filippenzen voorgelezen, en u las mee. De Heilige Geest heeft deze brief aan de gemeente overgegeven opdat deze, evenals de andere brieven der apostelen in de gemeente zouden worden voorgelezen en zo hebt u dan bovendien de heilige boeken thuis en hier voor u. Nu wilde ik graag enige broeders vragen, hun kostelijke Bijbels beter in stand te houden en in het bijzonder, u, jonge lui, dat u met de heilige boeken niet zo omgaat, zoals het zelfs voor de Mohammedanen een gruwel is. Want de Mohammedanen laten van hun Koran niet het minste stuk op de grond liggen, zij zouden eerder willen sterven. Maar wanneer men het kostelijkste heeft, acht men het niet; men leest het en men leest het niet. Hiermee wilde ik u herinneren aan hetgeen u hebt.

De Heere Jezus zegt het midden in de gemeente: *‘u bent van Mij! Alles wat Ik gedaan heb, wat Ik gedacht, geleerd, beloofd, geleden heb, alles wat Ik vermag en wat Ik leef en regeer, wat Ik nacht en dag denk en waarop Ik peins, dat alles is van u, alles om uwentwil en voor u.’* Ja, dat wordt in het midden der gemeente gesproken en wanneer zij nu zo vergaderd is, hebben zij gemeenschappelijk deze gave en heet het tot haar: *‘dit alles is van u, om uwentwil en voor u!’* En zo ontvangen zij de eer van het woord. Maar de kerk gaat uit, ieder gaat naar huis en ieder naar de zijnen. Wat hebt u nu in de kerk gedaan?

"Ja, ik heb een preek gehoord."

Ja, wat hebt u dan gehoord? "Dat weet ik niet meer! Ik heb gehoord - dat moet die en die goed ter harte hebben genomen, dat paste geheel op deze; en op die, daar is zijn karakter op meesterlijke wijze weergegeven en als het ware uitgetekend!"

En u?

"Ja, ik?"

De apostel schrijft in het eerste hoofdstuk vers 10 en 11a: ***“Opdat gij beproeft de dingen, die daarvan verschillen, opdat gij oprecht zijt en zonder aanstoot te geven, tot de dag van Christus; vervuld met vruchten der gerechtigheid.”***

Hoe verwerft de mens grote vrijmoedigheid voor de dag van Christus? Christus zal komen. Ja, en tot zolang hoort u het woord, dat voor de misdadiger genade preekt, de boosdoener vergiffenis - het woord: *geloof!* En weer: *geloof!* Tot zolang hoort u het woord van troost: bent u arm, ellendig, kwijnt u voor Gods woord, zinkt u ervoor op aarde, is u uw zonde leed - houd niet op! Maar, de tuinman is niet bezig met de bomen, om de bladeren daarvan te verzamelen, maar hij wil, dat de bomen vrucht dragen. Daar kan hij nu weliswaar slechts de grond bewerken, de dorre takken afsnijden enz., verder moet hij alles, alles, van Boven verwachten. Maar het gaat nu eenmaal om de vrucht.

Zie, wanneer dit nu gepredikt wordt, bent u arm, ellendig, hebt u zonden, verdwijnt u voor Gods wet - heen tot het kruis van Christus! Het is alles voor u, gij zult van uw vlees en bloed nooit iets kunnen afdoen, maar de vrucht komt alleen van Jezus Christus. Waar is nu echter de vrucht? De apostel schrijft “... vervuld met vruchten der gerechtigheid.” Waar zijn nu de vruchten? Een mens verwerft zich grote

vrijmoedigheid tegen de dag van Christus, wanneer het hem waarlijk om de vruchten der gerechtigheid gaat. Welke raad om deze vruchten werkelijk te hebben?

Allereerst wilde ik u er op opmerkzaam maken, dat u de Heilige Schrift nooit anders moet lezen dan slechts zo, als was u geheel alleen op de wereld, dat u dus nooit een toepassing op een bekende, op een naaste maakt, maar op uzelf.

Ten tweede, dat u nooit de Heilige Schrift zo leest, dat u slechts daaruit teksten en spreuken neemt, die soms met vette letters gedrukt staan, zoals bij voorbeeld: "Ik delg uw zonde uit als een nevel en uw misdaad als een wolk." Let u toch goed op! Want de duivel weet de mensen zo christelijk te vangen, dat zij zo slechts grijpen naar de troost, dat zij echter versmaden de heilzame roede van de Vader.

Als uw herder, en als één, die weet, dat hij spoedig zal sterven, - en ook, dat Christus spoedig zal komen op de wolken tot het oordeel en dat hier Zijn gemeente, voor zoveel als zij door Zijn woord gebouwd is, met hem voor Christus aangezicht verschijnen zal - zeg ik het u van harte, dat ik niet kan begrijpen en verstaan, hoe een mens, een Christen, die zich voor Gods kind houdt, en die als broeder of zuster begroet wil zijn, het apostolische woord in zijn wandel met voeten kan treden en spreken: *Ik word toch zalig!*

Dat is onmogelijk waar! Het geloof, het ware geloof heeft een terugslag; het gaat naar boven, naar beneden en van beneden naar boven en omvat de naaste, de naaste niet alleen, die buiten het huis is, maar ook die in huis is. Daar ziet het er weliswaar niet telkens heilig uit, daar ziet het er niet uit als hadden de duiven het uitgezocht, want mensen zijn mensen - maar waar is de vreze Gods? Dan vraag ik niet: waar is het *geloof*? - wat een mens gelooft, ja: "indien u geloof had" heeft onze Heere gezegd, "als een mosterdzaadje, zo zou u tot deze berg zeggen: word opgeheven en in de zee geworpen! En het zou u geschieden!"

Ik vraag: Waar is *de vreze Gods*?

Welke vreze Gods?

Deze, dat de mens Gods woord zal lezen met toepassing op zichzelf. Het woord, het verheft niet telkens! Er wordt echter in het woord niets geboden om een mens soms omver te werpen, maar opdat de mens recht zal gaan; het woord straft niet om de mens te vernederen, maar opdat hij geestelijke en hemelse zeden zal leren en zo zich eigen maken. Het woord, het apostolische woord, maakt allereerst treurig. Wij hebben echter niet alleen allerlei nood van het lichaam, wij hebben niet alleen allerlei aanvechting van buiten, ziekte, gebrek aan geld, dit of dat, wat de mens neerdrukt; wij hebben niet alleen dit, dat dit leven een voortdurende strijd is; maar vooral dit: God schiep de mens en zijn gade, één vlees; God schiep de vader en de moeder, een zoon en een dochter, een familie, een eerste oorspronkelijk koningschap; wij hebben dit: *God schiep de mens en zijn naaste.*

Zeker, het zwaarste stuk ijzer, wanneer het mij in de weg zit, zal ik met een klein instrument verwijderen kunnen, aan de menselijke rede kan tenslotte toch alles, alles wat geschapen is, niets in de weg zijn. Maar God schiep u en mij, u en uw naaste, u en uw broeder, u en uw zuster.

Nu heeft toch de apostel Paulus aan de Filippensen dit geschreven, wat wij lezen in vers 9, ***dat hij God erom bidt dat uw liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkenenis en alle gevoelen***; bij voorbeeld, dat u het goed verstaat: er is een verpleegster, die een kind of een zieke heeft te verplegen, dan wordt haar liefde nog meer en meer overvloedig in erkenenis en alle gevoelen, want zij moet ervaren, dat de zieke ongeduldiger, ongeduldiger, verkeerder en altijd verkeerder worden kan. De

verpleegster weet nu wel, dat dit niet zozeer in zijn aard ligt, maar dat dit juist de ziekte zo eigen is. Zodat, wanneer iemand kwam en zou zeggen: ik heb hem toch vroeger gekend en kan niet begrijpen, dat hij nu zo verkeerd is - dan zou zij zeggen: u kent juist de ziekte nog niet, wacht tot u ook eens ziek bent, dan zult u zien, dat het u juist zo gaat!

Welnu, hoe schrijft de apostel? Er waren in die tijd ook allerlei profeten, valse broeders, mensen, die de besnijdenis leerden, die in het vlees geschiedde, en de zachtmoedige apostel noemt hen "honden" "kwade arbeiders" en hun leer noemt hij in de plaats van "besnijdenis" eerder "versnijding" (Zie Fil. 3, 2). Hij wilde de geliefde Filippensen zo behouden weten in de goede leer, in de Rotssteen, Christus, dat zij alleen hun gerechtigheid, zoals zij is uit geloof aan Christus, in Christus zoeken en niet denken zouden, dat zij het al volledig geleerd hadden, maar dat nog meer en nog meer was na te jagen. Dat was het Evangelie, dat hij hun gebracht had en dat - zo was zijn vermaning - moesten zij toch ook houden.

Er was eens 's nachts een Macedonische man tot hem gekomen en had hem toegeroepen: "kom over en help ons!" Zo was hij dus naar de hoofdstad van Macedonië, naar Filippi, gekomen. Daar was geen synagoge, maar de Joden vergaderden buiten de stad, aan een rivier, daar gingen dan de vrouwen heen om te bidden. Ook Paulus was daar heen gekomen en predikte het geliefde Evangelie!

Daar was dan ook een vrouw aanwezig, die was zeer geschikt om purperkleren te maken. Deze vrouw komt tot het geloof, de Heilige Geest opent haar hart dat zij acht sloeg op dat wat Paulus sprak. Zij neemt hem op in haar huis, laat zich dopen en dwingt hem te blijven. Maar daar was nu zo een dienstmaagd; die was van de duivel bezeten en profeteerde en bracht dus met haar kunst haar heren groot gewin. Die liep de apostel en die hem begeleidden, na en riep: *deze mensen preken het zuivere Evangelie!* De apostel wilde echter niet door de duivel geprezen zijn en dreef hem uit. Daar was nu weliswaar, de dienstmaagd haar kunst kwijt, haar heren werden bitter boos en lieten Paulus en Silas in de gevangenis werpen. Nu weet u wel, wat in die nacht gebeurd is hoe de stokbewaarder zich toen bekeerd heeft en zich liet dopen. Sindsdien heerste een buitengewone gemeenschap der liefde tussen Paulus en de Filippensen.

Thans echter lag Paulus in Rome in de gevangenis, had zich in het keizerlijk paleis moeten verantwoorden. Toen zonden de Filippensen hem in de gevangenis een gave en ook om er de behoeftige broeders mede te ondersteunen. Dat hadden zij ook vroeger al gedaan, want de Filippensen waren slechts daarop bedacht, Paulus allerlei liefde te bewijzen. Nu schrijft Paulus een brief aan hen, die hij hen door Epafroditus zendt en onze brief is een dankbetuiging voor die gave. Paulus wist nu: tot de Filippensen zijn ook valse broeders gekomen, zij moeten worden gewaarschuwd, maar zij moeten eerst wapenen in de hand krijgen om zich te kunnen verdedigen. Bij voorbeeld: wanneer iemand over de weg moet gaan, die door het water was overstroomd en ik zei hem dit, dan zou ik eerst ook naar zijn voeten zien of hij ook goede schoenen of laarzen aan had, of dus zijn voeten goed gekleed zijn, zodat hij erdoor kon gaan.

Zo geeft dan de apostel hen eerst wapenen in handen, doordat hij hen aanspreekt: ***lieve broeders, ik dank God, dat ook u gemeenschap hebt aan het dierbare Evangelie*** (vers 3-5). Denk daar nu tegelijkertijd aan een dis, waarop de kostelijkste spijzen staan en dat tot de gasten wordt gezegd:

‘Wat ben ik blij, dat u mede aan deze dis zit, ik heb al lange tijd ernaar verlangd u hier te zien. Voortdurend ben ik met mijn gedachten bij u en om u, ik draag u op mijn hart dag en nacht en kan niet tot God bidden zonder tegelijkertijd aan de geliefde gemeente te Filippi te denken. Maar weet nu, daar loeren de wolven en willen u verscheuren; ik weet niet of ik nog lang hier beneden zal zijn. Menig ding zegt tot mij: ik blijf niet lang meer hier! Dat zou ik nu wel graag willen, want het bevalt mij hier slecht! Maar hoe het naar Gods voornemen en wil het beste is voor Zijn gemeente, zo geschiede het! Ik zou het touw wel alleen willen vasthouden en houd het ook alleen vast, dat de tent niet invalt, ik zou u daarmee niet willen lastig vallen, dat u het zou doen, maar wanneer ik er eenmaal niet meer ben, valt de zaak toch ineen, wanneer u niet gemeenschappelijk samen houdt, in eendracht en liefde. Ik zie de wolven wel, die daar loeren om bij u binnen te breken. Nu heb ik één ding, dat ik u een wapen in de hand geef: de hel heeft cavalerie, nu kan echter geen man te paard iets uitrichten tegen infanterie, wanneer deze vast aaneengesloten samen houdt, hij loert echter, of hij een opening kan vinden, waardoor hij kan binnendringen en daar houdt hij rondom zich en wat hij niet neerslaat, vertrapt zijn paard.’

Daarom schrijft de apostel, dat de gemeente, het kleine hoopje, aaneengesloten samen moge houden, opdat de vijand, de duivel, met zijn valse leger, niet binnen kome om haar te doden (vers 27).

Waren de Filippensen dan zo liefdeloos? De geleerde uitleggers zeggen, dat de gemeente der Filippenzen een gemeente geweest is, zo vol van liefde, als geen. Nu, zij hebben de zaak van buiten gezien en waren geleerd - maar Paulus was ook geleerd. Zeker, wanneer hij de gemeente der Filippensen in haar geheel aanzag in Christus Jezus, dan zei hij: zeker, wanneer ik daaraan denk - hoe braaf en deugdzaam u bent? - ***Nee, maar dat u gemeenschap hebt aan het Evangelie vanaf het begin en dat ik u altijd gedenk in mijn gebed.*** Wanneer ik daaraan denk, dan zeg ik: *ik heb alle mogelijke vertrouwen, dat u mijn vreugde en mijn kroon zult zijn op de dag van Jezus Christus.* Maar ik ben toch nog niet gerust, ik kan mij in u vergissen en u mag zich toch niet vergissen.

Nu komt de apostel en spreekt: ja, de liefde is wel aanwezig; wanneer God roept, staan zij allen als één man! En toch is zij niet aanwezig; maar liefdeloosheid voor en liefdeloosheid na, dat nauwelijks drie samen kunnen houden. Maar iedereen denkt hoog van zijn verbeelding, van zijn inzicht en "raak mij niet aan, kom mij niet nabij, want ik ben heiliger dan u!" denkt men; een ieder wil geprezen en gevierd zijn, ziet van zijn hoogte neer op de ander en ach, wanneer hem maar het geringste in de weg komt!

Zo is het niet alleen nu, maar zo was het ook in die tijd en zo, zoals het toen was, is het nog heden, dat liefde voorhanden is en er toch geen liefde voorhanden is; dat liefde voorhanden is, in het grote en in het geheel genomen, maar toch is er geen liefde aanwezig, wanneer men de enkelen neemt.

Gaat nu de apostel daaraan voorbij? Mag ik daaraan voorbij gaan? Zal allen gepredikt worden: *lieve ziel, met uw zonden, de Heere Jezus is Borg voor alles, dat uw zonden u vergeven zijn en u in de hemel komt?* Meent u dan, dat de Heere Jezus zal vragen naar uw geloof op die dag? Hij heeft u voor niets een zak meel gegeven, daar zult u uw broeder of uw zuster ook iets van meegeven. Hij heeft u voor niets Zijn vrede gegeven, heeft uw zonden kwijtgescholden en gezegd: gij zult ook uw naaste

kwijtschelden de schuld van de stuiver en de penning, die hij u schuldig is (Zie Mattheüs 18:23-35).

Hij vraagt nu eenmaal niet: wat hebt u geloofd? Maar: hoe hebt u geleefd? U, broeder met uw zuster; u, zuster met uw broeder; u, man met uw vrouw; u, vrouw, met uw man; u, kinderen met uw ouders; u, ouders met uw kinderen; u, buurman met uw buurman - daarna zal Hij vragen. Dat zegt Zijn Heilig Evangelie!

Dat was het juist, wat de Heere Jezus aan de Farizeeën steeds had berispt en wat Hij niet aan hen heeft kunnen dulden, dat zij daarheen konden gaan, als waren zij de vroomsten en toch waren zij dood. De Heere Jezus heeft het aan Zijn volk Israël voorgehouden, dank heeft Hij er echter niet voor gehad. Paulus heeft het aan de gemeente voorgehouden, maar hij heeft er ook geen dank voor gehad; daarna kan echter ook niet worden gevraagd, maar alleen: hoe komen wij met elkaar te staan voor Gods rechterstoel?

In het werk zit het niet, maar in de heilige leer, dat men daarin blijft. Men blijft daar echter niet in, wanneer men haar er aan geeft; men geeft haar er aan, wanneer men Gods woord leest, echter de toepassing niet maakt op zichzelf. Dus: is nu bij u vermaning in Christus? - ja, is het niet aanwezig, zo bent u niets! De troost der liefde? - is het niet aanwezig, dan bekeert u! Blijf niet langer liggen, zoals de wijn op de heffe, anders wordt hij zuur en wordt weggeworpen!

Is er gemeenschap des Geestes - wanneer deze niet voorhanden is, zeg dan niet: "ik geloof in de Heilige Geest en dat Hij mij gegeven is, en dat Hij bij mij zal blijven in eeuwigheid!" Maar bidt om de Heilige Geest en de Vader in de hemelen zal Hem u geven!

De apostel wil zeggen: alles is er, u hebt het, maar wil het niet nemen! U blijft liever in uw oude zaken, in uw hoogmoed, in uw verkeerdheid, daarin blijft u! U weet wel, hoe het moest zijn, maar u bent daarin zo stijf als een pilaar! Is het er nu - bedenk u of het niet aanwezig is - is het er dan nu, zo vervul mijn vreugde, dat u gebruik maakt van dat, wat aanwezig is! Zo buigt het woord neer.

Ik heb u dit hoofdstuk gelezen, opdat u de toepassing zou maken op uzelf, dat, waar huichelarij opkomt, van de naaste tegen de naaste, van de broeder tegen de zuster, van de zuster tegen de broeder, van het kind tegen vader en moeder, verkeerdheid van vader of moeder tegen het kind, van de man tegen de hem van God gegeven vrouw, van de vrouw tegen de man, van wie God heeft gezegd: "hij zal over u heerschappij hebben." - dat u dan de toepassing maakt op uzelf en dan - wat kan ik vragen naar de hemel! Wat kan ik vragen naar deze of gene? De apostel zegt: *het moet aanwezig zijn!* Nu is het echter bij mij niet aanwezig; en nu, hoe kom ik er aan?

Daar kom ik nu jaar in jaar uit bij zovelen, en vraag ik: hoe gaat het? Dan is het altijd: "goed". Maar waar is een hartelijk bekommerd zijn over zijn zonde? Waar een verbijzeld zijn onder Gods woord en gebod? Waar waarachtige treurigheid? Daar kan men alles vuil gemaakt hebben en dan zeggen: "ik ben een arme zondaar" en menen hel en duivel bedrogen te hebben. Zo is het echter met het ware leven niet gelegen, maar daarmee is het zo: er is niets aanwezig, wat het apostolische woord voorhoudt, het moet echter aanwezig zijn, nu is bij mij geen kracht! Daar is dan treurigheid, en waar treurigheid is, daar is armoede, en waar armoede is, daar is een bedelkind, en waar een bedelkind is, daar is een rijke Heere, die geeft en niets verwijt! Amen.

13. Christus tot Voorbeeld

Mijn geliefden!

Wij behandelen in het morgenuur de brief van Paulus aan de Filippensen. Wij willen in het avonduur nogmaals daarop ingaan, wat wij gehoord hebben uit het 2e hoofdstuk van deze brief. Wij hebben dus gelezen en willen nogmaals lezen en horen Filippensen 2: 1 tot 8.

Indien er dan enige vertroosting is in Christus, indien er enige troost is der liefde, indien er enige gemeenschap is des Geestes, indien er enige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn, zo vervult mijn blijdschap, dat u mag eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van één gemoed en van één gevoelen zijnde. Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de één de ander uitnemender dan zichzelf. Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is. Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was, Die, in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft, Gode even gelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende en is de mensen gelijk geworden. En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood. Ja, de dood des kruises.

Zo moeten wij in het apostolisch woord lezen, dat, hoewel dit alles gezegd wordt vriendelijk, vol liefde, innemend, vleiend, tegemoetkomend, alles wegnemend, wat in de weg is, zo is in de grond toch alles, wat de apostel leert en vermaant, Gods heilige wet, niet alleen evangelische vermaning, maar Gods heilige wet.

Zo moeten wij dit woord lezen, dat wij de toepassing maken niet op anderen, maar op onszelf. Dan, dat wij niet tevreden zijn voordat in ons aanwezig is, wat wij in de apostolische vermaning als bevel vinden, dat wij ons dus niet met onze gedachten er over heen zetten, eerder ons daaraan te houden: wat wordt daar bevolen? Dat wij ons dus niet erop toelagen, het met eigen krachten te doen, maar dat wij daarvoor verdwijnen en belijden: dat moest zo met mij zijn, maar het is er niet! En dat wij aan de deur der genade niet ophouden te bedelen, te smeken, te bidden, totdat verdwenen zal zijn, wat ons in de weg is; dat wij niet in een goed geweten met anderen leven, dat wij niet met anderen in vrede zijn.

Ik zou van het begin af willen vragen: Hoe is het mogelijk: "dat gevoel in u, dat ook in Christus was?" Jezus Christus gaat immers zo te zeggen als een reus door de wereld! Hoe kan een klein kind zulke passen doen en als het ware van de ene rots op de andere stappen?

Ja, wij kunnen Gods woord zo heel merkwaardig verstaan! De apostel zegt: *Onze Heere Jezus was in de Gestalte Gods* (vers 6). Dat moeten wij niet verstaan van Zijn Goddelijk wezen. Dat onze Heere en Heiland Jezus Christus God is, drukt de apostel duidelijk genoeg uit wanneer hij zegt: "In de gedaante gevonden als een mens." Dat zou voor ons als hoon klinken, wanneer het van ons heette: "in gedaante gevonden als een mens." Maar van Christus is het als lof gezegd: "Hij was mens en werd als een mens gevonden."

"Hij was in de Gestalte Gods" dat is zo te verstaan: Hij heeft aan Zich gehad in Zijn vlees datgene wat Gods macht, eer, gerechtigheid en wijsheid is."

"In een gestalte zijn en in een gestalte optreden." Dat is: zich also tegenover anderen vertonen. In Gods gestalte zijn, of in Gods Gestalte optreden, dat is: tegenover anderen zich vertonen als God en Heere. Knechtgestalte aannemen, dat is: dat men

zich vertoont als aller dienaar, als aller knecht. Onze Heere Jezus Christus heeft dus aan Zich gehad: Goddelijke macht, eer, wijsheid en gerechtigheid.

Laat ons dit ene vasthouden: wanneer wij door de ander beledigd worden, en zo twist en tweedracht ontstaat, dan hebben wij macht en wijsheid en gerechtigheid over de ander, hetzij nu waar of niet waar, dat doet er niet toe. Waar twee in onvrede met elkaar zijn, zo vraag de een of de ander; een ieder heeft macht en wanneer hij nog meer macht heeft, dan zal hij zich wreken. Hij heeft wijsheid, zodat hij zeer goed weet, hoe de ander zich gedragen en zijn moet; hij heeft eer, en houdt haar uit alle macht staande; hij heeft gerechtigheid, zeer bepaald, in zijn zaak, zodat dus de andere partij zich in ongerechtigheid bevindt. Nu is men niet alleen mens, maar ook Christen. En niet alleen christen in de gewone zin van het woord – hij wordt zalig. Ja, zo is daar een Goddelijke (=geestelijke) gestalte, en in deze Goddelijke gestalte zondigt men tegen het zesde gebod: gij zult niet doodslaan. Men houdt zijn macht, zijn eer, wijsheid, gerechtigheid staande en de tegenpartij is verdoemd en verworpen, men kan niet daarmee omgaan en zo heeft men allerlei.

Onze Heere Jezus Christus nu was in de Gestalte Gods. Toen men tot Hem zeide: "Gij hebt de duivel!" zou Hij de macht gehad hebben tot de aarde te spreken: "Doe uw mond open en verslind deze bende!" Toen Hem de Farizeeën de mond stopten met hun waanwijsheid, had Hij de eer gehad hun de mond te stoppen, dat Hij hen allen stom zou gemaakt hebben, om stom te blijven tot aan die dag, waarop zij belijden moeten, dat de Vader Hem gezonden had. Toen Hij voor het Sanhedrin stond, en de Hogepriester zei: Wij hebben Zijn lastering gehoord; wat dunkt u? En zij allen riepen: Hij is des doods schuldig! Toen had Hij gerechtigheid genoeg het ganse Sanhedrin overhoop te werpen. Lees met aandacht thuis de geschiedenis der dagen van het getuigenis onzes Heeren na!

Terwijl Hij het afgehouden oor van de knecht van Kájafas herstelt, en daarmee bewijst, dat Hij hemel en aarde geschapen heeft, laat Hij Zich schelden, dat Hij Jezus de Nazarener was, laat Zich binden en gevangen wegslepen. Terwijl Hij aan het kruis hangt, toont Hij, dat Hij te beschikken heeft over hemel en aarde, terwijl Hij het hoofd buigt en sterft, toont Hij, dat Hij de Almachtige is en toch heeft Hij geroepen: "Mij dorst!" heeft Zich laten bespotten. "Houd op! laat ons zien of Elia komt en Hem helpt!"

Hij was in de gestaltenis Gods, - ik spreek niet van het Wezen Gods, dat Hij van gelijk Wezen is met de Vader; daarover spreekt de apostel ook niet - maar daarover: *in welke gestalte God bij ons was.*

Wij hebben Gods Wezen - dat wij het ons duidelijk maken, maar niet Zijn gestalte, - wanneer wij ons van God verlaten voelen en Hij ons toch vasthoudt. Wij hebben Gods gestalte, maar niet Zijn Wezen, wanneer Gods toorn in ons brandt, want Hij Die dan toornt, is toch vriendelijk en vol liefde. Wij hebben Gods wezen en gestalte tegelijk, wanneer Hij tot de ziel spreekt: "Ik ben u toegenegen! Ik heb u liefgehad met eeuwige liefde!" Hier gaat het echter op het ogenblik niet om het wezen, maar om de Gestalte in God. Want Wie is de Zoon? Wie kent Hem? Voor Hem vallen neer de duizendmaal duizend engelen. Kent u God en Zijn Zoon? spreekt de Wijze (Spr. 30:4).

Wij spreken van Zijn gestalte. Hij was dus in de Gestalte Gods, en had dus de Goddelijke macht, eer, wijsheid en gerechtigheid. Hij heeft Zich zó nooit tegenover ons vertoond, jegens ons, ik spreek erover, hoe wij zondaars zijn. Welke zonde bij

ons, vóór de tijd, dat wij de Heere hand en hart gegeven hebben, welke zonde na die tijd, tegen Zijn macht, eer, wijsheid en gerechtigheid!

Ach, wat wij lezen van de Farizeeën, Schriftgeleerden en overige Joden, ook van de geliefde discipelen, wat wij daar lezen, hoe zij zich jegens de Heere bezondigd hebben, laat ons de toepassing daarvan maken op onszelf: dat zijn ook onze zonden en voortdurende overtredingen tegen Hem, Die als een trouwe Advocaat onze zaak in de hemel voorzit voor de rechterstoel Gods. Nooit heeft Zich de Heere Jezus jegens of ook tegen hen, die met Hem in de dagen Zijns vleses omgang hadden, in Zijn Goddelijke Gestalte getoond. Hij heeft zelfs nooit ronduit gezegd, dat Hij de Heere was, Hij heeft dat de mensen zelf uit de Schrift doen opmaken, maar uit Zijn mond is nooit een andere naam gekomen dan de naam van *Zoon des mensen*, dat is Adams Kind! En wel Adams Kind niet als de anderen, maar zijn in de eerste plaats daartoe geboren Kind, om Adams schuld en overtreding op Zich te hebben genomen, deze te verzoenen, de eeuwige schuld te betalen, zaligheid, vergeving van zonden, opstanding en eeuwig leven, daar te stellen. Zo heeft Hij Zich alleen genoemd: *des mensen Zoon*. Waar Hij, naar ons oordeel, Zijn Goddelijke macht, eer, wijsheid en gerechtigheid had moeten openbaren, heeft Hij het niet gedaan, maar "Hij verbergt Zijn aangezicht niet voor smaadheden en speeksel." Zo heet het van Hem.

Zijn *macht* toont Hij in het verborgene, wanneer Hij Simon, de Farizeeër scheldt, en spreekt aangaande de beruchte zondares: *Haar is veel vergeven, want zij heeft veel liefgehad*.

Zijn *wijsheid* openbaart Hij, toen opnieuw de Farizeeën een vrouw tot Hem brachten, beschuldigd van overtreding van het zevende gebod, wanneer Hij daar toont, dat Hij het is, Die de wet op Sinaï geschreven heeft en tot hen, die de vrouw beschuldigden, sprak: *wie van ulieden zonder zonde is, werpe de eerste steen op haar*.

Zijn *rechtvaardigheid* openbaart Hij juist dan, wanneer de discipelen tot Hem spreken: laat toch de kleine kinderen, die ons slechts storen, wegbrengen! Nee, spreekt Hij, wanneer u zich niet bekeert en wordt als de kinderen, zo zult u niet in het koninkrijk der hemelen komen! En Hij, de grootste van alle leraars, heeft geen behagen aan de wijzen en verstandigen, maar aan de zwakken en kinderen, die nog niet kunnen spreken. Zo heeft Hij het in het verborgene geopenbaard, slechts in weldoen, dat Hij in de Gestalte Gods was.

Van de andere kant, bij alle tegenstreven van het vlees, heeft Hij het gemaakt, zoals Hij het ook nu nog doet in Zijn gemeente. Hij laat alles, alles en alles met het grootste geduld en de grootste lankmoedigheid over Zich heengaan. Hij treedt op met het woord des Vaders en terwijl Hij daarmee optreedt, laat Hij de mensen van Hem maken, wat zij goed vinden. Als Hij Zich eenmaal uit, en toont Hij, dat Hij macht heeft, dan moet voor Hem neerstorten de ganse schare der gewapenden in Gethsémané. Hij zal ze echter weer oprichten, berooft Zich van Zijn eer en macht en laat Zich op schandelijke wijze binden en wegslepen.

De gestalte van een dienstknecht heeft Hij aangenomen. Het heet niet: Hij werd een knecht; de ziel van een dienstknecht heeft Hij nooit gehad. Hij heeft Zich echter vertoont als een Knecht. Nicodemus komt tot Hem in de nacht en de Heere laat Zich de nachtrust nemen. Op de middag laat men Hem geen tijd om te eten, zo dringt men om Hem heen. Hij laat de maaltijd de maaltijd zijn en blijft aan het prediken en genezen, zodat Zijn moeder, broeders en zusters eenmaal achter Hem heen zijn en Hem thuis willen halen, uit vrees, dat Hij beroofd van zinnen zou worden. Zo is Hij onvermoeid allen te helpen en terecht te wijzen. Hij behoefde dat niet te doen. Wie

heeft Hem daarvoor iets gegeven? Wie heeft Hem daarvoor loon betaald, dat Hij Knecht geweest is? Eenmaal heeft men Hem geschat en heeft gevonden, dat Zijn waarde was - houdt het mij ten goede - als de waarde van een verscheurd Psalmboek, dat men liggen laat en niet herstelt, terwijl men wel voor een kledingstuk verscheidene rijksdaalders kan uitgeven - dertig zilverlingen, dat was Zijn waarde! Voorwaar een schoon loon! "Een heerlijke prijs, die Ik waard ben geacht van hen, spreekt de Heere." (Zach. 11: 12 en 13). De gestalte van een knecht nam Hij aan en werd aller dienaar, zoals ook Paulus van zichzelf schrijft: "Want, daar ik van allen vrij was, heb ik mijzelf allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zou winnen." (1 Korinthe 9: 19).

De Heere Jezus heeft weliswaar opgehouden in het vlees, in de gestalte van een Dienstknecht onder ons te zijn, maar wanneer Hij niet ook nu nog achter alle inwoners van ons dal (Wuppertal) was, wat zou er van hen worden? Hij is ook nu ons aller Dienstknecht, u, weduwe en wees, kunt niet voor uzelf zorgen, maar de Heere Jezus draagt zorg voor u. Hij weet, dat u morgen geld nodig hebt. Hij heeft het reeds gereed en zal het u thuisbrengen. Hij gaat alles na, zorgt voor lichaam en ziel en wat ontvangt Hij daarvoor? Is Hij dan van marmer, ijzer of staal? Heeft Hij er geen gevoel voor, dat men Zijn macht en eer met hoon bedekt? Zijn wijsheid miskent, Zijn gerechtigheid met voeten treedt? Maar Hij wacht tot op de grootste dag, waar Hij het boek zal sluiten en waar allen, die niet gevonden worden in het boek des levens, geworpen worden in een eeuwige duisternis. Totdat de laatste der uitverkorenen zal zijn binnengebracht, zal Hij blijven in dezelfde gestalte van een dienstknecht en Zich niet storen aan onze ondank en twijfel, waarmee wij Zijn wijsheid en gerechtigheid voor onvoldoende houden. Hij blijft aan het dienen. Is het dan niet slechts om des bloeds van Jezus wil, dat een land een goede koning of koningin, goede ministers, een goede overheid heeft, zodat alles in goede staat is, dat de fabrieken werk hebben en bloeien, enz.?

Hij heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende en is des mensen gelijk geworden.

Dat zijn wij niet! Nee, nee en nogmaals nee! Wij zijn naar onze natuur niet als andere mensen. Sommige mensen mogen er zijn, die boven ons staan, wat wij dan erkennen, omdat wij niet anders kunnen, maar velen, zeer velen, staan onder ons en wij zijn niet gelijk zij. Heeft de Heere Jezus dat soms niet gesproken van de toenmalige Farizeeën, om hen alleen te straffen, wanneer Hij bij Lukas in het achttiende hoofdstuk, in het elfde en het twaalfde vers door de Farizeeër in de tempel aldus laat bidden: "O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers; of ook gelijk deze tollenaar: ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles, wat ik bezit."

Mijn geliefden! Wanneer een mens gelijk was als de andere mensen, dan had Paulus deze brief niet behoeven te schrijven, dan behoefde ook Jezus dat niet te zijn. Dat is juist onze hoogmoed, vanwaar alle twist, tweedracht en onenigheid komt: wij zijn niet als een ander mens! Ja, dat is toch niet zo gemeend! Ik druk de zaak uit, zoals het in het menselijk hart ligt. Wanneer er twist is, wanneer er geen eensgezindheid is, - of u houdt zich voor beter en rechtvaardiger, of u houdt de ander voor rechtvaardiger. Is het laatste het geval, dan is de twist spoedig beëindigd, is echter het eerste het geval, dan houdt deze twist zolang niet op, als u wijzer en rechtvaardiger bent en blijft. Dat is echter onze aangeboren hoogmoed, dan wij dat altijd willen zijn.

Wat heeft nu echter de duivel gezegd tot de eerste voorvaders, toen hij hen verleidde? "Alsdan zult gij wezen als God, kennende het goed en het kwaad." Hij heeft niet

kunnen zeggen: "kennende het goede en latende het kwade"; maar: weten, kennen. Ja, weten! En met het kennen, weten, ook niet met de daad, is de ene mens in zijn inbeelding aan macht, eer, wijsheid en rechtvaardigheid niet gelijk de ander.

Zo is ook onze Heere Jezus niet geweest. "Ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk." "Deze is een Vriend der hoeren en tollenaars, een vraat en wijnzuiper" heette het van Hem. Was Hij vriendelijk tegen de Farizeeën, zo verstonden Hem de discipelen niet, was Hij vriendelijk tegen de discipelen, dan waren de Farizeeën gelijk slangen en adders. Hij gaat de weg van alle vlees, is niets anders dan wat een ander ook is. Hij, de Heiligheid Zelf, ontvangen van de Heilige Geest, Hij voelt in onze plaats aan Zijn lichaam alle onze zonden en komt daarmee voor God. Hij vergeet het nooit, hoe zwaar de mens weegt, wat een mens is, wat vlees doet en alles doen kan. Uit Zijn mond hebben wij het alleen, dat uit het hart van de mens allerlei kwade gedachten tevoorschijn komen, moord, echtbreuk, hoererij, dieverij, valse getuigenissen, lastering; ik zeg: uit Zijn mond hebben wij het alleen. En nu draagt Hij onze zonde, gaat daar als een gruwel, als door en door zonde, en wil zo onze zonde dragen aan Zijn lichaam op het kruis. Hij is als een ander mens en in gestalte de mensen gelijk geworden.

Dat was bijvoorbeeld Pythagoras niet. Die komt van een hoge berg afdalen, gaat in een schip zitten, zit nu daar in een wit gewaad, eet niet, drinkt niet, weent niet, lacht niet; men ziet aan hem niet meer, dat hij een mens is; en zo doet hij de vaart over de zee naar Egypte. Wanneer hij alleen was, was hij een mens als een ander, maar voor de mensen was hij niet als een mens, maar als god, en had ook geen menselijke behoeften.

Heeft onze Heere dit soms ook gedaan? Nee! Hoe had men Hem dan kunnen beschuldigen, dat Hij een vraat en wijnzuiper, een vriend der hoeren en tollenaars was? Op Zichzelf beschouwd was Hij toch geen vriend der hoeren en der tollenaars, op Zichzelf beschouwd is Hij de Heilige, hoe kan Hij dan zo genoemd worden? Hij heeft Zich geworpen in de gehele mensheid. Hij ziet aldus naar boven en spreekt: *God is Mijn Vader!* Maar de gehele hemel is Hem verborgen. Wanneer Hij wil, zo bidt Hij de Vader om meer dan twaalf legioenen engelen en tegelijkertijd laat Hij Zich binden. In de omgang hebben de discipelen zichzelf dikwijls voor beter en verstandiger gehouden dan Hem en meenden zo vaak in dit of dat opzicht: daarvan heeft Hij geen verstand. Zo is Hij de mensen gelijk bevonden.

Hij heeft Zichzelf vernederd, is gehoorzaam geweest aan Zijn Vader tot de dood. Ja, tot welke dood? Deze dood is dus niet voor de wereld met eer verbonden geweest. Hij is gehoorzaam aan God, Zijn Vader, tot de allersmadelijkste dood. Er bestaat geen smadelijker dood dan de dood aan het kruis, maar tot aan zulke uiterste versmaadheid heeft Hij gehoorzaam willen zijn aan de Vader.

Wat wilde de Vader? De Vader gaf Hem een broeder en een zuster, die moest Hij redden. Deze broeder en deze zuster zouden Hem echter niet kennen, van Zijn macht, eer, wijsheid en gerechtigheid niets willen weten, maar zij zouden Hem doden en aan het kruis slaan. De Vader had Hem gezegd: "Wees Mij gehoorzaam, wat Adam niet geweest is en wanneer Uw broeder en Uw zuster U gedood hebben, komt u weer uit het graf tevoorschijn en dan zal deze, Uw liefde hen zo geweldig aangrijpen, dat zij van dan af niets meer van zichzelf willen weten en van schaamte en schande de mond niet meer zullen durven opendoen, wanneer hen alles vergeven is wat zij aan kwaad

gedaan hebben; zij allen, in de hemel, op aarde en onder de aarde, op de eilanden en in de mijnen, zullen belijden: U bent Jezus, de Enige Heiland en Redder! En aldus zult U Uw broeders en zusters gered hebben.”

Dat was dus het gevoelen, dat in Jezus was. En zulk gevoelen, zulk denken, zulk verstand, meent de apostel, zij ook in u. Bedenk: *het willen is niet bij u en het werken (volbrengen) ook niet!* Bedenk, Wiens werkplaats u bent, dat u Gods werkplaats bent! Deze God, Die doet het alleen en daar deze God het is, Die het alleen doet, u redt met de broeder en de zuster, zo werkt in vreze en beven - bedenk met Wie u te doen hebt - voor uw en elkaars zaligheid! Amen.

14. In de Heere verblijd

Geliefden.

Ik wens nog een ogenblik terug te komen op de verheven woorden van de apostel Paulus aan de Filippensen in het tweede hoofdstuk. Wanneer wij hier in vers 6 tot 8 lezen van onze Heere en Heiland, *hoe Hij Zichzelf vernederd heeft* en dan verder in vers 9 tot 11, *hoe God Hem verhoogd heeft*, zo staat dat daar niet zo als een stuk der leer, maar dat wordt ons als Voorbeeld voorgehouden. De Apostel, of de Heilige Geest door Hem, deelt ons het mee, dat, hoewel de Heere in de dagen van Zijn vlees Goddelijke macht, eer en gerechtigheid gehad heeft, Hij Zich van deze eer, macht en gerechtigheid niet bediend heeft dan om elke noodlijdenden die tot Hem kwamen of die tot Hem werden gebracht, te kunnen helpen. Daarbij heeft Hij het echter nog altijd zo gedaan, dat de eer, macht en gerechtigheid aan God, de Vader, werd gegeven. Hoewel Hij dus in de Gestalte van God was, heeft Hij Zich toch niet vertoond als God de Heere. Dat had Hij wel kunnen doen en Hij zou er alle recht toe gehad hebben, maar Hij heeft Zich zo niet vertoond, maar zodanig als Hij eigenlijk niet was en heeft gedaan, wat Hij eigenlijk niet behoefde te doen. Hij heeft Zich vertoond als aller Dienstknecht, daar Hij toch vrij van ons was en toen heeft Hij Zich zo vernederd, dat Hij Zich heeft willen begeven in een niet gewone dood, maar in de smadelijkste dood. Zo heeft Hij de wil van de Vader gedaan, zo heeft Hij ons willen redden, zo heeft Hij de bevreesden, - die van ver stonden, bevreesd voor God, - nabij willen komen, zo heeft Hij onze zwakte en hoe Hij ons gekend heeft, alleen op Zich willen nemen en heeft ons met de kracht van Zijn liefde de harten ingenomen.

De gezindheid (het gevoelen) des Heeren Jezus was dus: *anderen zalig te maken*. Dit gevoelen eist de Geest ook van de gemeenteleden, daarom heet het immers in vers 5: *want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was*. Wat in Jezus waar is, dat geeft de Geest, dat het ook waar zal zijn in de leden aan dit Hoofd.

Wanneer nu de apostel schrijft: *Daarom heeft God Hem ook verhoogd*, wil hij niet zeggen: wanneer het gevoelen bij u is, hetwelk in Jezus Christus was, zo zal God u ook verhogen; Hij zal u hoog heen zetten boven alles, hoog boven de wereld, duivel, zonde en dood. Daarom heet het in vers 12: *Alzo dan, mijn geliefden* - en met dit "mijn geliefden" worden duizenden gelokt - *gelijk gij alle tijd gehoorzaam geweest zijt* - namelijk aan het Voorbeeld der leer, zoals wij het u overgegeven hebben - *niet als in mijn tegenwoordigheid alleen* - toen ik in uw midden was - *maar veel meer nu in mijn afwezen* - nu veel meer, waar ik niet meer in uw midden ben. Hij wil zeggen: ik kan u nu met mijn tegenwoordigheid niet helpen, maar nu moet u ook als broeders en zusters elkaar behulpzaam zijn, met elkaar en tegen elkaar vriendelijk zijn en werken dat u zalig wordt. De apostel wil niet zeggen: werk gij, Markus, dat u zalig wordt! Werk gij, Chloë, dat u zalig wordt. De apostel wil niet zeggen: *Werk gij, dat u zalig wordt, maar dat ge u elkaar, de een na de ander, zalig maakt*.

Het zou dwaas zijn, wilde men eerst vragen, hoe de ene mens de andere zalig kan maken.

Ik meen, dat kan een kind begrijpen, wat de apostel Paulus aan Timothëüs schrijft: *Geef acht op uzelf en op de leer; volhard daarin, want dat doende zult gij én uzelve behouden én die u horen*; of, wanneer hij schrijft in de eerste brief aan de Corinthiërs *Want wat weet gij vrouw! of u de man zult zalig maken? Of, wat weet gij, man! of u de vrouw zult zalig maken?* (hfdst. 7: 16). Daar is toch niet de mening, dat de een voor

de ander zijn bloed zou vergieten, zodat het voor God zou gelden als betaling voor de zonde; maar de mening is: uit de weg nemen, waarover een ander zou kunnen struikelen op de pelgrimsweg, op de weg naar de hemel.

Zie, dat behoort dus mede tot het gevoelen, dat was in Christus, te weten, dat de een de ander zalig maakte. Nu is het immers zo, dat wij mensen zijn, wij hebben dus onze menselijke behoeften, zijn van nature halsstarrig, driftig, opvliegend, ook opgeblazen, eigengerechtig, het eigene zoekend, en zo denkt een mens doorgaans: 'wat gaat mij de naaste aan, wanneer ik slechts zalig word!'

Echter: 'Het kan met mij niet goed uitkomen, wanneer ik de naaste achterlaat en wanneer ik ook slechts het achterste plaatsje ontvang om de heerlijkheid des hemels te aanschouwen, dan zal ik toch bovenmate zalig zijn' - dát is een beter gevoelen. Lezen wij alles, wat onze Heere heeft gedaan, en heeft geleden, dan vinden wij dit ene: Hij heeft alles uit de weg genomen en heeft voor Zichzelf aan niets anders gedacht dan: het laatste stuk, waaraan Ik sterven zal, is een kruis, en de erfenis, die Ik ontvang, zijn allen, die de Vader Mij gegeven heeft. En het laatste stuk, dat wij ontvangen, waarvan wij het bezit niet eens meer voelen, is een lijk, en de erfenis daarop volgende, is de eeuwige heerlijkheid met hen, die God mij gegeven heeft. De Heere Jezus heeft voor Zichzelf niets gezocht, en heeft alles ontvangen; het was Hem slechts daarom te doen, te redden en uit de weg te ruimen, opdat eenmaal de mens voor God niets tot zijn verontschuldiging zou hebben in te brengen.

Nu, juist zoals wij hier zijn, zullen wij in de hemel zijn. Wij zitten dan weliswaar, niet op banken, maar wij hebben de Heere Jezus in ons midden, zijn heerlijk gekleed, hebben geen droefheid, weten niet van nood, dood en zonde. Maar geen van ons zal daar alleen zijn, want er is reeds daar boven een grote gemeente, daar is de een in de ander overgegaan, het is één prijs en lof, en allen gaan over in de Heere.

Wat vraag ik als vader ernaar, wanneer ik twee, drie of vijf kinderen heb, wat mijn oudste zoon of mijn oudste dochter ook nog zo goed en voortreffelijk doen, wanneer zij verdrietig zijn, als zij met het kleine broertje of zusje moeten omgaan en er geen geduld mee hebben? En wat vraagt de Heere Jezus ernaar, wat men op aarde voor een bijzonder goed geloof gehad heeft, wat men alles gemedend en hoe men heilig geleefd heeft; maar: "Ik heb u een broer, een zuster toevertrouwd, in uw vrouw, in uw kind, in uw vriend, enz., waar is het?" Dát zal Hij vragen.

Nu willen wij overgaan tot Filippensen, hoofdstuk 4: 4 tot 7:

“Verblijdt u in de Heere alle tijd; wederomzeg ik: verblijdt u! Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend. De Heere is nabij! Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God, en de vrede Gods die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en zinnen bewaren in Christus Jezus.”

Wat is blijdschap? Er bestaat tweërlei blijdschap. Er is een valse blijdschap; dan deugt dat niet, waarover men zich verheugt en ook de grond niet, dat is ijdelheid.

Er is echter ook een ware vreugde en die heeft haar grond niet in het zichtbare, maar in de dingen, die daar Boven zijn. Ze heeft haar grond niet in dat, wat de mens gedaan heeft of wat de mens is, maar in dat, wat God gedaan heeft voor een arme ziel, voor uw arme verloren ziel. Dit zich verblijden heet eigenlijk: zonder knopen zijn, glad zijn, schitteren, openstaan, zonder rimpels zijn, een glad voorhoofd hebben, zodanig,

dat geen nevel of wolk van zorg daar op is. Wat dus niet duister ziet, maar waar de glans van de morgen op het gelaat rust.

De apostel schrijft ook in het derde hoofdstuk 3: 1: *Voorts, mijn broeders! verblijdt u in de Heere!* De Heere Jezus is een Meester der vreugde, de duivel echter een treurgeest. De duivel is steeds daarop uit, dat wij duister zien zullen; hij bezwaart lichaam en ziel met allerlei, om de mens neer te drukken. In de grond is ook niets aanwezig, waarover men zich steeds zou kunnen verheugen, maar alles, ook de goede blijdschap, die geoorloofd is, is toch zeer kort en spoedig volgt weer iets, dat de mens treurig maakt. Nu wil echter God, dat het al in beginsel in de gemeente zal zijn, zoals het boven in de hemel eeuwig zal zijn. Nu is echter in de hemel een eeuwige vreugde. Merkwaardig! Kende dan de apostel geen treurigheid? Juist vanwege de treurigheid schrijft hij: *Verblijdt u in de Heere!* Dat hij ook treurigheid kende, ligt voor de hand en staat ook in onze brief, waarin de apostel aan Epafroditus schrijft, *dat hij doodziek geweest was, dat God Zich echter over hem ontfermd en hem genezen heeft, en niet alleen zijner, maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zou hebben* (2: 27). Daar zien wij, dat de apostel veel treurigheid gehad heeft, daar is steeds iets geweest, dat hem neergedrukt en bezwaard heeft. Dat weten wij ook wel uit zijn brieven aan de Korintiërs, wanneer hij daar meedeelt, wat hij in de gemeente van de vijanden van Christus en van de duivel uit te staan heeft en hoe hij voortdurend aangevochten wordt.

Ik bezweer u, God de Heere wil niet, dat wij treurig zullen zijn, maar wij moeten ons verblijden.

‘Ja, maar nu zijn er toch allerlei redenen, dat wij treurig moeten zijn?’

De apostel schrijft deze woorden niet uit een paleis, niet uit een schone tuin, maar uit zijn gevangenschap te Rome, waar hij met ketenen gebonden en aan een Romeins soldaat gebonden was, die hem stap voor stap moest vergezellen. En zijn boeien hinderden hem dusdanig, dat hij niet eens meer schrijven kon, maar slechts nog zijn handtekening kon zetten. Toch schrijft hij: ***verblijdt u in de Heere!*** Geef al deze treurigheid, die op u aankomt, aan de duivel, ook uw zonde en nood, alles, alles, wat uw boos geweten u voorhoudt, ook alle verkeerdheid, waarmee u uzelf als een muur hebt omgeven en verblijdt u eens van hart, want u hebt geen reden treurig en duister te zien, God is een genadig God en alles hier beneden zal Hij goed maken. Wat Hij neemt, dat geeft Hij honderdvoud weer: er is Hem niets te wonderbaar! Hij neemt Zich het lot der arme ziel aan, hoort haar bidden en geroep en het onmogelijkste is bij Hem mogelijk. Bedenkt het toch: wij waren verloren en zijn gevonden, wij waren verdorven en zijn gered, wij staken vol schuld en Hij heeft voor ons betaald! Onze zonden riepen tot de hemel en Hij heeft ze bedekt, genadig bedekt, alles bedekt, alles vergeven!

Dus, mijn geliefden, dat is de medicijn, welke dient tegen alle treurigheid en tegen het gif der hel, waarmee de mens van God wordt afgebracht.

De apostel schrijft: *Verblijdt u in de Heere!* Dat meent hij niet van een blijdschap, die de mens slechts in de eenzaamheid heeft, maar die hij voornamelijk hebben zal in het maatschappelijk leven met de anderen.

Verblijdt u in de Heere, in gemeenschap met Hem en over Hem, dat Hij genadig is, dat Hij geduldig is, dat Hij zo’n Ontfermer is, dat Hij de Weg, de Waarheid, het Leven is, dat Hij de Opstanding is!

Verblijdt u in de Heere! Bedenk wat u bent en verdiend hebt! Wat dit gehele leven eigenlijk te betekenen heeft? Dit is de voornaamste daad der ziel, dit "zich verblijden". Ja, zich verblijden in de treurigheid; denkt u die niet weg, zij moet er zijn; lijden en smart, wonden, denkt u niet weg, zij zijn er, ook het aanklagende geweten en wat in de mens alles opkomt, dat hij des levens zat wordt, dat alles is er en nu, te midden van dat alles: *blijdschap in de Heere!*

*Verblijdt u in de Heere **te allen tijd**; voortdurend, alom; er geschiede, wat geschiede, het kome zoals het kome, het ga zoals het ga. De engelen prediken ook: Ziet, wij verkondigen u grote blijdschap, die al den volke geschieden zal.*

Waarover zoude ik dan nu wenen?

Heb ik toch

Christus nog!

Wie zal mij Die nemen?

Wie wil mij de hemel roven?

Die mij reeds

Godes Zoon

Gaf in het gelove?

Ja, waarom? Daar bedenkt de apostel goed wat hij schrijft. Het is niet zo maar iets, wat hij daar schrijft, dat men daarover heen zou kunnen springen; hij schrijft het eerder met opzet en daarom herhaalt hij het: *Wederom zeg ik: verblijdt u!*

Ja, dat is waar, geld en goed, gezondheid en ziekte, vrouw en kind, rijkdom en armoede, dood en leven - het is alles op aarde spoedig dan zo, dan anders; daar is er dan nu treurigheid en dan is er blijdschap - het is echter alles vergankelijk. Wanneer u in het graf bent, weent en lacht u niet meer, want alles is vergeten, vreugde en leed. Eén blijdschap echter is eeuwig en *ze is de aanvang van het eeuwig leven*, dat is de blijdschap in de Heere Jezus. Daartoe behoren zonden, *maar dat iemand barmhartigheid is geschied.*

Ik moet daar nog eenmaal op terugkomen. De Heere Jezus is Soeverein. Hij geeft en neemt zoals Hij wil en Zijn Naam staat hoog boven alle dingen. Sterven en leven, gezond zijn en ziek zijn, rijkdom en armoede enz. enz.; dat is het alles niet, maar hoe het hier in het binnenste is; daarom gaat het!

Deze blijdschap wil de Geest in het midden der gemeente hebben. Daarom schrijft hij: *verblijdt u in de Heere!* Namelijk in de Heere Jezus, omdat Zijn Naam Jezus is, omdat Hij dat, wat Hij gedaan heeft, voor u heeft gedaan en doet, en omdat dit eeuwig is en in het eeuwige leven overgaat.

Dat is echter niet slechts voor de enkele in zijn eenzaamheid, maar de Geest wil eerder, dat deze blijdschap algemeen zal zijn. Want waartoe zijn wij hier? Om te verkondigende deugden van Degene, Die ons geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Daartoe zijn wij geroepen, te zijn herauten en trommelspelers, luid uit te roepen de overwinning van de Heere Jezus en uit te delen de buit, dat daarvan een ieder, en de armen het meest, zal ontvangen.

Zo wil de apostel het bij u en in de gemeente hebben, dat de een in de omgang met de ander, ook met zijn tegenpartij, vriendelijk zal zijn. Laat de duivel grijnzen en het voorhoofd rimpelen, maar niet een kind Gods. En of de wereld ook vol duivelen is, de zon schijnt toch daarover elke dag. Dus: *Verblijdt u in de Heere alle tijd, wederom zeg ik: verblijdt u!*

Daarom laat de apostel volgen: *Uw bescheidenheid* (goedwilligheid of zachtzinnigheid) - u hebt haar, zij is u gegeven, zoekt slechts; als u de Geest Gods hebt, hebt u haar, maakt er gebruik van! - uw bescheidenheid *zij alle mensen bekend!* Dat is: wees aangenaam, vriendelijk, bereidvaardig, een ieder tegemoet te komen, een ieder de stenen uit de weg te ruimen, uzelf te verloochenen en slechts daarop bedacht te zijn: ach, hoe wordt deze ziel gered? Hoe gedraag ik mij, dat zij de indruk ontvangt, dat God goed is? Waar blijdschap in de Heere is, daar wordt van deze blijdschap gebruik gemaakt, jegens allen, al zijn zij ook nog zo verkeerd. Het gaat erom, het van de ander te winnen in vriendelijkheid en toeschietelijkheid.

Het kan gebeuren, dat het spoedig een einde heeft met ons leven, dat spoedig Hij komt, Die de wan in Zijn hand heeft om Zijn dorsvloer te zuiveren, wanneer Hij dan alles, wat goed, juist en recht is zal bestendigen maar zal wegwerpen alles wat verkeerd is. Dus, **"de Heere is nabij."** Waarmee? Met Zijn hulp is Hij nabij. Of het ook lang duurt, zo kan het toch niet lang duren; Hij hoort het gebed, ziet uw ellende, telt uw tranen - let op, de Heere is nabij met hulp!

Maar wanneer Hij het soms ook lang doet duren, moeten wij niet twijfelen, maar ons in de Heere verblijden. Waar "gelijk willen hebben" is, daar is hel tegen hel. Het gaat er echter om, dat genade heerst, dat genade verheerlijkt wordt, dat zij zal komen als een stroom over de dorstige heen, dat de volheid der ontferming zal komen over dat, wat leeg en niets is, wat niets heeft en toch graag gered zou zijn. Dus de Heere is nabij al degenen, die Hem aanroepen van ganser hart, Hij telt hun tranen, Hij hoort hun gebed en Hij zal niet dulden dat de aangevochtene lang aangevochten blijft, maar Hij geeft een nieuw lied in de mond, wanneer men slechts zichzelf verloochent en God alles in de hand geeft en niet anders weet dan: ik, arme zondaar, mij is barmhartigheid geschieden nu, komt, broeders en zusters en eet mede!

Daarom moeten wij **"in geen ding bezorgd zijn"**, maar - schrijft de apostel vervolgens: **"Laat uw begeerten en alles door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God"**. Wees niet bezorgd in handel en wandel met de naaste. Gaat het u er om, dat u uw naaste wint, dat de ziel van de ander gered wordt, zoals dat het gevoelen van Christus was, vooruit dan, wees in geen ding bezorgd!

Zeker waren de gevangeniswachters niet vriendelijk, die Paulus had, maar dat houdt zeker ook in, dat de apostel het wel ervaren heeft, dat de Heere nabij is, als hij in die nacht de Heere een psalm zong en toen de deuren opensprongen, de stokbewaarder binnenkwam in de cel, en ontwapend voor hem stond. Dat is het machtigste wapen, de meest verkeerde kan het niet weerstaan.

Waar blijdschap in de Heere is, daar is de vrucht van deze blijdschap bescheidenheid. Daar is een wachten op de Heere, men hoeft zich niet te wreken, men kan Hem alles in de handen geven en Hij komt, men hoeft voor niets te zorgen. Nu is men echter toch bevreesd; daarom heet het: *in alles* - er is niets buitengesloten - *in alles laat uw begeerte door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God*.

Uw begeerte, dat is alles, wat u graag zou willen hebben, ook is de omgang met de uwen, met de naaste, met de buurman, alles wat u graag zou willen hebben. Daar klaagt men niet over vijandschap en over verkeerdheid, dat gaat u niets aan. U hebt oorzaak u te verblijden, wanneer u zonden hebt, dat u door het bloed van Christus rein bent geworden, dat u barmhartigheid is geschied. En welke bezwaren iemand nu op het hart heeft, die late hij bij God bekend worden, hij dele het Hem mee in het gebed en smeken en niet alleen in gebed en in aanhoudend gebed, maar ook met

dankzegging, dat hij God looft en prijst, dat Hij zo'n God is, Die zulke belofte heeft gegeven. Dat Hij toch komen moge en alles zo zetten en schikken als het moet, dat ik zo ga en sta, als het moet en op beide schouders zal dragen wat ik te dragen heb.

Daar geeft de apostel dus een belofte, welke als gebed aldus luidt: ***en de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, beware uw harten en uw zinnen in Christus Jezus.*** Blijdschap is de vrucht des Geestes en waar blijdschap is, daar is vrede!

Ach, de arme mens! Er komt treurigheid over hem, lijden, nood, ongemak, en het houdt niet op, maar één ding is aanwezig, het bloed van Jezus Christus, Zijn genade, de toevlucht tot Hem, dat Hij Heere is, Die met Zijn bloed vrijgekocht heeft van de zonde en uit alle geweld van de duivel ... dát geeft een onbewegelijke grond der blijdschap. En ook te midden van treurigheid en smart, hoe ook de wonde bloedt. Want daar twist men niet meer met God, wanneer men ook zou willen twisten, daar twist en strijdt men niet meer met de naaste, wanneer het ook in het vlees opkomt, maar daar komt vrede. Waar men God alles zegt en klaagt, waar van Hem in aanhoudend bidden gesmeekt wordt, wat ons nood doet, dat wij in gerechtigheid onze weg gaan met de onzen en met anderen, daar blaast de God van alle vrede vrede in het hart binnen en deze vrede bewaart ons in Jezus Christus.

God maakt eerst vrede in het binnenste, en dan komt ook vrede op aarde, vrede met de naaste. Er zij bij ons maar eerst de vraag aanwezig, naar de eer Gods en dan komt de vrede op aarde ook. God heeft het verbond des vredes gemaakt en richt dit verbond op met allen, die in Christus Jezus zijn. U kunt uw harten, uw zinnen en uw gedachten niet bewaren, steeds is de duivel ertussen met zijn "ik", maar waar de vrede Gods komt, daar heeft men genoeg aan Zijn genade. Men is niets dan stof, aarde en as, en is toch als een, die vrede heeft gevonden in Zijn ogen. Daar mogen nu alle duivelen op ons hart dansen, de vrede is machtig te bewaren het hart en de zinnen, gedachten en handelingen - ze te bewaren, waarin? In de wet? Dat alles daar is als hadden de duivelen het uitgezocht? Dat alles geschiedt in louter volkomenheid?

Nee, ze te bewaren in de Profeet, Die als Enige daar staat om ons het verborgen raadsbesluit Gods aangaande onze zaligheid volkomen te openbaren. In de Hogepriester, de Enige, Die komt met de enig volkomen offerande. In de Koning, Die een Koning is der gerechtigheid en des vredes. In Hem, Wiens Naam Jezus is, omdat Hij alleen Zijn volk zalig maakt van hun zonden. Amen.

15. Onze wandel in de hemel

Geliefden!

In elke gemeente, waar naar des Heeren bevel, de Sacramenten bediend worden, wordt op gezette tijden, de dis des Heeren aangericht. Dan komen van zelf vragen in ons op, die ik graag wil trachten te beantwoorden, de vragen namelijk:

1. Wat nuttigheid brengt ons het Heilig Avondmaal?

2. Voor wie is het Heilig Avondmaal ingesteld?

en daarbij komen ons de woorden uit de instelling van het Heilig Avondmaal voor de geest: *want zo dikwijls als gij dat brood zult eten, of van deze drinkbeker zult drinken, zo verkondigt de dood des Heeren, tot dat Hij komt.*

Daar spreekt dan de apostel van de heerlijke wederkomst van onze grote God en Zaligmaker, van Zijn zalige toekomst, wanneer Hij al de Zijnen naar lichaam en ziel zal overbrengen in de eeuwige vreugd en heerlijkheid. Daar mogen wij, die Hij in genade heeft aangenomen, het ter hart nemen: "Mijn lichaam, ja, juist mijn ellendig en vernederd lichaam, zal eens heerlijk uit het graf verrijzen."

Dit nu zou op zichzelf genomen, nog niet zo'n stof tot blijdschap zijn, maar dit is mij een stof tot blijdschap, dat mijn Jezus komen zal, en Zich zal openbaren voor het aangezicht van hemel en aarde, als mijn grote God en Zaligmaker! Hij zal Zich ook over mijn vernederd lichaam ontfermen, zodat Hij het niet alleen uit het stof te voorschijn zal roepen, maar nog meer zal doen, namelijk, *dat vernederd en ellendig lichaam zal Hij bekleden met eer en onverderfelijkheid.*

Hierover wens ik u het een en ander mee te delen, geliefden! En dat wel naar aanleiding van Filippensen 3: 20 en 21, waar wij lezen:

“Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus. Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen.”

1. Allereerst vraag ik, wat bedoelt de Apostel met de woorden: onze wandel is in de hemelen?
2. Dan: Wat verwachten wij uit de hemelen?
3. Hoe is ons lichaam hier beneden?
4. Welk lichaam heeft onze verhoogde Zaligmaker en Middelaar?
5. Wat zal Hij aan ons vernederd lichaam doen?
6. Hoe is dat mogelijk?

1. Allereerst dus vragen wij: Wat bedoelt de Apostel, als hij zegt, "onze wandel is in de hemelen"?

De Apostel waarschuwt de gemeente in het gehele derde hoofdstuk van de brief aan de Filippensen tegen de valse leraars, die niet genoeg hadden aan het eenvoudige geloof in de Heere Jezus Christus, maar de mensen leerden, dat zij zich bovendien nog moesten laten besnijden. Zij trokken alzo de mensen van Christus af, om door eigenwillige, niet op Gods wet, maar op menselijke inzetting gegronde eisen, rechtvaardig voor God, en zó zalig te worden. Hoewel deze leraars nu veel over deze schijnbaar ernstige dingen spraken, waren zij in de grond der zaak maar van één zaak

vervuld, en dat was de vraag: Wat komt er van ons lichaam terecht? Zij zochten dan alles in het werk te stellen, om het lichaam der zonde, door de Apostel hier "ons vernederd lichaam genoemd" - door allerlei zelfgekozen en op eigen goeddunken gegronde werken te beheersen, en dat in toom te houden, door allerlei zelfkastijding en menselijke inzetten. Daarin gaven zij voor de zaligheid voor tijd en eeuwigheid te zoeken, als een loon voor hun voorgewende en afmattende Godzaligheid, als een loon voor al hun pijnlijke inspanningen, die toch op niets uitliepen, en niets meer dan een uiterlijk vertoon van vroomheid hadden. Hoewel dus geheel hun bestaan een leugen was, en voortdurende schijnheiligheid was, waarbij zij niets dan het uiterlijke op het oog hadden, nochtans waren zij de mensen, die wat te betekenen hadden op aarde. Het gehele schone Jeruzalem was het hunne, zij hadden de tempel, met al zijn pracht en heerlijkheid in bezit, de gehele wereld lag voor hen op de knieën, de gehele wereld stond op hun zijde, zij leefden op aarde, gesierd met de schijnbare heerlijke kronen, die zij zichzelf en elkaar hadden opgezet, met één woord, zij leefden in de wereld en voor de wereld.

Maar bij alles, wat zij beweerden omtrent de noodzakelijkheid der besnijdenis, en van de handhaving van het verbond der werken, om zo het lichaam der zonde te doden, ondanks dit alles was hun God - de buik. (vs. 19) Dat wil zeggen, eten en drinken was hun grootste genot, en wat heimelijk door hen geschiedde, was schandelijk om te zeggen. (Efése 5 vs. 12) Dat alles wisten zij kunstig voor het oog der mensen te bedekken onder een manteltje van uiterlijk farizeïsme. Daarom zegt de Apostel in het 18e vers: "Want velen wandelen anders, van welke ik u dikwijls gezegd heb, en nu ook wenende zeg, dat zij vijanden van het kruis van Christus zijn; welker einde is het verderf. Dan volgt daar onmiddellijk op, - want het is hier van tweeën één, óf de rechte weg, namelijk Christus en Die gekruisigd, óf het einde, de eeuwige verdoemenis! Dus: - "welker einde is het verderf, welker God is de buik, welker heerlijkheid is in hun schande, dewelke aardse dingen bedenken" (vs. 19).

"Wandel" betekent hier dus: de wijze waarop wij als burgers der stad onzer inwoning daarheen gaan; de rechten, die wij als zodanig bezitten, dus de gehele levenswijze, die wij voeren. Dit is de betekenis van dit woord in de gang van het dagelijkse aardse leven. De Apostel wil hier zeggen: het uiterlijke, prachtige Jeruzalem met al zijn pronk en heerlijkheid is het onze niet, daarin is voor ons geen plaats, en het gaat ons daarom ook niet meer aan. Maar wij hebben een andere stad der heerlijkheid, deze stad, ons Jeruzalem, ligt daarboven. Wij kunnen niet meer mee doen met hen wier deel en heerlijkheid hier beneden is, wij kunnen geen deel meer nemen aan hun werken en offeranden, ons doen en laten is geheel anders, en onze bezigheden geschieden voor de troon des Lams, in de tegenwoordigheid en voor het aangezicht van de levende God! Wij hebben geen gemeenschap meer met hen, wier deel in dit leven is (Ps. 17: 14), hoewel wij midden onder hen leven, maar wij hebben met hen niet meer dan een uiterlijke omgang. Want God de Heere Zelf heeft vijandschap gezet tussen hen en ons, zodat onze gemeenschap, onze omgang met hen is afgebroken, onze omgang daarentegen in de geest is met de engelen en zaligen daarboven. Met hen, die in de Heere Jezus Christus reeds zijn overgezet in de gewesten der zaligheid, in het Vaderland der eeuwige rust.

Wij leven uiterlijk als alle andere mensen, als alle kinderen van Adam, wij zijn allen zondaren, wij derven allen de heerlijkheid Gods, evenals alle andere mensen, wij eten en drinken gelijk zij, maar niet op zo'n wijze, dat de buik onze God is. Wij zoeken evenals alle andere mensen onze lichamen tegen koude en ongemak te beschutten door passende en verwarmende kleding, en er schijnt werkelijk geen onderscheid te

bestaan tussen hen en ons, noch naar lichaam, noch naar ziel. Nochtans is onze wandel zodanig, dat wij niet mee doen aan de wereldse lusten en begeerlijkheden. Ja, die, bewust of onbewust, door onze handel en wandel bestraffen en ons daarmee niet inlaten.

Wij zoeken ons deel bij geen paus, wie hij ook zijn moge, wij zoeken het niet bij hogepriesters, wij zoeken het ook niet bij enig aards koning, noch bij de wereldse overheid, wij zoeken heil, met één woord, bij geen mensen maar alleen aan de troon der genade. Wij hebben dus niets om ons werkelijk op te beroemen, wij hebben niets in de hand, dat tot bewijs van onze zaligheid zou kunnen dienen, en ons gehele leven is een strijd, dikwijls een zeer harde strijd, vaak een strijd op leven en dood.

Maar **"nochtans is onze wandel in de hemelen."** Want dáárheen zijn al onze verrichtingen en bezigheden gericht, daarheen stijgen dag en nacht onze gebeden en verzuchtingen op, daarheen wenden wij ons met onze zonden, met onze schulden, met onze dagelijks terugkerende verkeerdheden. Ja, zo gaan wij gedurig weer tot onze hemelse Profeet en Leermester, Die alleen het ons leren kan, hoe wij zalig zijn geworden, en nog zalig worden. Tot onze grote Hogepriester, Die gezeten is ter rechterhand Gods. En tot onze eeuwige Koning, Die gezeten is op de troon der heerlijkheid in de hemelen.

Alzo onze gedachten, onze verzuchtingen en gebeden ons doen en laten zijn allen naar boven, en niet naar deze wereld gericht. Ik herhaal het, wij zoeken ons heil niet bij de paus, niet bij de koning, niet bij de wereldse overheid, maar wij, - hoewel wij de armsten onder de armen zijn, - zoeken ons heil, onze hulp, onze uitredding alleen, waar die waarlijk te vinden zijn, dat is, daar boven in de hemelen, en daarnaar wenden wij onze geest, onze gedachten en gebeden dag en nacht dáárheen en dáárheen alleen. Dat is de "omgang", die wij hebben. Wij gaan voortdurend tot de Vader, Die in de hemelen is, wij naderen dagelijks tot de Zoon, Die ter rechterhand des Vaders zit, en wij smeken dagelijks om de Heiligen Geest, die van de Vader en van de Zoon uitgaat, en Die voortdurend uit de schatkamers van Christus allerlei volheid neemt, om die ons te laten toevloeien.

De Apostel zegt: *Wij hebben onze wandel in de hemelen, en dus niet op de aarde.* Hier op aarde hebben de Farizeeën en Schriftgeleerden hun wandel en burgerrecht. Wij daarentegen zijn voor het uiterlijke als onbekenden, wij zijn en worden overal buitengesloten, wij zijn aller mensen uitvaagsel, en worden beschouwd als zinneloze, onwetende mensen, die nog niet eens goed mensenverstand hebben, en men houdt ons voor niet veel meer dan dwazen, die niet waard zijn, dat zij leven. Nochtans zoeken wij het onze niet, wij hebben het ook niet zo goed in de wereld als zij, wier God de buik is.

Maar ons deel, ons burgerrecht, onze wandel is in de hemelen! Daar verkeren wij met onze gedachten, hoewel wij arme, verloren, hulpeloze zondaren, en zeker geen engelen zijn, maar hulpbehoevenden en nooddruftigen. Als de zodanigen nu, hebben wij ook gemeenschap met hen, wier wandel, hoewel zij evenals wij hulpeloos en nooddruftig zijn, ook in de hemelen, en niet hier op aarde is. Zo scheppen wij samen met hen voortdurend uit de volheid van Christus, gaan voortdurend met hen tot de Middelaar en Zaligmaker onzer zielen, om voortdurend uit Zijn hand die gerechtigheid aan te nemen, die alléén voor God geldt, en die, als wij ze voortdurend de onze is.

En de anderen, wier deel in de wereld en wier God de buik is? O laat ze maar roemen en pochen op hun altijd toenemende heiligheid, op al de werken, die zij tot stand

brenge; maar die hebben, op de keper beschouwd, toch niet veel te betekenen, en kunnen de toets van Gods heilige wet nooit doorstaan. Laat ons, terwijl zij van hun vermeende hoogte op ons neerzien, maar in alle ootmoed bekennen, wat Paulus in het 12^e vers van ons teksthoofdstuk zegt: “Niet dat ik het alrede verkregen heb, of alrede volmaakt ben; maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.” Zo leggen wij dan als arme wormen voor de deur der genade, aan de poort des hemels. Wij kloppen eraan; ons wordt opengedaan, en wij worden voorzien van al wat wij behoeven. Zo is onze wandel, ons burgerrecht, ons leven “in de hemelen”.

2. *Wat verwachten wij uit de hemelen?*

Wij verwachten “*de Zaligmaker*” uit de hemel, zoals ook Paulus in een van zijn volgende brieven zegt: “Want zij zelve verkondigen van ons, hoedanige ingang wij tot u hebben, en hoe u tot God bekeerd zijt, om de levende en waarachtige God te dienen, en Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, namelijk Jezus, Die ons verlost van de toekomstige toorn!” (1 Thess. 1: 9 en 10). Wie verwachten wij dus uit de hemelen? Jezus, de Zaligmaker en Verlosser! Maar als dan deze onze wandel in de hemelen is, dan zijn wij immers volmaakt, dan hebben wij immers alles!

Ach, geliefden! Was dat maar waar! Het wordt echter wel anders ervaren! Hoe vaak gaat het ons niet naar het bekende versje:

*Ach er blijft in zondaarsharten
Niets dan duisternis en smarten,
Zo Uw glans hen niet bestraalt.
Daarom: wil mijn banden slaken.
En mij maken
Vrij door ‘t licht, dat van U daalt.*

Daarom: wij verwachten de Zaligmaker. Die kan hier beneden alles terechtbrengen, hoe verkeerd het ook sta. Eenmaal, in de dag der dagen zal Hij komen, en alles zetten, zoals het behoort te staan, gelijk Hij nu reeds hemel en aarde onderhoudt en regeert door het woord Zijner kracht. Wij wandelen nu nog door geloof en niet door aanschouwen. Wij klemmen ons vast aan de onzichtbare, eeuwige dingen, maar wij zien er nog niets van. Wij hebben niets om op te wijzen, dan op het woord, op de beloftenissen des Heeren Heeren, hoewel wij nochtans alles bezitten. Wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen. Met de Catechismus bekennen wij, *dat onze doodvijanden, de duivel en de wereld, en ons eigen vlees, niet ophouden ons aan te vechten*. O, hoe vreselijk zou het zijn, indien dit alles voor eeuwig was, zó voor eeuwig blijven moest, en er nooit een eind kwam aan het aardse leven, dat immers een gestadige dood is.

Het zij ons echter genoeg, dat de Heere leven en uitredding beloofd heeft, en dat Hij de Waarachtige en Getrouwe is. Het zij ons genoeg, dat Hij het beloofd heeft, ons ter hulp te komen in elk ogenblik, waarin de last van kruis en lijden ons te zwaar dreigt te worden, en de Heere veel te lang schijnt uit te blijven. Dan komt er eindelijk, eindelijk hulp van Boven, en dan is het uitredding op uitredding, verrassing op verrassing. Maar gewoonlijk is het de ziel te moede als een liefhebbende bruid, die uitkijkt of haar bruidegom nog niet komt! Ja, zo kijkt ook de bedrukte ziel, die de Heere toebehoort, reikhalzend naar de hemel, of de Heere nog niet verschijnt, die haar verlossen zal van duivel, zonde, nood, dood en smarten!

Maar daar komt dan nog zoveel bij! 'Ja, ik heb vrede gevonden bij de Heere. Ja, ik weet het, ik zal die altijd weer vinden, naar Zijn getrouwe beloften.' Maar ach, hoe dikwijls breekt toch niet, ook na ontvangen genade de noodkreet uit het arme, voortgedreven hart: 'Ach God! Wanneer komt Uw vrede, ik ben moe van mijn zuchten en vind geen vrede!' O dan ziet men reikhalzend uit naar boven en roept: "Komt Hij nog niet haast?" Want al heb ik vrede gesloten met mijn God, daarom heb ik toch niet altijd de onwankelbare zekerheid, dat mij in mijn laatste uurtje, na mijn laatste ademtocht geen toorn zal ontmoeten, maar dat ik werkelijk zal opgenomen worden in heerlijkheid. O mijn ziel, mijn arme ziel, hoe bang kan het u vaak te moede zijn! Ja, u hebt al veel ervaren van des Heeren geduld, lankmoedigheid, genade en trouw, en waarom siddert u dan toch zo? Ach, het zijn mijn talloze zonden en overtredingen, die mij benauwen, en alle vrijmoedigheid benemen, en mij vol angst doen vragen: 'Is het dan wel zeker, dat ik als de grote dag des Heeren komt, met de schapen verzameld zal worden in Zijn Hemelse schuur, en dat het niet mijn lot zal zijn voor eeuwig met alle bokken van 's Heeren aangezicht te worden verstoten?'

O, wij mensen staan soms ijzervast in het geloof, en menen zeker te zijn van ons aandeel aan de eeuwige erfenis, maar hoe vaak duurt deze zekerheid niet langer dan wanneer er geen aanvechting is. Komt er echter aanvechting, dan steekt ook de storm op, en zie dan eens hoeveel hoge bomen er dreigen ontworteld te worden, terwijl de woeste orkaan daarheen bruist over de zwakke rietjes, die wel heen en weer gedreven en gebogen, maar niet geknakt worden.

Wij verwachten, zo schrijft Paulus aan de Thessalonicensen, uit de hemel, *Jezus, die ons verlost van de toekomende toorn*. Hij zegt hier niet van de tegenwoordige toorn, maar van de toekomende toorn. En o wee! Wie hier nooit Gods toorn heeft voelen branden in zijn gebeente, wie hier nooit gesidderd heeft voor de toekomende toorn, hij moge zich wijs maken, wat hij wil, maar hij zal geen genade bij God vinden te dien dage! Laat ons liever belijden met het hart en met de lippen: "Ik heb niets dan de eeuwige dood, niets dan toorn en verdoemenis verdiend."

Alzo Hem, de Heere Jezus Christus verwachten wij! Hoe zal Hij wederkomen? Zal Hij een lang register van al mijn zonden meebrengen? O hoe heerlijk is het, wat de Apostel Paulus ons leert (Hebr. 9: 27, 28): "En gelijk het de mens gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het oordeel, alzo ook Christus, éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid." Dus geen zonderegister brengt Hij mee, maar wel de littekenen van Zijn wonden, waarin de vlammen van Gods toorn voor eeuwig zijn uitgeblust.

Hem verwachten wij uit de hemelen; want in de hemel is onze wandel, in de hemel ons burgerrecht. Maar ik herhaal het, wij bezitten dat allen als nooddriftigen, als ellendigen, als zulken, die, o zo graag, in overeenstemming zouden zijn met Gods wet. Het is echter de zonde, die in ons woont, die ons voortdurend een strijd veroorzaakt, maar nochtans is onze wandel in de hemelen, als hulpbehoevenden, als armen en ellendigen in onszelf, als zulken, die in zich zelf geen grond vinden om op te bouwen. Juist omdat Gods arme kinderen Hem te midden van al hun angsten en benauwdheden vaak niet kunnen vinden, slaan zij het oog ten hemel, waar de troon van het Lam is, en verwachten Hem dan daar.

"De Zaligmaker" verwachten wij, zegt de Apostel, "Jezus, de grote Verlosser, die ons met Zijn almachtige arm zal trekken uit elke nood, uit allerlei zonde, angst en harteleed. Zo verwachten wij de Zaligmaker uit de hemelen, de machtige Verlosser,

de grote Held uit Juda's stam, Die eindelijk, eindelijk het woord van Zijn beloften in volkomen vervulling zal doen gaan. Ook dit heerlijke woord: "De dood is verslonden tot overwinning. Dood! Waar is uw prikkel? Hel! Waar is uw overwinning?" (1 Cor. 15: 54 en 55).

Onze wandel is in de hemelen. Wij erkennen de Heere Jezus Christus als onze Heere, want naar lichaam en ziel heeft Hij ons gekocht met Zijn dierbaar bloed. Zo zal Hij dan ook onze Heere blijven, onze Koning, onze Wetgever, onze Hogepriester, onze enige Profeet. Hij is onze Heere, en als zodanig zal Hij Zijn duur gekocht eigendom niet aan het verderf prijs geven, en de helse Farao zal van het Israël Gods noch van hun vee, één klauw in zijn macht behouden. Hij leidt ons uit Egypte uit het diensthuis uit, Hij leidt ons door de Rode Zee, door de lange en bange woestijn, door de Jordaan des doods naar het vaderland van eeuwige rust en vrede.

Wij "wachten" op Hem, of liever, wij "verwachten" Hem. Wat zal Hij doen?

Vraag allereerst eens: *wie is Hij?* En om deze vraag te beantwoorden, werpe de gehele gemeente Gods eens een blik in het Hooglied, opdat zij iets lere beseffen van de lieflijkheid en heerlijkheid van haar Bruidegom. Hij komt uit de hemelen, Hij komt op de wolken des hemels met een verheerlijkt lichaam, met een lichaam vol eer en glorie. Zo'n lichtstroom had Hij niet in de dagen Zijns vleses hier op aarde. Toen had Hij meer dan anderen, een vernederd lichaam, zodat de gemeente, van Hem sprekende, zeggen moet: "Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, een man van smarten, en verzocht in krankheid. En een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht. Waarlijk Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was." (Jes. 53 vs. 2, 3, 4)

Zo hangt Hij aan het kruis als een jammergestalte, en roept Hij luid uit: *Vader! In Uwe handen beveel Ik Mijn geest!* En nadat Hij de dood gedood had in Zijn dood, is Hij neergedaald in het graf; maar, opgestaan zijnde ten derden dage, kon geen dood meer over Hem heersen, geen smart noch leed Hem meer kwellen. Om en om is Hij verheerlijkt. Ik spreek hier niet van Zijn geest, maar van Zijn lichaam, zoals dat was ten tijde Zijner omwandeling op aarde, van dat lichaam, dat Hij aangenomen had, hoewel Hij de waarachtige God was en het eeuwige leven, en waardoor Hij in gedaante bevonden werd een mens te zijn in alle opzichten. Maar ook als mens, naar Zijn menselijke natuur, heeft Hij nu een verheerlijkt lichaam, opgestaan zijnde uit dood en graf en overgezet in heerlijke, volzalige onsterfelijkheid en onvergankelijk leven. Hij, de Heere Jezus Christus, is onze Broeder, want Hij heeft Zelf gezegd: *Ik vaar op tot Mijn Vader en tot uw Vader, tot Mijn God en tot uw God.*

3. Wat is ons lichaam hier beneden?

En deze Broeder wil, dat wij ook naar het lichaam zijn zullen, wat Hij naar Zijn menselijke natuur is. Toen God de Heere Adam schiep, schiep Hij hem uit het stof der aarde, blies hem Zijn levensadem in, en noemde hem *mens*. God sprak tot hem na de val: *stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren.* Nu echter Christus gesproken heeft, *Mijn Vader, uw Vader, Mijn God, uw God!* zo moge de mens uit stof geschapen, tot stof wederkeren, maar hij zal niet eeuwig stof en aarde kunnen blijven. Christus heeft ons ellendig vlees, heeft een waarachtig menselijk lichaam willen aannemen ter ere van God Zijn Vader, om voor ons ellendig en vernederd lichaam het eeuwige leven en

het genot van de eeuwige zaligheid te verwerven. Om ons daardoor te vertroosten over alle harteled en bezwaren, die wij, niet alleen met onze ziel maar ook met ons lichaam, en dus met lichaam en ziel beide, te doorworstelen hebben.

De waarheid, dat de mens niet alleen een ziel, maar ook een lichaam heeft, wordt door zeer velen óf ontkend, óf terzijde gesteld. Ieder mens houdt zichzelf (alsof) voor louter geest, en vergeet, hoe zwak en ellendig hij is, en hoe hij heen en weer gedreven wordt door allerlei, dat voortkomt, niet uit de menselijke geest, maar wel uit ons ellendig lichaam, dat allerlei behoeften heeft, en aan allerlei ziekten en gebreken is onderworpen, en daardoor de geest vaak beheerst en belemmert.

Deze invloed van ons lichaam op onze geest, en omgekeerd van onze geest op ons lichaam, is ons een raadsel, en velen weten niet eens, dat deze invloed werkelijk bestaat. Wij doen niets liever, dan onze geest tot in de wolken verheffen, *alsof* wij geen lichaam hadden: dat noemen wij dan filosofie of levenswijsheid.

4. Welk lichaam heeft onze verhoogde Zaligmaker en Middelaar?

Maar onze Heere Jezus Christus heeft een geheel andere levenswijsheid, en daar Hij ons gekocht heeft met lichaam en ziel, zo wil Hij ons ook met lichaam en ziel hebben. Wat is daarom mijn verwachting, mijn enige verwachting, bij al de smarten en noden, die ook zo vaak naar het lichaam mijn deel zijn?

Geliefden! De Heere Jezus Christus heeft, nu Hij uit de doden is opgestaan, een verheerlijkt lichaam. Hij heeft mij beloofd, dat na mijn dood, en nadat dit zwak en ellendig lichaam tot het stof zal zijn wedergekeerd, Hij mij ook een zalige opstanding zal deelachtig maken, en dat mijn lichaam Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig zal worden.

Nu hebben wij nog een ellendig lichaam, dat de apostel Paulus hier in Filippensen 3: 21 zo terecht een "vernederd" lichaam noemt. O dat een ieder bedenke, welke ontelbare krankheden wij naar het lichaam onderworpen zijn, welke nameloze smarten ons lichaam kunnen teisteren. Denk daarenboven aan al de hartstochten, aan al de onrust en angst, waarmee het de duivel dikwijls gelukt, dit ellendig, vernederd lichaam te vervullen, en heen en weer te drijven in allerlei begeerlijkheden naar de dingen van deze ijdele wereld.

Daarom al de ellendige, nietswaardige dingen, die de arme mensen in hun verblindheid najagen, om het lichamelijk goed te hebben, en zich lichamelijk allerlei genot verschaffen! Denkt aan al de smarten en al het harteled, dat men dragen moet, omdat men niet op God heeft willen wachten, maar eigenwillige wegen is opgegaan. Denk aan al de smarten en krankheden, die vaak het gevolg zijn van de zonden der jeugd, toen men in drieste overmoed weigerde acht te slaan op Gods Woord en gebod! Is het een lichamelijk of geestelijk oordeel, dat er tegenwoordig zo velen aan de tering sterven? Is het daar het lichaam of de ziel, die wegwijnt en uitteert? Wat moet ik dan aanvangen, als de bange vraag in mij opkomt, wat er nog van dit mijn ellendig en "vernederd" lichaam moet terecht komen?

Van twee en één, hier is geen middenweg: óf ik volg de valse leraars na, die mij allerlei eigenwillige kastijdingen en werken des vleses voorschrijven, om daarin heil en zaligheid te zoeken. - Maar ach, die dit eerlijk beproefd heeft, zal wel ervaren hebben, dat men in deze weg geen heil, maar wel schande en schade vindt; - óf ik zoek mijn heil alleen in en bij mijn getrouwe Zaligmaker Jezus Christus.

Één ding blijft over, en dat is de liefde. Welke liefde? Die liefde, waardoor ik één ben geworden met mijn Zaligmaker, met mijn Jezus! Daarom: aan Hem geef ik mij over met lichaam en ziel! Mijn gehele weg, mijn toekomst, ik geef ze in Zijn handen, ook

dit ellendig en "vernederd" lichaam, met al zijn ellenden, krankheden, zwakheden, jammer en nood. Hij heeft mij het hart genomen met Zijn liefhebbende ogen, daarom moet ik ook bij Hem blijven. Het is de noodkreet van mijn hart: *geef mij Jezus, of ik sterf!* Ik kan geen heil vinden bij de besnijdenis, dat wil zeggen bij mijn eigen werken. Daarom o valse leraars, stijgt zo hoog in de lucht, als u wilt, ik moet als een worm in het stof kruipen, en gedurig uitroepen: *Op U wacht ik, o Heere!* Ik arme zieke heb echter een goede, hemelse Medicijnmeester, die mij gedurig zegt, *dat ik geduld moet hebben*. En die het, ook te midden van mijn ellenden nochtans goed met mij weet te maken.

5. Wat zal Hij aan ons vernederd lichaam doen?

Ja, geduld, lijdzaamheid heb ik nodig! Tot wanneer? Tot dat Hij komt op de wolken des hemels! En dan? Ja, dit ons "vernederd" lichaam moet nog wel eerst in de groeve der vertering worden gelegd, maar nochtans, nochtans zal des Heeren woord waar worden, dat Hij ook uw "vernederd" lichaam zal opwekken ten uitersten dage.

En dan? Dan zal Hij dat vernederde lichaam in één punt des tijds veranderen, zoals hier in vers 21 staat: ***Dan zal Hij ons vernederd lichaam veranderen, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam!*** Dan zal Zijn lichaam ons lichaam, en ons lichaam Zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig worden voor eeuwig. Verdwenen is dan de vreselijke vernedering, die hier over ons lichaam moest gaan! Daarom is er hier aan geen andere genezing te denken, als aan degene, die ons bereid is in Jezus' wonden; aan geen beterschap, dan dat men in lijdzaamheid Hem uit de hemelen leert verwachten en hope op Hem, naar Zijn genadige belofte, dat Hij ons "vernederd" lichaam zal veranderen en Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig zal maken.

Gaat dus ons vernederd lichaam zo'n heerlijke toekomst tegemoet, welk een heerlijke vermaning, welk een heilzame les geeft de Apostel in 1 Thess. 4:3-8, waar wij lezen: "Want dit is de wil Gods, uw heiligmaking; dat gij u onthoudt van de hoererij. Dat dan een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en ere; niet in kwade beweging der begeerlijkheid, gelijk als de heidenen, die God niet kennen. Dat niemand zijn broeder vertrede, noch bedriege in zijn handeling, want de Heere is een Wreker over dit alles, gelijk wij u ook te voren gezegd en betuigd hebben; want God heeft ons niet geroepen tot onreinheid, maar tot heiligmaking. Zo dan, die dit verwerpt, die verwerpt geen mens, maar God, die ook Zijn Heilige Geest in ons heeft gegeven."

Ja, de Heere is een Wreker over elke zonde, dat zij een ieder bekend, opdat een ieder op zijn lichaam goed acht geve, en het in alle zwakheid eerbiedige als een Tempel des Heiligen Geestes, die Gode bewaard moet blijven, tot op de dag der toekomst van onze Heere Jezus Christus. Als Hij komt, brengt Hij een eeuwige genezing mee!

6. Hoe is dat mogelijk?

O hoe stijgt bij dit alles de gedachte in ons op: *hoe kan dat mogelijk zijn?* Weet gij, waarom dat mogelijk is? Omdat dat zal geschieden, volgens Filip. 3: 21: ***Naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen***. Hij onze grote God en Zaligmaker Jezus Christus!

Ja, het schijnt voor het menselijke vernuft een dwaasheid, een onmogelijkheid te zijn, dat God het lichaam zou kunnen opwekken, ook nadat de wind het stof verstrooid heeft in alle hemelstreken. Maar als Hij werkelijk de kracht bezit "ook alle dingen Zichzelf onderdanig te maken", dan is ook dit Hem mogelijk.

Zo dan, de mogelijkheid van mijn zalige opstanding uit de doden ligt niet in de juistheid van mijn berekeningen, van mijn beschouwingen en betrachtingen, maar de

mogelijkheid, ja de zekerheid daarvan, ligt alleen in de almacht en genade van onze grote God en Zaligmaker! Amen!

16. Vreugde in de Heere

Verblijdt u in de Heere alle tijd; wederom zeg ik: verblijdt u! Filippenzen 4: 4

Geliefden.

De Apostel wekt in deze woorden de gelovigen op tot "blijdschap in de Heere", en hij ziet in deze blijdschap, in deze vreugde, zoveel heil, dat hij het herhaalt: *wederom zeg ik u, verblijdt u!*

Terwijl de Apostel Paulus de gelovigen tot deze blijdschap opwekt, is zijn oog geslagen op de deerniswaardige toestand, waarin zij zich bevonden en die voorwaar niet geschikt was, om hun harten met blijdschap te vervullen, want het was nood, verdrukking en angst aan alle kanten. De gelovigen liepen dus gevaar, te vertwijfelen, aan de droefheid en benauwdheid van hun hart toe te geven en zo, door harteleed en aanvechtingen overstelpt, de hand van de Heere los te laten, de hand van Hem, Die hen leidde door een weg door duistere dalen. Ja, van de valleien van de schaduwen des doods. En door die hand des Heeren los te laten, zouden zij van Hem gescheiden worden. Juist te midden van hun tegenspoeden en aanvechtingen, juist wanneer alles tegen hen schijnt samen te spannen, mogen zij de moed, de heilige moed in de Heere niet verliezen, geen verkeerde wegen inslaan en niet verbitterd worden tegen degenen, die hen met onbillijkheden en liefdeloosheden overladen hadden.

Wij hebben dus in deze woorden een kostelijk geneesmiddel tegen alle vertwijfeling, tegen zwaarmoedigheid, ergernis en de in onze harten zo spoedig opklimmende verbittering en boosheid. Als wij de toestand bedenken, waarin de Filippenzen zich bevonden, toen zij deze brief ontvingen, zo zullen wij wel begrijpen, dat het voor hen een tijd van angst en treurigheid was. Zij waren omringd door allerlei vervolgingen; banden en dood dreigden aan alle zijden en in ruime mate zullen zij de ontelbare huiselijke noden ondervonden hebben, die in zulke tijden de beker der treurigheid en bekommernissen vaak doen overlopen. O, welk een heil van tegenspoeden en dan bovendien nog de zondige aard, waarmee zij, evenzeer als wij allen, te strijden hadden, de gehele tijd van hun leven!

Ja, daar was te midden van dat alles, het woord van de Apostel zeker een woord ter rechter tijd met deze moeden gesproken, en deze woorden werden hun geschreven, door een man, die, terwijl hij hun dit schreef, zich in banden bevond. Wij lezen immers Filip. 1: 16: *genen verkondigen wel Christus uit twisting, niet zuiver menende aan mijn banden verdrukking toe te voegen*. Paulus had nog meer dan anderen in deze zijn banden geleerd, wat harteleed en verdrukking is en dat men toch te midden van al dat verdriet zich zo verheugen kan in God, dat men alle treuren te boven komt. Dat had Paulus te Filippi zelf ondervonden, zoals wij lezen Hand. 16: 25: "En omtrent de middernacht baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen." Omdat hij nu zelf uit de nood geleerd had en uit ervaring wist hoe de vreugde in de Heere ons hoog boven smaad en bespottung heen kan zetten, zo wil hij de gelovigen, te midden van hun treurigheid ook op dat heilgeheim en op dat geneesmiddel opmerkzaam maken, waarbij hij zich zo wel had bevonden en bevond.

Daarom schrijft de Apostel: ***wederom zeg ik u, verblijdt u***. Dat is niet een in het voorbijgaan gesproken wens of gedachte, maar dat is de innige begeerte van mijn hart, mijn welgemeende en welbeproefde raad, die ik u geef. Waar nu van uw lippen de tegenwerping vloeit: "och, dat is toch immers onmogelijk? Hoe en wanneer zouden wij ons verheugen, wij zitten immers voortdurend in de grootste droefheid en

verlegenheid?" Zo zeg ik het u, en herhaal het voortdurend: *verblijdt u*. Ja, dat dit mag vaststaan bij u, o hard geplaagden en verdrukten, tegen die stormen uit de hel en uit de wereld. Ja, tegen alles, wat de duivel tegen u op touw zet: *verblijdt u in de Heere*.

Wanneer de apostel van deze "blijdschap in God" spreekt, zo doet hij dat op grond van de beloften van de Heere Jezus Zelf, Joh. 16: 22: "Gij dan hebt nu wel droefheid, maar Ik zal u wederom zien en uw hart zal zich verblijden en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen." Hij doet dat ook op grond van vele profetische beloften, bijvoorbeeld Jesaja 35: 10: "En de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen, vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefheid en zuchting zullen wegvlieden." En Jesaja 54: 1: "Zing vrolijk gij onvruchtbare!"

Maar geliefden! u weet het zelf wel, niet alle blijdschap is blijdschap in de Heere en van de vreugde, waarmee de wereldlingen zich verheugen, wanneer zij het hart van de waarachtig vromen kunnen kwellen en benauwen, en waarbij zij menen, Gods volk ten onder te hebben gekregen, is hier geen sprake. Nee! Want van die helse vreugde zegt de Heere Jezus: *Wee u! gij die nu lacht, want gij zult treuren en wenen*.

De Apostel spreekt hier van een zich verblijden in de Heere, te midden van treurigheid en verdrukking om des Heeren wil. Dat zich verblijden in de Heere, kan in het hart, waarin het eens ontstoken werd, nooit meer geheel en al uitgeblust worden, ook al gloort het op de bodem van het hart maar als een klein vonkje, dat telkens en telkens weer opgewekt en aangeblazen moet worden van Boven, opdat het levend en werkzaam in ons is. En opdat het Woord des Heeren in ons blijft, waarmee Hij ons zalig spreekt: "Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen vertroost worden." (Matthéüs 5: 4).

Vraagt men nu, wat de ziel ondervindt, die zich verblijdt of verheugt in de Heere?

Dan antwoord ik: de ziel ondervindt, dat het waarheid is, wat de Heere in haar treurige toestand tot haar spreekt; dan weet de ziel, wat het zegt, zich in God te verblijden. O, dan smaakt en ondervindt men het, dat men zalig is, omdat de Heere het gezegd heeft. En smaakt en ondervindt men dan, dat het gehele woord Gods ons geldt. Dan ondervindt de ziel, dat zij in de Heere zalig is, en dat zij deze zaligheid deelachtig is en deelachtig blijft heden, morgen en tot in alle eeuwigheid.

In de Heere ziet zij zich rijk gemaakt in alle opzichten, zodat zij geen gebrek heeft aan enig goed. In de Heere ziet zij zich verkwikt en overgoten met al de hemelse goederen en genadegiften van de Heilige Geest, zoals die haar in het geloof van Christus Jezus de Heere geschonken en toegerekend zijn, en geschonken en toegerekend worden.

En weet u nu, hoe het met Gods kinderen, met de ware gelovigen gesteld is?

Van de ene kant zullen zij vaak bitter klagen en wenen, van hart bedroefd en treurig zijn, gebukt en neergedrukt hun eenzaam pad door deze wereld bewandelen, de smart, die hen treft, zeer levendig ondervinden en met Naomi uitroepen: *noemt mij niet Naomi maar Mara, want de Heere heeft mij bitter bedroefd!* Toch wordt de blijdschap in God, de vreugde in de Heere nergens anders beter gesmaakt dan juist in zo'n moe en afgestreden hart, en juist zo'n hart zal er zich van hart in verblijden, zal er heilig over lachen, dat men waardig gerekend wordt, om des Heeren wil, een weinig te lijden, een weinig smaadt te verduren.

Daarom schrijft ook de Apostel Jakobus (Jak. 1: 2): *Acht het voor grote vreugde, mijn broeders! Wanneer u in velerlei verzoeking valt*, En vers 12: "Zalig is de man, die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des

levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft degenen, die Hem liefhebben.” En de Apostel Petrus zegt (1 Petrus 4: 14): “Indien gij gesmaad wordt om de naam van Christus, zo zijt gij zalig.”

Zulk een vreugde, zo'n blijdschap is echter geen vrucht van onze akker, maar een vrucht van de Heilige Geest, zoals de Apostel Paulus schrijft Gal. 5: 22: “Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.” Met onze zogenaamd "vrije wil", met ons verstand en kracht, zullen wij er nimmermeer toe komen ons "in de Heere te verblijden" en dat nog wel "te allen tijde." Maar wanneer het woord des levens tot ons komt, dan geeft de Heilige Geest Gods kinderen ook leven en dan verheugt men er zich over, dat er een hemelse vreugde en blijdschap is voor een bedroefde ziel. En dan verheugt men er zich over, dat men zich verheugen kan en mag en men is blij te midden van droefheid eer men het zelf weet.

Voordat wij ons echter ooit in God zullen kunnen verblijden, moeten wij in gemeenschap met de Heere zijn getreden en moeten wij uit de dood, de zonden en misdaden, waarin wij van nature liggen, door een waarachtige bekering in het leven des Heeren zijn overgegaan; en moet Hij in de wedergeboorte de onze, en wij de Zijnen zijn geworden. Want hoe zou iemand ter wereld zich van hart in de Heere kunnen verblijden, die niet tevoren één met Hem is geworden? Voordat wij ons in Christus kunnen verheugen, moeten wij Hem gevonden hebben, moeten wij vergeving van zonden hebben ontvangen, moet Hij ons des eeuwigens levens deelachtig hebben gemaakt in het geloof, door de Heilige Geest. Zodat wij het door bevinding weten, welke schatten van genade en hemelse goederen, welke zekere hulp in nood, welke zekere beloften, ook voor een eerlijk doorkomen door deze wereld, wij in en met Hem bezitten, anders zullen wij ons nooit en nimmer meer in Hem kunnen verblijden.

Is echter de gemeenschap met de Heere aanwezig, en ontmoeten wij dan nood, vrees en treurigheid, gelijk die het deel zijn van alle ware gelovigen, dan zal ook het woord vernomen worden en in de ziel ingeprent blijven: *verblijdt u in de Heere te allen tijde*. Dan willen wij door de treurigheid niet verslonden worden, maar midden in de treurigheid ons in Hem leren verblijden en zo de treurigheid te boven komen.

Waar geen gemeenschap met de Heere Jezus is, waar men niet in Hem gelooft, waar men hem niet door een waarachtig geloof is ingeplant, daar is niets voorhanden dan droefheid. En wel daarover, dat men van de wereld niet zoveel kan verkrijgen en genieten, als men begeert; niets dan vijandschap en haat tegen de Heere, zodat men met God twist, tegen hem in blakende opstand geraakt en uit de strijd loopt, zo spoedig men er kans toe ziet. Waar geen geloof is, daar is niets dan een gezicht van zonden, en van het oordeel Gods daarover, bij het schitterend licht van het geweten. Daar is het een onvermijdelijke noodzakelijkheid, dat men allereerst bij het licht van de Geest zichzelf leert kennen, die weg leert kennen, waarin men van zijn zonden verlost wordt en de Heere heeft gevonden, als zijn Heere en genadige, schuldvergevende God. Dit is de wijze, waarop de blijdschap in de Heere in een arm zondaarshart binnentrekt, dat men van de aanklagende stem van het geweten bevrijd wordt. Dit is de weg, waarop het zaad en de wortel van de eeuwige vreugde in de Heere, in het hart gezaaid en geplant wordt.

En nadat dit geschied is, zal het gehele leven door, de ene aanvechting voor, de andere na, niet uitblijven, maar steeds op ons losbreken, met geen ander doel, dan om deze hemelse vreugde in onze harten te verdelgen en uit te roeien. Maar daarentegen zal ook voortdurend de Heilige Geest tot ons komen met de opwekking: *verblijdt u in de*

Heere. En alleen door deze vriendelijke vermaning van de Heilige Geest blijft de vreugde in de Heere in onze harten wonen, zodat men zich toch, te allen tijde, en tegen alles in, verheugt met een hemelse en onuitsprekelijke vreugde in God, zo dikwijls als deze vreugde door droefheid en verdrukking dreigt uitgeblust te worden.

Zo zijn er dan overal, waar het geloof is, waar de gemeenschap met de Heere is, twee, die tegenover elkaar te velde liggen. De duivel, die erop uit is, treurigheid en angst in het hart te verwekken en de Heere Jezus Christus, de Heere der heerlijkheid, die onze enige hemelse Medicijnmeester is, die nog een andere vreugde in het hart kan verwekken, dan de wereld smaakt bij haar koren en haar most. Ja, de duivel verstaat het meesterlijk door allerlei valse voorspiegelingen, ons het laatste vonkje van vertrouwen op de levende God, op Diens genade en trouw, te ontroven, en dat beproeft hij door ons allerlei oude en nieuwe zonden te verwijten, door ons ondergang en verderf te voorspellen, door de wereld en de valse broeders tegen ons op te hitsen. Maar de Heere Jezus Christus verstaat het nog veel beter, onze arme, aangevochten harten te vervullen met vertrouwen op Zijn eeuwig geldende offerande, op Gods genade, trouw en welbehagen in ons, arme zondaren.

Dat nu brengt onze dierbare, hooggelooft Heere en Verlosser tot stand, door ons lieflijk te vertroosten met de beloften van het Evangelie, met de kracht Zijner almacht, algenoegzaamheid, rijke genade en eeuwige trouw, zodat wij Hem met het hart aangrijpen en vasthouden door deze Zijn kracht. O, hoe weet Hij het ons bij te brengen en voor te houden, waartoe Hij ons van God Zijn Vader gegeven is, hoe God de Heere al onze zonden op Hem geworpen heeft; hoe lieflijk weet Hij het ons te vertellen en in te prenten, dat Hij onze Middelaar, Borg en Voorspreker is bij de Vader, dat Hem alle macht is gegeven in de hemel en op aarde, en dat Hij voor alles in staat. Zó beërven wij genade en eer, zo mogen wij allerlei heil in nood en dood van Hem alleen verwachten, zó zullen wij van Gods wege, die ons geroepen heeft naar het welbehagen van Zijn wil, ook de overwinning behalen over alle vijanden, en aanlanden in het eeuwige vaderland, waar de kroon der gerechtigheid voor ons is weggelegd!

Het is de Heere Zelf, die door de Heilige Geest het geloof, waar het dreigt te bezwijken, opricht, levend maakt, en moed en kracht verleent om het van hart uit te spreken: *de Heere is de mijne en ik de Zijne.* En van alle heilsgoederen te zeggen, zij behoren mij toe, en de beloften Gods zullen zeker en gewis vervuld worden.

Dan ontspruit er ook uit het geloof een vrolijke moed en men verheugt zich over de vaste en onwankelbare genade, over de zekere hulp van onze genadige en getrouwe Heere en Zaligmaker. De Heere verstaat het koninklijk en heerlijk, de ziel, midden onder de kastijdingen Zijner Vaderlijke hand, te midden van elke zucht, - die voor het ogenblik geen oorzaak van vreugde, maar van droefheid schijnt te zijn, - lieflijk te vertroosten en dan een hartelijk welbehagen te doen vinden in de Heere. Dan kan de ziel niet anders dan de Heere loven, prijzen en verheerlijken. Zo'n ziel kan dan niet anders, zij moet de Heere alles klagen, wat haar drukt, Hem om alles vragen, wat zij nodig heeft. Ja, de Heere alles mededelen, Hem, als het ware, alles vertellen, wat er brandt in het aangevochten hart, alles wat zo bitter smart en ons de dood dreigt aan te doen. O, als men zó het hart eens kon uitstorten voor de Heere, dan verdwijnen nood, zonde, duivel en hel, zodat er op de bodem van het hart niets meer gevonden wordt dan God en Zijn zaligheid, en een vast vertrouwen op des Heeren genade, een loven en prijzen van Hem, de Heere der heerlijkheid. Dan wordt al het overige, al wat groot en machtig in de wereld is, klein en gering in onze ogen tegenover de

goedertierenheid en trouw van onze grote God en Uithelper. Daarom zeggen wij ook te midden van de grootste benauwdheid, met de 42ste Psalm:

*O mijn ziel! Wat buigt g'u neder?
 Waartoe zijt g'in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder,
 Zoek in 's Hoogste lof uw lust.
 Want Gods goedheid zal uw druk
 Eens verwiss'len in geluk.
 Hoop op God, sla 't oog naar boven;
 Want ik zal Zijn Naam nog loven.*

Waar het zo toegaat in het hart, daar verheugt men zich werkelijk te allen tijde. Dat wil zeggen, men verblijdt zich daar juist het meest als men bijna door droefheid is bezwaken. Met de vreugde, waarvan hier sprake is, wordt echter niet die vreugde bedoeld, die men smaakt, als alles voor de wind gaat, of als de nood voorbij is. Maar er is hier sprake van een blijdschap, die men deelachtig wordt te midden van de strijd, waardoor men gesterkt en opgericht wordt om staande te blijven en waardoor het hoofd, waarover zóveel golven en baren heenrolden, weer opduikt uit de wilde wateren. Dat is die vreugde, waarvan Nehemia spreekt, hoofdstuk 8: 11: *Zo bedroeft u niet, want de blijdschap des Heeren, die is uw sterkte.*

De bedoeling van de Apostel Paulus is, ons een geneesmiddel aan te wijzen, waardoor ons geloof de overwinning wegdraagt over hel, wereld, droefheid van allerlei aard. De vermaning van de Apostel, het genadebevel, dat hij ons in des Heeren Naam meedeelt, is dit, dat wij ons verheugen in de Heere, waar niets gezien en ondervonden wordt, dan wat ons diep bedroeft. Zodat deze hemelse vreugde hierin met het gehele geloofsleven overeenstemt, dat de Naam des Heeren Jezus Christus dáár het luidst wordt aangeroepen, waar niets gezien wordt dan vijanden en ondergang, en de Heere Zich verborgen houdt. Want voor zo'n sterk aanroepen van des Heeren Naam wijken voortdurend alle vijanden. Ja, wordt de afgrond zelf een deur der hoop, het graf een doorgang tot het eeuwige leven. Voor het gejuich der kinderen Gods, voor de noodkreten van Zijn arm volk, storten nog altijd de muren van Jericho in en vallen de vijanden ten laatste in hun eigen zwaard.

Wij hebben nu gezien, wat het is, zich in de Heere te verblijden. Wij hebben gezien, hoe het daarbij toegaat en welke les wij daaruit moeten trekken: dat niemand zich in de Heere kan verheugen, zo hij niet tevoren persoonlijk met de Heere verenigd is. Wij weten, dat niemand van ons dit apostolische bevel kan nakomen, maar dat wij toch verplicht zijn, het te vervullen. Zo zullen wij grondig leren inzien, hoe groot onze onmacht, onze opstand tegen de Heere, en onze twijfelmoedigheid zijn, wij zullen leren, ons niet langer daarop als op bewijzen van onze nauwgezetheid en oprechtheid, te verhoovaardigen, maar er ons over leren schamen. Zo zullen wij ons eigen verstand en kracht leren verloochenen daarentegen, als alles bij ons uit en voorbij is, ons over dit apostolisch bevel als over een hemels voorrecht leren verheugen. En dat wij door de genade van de Heilige Geest als vanzelf daarnaar leren handelen, als wij het maar eens goed hebben ondervonden, welk een sterkte er in de vreugde in de Heere ligt opgesloten voor een arm aangevochten hart. En omdat dit nu het enige middel is, om niet van de treurduivel van deze wereld overwonnen en verslonden te worden, mag de Heilige Geest, nadat Hij de zaak zelf in ons hart gewerkt heeft, ons steeds deze heerlijke woorden in de gedachtenis onzer harten terugroepen: *Verblijdt u in de Heere te allen tijde; wederom zeg ik u: verblijdt u. Amen.*

17. Gebed voor meerder kennis van God

Geliefden in de Heere Jezus Christus, geroepen door de genade Gods, des Vaders, om te vernemen en te erkennen Zijn allerheiligste wil in Christus Jezus!
Hoe heerlijk is toch het lied:

*O liefdegloed, die d'aard' en hemel paarde!
O wonderzee, o afgrond voor mijn geest!
Dat God Zijn heil voor Zijne vijand spaarde,
En gunstig aan de snode zondaar is geweest.
Hoe diep in vloek en bloed Hij mij ook vond,
Hij 't eeuwig Al dringt in mijn nietig zijn;
In ene worm wil Hij verheerlijkt zijn.
En nodigt mij tot Zijn genâ-verbond.*

*Hier staart het geestenheir, de Serafijnen
Bedekken hier met vleug'len hun gezicht;
Hier op 'nen zich der eeuwigheid gordijnen,
De ganse raad der Godheid komt aan 't licht.
De heerlijkheid, door bondsbreuk weggedaan,
Herneemt haar glans; de gouden levenspoort
Ontsluit zich, God spreekt luid het vaste woord;
En biedt Zichzelf tot heil des zondaars aan.* (dichter: F.A. Lampe. Red.)

Wie kan het echter van harte zingen? Is het niet waar, slechts hij, die van zichzelf in het licht des Geestes erkend heeft, welk een gruwelijk verderf in zijn hart steekt, hoe hij met alle macht zich verzet heeft tegen de genade, opdat deze over hem niet heerse? Slechts hij, die het ervaren heeft, dat en hoe hij op de wegen van zijn hart barricaden heeft opgericht, opdat de Koning der ere geen intocht doe in zijn verdorven hart! Ach ja, slechts dan zingt men het van harte, wanneer men ook van harte erkend heeft: 'U bent mij te sterk geworden! Uw genade, Uw liefde heeft mij overwonnen. Lange, lange tijd heb ik tegen U gerebelleerd, opdat mijn wil koning zou zijn. U hebt mij echter met verborgen geweld overweldigd en mij gedwongen, de wapenen neer te leggen, mij aan U en Uw soevereine genade, zoals ik was, zo goddeloos en vijandig als ik was, over te geven, met de belijdenis: ik ben waard voor eeuwig aan de dood overgegeven te worden, maar ik beroep mij op Uw genade! Zult U mij verstoten, dan heb ik het verdiend, zult U mij echter genade bewijzen, zo zal het geheel en al genade zijn en zal ik eeuwig zulke genade van U erkennen. Dan zal ik mijn ganse leven lang van U roemen, hoe de Koning der ere Zijn vijand koninklijk ontvangt en Zijn koninklijke goedertierenheid voor hem openstelt, hem dus niets ontnemt, dan wat de mens zelf door eigen schuld verloren heeft; het echter toont, welke ontferming in Zijn hart is.

Men heeft het van zichzelf ervaren: alles, alles heeft men verloren, men heeft de dood gezocht en hem niet kunnen vinden en daar geeft men zich aan God over, zoals men is. En men ervaart het, welk een koninklijke gunst, genade en goedertierenheid bij Hem is. En hoe God Zichzelf geeft, dat dus de geheel verloren mens allereerst de Algemene en Volzalige God vindt als Zijn Hoogste Goed en met en in Deze God alles, wat een mens voor tijd en eeuwigheid nodig heeft, aan genade en eer. Zeker, dat

is een liefde, de eeuwigheid is, zo te zeggen, te kort om deze liefde naar waarheid te bezingen.

Ja, dat is een gloed der liefde. Twee tegenovergestelde dingen: zon en ijs, verlorenheid en genade, hemel en aarde komen samen!

Wie dit nu echter erkent en ervaren heeft, die moet in zulke erkenenis toenemen en wie het niet ervaren heeft en nog niet kent, die weet toch zoveel uit de bewegingen in zijn binnenste, dat hij waarlijk niet een vriend, maar een vijand Gods is, en een vriend der zonde, der wereld en van alle verkeerdheid is. Daar zingt hij zo'n lied dan mee, en het moge zijn hart getroffen hebben en treffen, wat daar aangaande God beleden wordt, dat God nog heil voor Zijn vijand spaarde, en dus met het uiterste geduld en de uiterste lankmoedigheid wacht of iemand zich tot Zijn genade en liefde wendt, zoals Hij gesproken en gezworen heeft, *dat Hij de dood van de zondaar niet wil, maar dat hij zich bekere en leve.*

Wat nu echter het toenemen, het groeien in zulke kennis aangaat, hoe noodzakelijk het is, en welke vrucht wij daarvan hebben, laat ons dit in dit morgenuur betrachten met elkaar naar aanleiding van het apostolisch gebed en de apostolische wens, die wij vinden in Kolossensen hoofdstuk 1: 9:

“Waarom ook wij, van die dag af, dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand.”

De apostel heeft de gemeente te Kolosse niet zelf gesticht door de prediking, maar dat heeft zijn mededienstknecht gedaan, wiens naam is Epafras. Van deze Epafras heeft hij en met hem Timotheüs, die hij zelfs broeder Timotheüs noemt, vernomen, hoe deze gemeente tot het geloof gekomen is in Jezus Christus. En hoe zij ditzelfde geloof in daden getoond heeft in de liefde tot de medegelovigen, welke echter de apostel doorgaans in zijn brief vanwege hun behoeften of hun zwakheid "heiligen" noemt.

Heiligen noemt hij dus deze gemeente (zie b.v. vers 2, 4) daar ziet hij echter tegelijkertijd naar boven, naar de troon der genade, opwaarts tot Christus Jezus, Die zit ter rechterhand Gods. Wat hij van de gemeente zegt en voor haar bidt, dat doet hij alles niet zo, dat hij daarbij op de aarde ziet, maar hij ziet ten hemel, ziet op de machtige wil Gods ter zaligheid der uitverkorenen, welke God uit het geheel der mensheid uitverkoren heeft. Hij kent deze machtige wil Gods te prediken aan alle creaturen het Evangelie van het koninkrijk Gods.

Hij kent het doel van deze prediking, dat het namelijk zo is, zoals wij zingen: "Wij gaan van kracht tot kracht steeds voort (dat is, moeten telkens nieuwe kracht ontvangen) en "wij zijn wel zalig, maar wij zijn zalig in hope." Zodat hij dus het gehoopte goed van eeuwige zaligheid, eeuwige gerechtigheid, eeuwige heiligheid, het gehoopte goed van de eeuwige erfenis daarboven in het huis des Vaders ziet en dan op de gemeente ziet, als een, die naar boven trekt om de eeuwige erfenis te ontvangen. Hij schrijft in vers 5: "om de hoop, die u weggelegd is in de hemelen." Daar bedoelt hij immers niet de hoop op zichzelf, maar het goed of de goederen, welke de hope hoopt, waarvan elders geschreven staat: "De hoop beschaamt niet".

De apostel gaat dus, terwijl hij dit schrijft, niet zo zeer van het standpunt uit, wat de gemeente op zichzelf is - want wij lezen immers in deze brief, hoe zij voor allerlei valse leer moet gewaarschuwd worden en hoe zij geneigd was, van de weg der wijsheid en het verstand af te wijken tot de wereldse en vleselijke wijsheid. Hij ziet

echter eerst op Christus, dan op de wil Gods, opdat Christus ook geopenbaard zou worden in de harten der Kolossenzen. Dan ziet hij echter ook op het middel, waardoor Christus geopenbaard moest worden en geopenbaard wordt en noemt dit middel: *het woord der waarheid, namelijk des Evangelies*, zoals wij dat lezen in vers 5: “Van welke (hoop) u tevoren gehoord hebt, door het woord der waarheid, namelijk des Evangelies.” Het woord was dus tot hen gekomen en niet alleen tot hen, maar het was uitgegaan in de gehele wereld en van dit woord getuigt de apostel en gelooft het: *het woord werkt wonderbaar*.

De Heere verkiest dus een prediker, hier Epafros. Dat is dan de zaaier, deze zaait het woord. Nu kan hij het aan de hemel, de aarde, de regen en de zon overlaten, dat het zaad opgaat, ervan verzekerd, dat het goed zaad is dat hij gestrooid heeft in de akker en dat hetgeen daarvan in de goede aarde valt, vrucht zal brengen voor de eeuwigheid. Zo overziet hij dan de akker, en nadat hij hem overzien heeft, deelt hij het de gemeente mee: *ik heb dat en dat van u gehoord en omdat ik het verneem, ben ik voortdurend in het gebed en bid voor u*.

Voor wat bidt hij nu?

Uit de akker, mijn geliefden, komt het te voorschijn, dan moet het groeien en rijp worden, dan wordt het afgemaaid en in de schuur gebracht, daar gedorst, daarna gemalen tussen zware stenen, dan gekneet en in de baktrog ginds en herwaarts geworpen en getreden, dan gaat het in de gloed van de oven, daarna komt het op de tafel en onder het mes. Zo moet het dus een weg van vreselijk lijden doormaken om eindelijk mens en vee te voeden. Daar ligt de kostelijke akker, het graan staat schoon, maar nu de stormwinden! Maar nu de zware onweders! Maar de vijand, die dreigt het land te overstromen! Gevaren dreigen van alle zijden. Slechts Hij, Die de aarde geschapen heeft, opdat zij vrucht brenge - slechts Hij, Die het zaad gegeven heeft om te zaaien, die regen en vruchtbaarheid schenkt, Hij alleen is machtig om te verschaffen, dat deze vrucht van het veld ook binnengebracht wordt, opdat niet tevergeefs gezaaid, niet tevergeefs gearbeid zal zijn.

Hij, Die het raadsbesluit des vredes gevat heeft naar Zijn welbehagen, is *God, de Vader*. Hij, Die de genade verheerlijkte en verheerlijkt, is de *Heere Jezus Christus*; Die echter het geloof werkt en het geloof werkzaam maakt, is de *Heilige Geest*. Het middel echter, waardoor God Vader, Zoon en Heilige Geest werkt, in de prediking des woords, der waarheid, niet der leugen, maar een woord, waarop men steunen en leunen kan voor de eeuwigheid, een woord, waarop men leven en sterven kan.

God geeft voorts predikers en Hij geeft ook het gehoor, opdat het woord der waarheid, namelijk van het Evangelie, binnenkome in het hart.

Nu echter komt het gebed van de apostel, de bede, zoals het in vers 9 heet: ***"dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand."***

Het geestelijke leven mag niet stilstaan, het gaat òf vooruit òf terug. Het licht wordt groter en groter, of een gemeente verzinkt weer in de oude duisternis. Het leven werkt dus, zoals het zuurdeeg in het deeg, of de plant verstikt.

Nu vraag ik: *wat is hier gebeurd met de kennis van Zijn wil, de wil Gods?*

Er is een kennis van de wil Gods, welke natuurlijk is, dat is de mens aangeboren, dat de mens als schepsel Gods dit in bloed en aderen, in geest, ziel en verstand meekrijgt, wat zijn Schepper van hem wil. Deze kennis noem ik een natuurlijke, aangeboren kennis, volgens welke natuurlijke, aangeboren kennis een mens weet, dat hij niet

goddeloos zijn mag, dat hij niet vloeken mag, dat hij zijn ouders gehoorzaam moet zijn, dat hij niet moorden of stelen mag, dat onkuisheid een vuile hartstocht is, dat de een de ander gunnen en laten moet, wat hij heeft, dat een mens tevreden moet zijn met dat, wat God hem gegeven heeft. Dat is een aangeboren kennis. Deze is van die aard, dat de overtreder zijn eigen overtreding niet zo goed ziet, maar tegenover een ander ziet hij met zijn kennis zeer scherp.

Wordt nu echter het woord van het Evangelie gepredikt en komt men onder de prediking van dit woord, dan wordt deze kennis van de wil Gods, om mij zo uit te drukken, in een ander kanaal geleid, ten gevolge daarvan edeler gemaakt, vergeestelijkt. Daar ontvangt de mens een ander gewaad, wat natuurlijk een aangeboren is, ontvangt het blanketsel van het Evangelie, wordt dus geëvangeliiseerd; men wordt in de kennis van de wil Gods meer en meer geoefend, zodat men een betere uitleg kan geven van wet en Evangelie, zodat men veel kennen en weten en spreken kan van de weg, hoe God Zijn heiligen leidt.

Maar, mijn geliefden, bij dit alles blijft de mens hetzelfde, wat hij is: onbekeerd. Hij heeft wel kennis van de wil Gods, maar er geen hart voor, niet de daad en alles wat hij opbiedt, biedt hij slechts op, om geen zondaar te zijn, zoals God de mens door Zijn woord tot een zondaar maakt. Dat is dus een kennis van de wil Gods, zoals zij de mens is aangeboren, zoals een mens haar heeft, die onder de wet is, zoals zij eindelijk opgaat in het aanhangen van de Roomse praktijken. Deze nu echter meent de apostel niet.

Wat verstaat de apostel dan onder de wil Gods?

Sla het Evangelie van Johannes op, hoofdstuk 6: 40: “En dit is de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk, die de Zoon aanschouwt, - dat is, betracht, - en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe en Ik zal hem opwekken ten uiterste dage.” Daartoe behoort nu in de allereerste plaats, dat men met de natuurlijke en de aangeboren kennis van de wil Gods, welke evangelische kleur zij ook ontvangen mag hebben, te schande wordt, dat men van zichzelf daarvan overtuigd zij: ja, dat is de wil Gods, ik erken hem wel, maar ik doe hem niet! Ik ben verloren, want het is bij mij niet aanwezig! En of ik ook een hart en lust ertoe heb, om Zijn wil te doen, ik breng het nooit tot stand, ik ruk altijd weer neer, wat ik opgebouwd heb.

Mijn geliefden, om die natuurlijke kennis van de wil Gods kan ik niet voor u bidden, zij maakt tenslotte slechts huichelaars en geen ware christenen. Dát alleen maakt ware christenen: kennis van mijn diepe verdorvenheid; de kennis: het is met mij uit en gedaan! ‘O God, wat is toch eigenlijk Uw wil? Hebt u nog een andere wil, een verborgen wil tot mijn zaligheid? Hoe leidt U mij toch zo wonderbaar; alles wordt mij voor en na afgebroken, ik word armer en armer, machtelozer en machtelozer! Laat mij nog een geringe zucht des levens toekomen, want als een rokende vlaswiek lig ik voor U; het riet ligt voor U gekrookt! Wat is Uw wil, o God?’

Gods wil is - en Hij wil, dat de ganse wereld deze wil aanneme, daarom laat Hij hem prediken - *Gods wil is, dat u aanschouwt de Zoon en gelooft in Hem, zo zult u van Hem hebben en in Hem hebben het eeuwige leven!*

Wel, zult u zeggen, dat is immers gemakkelijk!

Nee, in tegendeel, dat valt zwaar en omdat het zwaar valt, vandaar dit gebed van de apostel. God alleen kan het geven, dat deze wil gekend wordt en gekend blijft. Omdat wij geen gerechtigheid hebben, omdat het heirleger van onze zonden zo groot is, versagen wij telkens en telkens weer en onze kennis van Gods wil, ons geloof, wordt heen en weer bewogen als een riet in de wind.

Nee, het is niet gemakkelijk bij deze kennis van de wil Gods te blijven; dat is zo moeilijk, dat de duivel ook onder de christenen ertoe brengt, dat zij vooral toch maar niet op deze wil Gods acht geven, maar hem vergeten. Uit deze kennis, alleen uit deze kennis, komt alles te voorschijn, wat men zich van waarachtig goede werken denken kan.

Wanneer ik waarachtig tot een arme zondaar gemaakt ben en leef van genade, dan ligt het mij aan het hart, dat ook mijn naaste van deze genade, liefde en barmhartigheid vervuld zij. Zoals de apostel hier voor de gemeente daarom bidt, dat zij niet slechts deze kennis hebben, Christus te aanschouwen, en in Hem te geloven, maar ook daarvan vervuld te worden, dat het huis van ons hart daarvan vervuld wordt, dat des vijands troepen niet in ons vertrek binnenkomen.

Waar deze wil gekend moet worden, daar houdt men het of voor niets of voor een ketterij, en de gedachten van het menselijk hart zijn weldra weer uit op de dode werken. God alleen kan het geven en Hij moet het geven, dat deze kennis in ons niet slechts zij, maar dat wij daarin toenemen. Wij nemen daarin toe, wanneer God zo genadig is, dat Hij ons de geestelijke uittering toezendt, opdat de oude mens niet een te dikke paus wordt. De rechte kennis van de wil Gods bestaat dus daarin, *dat men Christus aanschouwt en in Hem gelooft, dat men deze Koning kust en zich aan Hem overgeeft, zoals men is, opdat Hij onze algenoegzame, lieve, genadige Heere en Koning zij.*

Bij deze kennis van de wil Gods die niet alleen in het hoofd steekt, maar in het hart bewogen wordt, **komt alle wijsheid.**

Dat is echter niet alle wijsheid, dat men denkt: ik zal toch zien, of ik nog niet het een of ander middel vind en grijp, om mij te formeren naar de wil Gods. Dat is een vleselijke wijsheid. Maar de ware kennis Gods uit zich in zulke wijsheid: "gij hebt immers niets, u bent en kunt immers niets! Wat wilt u van uzelf verwachten? Maak toch een streep door de rekening! Belijd het toch, dat u verloren bent met al uw werken, en kom, geef u over, zoals u bent, op genade en ongenade." Dat is geestelijke wijsheid.

Dat is echter niet iets, dat zich slechts op één dag, in één uur, of éénmaal in het leven vertoont, maar in deze geestelijke wijsheid neemt men toe in de jaren. Want hoe ouder men wordt, hoe meer men ervaart, aan welke gebreken men blootstaat; men kan niet meer recht gaan en staan, niet meer goed zien of horen, ach, men wordt zo zwak en ellendig, wanneer men oud wordt. Dat is de rechte geestelijke wijsheid, dat men tot de kennis en die belijdenis komt, welke Johannes de Doper uitgesproken heeft; *ik moet minder worden, maar Hij moet wassen.* En dan is dat het geestelijk verstand, dat men bij deze wijsheid volharde, dat men juist deze wil Gods, die ons de grootste Profeet heeft geopenbaard, in kennis houde. Dan stemt men wel met het lied in: "dat God nog gunst voor Zijn vijand spaarde."

Wat heeft men dus nu te doen?

Ik wil u de zaak duidelijk maken door een geestelijke toepassing van de toestand, waarin zich de Franse keizer tien dagen geleden bevond.² Hij was verloren. Hij zocht, zoals men zegt - of het waar is, weet ik niet - de dood en kon hem niet vinden. Wie weet, waartoe God deze man nog in leven laat! Genoeg, de kogel treft hem niet. Zo geeft hij zich dan over in de genade des konings.

² Deze leerrede is gehouden op 11 september 1870, dus 10 dagen vroeger, 1 september, was de slag bij Sedan. Red.

Nu is en was het gebruik in het oosten: wanneer twee vorsten met elkaar oorlog voerden, nu, dan zijn zij wel zeer verbitterd jegens elkaar. Wanneer nu de ene de nederlaag leed, en door de ander gevangen werd genomen, werd hij in een kuil gelegd en daarin gevangen gehouden. Nu bestond de kunst daarin, dat de gevangene het op de een of andere wijze mogelijk probeerde te maken, de overwinnaar bij iets te grijpen, bij zijn genade, - " sterven moet ik, heb ik hem echter bij iets gegrepen, zo laat hij mij in leven. Ja, dat niet slechts, maar hij geeft mij ook de hand en behandelt mij als een vorst, onteert mij niet!"

Zo maakt hij zich dan des nachts op, neemt een kluwen garen, bindt dit heel voorzichtig aan de arm van de overwinnaar en ook aan zijn eigen arm en legt zich dan rustig weer in zijn gevangenis. Van dit ogenblik af wordt hij koninklijk behandeld. Dat is van oudsher gewoonte geweest in het oosten en bij alle wakkere ridders en God de Heere gaf ook onze koning in het hart, zijn vijand aldus in genade te behandelen.

Wij echter hebben daarvan de lering, dat wij deze geestelijke wijsheid onthouden: ik strek de wapenen en geef mij over in Uw koninklijke genade. En wie nu het geestelijk verstand ontvangt, om bij deze genade te blijven, die kan koninklijk leven en vorstelijk sterven in de genade van Hem, Die de overwinning behaald heeft. Amen.

18. Christus ons Leven

Geliefden.

Wanneer wij nu met aandacht lezen en in geloof gehoord hebben, hetgeen de Apostel aan de Kolossenzen schrijft, en wat de Heilige Geest der gemeente zegt, dan vernemen wij, dat wij, geheel zoals wij zijn en bestaan, ver boven graf en dood heengezet zijn, dus ook ver boven alle geweld van dood en duivel. Dat heeft zich nu aldus toegedragen: wij mensen komen, op onszelf genomen, voor God eigenlijk volstrekt niet in rekening, wij zijn verwerpelijke en verdoemeniswaardige schepsels, stof en as. God heeft Zich Eén Man uitverkoren. Hij komt uit het geheel der mensen en tegelijk komt Hij uit de schoot des Vaders. Aan deze Ene Man heeft Hij het ganse uitverkoren menselijk geslacht gegeven in eigendom. Daarover stelt God Hem, deze Enige Man - Zijn Naam is Jezus Christus - tot Hoofd en Vorst en tot een Broeder. Deze Ene Man neemt dus als Broeder **deze allen in Zich op**, welke God de Vader Hem gegeven heeft.

Nu maakt Hij Zich op, en doet dat, wat al de broederen samen niet doen kunnen, waartoe zij niet in staat zijn, Hij neemt het op met de verschrikkelijke toorn van God tegen de zonde. Hij neemt het op tegen de duivel en de dood, en tegelijkertijd tegen alle ellende en jammer die over de broeders komen, zodat Hij dus voor de broeders Gods wet vervult, dat Hij met Zijn ganse gemoed God, Zijn Heere, liefheeft en het ook met alle krachten doet, en dat Hij van harte als een Broeder Zijn broeders liefheeft, welke God Hem gegeven heeft, hen also liefheeft, dat Hij voor hen de dood ingaat.

Toen nu deze Man aan het kruis gehecht werd, zag Hij op de Vader, zag Hij Zichzelf niet anders aan dan als de Borg van hen, welke de Vader Hem gegeven had, zodat zij in Zijn lichaam mede opgetrokken werden aan het kruis. Toen Hij stierf, terwijl Hij riep: *Het is volbracht - Vader in Uwe handen beveel Ik Mijn Geest* - had Hij weer de ere Zijns Vaders in het hart, én alle broeders, die eenmaal de dood moesten smaken, had Hij allen aan Zich en in Zich, zodat Hij hen allen omvatte met het hart, waarmee de ene broeder de andere omvat; wat slechts een broeder verstaan kan.

Toen Hij uit het graf tevoorschijn kwam, opgewekt van de doden, toen ging Hij wederom niet voor Zichzelf uit het graf, - Hij had wel in de hemel kunnen blijven en behoefde voor Zich niet te sterven en uit het graf tevoorschijn te komen, - maar toen had Hij opnieuw Zijn geliefde broeders in Zich. Toen Hij ten hemel opvoer, toen had Hij in Zijn lichaam, in Zijn vlees, de broeders allen mee, hoewel zij nog hier op aarde wonen.

Zo verstaat u het dan, mijn geliefden, waarom de Apostel van Christus spreekt als van Een Die ons leven is. Zie eens Kolossenzen 3: 4:

Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons Leven is, dan zult ook gij, met Hem, geopenbaard worden in heerlijkheid. Doodt dan uw leden, die op aarde zijn.

Daar noemt dus de Apostel Christus om de bovenvermelde reden: ons Leven. Daarmee is nu bedoeld, dat u in en met Christus ver boven de zonde heen gezet bent, boven graf en dood, boven alle droefheid, over vervolging en angst, en over alle smarten, ziekte en treurigheid.

De gelovige heeft, weliswaar, leven in zich, want hij is wedergeboren, zo is hij dan levend, maar scheidt u nu dit levend zijn niet van Christus af! Wanneer het heet: "ons leven", zo denkt aan niets dan aan Christus, dat Hij uw leven is. Ik bid u, mijn geliefden, denkt Christus weg en dan vraag ik u, ondanks menig genot, dat dit leven

biedt, ondanks menige schone bloem, die wij plukken mogen, o, ik vraag u: wat is dan uw leven? Is het niet een dood? Wij hebben immers in de eerste plaats ons gehele leven lang te doen met onze oude mens. De Catechismus zegt, dat wij ons gehele leven lang met onze zondige aard te strijden, te kampen hebben. Is dat nu niet een dood, wanneer de mens het tegendeel kent, namelijk gerechtigheid en heiligheid? Daar heeft men dus zijn hele leven lang met deze grote dood, die men in zijn leden heeft, te strijden! Waar is dan daar een leven? Dan heeft elke dag zijn kwaad! Hoe staat het nu met een kind Gods onder deze dampkring?

Laat mijn ziel leven - zo schreeuwt het, en zij zal U loven (Psalm 119, 175). Ondertussen voelt men in zich een zeer grote dood, zodat men God niet loven kan, dat men Hem niet zingen kan, niet bidden kan met bewustzijn, dat men niet geloven kan, zich niet verheugen kan over het leven, maar Ach, men gaat dan als onder een druk en vraagt zichzelf, als met opwaarts blik naar de sterren: leef ik dan eigenlijk of ben ik dood? Dan voelt men zich menigmaal zo levenloos als een blok, als een steen. Daar is dan verder de hartstocht: de Apostel spreekt van leden, die op aarde zijn.

Daar verstaat hij nu niet de leden van het lichaam, die wij zichtbaar met ons dragen, bijvoorbeeld tong, oren, lippen, ogen, handen en voeten, dat zijn onzijdige zaken, maar hij maakt van een ieder van ons zulke mensen die niets anders aan zich hebben en denken dan hoerij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, gierigheid. En volgens: 8: gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuilspreek uit de mond, en dat men tegen elkaar liegt (vers 9). Dat zijn de dingen die op aarde zijn.

Mijn geliefden! De Apostel zegt immers niet, dat deze dingen verdwenen zijn, veel meer hangen een ieder van ons deze boosheden aan alsof zij onze ogen, oren, tong, handen en voeten waren; want hij schrijft immers niet: dat hebt u allen reeds gedood of afgelegd! Hij schrijft eerder: Heb dit van u afgelegd! Hij schrijft niet: u bent als wedergeborenen en bekeerden over dat alles heen, maar: leg dit alles af, heb dat afgelegd, dood het!

Nu sneeuwt het vaak van alle zijden in het huis binnen, door het dak en op het bed, in de nacht, allerlei ongeluk, de ene Jobstijding volgt op de andere. Dat is immers ook gelijk als een dood. Dan kan ik vaak zo gaan door de stad als ging ik midden onder doden. Want wat mijn vreugde en leven was, is heengegaan!

Mijn geliefden! Wat hebben wij nu om daar tegen te stellen, tegen deze grote dood, die wij hier lijden onder allerlei gedaante? Daartegen hebben wij te zetten iets, dat enig iets, dat waar is, dat staande houdt. Wat wij daar tegen te zetten hebben is het leven, dat wij echter niet in onze hand hebben, het leven, dat in ons van buiten komt, gelijk de lucht, die in ons is, terwijl wij de lucht uitademen. Houd u mond en neus dicht, dat zult u ervaren hoe nabij u aan het stikken bent. Nu, wat de lucht voor dit aardse leven is, dat is Christus voor het geestelijke en lichamelijke leven, voor het eeuwige leven, zodat men het uithoudt, dag aan dag aan het hopen blijft, zodat men altijd weer gedragen, getroost en goedsmoeds gemaakt wordt. Dit leven nu, Christus, wordt echter hier niet gezien. De Heere Jezus Christus heeft het Zijn discipelen gezegd: Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld.

Zoals u nu de lucht nabij is en u van de lucht leeft, zoals ook andere schepselen daardoor leven, zo is u Christus nabij met Zijn leven, met Zijn macht, met Zijn werking, waarmee Hij in de Zijnen werkt. Dat u ademt, spreekt, ziet en loopt, met de handen werkt, dat komt alleen van het leven, dat u inademt. Dat zult u toch wel begrijpen.

Christus nu is de Zijnen als hun leven nabij, nogmaals zeg ik het, zo nabij als de lucht. Nu, de lucht die u inademt, ziet u niet, wat u aan het leven houdt, ziet u niet, maar het werkt in u en zo werkt u door deze werking. Christus die u nabij is, is u nabij met vele, vele heilsgoederen en deze heeft Hij alle daar boven. Daar is Hij ter rechterhand Gods en treedt voor de Zijnen in. En nu deelt Hij uit dit heiligdom dag aan dag uit: gerechtigheid, vrede, vreugde, troost, hoop, al wat wij maar nodig hebben en ook dat, wat de Apostel schrijft van de nieuwe mens, wanneer hij zegt: 12:

doet aan (...) de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid.

Zie, dat zijn geen dingen die wij tevoorschijn brengen. Wat uit ons hart tevoorschijn komt, en waarover wij verbrijzeld worden, Ach, dat is toorn, grimmigheid, boosheid, lastering, wat niet al meer! Dat zijn de dingen die op aarde, de leden, die op aarde zijn. Maar wat daar boven is, dat is "innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid".

Nog eens: dat brengen wij niet tevoorschijn, dat zijn geen rokken, die wij zelf gemaakt hebben. Dat is alles "leven", werking van het leven. En nu zegt de Apostel: indien u dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn.

"Zoekt" zegt hij; let op! Dan hebt u ze dus nog niet gevonden en al hebt u ze dan ook heden gevonden, dan hebt u ze morgen weer verloren en hebt ze niet meer voor uw ogen. Dus is het een zoeken en trachten daar naar.

Nu, waar moet het dan heen als toorn, grimmigheid, boosheid, gierigheid mij plagen? Neem het in het geloof en met dankbaarheid aan, dat wij daartegen een leven hebben, dat dit leven Jezus Christus is. U ziet, weliswaar niets ervan, maar ziet u dan onmiddellijk bij elkaar de spijs en de werking der spijs? Ziet u, wanneer u een medicijn inneemt dan ook dadelijk de werking van het geneesmiddel? Of wanneer u een werk ter hand neemt, ziet u dan onmiddellijk het werk gereed? of gaat het niet veeleer langzamerhand?

Mijn geliefden, wij blijven hier beneden de leerlingen van de Heere Jezus Christus. Wanneer God de Vader ons volmaakt noemt, zo noemt Hij ons volmaakt in Christus, maar wat ons aangaat, blijft het bij het onvolmaakte zolang wij hier leven, zodat wij wel het antwoord gereed zullen houden op de vraag: "Kunt u dit alles volkomen houden?" (-) Nee, want ik ben van nature geneigd God en mijn naaste te haten!"

Wat nu echter niet gezien wordt, dat werkt toch wel daarom. Zie, Zijne Majesteit, onze Koning en Keizer (Wilhelm I. Red.) woont nu in Berlijn, daar heeft hij zijn ministers, vaardigt daar zijn bevelen uit, zet zijn naam onder die bevelen - en wat werkt dat nu? Hij moest maar eens ophouden te regeren, dan zou u zien, ons leven, ons welvaren, onze welstand is verdwenen; zo hebben wij voor het geestelijke en

alsdan ook voor het lichamelijke leven: Christus. Hij is dus ons leven. Hij werkt, maar Hij wordt niet gezien, en Zijn goederen zijn ook onzichtbare goederen. U ziet het aan mij niet, wat Christus in mij werkt, tenminste, wanneer u zoveel aan uzelf nog ziet, en ik zie het aan u niet, tenzij dat wij samen door het water of door het vuur moeten, dan ontdek ik het wel aan u of u een schaap bent, dat schreeuwen kan!

Het geestelijk leven is dus verborgen: maar hoe werkt nu dit leven? De Apostel spreekt: "doodt!" "Zo doodt dan uw leden, die op aarde zijn!" Dit doet Christus also door Zijn Heilige Geest, dat Hij u leert, dat al deze leden aan Zijn kruis gedood zijn - dat Hij het u door Zijn Heilige Geest bijbrengt, het in het geloof te zeggen: "zij zijn gedood!"

Dat Hij het u door Zijn Heilige Geest bijbrengt, dood te laten zijn, hetgeen dood is en waarvan geen leven meer komen kan, maar wat slechts de dood brengt! Dus wil dit woord eigenlijk zeggen: Laat deze leden dood zijn! laat ze afsterven! laat ze afsterven als de bladeren in het najaar.

En wanneer Hij dan nu van dood laten zijn en van afsterven laten, spreekt, zo neem daarvan dan deze korte verklaring mede: ten eerste is voorhanden kennis van God en van Zijn wil, welke wil uitdrukkelijk bekend gemaakt is in de Tien Geboden. Ten tweede: waar nu deze leden zich toch voordoen, als leefden zij, dat men daar wel ter hart neme de geweldige ernst en toorn van God tegen de zonde, zoals Hij immers de zonde op Zijn tijd en uur thuis zoekt. Dus nog eens: ten eerste: de erkenning van de heilige wil en ten tweede: een heil aanbrengend ontzag voor Zijn toorn, voor Zijn ernst, Zijn straf; ten derde: dat men niet vertwijfele aan Gods ontferming; ten vierde: dat men het daarbij blijven laat: Christus is mijn leven!

Amen.

19. Zoekt de dingen die boven zijn

Geliefden!

Laat ons samen de brief van de apostel Paulus aan de Kolossenzen opslaan en lezen wat daar in de tien eerste verzen van het derde hoofdstuk staat.

Daar luidt des Heeren woord alzo: ***Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods. Bedenkt de dingen die boven zijn, niet, die op de aarde zijn.*** Want gij zijt gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God. Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons Leven is, dan zult ook u met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid. Doodt dan uwe leden, die op de aarde zijn, namelijk hoereri, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst. Om welke de toorn van God komt over de kinderen der ongehoorzaamheid, in dewelke ook u eertijds hebt gewandeld, toen u in dezelfde leefde. Maar nu legt ook u dit alles af, namelijk gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uw mond. Liegt niet tegen elkaar, dewijl u uitgedaan hebt de oude mens met zijn werken, en aangedaan hebt de nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft. Kolossenzen 3: 1-10

Zeker, mijn geliefden, is hij of zij geen christen, die alleen een vergetelijk hoorder der prediking, maar geen dader des woords is; die de prediking half slapende aanhoort, naar huis gaat en niet meer denkt om hetgeen hij vernomen heeft. Zo iemand is gelijk een man, die in de spiegel ziet; dan ziet hij zijn aangeboren gezicht voor zich, zolang hij voor de spiegel staat, maar gaat hij van de spiegel weg, dan is hij zijn gedaante en uitzicht vergeten.

Nee, hij alleen is een christen, die onder Gods heilige wet voor de rechterstoel des Heeren verbrijzeld en verbroken neerligt, die, als hij de prediking verneemt, de toepassing daarvan niet op anderen, maar op zichzelf maakt. Zo'n mens zal van hetgeen hij vernomen heeft en verneemt, niet alleen 's zondags maar alle de dagen van zijn leven vervuld zijn, zodat het hem in vlees en bloed overgaat en zijn hart en lippen daarvan overvloeien. Zo'n mens ontmoet in de Heilige Schrift allerlei vraagstukken, en daar hij zich niet meer heen en weer kan laten drijven door de valselijk genaamde wetenschap en wijsheid van deze wereld, zal hij ook geen rust en bevrediging kunnen vinden in de dingen van dit leven. Hij ontmoet in de Heilige Schrift allerlei vraagstukken, die hij niet kan oplossen; hij kan deze ook niet lichtzinnig terzijde zetten, want zij zijn hem op het hart gebonden en veroorzaken hem angst en benauwdheid. O, als de door God levend gemaakte, daarover zo bezwaard heen wandelt, smacht zijn ziel naar licht en klaarheid. Niet alleen om wat hem in Gods Woord als raadselachtig voorkomt te verstaan, maar hij smacht naar licht en leven, opdat hij rust en vrede bekomt voor zijn arme, onsterfelijke ziel. Hij leert vertrouwen op des Heeren barmhartigheid en genade. Zo'n mens laat niets anders gelden dan 's Heeren eeuwig blijvend Woord alléén, hij buigt zich van hart daaronder. Met de dichter leert hij spreken:

Denk niet meer aan al mijn zonden!

Laat m'ontbonden

Zijn van 't heir, dat in mij woedt,

Schenk uit liefderijke ontferming

Mij bescherming,

Was mij in Uw dierbaar bloed!

O, wie heeft het leren inzien en ervaren, hoe het heil der zonde in hem kan woelen en woeden, die zal ook leren, zich van ganser hart aan Christus vast te klemmen, want hij heeft niets anders meer om op te hopen! Al het andere is hem ontzonken en in Christus alleen ziet hij veiligheid en eeuwige uitredding. Wat heeft een christen geleerd? Volgens onze dierbare Catechismus heeft hij geleerd, Antoord 32: "dat hij door het geloof een lidmaat van Christus en alsoo Zijner zalving deelachtig is". Hij weet dus, dat hij de zalving van God heeft omdat hij verenigd is met de Heere Jezus Christus. Hij heeft geleerd, dat deze Zalving van Christus, het hemelse Hoofd, op de leden van Zijn lichaam neerdaalt. Hij weet ook, dat deze Zalving hem tot een profeet maakt, om des Heeren Naam vrijmoedig te belijden, tot een priester, opdat hij zich God offere als een levend dankoffer. En tot een koning om met een vrij en goede conscientie in dit leven tegen de zonde en de duivel te strijden en hiernamaals in eeuwigheid met Hem over alle creaturen te regeren.

Op zichzelf doet het uiterlijk belijden van des Heeren Naam het niet; dat wij Hem tot een levend dankoffer offeren, ook niet, en onze strijd en heerschappij evenmin, maar de Zalving, de hemelse Zalving, die bewerkt dat alles, in ons en voor ons.

Indien ge u nog schaamt voor de Naam des Heeren Jezus Christus uit te komen, indien ge u door de zonde nogt laat overheersen en door de duivel heen en weer drijven, maar deze heilige Zalving u tegemoet stroomt te midden van uw ellende, dan zult ge u verkwikt, u versterkt voelen. U zult daardoor gewillig worden gemaakt om alsnog des Heeren Naam te belijden, met verheuging des harten u voor God tot een levend dankoffer op te offeren en zo met opgeheven hoofd Hem uit de hemelen te verwachten, die al Zijn en uw vijanden voor eeuwig overwonnen heeft.

De uit de brief aan de Kolossenzen voorgelezen woorden zeggen ons in het kort het volgende: 'U Kolossenzen, u gelovige en heilige broeders (zo noemt hij hen immers bij de aanvang van zijn brief), u die gelooft in de Heere Jezus Christus, en vervuld zijt met liefde tot alle heiligen Gods - u hebt een ander leven leren kennen dan dat waarin u vroeger leefde! Ach, dat was immers niets meer dan een gestadige dood, een leven in graven, een leven, waarin u als doden onder doden omringd was van stof, onreinheid en doodsbeenderen. Uit deze grote dood heeft de Heere Christus u getrokken. Hij heeft u, toen u dood was in zonden en misdaden, opgenomen in Zich, heeft door Zijn dood, uw dood verslonden tot overwinning en u doen opstaan met Hem toen Hij u de kracht van Zijn opstanding deed smaken. Dat is werkelijkheid voor u geworden toen u hebt leren geloven, dat wil zeggen toen u bekeerd werd en uit uw dood bent overgegaan tot het eeuwig leven. Toen was deze opstanding, dit overgaan, een opstanding met en in Christus. Want in Christus hebt u uw opstanding te zoeken, Hij is het immers, die de levendmakende Geest heeft verworven, waardoor u van de dood tot het leven bent overgegaan. Uw gehele bekering was des Heeren werk en niet het uwe. U hebt bij deze uw bekering deel ontvangen aan de opstanding van de Heere Jezus Christus uit de doden en zo bent u verlost uit uw dood en overgezet met Christus in het eeuwige leven.

Omdat u nu met Christus bent opgewekt, zo zoekt de dingen die boven zijn. U mag zoeken naar werk om het dagelijks brood te verdienen, u mag zoeken als mens naar alles wat u als mens nodig hebt om met God en ere door het aardse leven te komen, maar de ware, de gewichtigste bezigheid van uw ziel zij dit: dat zij zoek "de dingen die boven zijn".

Wat is dan daar Boven? De apostel zegt het ons, waar hij bij zijn vermaning de volgende woorden voegt: ***waar Christus is***. Wie is dat?

Dit is de tweede Adam, die Adams schuld, die op u rustte en waaronder u eeuwig had moeten verzinken, volkomen betaald heeft. Hij zit nu ter rechterhand Gods, als de overwinnaar over alle vijanden, over onmetelijke en ontelbare scharen van vijanden uit de helse afgrond en het is u ten goede, dat Hij die allen overwonnen en gevangen genomen heeft.

Wat is er nog meer daar boven? O, u kent ze wel, die heerlijke woorden:

*Dat is de rechte Paschabuit
Van d'allergrootste waarde:
Vreugd, vrede, heil, gerechtigheid
In hemel en op aarde.*

Daarom, zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is. Tot deze dingen, die boven zijn, behoort ook de vrucht des Geestes, waarvan Paulus schrijft aan de Galaten. "Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid (Galaten 5: 22). Dat alles is daar boven te verkrijgen, daarboven, waar Christus is in Wie de volheid van alles woont. In Hem is het ons geschonken, geheel vrijwillig, als een kostelijk Geschenk. Het moet echter "gezocht" worden, zoals de Heere zegt: *Zoekt en gij zult vinden*; en: *wie zoekt, die vindt*. Hier is sprake van een zoeken dat elk ander zoeken ver overtreft. Maar hoe is het daarmee gesteld in de praktijk des levens?

Ach, daar zoekt de mens allerlei dingen te verwerven, maar om de vrucht des Geestes waarvan in Gal. 5: 22 sprake is, bekommert men zich weinig en zet die ter zijde in onverstand en lichtzinnigheid des harten. Men verzamelt veel en mooie boeken om allerlei wetenschap en kennis te vermeerderen, men loopt overal rond, men reist overal heen om werk te verkrijgen of zich vermaak te verschaffen. Ach, wat jaagt de arme mens niet na! IJdele lust, geld en goed, eer en grootheid voor dit leven, hoe vaak wordt dit alles niet gezocht en men wil toch niet weten, dat men alleen dáárop uit is. De Apostel roept ons echter toe: *Indien u dan met Christus zijt opgewekt, zo zoekt de dingen, die boven zijn*.

Wat is daar Boven te vinden en te verkrijgen? Alles, wat ons van nature geheel en al ontbreekt, namelijk: vrede, vreugde, gerechtigheid, geduld, zachtmoedigheid, goedheid, geloof, kuisheid, dat is daar Boven te vinden en te verkrijgen. Wordt men nu echter vermaand, die dingen te zoeken, dan wordt ons daarmee te kennen gegeven, dat die heerlijke vruchten des Geestes bij ons ontbreken, dat wij die niet blijvende in ons hebben en er niet over kunnen beschikken naar ons welgevallen. Deze vruchten des Geestes moeten gezocht worden; wie echter zoekt, die vindt. Waar moet hij die nu zoeken?

Daar, waar Christus is, die ter rechterhand des Vaders zit, en die gesproken heeft: 'Vrees niet! Ik heb u gekocht en Ik zal u ook bewaren tot Mijn hemels koninkrijk. Ik zal u maken, dat niets u zal ontbreken, want zonder Mij kunt u niets doen!'

Hij is het, van Wie het Woord zegt: *Gij zijt volmaakt in Hem; en uit Zijn volheid ontvangen wij allen, die Hem zoeken, genade voor genade*. Hier ontsluit dus de Apostel een hoorn van overvloed, vol van genade en heerlijkheid voor al die arme zoekers, die leerden inzien, hoe ontbloot zij zijn van deze heerlijke hemelse gaven.

Zolang wij echter onszelf vleien, zijn wij zeer weinig ingenomen met deze gaven des Geestes. Ja, zijn vrede, vreugde, gerechtigheid, ootmoed, geduld, zachtmoedigheid, goedheid, geloof, kuisheid ons hoogstens onverschillig. Ja, staan zij ons zelfs tegen. Als echter de getrouwe God en Zaligmaker tot ons komt en aan onze harten begint te

arbeiten, dan komen de zaken anders te staan en het verwekt ons grote angst en benauwdheid, dat wij zo niets hebben van wat wij hebben moesten.

Wij moeten dan echter niet vergeten, dat het niet Paulus als mens is, maar de Heilige Geest, die door hem tot ons spreekt: *zoekt de dingen, die boven zijn!* En dat het de Heilige Geest is, die ons dan ook leert zoeken en er ons toe drijft. Deze Heilige Geest bestraft de zondaar, dat bij hem geen vrede aanwezig is, dat men vol onkuisheid, bars en onvriendelijk is, dat men geen geduld heeft met de gebreken en zwakheden van anderen, dat men geen lijdzaamheid bezit onder Gods leidingen en het kruis, dat Hij ons te dragen geeft. Daarbij blijft de Heilige Geest niet staan, maar Hij roept ons toe: "ge ziet, dat u alles ontbreekt, daarom: zoek het toch, waar het alleen te vinden is, namelijk bij de Heere Jezus Christus!"

Ja, deze Geest drijft er ons toe, zodat men zich opmaakt en gaat smeken, dat de Heere dat alles in ons werken moge. En met dit zoeken is men nooit klaar. Gelijk men elke dag eten en drinken moet hebben, om in het leven te blijven, zo moet de Heilige Geest ons ook elke dag weer wakker schudden en ons drijven om te zoeken en aan het zoeken te blijven. Daarom herhaalt de apostel ook zijn vermaning: *bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.* (vers 2) Zoals de Heere Jezus Zelf gesproken heeft: *zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en alle dingen zullen u toegeworpen worden.*

Want dat zij de hoofdzaak bij u: *zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.* Wat in en uit de hemel is, dat wege bij u het zwaarst! Al het aardse, dat u als mens behoeft, dat zal Gods hand u geenszins onthouden, want Zijn goedertierenheid is in eeuwigheid. Maar laat niet varen wat daar boven is, wat in de hemel is en wat nimmer zal vergaan.

Om dit een en ander wel te verstaan, heeft de mens, heeft de zondaar het nodig, werkelijk en persoonlijk uit zijn grote nood en dood overgezet te worden in het leven van de Heere Jezus Christus. Christelijk gezind te zijn, christelijk te denken, min of meer gelovig te zijn, het is alles goed, het heeft echter niets te beduiden als men dat éne niet heeft, namelijk: dat men over is gegaan uit de dood tot het leven, overgezet is in het leven van vrije genade en een genadige God en verzoende Vader heeft gevonden voor zijn onsterfelijke ziel.

Waar dit ontbreekt, daar worden de dingen, die boven zijn, ook niet gezocht. Dan hoort men wel de prediking, men leest veel, men kan de verschillende stukken van de christelijke leer verdedigen en er verhandelingen over schrijven, zonder iets van het ware van de zaak te verstaan.

Waar echter de Heilige Geest is, daar zet Hijzelf de ziel aan het zoeken. Hadden nu echter de Kolossenzen uit zichzelf getracht en gezocht naar "de dingen die boven zijn", dan was het onnodig geweest, dat de apostel zo sprak tot hun, die hij heilige en gelovige broeders in Christus noemt en hen toeroept: *Indien gij dan met Christus zijt opgewekt.* Zo werden zij voor zichzelf ontdekt en leerden zij inzien, dat zij alleen zochten, wat hier beneden is en geenszins, wat boven is.

Maar is het dan zo lieflijk op het kerkhof der wereld met doodsbeenderen te spelen? Ik zal u eens op een andere heerlijkheid wijzen. Weet u wat lieflijk is? Een hof met geurige bloemen en edele vruchten, met waterfonteinen en bronnen van heerlijk, zuiver water, een hof, waarover zich het blauwe uitspansel welft, en waar men wandelt op een tapijt van mos en fijn zacht gras. Kent u zo'n hof? Wij vinden die beschreven in het Hooglied. Daar kunt u het leven van 's Heeren bruid aanschouwen.

Zij leeft zelfs hier op aarde midden in het dal van Mesech, in een hof, die nog andere heerlijkheden bezit dan die van het verloren Paradijs! In deze hof komt ook de Bruidegom, wiens lof zij aanheft en zij is vervuld van de edele vruchten die in deze hof groeien. Niet altijd echter is haar Bruidegom bij haar, niet altijd heeft zij Hem willen ontvangen, toch heeft zij Hem ook wel ontvangen met innige vreugde en Hem gezocht zonder Hem te kunnen vinden. Ja, zij heeft harde slagen ontvangen toen zij haar hof verlaten had om Hem daar buiten op de straten der wereldstad te zoeken.

*Zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, **bedenkt de dingen, die boven zijn!***
O, hoe wijst dit alles ons op die heerlijke hof uit het Hooglied! En waar het hart vol onvrede is, waar men die vrede niet kan vinden en men luid zou willen uitroepen: "wanneer komt toch de vrede", daar zal een waarachtig kind van God geprikkeld en gedreven worden om de dingen te zoeken die boven zijn, opdat het vrede verkrijge met God door en in Christus, de hemelse Bruidegom. Een kind van God zou o zo graag het hem opgelegde kruis met geduld en lijdzaamheid dragen en verlost worden van het inwendige zondekruis, dat zo zwaar neerdrukt, het zou o zo graag verlost zijn van al zijn zonden, zoals de dichter zegt:

Denk niet meer aan al mijn zonden

En dit niet alleen, maar hij voegt er bij:

Laat m'ontbonden

Zijn van 't heir, dat in mij woedt.

Een kind van God voelt het woelen en woeden van het zondenheir, dat in zijn hart schuilt en hij is dikwijls bedroefd. Ja, schier wanhopig over al de ellende en onreinheid, die hij zich gewaar wordt, over al de onreine gedachten, die in en rondom hem zweven. Ach, hoe graag zou een kind van God niet geloven, blijven geloven tegen alles in, maar al het vertrouwen op de Heere is vaak weggewaaid. Het zou ook zo met hem blijven, riep de Geest hem niet voortdurend toe: **zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, bedenkt de dingen, die boven zijn.**

De apostel geeft verder de redenen aan, waarom hij zo spreekt, want hij laat op deze vermaning volgen: *want gij zijt gestorven en uw leven is in Christus verborgen in God.* Dat wil zeggen: u bent gestorven aan de dingen, die hier op aarde zijn; niet door uw eigen verdienste of door allerlei geestdrijverij en inbeeldingen des harten, maar werkelijk, voor God. Hij, Christus heeft u daaraan gedood, zodat u even weinig daar uw vermaak meer in kunt vinden als een volwassen jongen in het speelgoed van zijn prille jeugd.

Zolang ik een wereldling ben, zolang ik blind ben, zolang kon ik mij vermaken in onkuisheid en ongerechtigheid en ongeduldig en onvriendelijk zijn, zonder mij aan iemand te storen. Ben ik echter door Gods genade staande gehouden (gearresteerd) op mijn verkeerde weg, zo heeft de genade mij gedood voor dit alles, zodat ongelooft, ongeduld, onkuisheid, onordelijkheid mij een last worden en mij de diepste afkeer inboezemen. Dan begint de Heilige Geest Gods mij te drijven en te prikkelen, om zo te leven, dat ik mag genieten de heerlijke vruchten, die in de hof van mijn hemelse Bruidegom groeien. Dan gaat mijn ziel ernaar uit aan Zijn hand in die hof te wandelen en met Hem de lieflijke geuren in te ademen, die Zijn leliën en granaatappelen in deze hof verspreiden!

U bent gestorven en uw leven is in Christus verborgen, goed geborgen bij God, in Zijn hemels kabinet. Dáár ligt uw leven. Hier op de pelgrimsreis geldt het echter in nacht en duisternis de hemelse noodster in het oog te houden en te zoeken en te blijven

zoeken de dingen die "daar boven" zijn. Hier beneden wordt van die heerlijkheid slechts nu en dan een klein weinig gezien. Ik zeg: van de lieflijkheden wordt slechts een weinig gezien. Want, al wordt een kind van God nu en dan ook heerlijk verkwikt door de Heere, het kan daarna wel zevenmaal hard aangevochten worden door de duivel.

Zo en niet anders gaat het toe in dit aardse leven. Zoekt gij, zo zult u zeker vinden. Maar tot het blijvende, het gehele, het volmaakte zult u hier niet komen. Dat is met Christus verborgen in God en u krijgt het niet in handen, het blijft verborgen bij God totdat Christus, die ons leven is, geopenbaard zal worden; totdat Hij van de hemel komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

Dan zult ook u met Hem geopenbaard worden in de heerlijkheid. In heerlijkheid? Ja, want hier beneden is het maar stukwerk. Wanneer een kind van God datgene wat hij zoekt, ook gevonden heeft, dan kan hij het vaak ook niet aan anderen vertonen, want de hemelse schat is dikwijls in een zwart onooglijk papier gewikkeld, in een zwak aarden vat, zodat de heerlijkheid van die schat, van die parel van grote waarde, niet gezien wordt. Een kind Gods zucht naar lijdzaamheid en geduld en ontvangt het ook, het is geduldig, het wordt getroost doordat het in zijn eigen ziel ondervindt, dat de lijdzaamheid bevinding werkt en de bevinding hoop.

Maar ach, dan is op eenmaal alles weer verdwenen en u ziet niets meer van wat u zo even nog verkwikte en verheugde. Daarom, omdat het zo en niet anders met de zaak gelegen is, komt de apostel tot de gemeente met de vertroostende belofte, *dat allen, die zoeken, wat daar boven is, ook zullen vinden*. Ja, dat zij juist zoveel zullen vinden als het voor hen nodig is, om met God en mensen in vrede te leven, om met een vast vertrouwen des harten alles van Hem te verwachten en op Hem te hopen, dat Hij nochtans alles wel zal maken.

En zoekt een kind van God ook dit vast vertrouwen des harten bij de Heere, dan laat God hem het voorwerp des geloofs aanschouwen, namelijk ***Christus, die gezeten is ter rechterhand Gods.***

De apostel houdt de Kolossensen nu nog verder voor, dat zij weliswaar met Christus zijn opgestaan, maar in en door Hem en niet door eigen kracht, en dit heerlijk heilgeheim zou eens geopenbaard worden in heerlijkheid voor allen, die zich alleen op Christus en Zijn werk verlaten. Maar zij moeten daarbij in gedachten houden: zij die met Christus zijn opgestaan en hun leven daar boven hebben, hebben toch hier op aarde nog zekere leden, waarvan de apostel in het vijfde: spreekt. In het natuurlijke kan een geneesheer iemand wel voor genezen verklaren en volkomen hersteld verklaren van deze of gene ziekte, hoewel de patient het een of ander verzwakt of verdord lichaamsdeel uit zijn ziekte heeft overgehouden, dat nooit meer herstellen kan. Als de apostel hier spreekt van "leden, die op aarde zijn", dan wil hij ons leren, dat wij tot het einde van ons leven hier op aarde zullen te doen hebben met overblijfsels van onze dood in Adam en deze overblijfselen zijn het, die hij leden, die op aarde zijn, noemt.

De apostel sprak tot Christenen, tot mensen, die tot het geloof waren gekomen, nochtans wist hij, dat zij mensen waren en als zodanigen spreekt hij hen aan. Mensen hebben allerlei leden van het lichaam. Hoe noemt de apostel nu deze leden? Spreekt hij hier van ogen, neus, mond, hand of voet? Immers Nee! Want hij zegt uitdrukkelijk in het vijfde vers: *Doodt dan uwe leden, die op aarde zijn, namelijk hoererij,*

onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst.

Verder spreekt hij in vers 8 nog van *gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uw mond en dat zij dit alles hadden af te leggen*. In vers 9 zegt hij verder: *ligt niet tegen elkaar*. Als u geen kind van God bent, zult u al deze dingen bij uzelf ontdekken en u spoedig kunnen troosten met de vergeving der zonden en u zult u weinig om uw "leden, die op aarde zijn" bekommeren, maar u zult die verontschuldigen met uw zwakheid en onmacht en ze in bescherming nemen tegenover elke bestraffing.

Een waar kind van God echter is diep bedroefd over zijn verkeerdheden en zonden, hij bekent die aan de Heere en zegt het openhartig: ja, Heere, wat schuilt toch al niet in mijn hart en hoe zeer heb ik het nodig, dat de Heilige Geest mij bestraft en mij leert zoeken de dingen, die daar boven zijn, waar Christus is.

Nu lezen wij wel in onze vertaling: *doodt dan de leden, die op aarde zijn*, maar het oorspronkelijke Grieks zegt eigenlijk: *hebt ze gedood*. Dat wil zeggen: *zie deze leden niet anders aan dan als gedood zijnde in de dood van Christus en kwelt u niet om er uit eigen kracht het een of ander stuk van af te snijden*. Pijnig u niet met allerlei dwaze en monnikachtige overleggingen, want die lopen toch op niets uit en het zal u niets baten. Neem de toevlucht tot Hem, die in de hemelen zit, neem de toevlucht tot Christus, de hemelse Medicijnmeester, die al uw kwalen kent en liefderijk geneest. Dan zal het met deze "leden, die op aarde zijn" gaan als met de bladeren in de herfst: zij zullen van lieverlede verdorren en afvallen en in het stof worden vertreden. Dit is de wijze, waarop u uw "leden die op aarde zijn" doden moet, u mag hen niet inwilligen, u mag het vlees niet verzorgen tot begeerlijkheden - zij zullen van lieverlee afsterven.

Dus ik herhaal het: blijf zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is, blijf zoeken te midden van al uw nood en ellende en zoek het alleen dáár, waar het ook alleen maar te vinden is. Weet u wat u bovenal bij de Heere zoeken moet en Hem afsmeken? Geloof, vertrouwen des harten, om met een voornemen des harten tot Hem de toevlucht te blijven nemen, u vast te klemmen aan des Heeren Woord, de Heere voor ogen te mogen houden, bij Hem aan te houden om genade en ontferming! Neem gedurig de toevlucht tot de rechte, tot de hemelse Medicijnmeester, hoe dikwijls u ook valt. Verberg niets voor Hem, maar deel Hem alles, alles mee. Dit is de weg, waarop "de leden die op aarde zijn" meer en meer afsterven.

Maar ach, hoe talrijk en hoe afschuwelijk kunnen ze niet zijn en hoe kunnen ze ons kwellen! En met het leven hier op aarde kan het spoedig gedaan zijn. Toch kan het leven hier beneden ons lang duren en zwaar vallen, want wij zullen tot aan het einde altijd moeten strijden met onze verdorven aard, met onze zonden en ongerechtigheden.

Maar toch! Er wordt te midden van deze strijd ook veel lieflijks gesmaakt bij het zoeken der "dingen die boven zijn". Daar alleen zijn schatten, waar geen smart bij gevoegd is. Amen.

20. De geestelijke kleding van gelovigen

Geliefden.

Laat ons opstaan en aandachtig lezen hetgeen de apostel Paulus in zijn brief aan de Kolossenzen 3: 12-16 schrijft:

Zo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid; verdragende elkaar en vergevende de een de ander, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft, doet ook u also gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft. En boven dit alles doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid. En de vrede Gods heerse in uw harten, tot welke u ook geroepen zijt in één lichaam. En weest dankbaar. Kolossenzen 3: 12-15

Het is mijn voornemen, u, naar aanleiding van de voorgelezen tekstwoorden de volgende waarheid voor te houden: Wij hebben iets af te leggen en iets aan te doen. In de gemeente des Heeren is dat, wat er wezen moet, niet altijd aanwezig. Wij moeten ons dit laten zeggen, n.l. dat wat er zijn moet, bij ons niet aanwezig is. Wanneer wij ons dat laten gezeggen en daarover bekommerd zijn of bekommerd worden, dan zullen wij zien, dat wij tot Christus en Zijn genade met lieflijke stem geroepen worden, opdat zo aanwezig worde, wat er zijn moet.

De profeten en apostelen plegen ons graag de heilzame genade, waarheid en goede leer in beelden voor te houden. Hier hebben wij nu het beeld van een slaap- of kleedkamer. Hier staat een man, die heeft een zeer bijzondere kleding en verzoekt ons vriendelijk, deze kleding aan te trekken. En daar staan wij nu tegenover deze man, als zulken, die òf in geheel onreine kleren steken òf geheel naakt zijn.

Zo gaan wij dan in onze gedachten in deze slaap- of kleedkamer en beschouwen vooreerst (wij zullen zien hoever wij in dit morgenuur komen) de kleding zelf: ***innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, enz.***

Het rechte geloof heeft als voorwerp van zijn verering en vertrouwen niet een dode God en Heiland, maar een levende! En deze God, die leeft, geeft de doden leven en terwijl Hij leven geeft, is Hij door Zijn Geest in de levendgemaakte werkzaam en Hij maakt door Zijn Geest de levendgemaakte nu ook werkzaam. Daar is het geen schijn, daar bestaat het niet in woorden, maar daar is kracht aanwezig, kracht uit God. Nu is echter dit werkzaam zijn een werkzaam zijn in genade, zodat genade daarbij de heerschappij uitoefent. Dit werkzaam zijn der gelovigen is een werkzaam zijn om voortdurend te ontvangen genade voor genade, niet een volkomen heiligheid, maar er is een doen van de wil van God aanwezig en - er is zonde aanwezig, er is een oprecht hart en toch niets dan zwakheid en gebrekkigheid.

Hier op aarde mag geen volkomen heiligheid zijn, want dat zou de dood gelijk zijn, maar, waar leven is, daar is ook de aanvechting daarover, dat het tegendeel van leven aanwezig is. Dit tegendeel van leven mag echter niet heersen, noch de bovenhand hebben en het tegendeel van leven overwinnen. En opdat het rechte geloof dit tegendeel overwinne, wordt het krachtig gemaakt in de genade, die is in Christus Jezus. Zodat er niet is "een heilig worden" en dan "een heilig zijn", maar eerst "een

heilig zijn" en dan "een heilig worden". Waar het "worden" voorafgaat, komt het "zijn" nooit, waar echter het "zijn" is, daar komt ook het "worden" en waar het "worden" niet is, daar is het "zijn" ook niet. Eerst de boom en dan de vrucht. Waar echter de boom is, daar komt ook de vrucht, want daartoe heeft God de boom geschapen. Maar zoek nu de vrucht niet, waar de boom niet is. Door menselijke kunst of kracht wordt de vrucht echter niet te voorschijn gebracht, wel een vrucht van was, van namaaksel, maar niet een waarachtige vrucht. Uit de boom komt de vrucht voort, de vrucht doet er eigenlijk niets toe, dat zij een vrucht wordt, maar zij is alleen lijdelijk werkzaam. De vrucht komt tevoorschijn uit de inwendige kracht der sappen die in de boom zijn. De vrucht is ook niet opeens volkomen aanwezig, maar eerst komt de knop of bloeisel en dan de vrucht, deze zelf is eerst heel klein en neemt dan meer en meer toe, totdat zij volkomen rijp is, door de beletselen (aanvechtingen) van storm en allerlei onweer heen!

Zo gaat het ook met de heiliging des Geestes. Daar komt het ook niet op eens, ook niet door menselijke kracht en macht wil en rede, maar het komt uit de boom Christus, door inwendige kracht, die des Geestes is. De vrucht echter komt aan de dag en moet aan de dag komen, opdat de grote Landman (Joh. 15) verheerlijkt worde, die de boom geplant heeft, omdat Hij de vrucht wilde. Waar echter de vrucht niet aan de dag komt, waar de vrucht niet aanwezig is, daar is maar één redmiddel en dat is het woord Christi. Dit is het sap, dat onweerstaanbaar werkt, opdat de vrucht tevoorschijn kome, als knop, als bloeisel; - zij mag ook nog zo klein en onaanzienlijk zijn - dat zij toch kome tot de grote en heerlijke dag van de oogst.

Dit is nu een beeld van een tuin en vruchtdragende boom en daar weet gij, dat de Heere gesproken heeft: *Alle boom die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij (Mijn Vader) weg* (Johannes 15: 2). En u weet ook, dat het noodzakelijk is, krachtens de schepping der genade, dat wij vrucht dragen, gelijk de Heere Jezus gesproken heeft: *die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht en al die vrucht draagt, die reinigt Hij (Mijn Vader) opdat zij meer vrucht drage.* (Johannes 15: 2) *Ik heb u uitverkoren en Ik heb u gesteld, dat u zou heengaan en vrucht dragen en dat uw vrucht blijve* (Johannes 15: 16).

Zo spreekt de Heere ook ergens van een boom, die geen vrucht voortbrengen wilde, toen sprak de heer des wijngaards: "waartoe dient mij deze boom, ik heb er niets aan, houw hem af." Toen trad de wijngaardenier voor de boom tussenbeide en sprak: "Och, laat hem nog dit jaar staan, tot ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben, of hij misschien nog vrucht wil voortbrengen en zo niet, zo houw hem daarna af ". Zo wordt de boom in de handen gesteld van de wijngaardenier, die als middelaar handelt (Lukas 13: 6-9).

In onze tekst nu hebben wij een ander, zeer lieflijk beeld. Daar zijn wij in een slaap- of kledkamer en daar worden ons zeer heerlijke, koninklijke kleren voorgehouden, zoals daarvan ook geschreven staat o.a. in Psalm 45: *Al uw klederen*, zo staat in vers 9, *zijn mirre en aloë en kassie*, - n.l. van de reuk dezer heerlijke specerijen gans doortrokken, - *uit de elpenbenen paleizen vanwaar zij u verblijden.* Dat is, wanneer zij uit de elpenbenen kleerkasten genomen worden.

De gemeente der Kolossenzen had deze kleren niet aan, want er wordt tot haar gezegd: *doet aan*. Men heeft toch niet van iets tot een mens te zeggen "doe het aan" wanneer hij het reeds aan heeft. Dit was een ontrouwe dienstknecht, die is een ontrouwe dienstknecht en zal zichzelf in die grote dag bedrogen vinden, die denkt "ik

heb het aan" en dan bij de prediking aan zijn naaste denkt, dat die het toch wel aandoen moest. Wel echter degene, die zich niet boven deze heilige gemeente verheft!

De apostel spreekt "doet aan" of "hebt aangedaan", **innerlijke bewegingen der barmhartigheid**. Dit is een kleed van zeer goede wol, een kleed, dat zeer verwarmt. Het houdt het lichaam, het hart, de borst, handen en voeten voortdurend warm en gezond, zodat het hart degene, die het tegenkomt, onmiddellijk met warmte tegemoet klopt. Wanneer ook bij allen, omdat de ongerechtigheid de overhand neemt, de liefde juist koud wordt. Ja, bevriest - wie dit kleed aan heeft, kan niet koud worden, maar hij is tegen alle ijskoude des doods, tegen alle storm des ongeloofs, warm gedekt en goed beschermd. Dit kleed verwekt innerlijke bewegingen, zodat men waarlijk weent met de wenenden, medelijden heeft met hem, die waarachtig ellendig is. Dit kleed is uit loutere barmhartigheid samen geweven en wie het aanheeft, vergeet het zijn gehele leven niet: "mij is barmhartigheid geschied! En welke barmhartigheid! Ik had eeuwig en eeuwig in de ijskoude nacht van de hel moeten lijden en nu heb ik zo'n warm kleed ontvangen! Welk een barmhartigheid! En daar blijft het dan ook in gedachten: *de barmhartigheid roemt tegen het oordeel!* En: *wees barmhartig gelijk uw Vader die in de hemelen is, barmhartig is.*

Die dit kleed niet hebben, hebben een leren kleed, gemaakt van de stralen van de banvloek der wet. Wat niet naar hun wet is, dat stoten zij terug; wat niet naar hun el en maat is, dat mag niet deugen. Maar de Farizeeër met zijn leren kleed, is er slecht bij weggekomen (Lukas 7) toen de hoogste Profeet in zijn huis was en de zondares binnentrad, 's Heeren voeten waste en met haar haren afdroogde. Barmhartigheid, waarachtige barmhartigheid is niet een uitwendige daad alleen, zij is geen blote schijn, zij dringt zich niet op, maar zij is voorhanden. Die haar uitoefent, weet het zelf niet, maar dat voelt hij: "mijn hart is verbrijzeld en verbroken vanwege de nood van mijn broeder of van mijn naaste." Daar vraagt degene, die dit kleed aanheeft, niet naar heiligen, daarmee kan hij niet omgaan, maar naar *zondaren* vraagt hij, naar gebrekkigen. Met hen alleen kan hij omgaan en deze sluit hij in zijn armen, opdat zij niet omkomen door de koude, hij bedekt hen ermede, en honderden. Ja, duizenden kan hij daarmee bedekken. Die het leren kleed hunner werken dragen, zijn spoedig gereed, zien bij zichzelf geen gebrek, weten echter aangaande elk lid iets dergelijks en kunnen moeilijk met een ander lid omgaan.

Die echter het warme kleed ontvangen hebben, zien allen dit aan zichzelf: had ik dit warme kleed niet aan, zo moest ik bevriezen en omkomen. Zien zij nu één die het niet aan heeft, dan zijn zij spoedig gereed. Zij zien geen gebrek of zonde, dan alleen om ze te bedekken, vragen niet naar werken, wat de ander gedaan heeft of niet heeft gedaan, maar dit is de vraag, is hij in waarheid verloren en verdorven? Welaan dan, te hulp gespoed met het Evangelie en ook de onrechtvaardige Mammon.

Nu volgt **goedertierenheid**. Dat is een kleed van de allerfijnste stof en de minst in het ooglopende kleur. Waar nu een ellendige, verslagene zich in zijn nood aan de borst van een ander werpt "help mij, u kunt mij helpen" roept, waar het hoofd, dat zo heet is van louter angst en hij zoekt een plaatsje om zich neer te vleien, waar hij zacht en zeker liggen kan, daar kan hij, wanneer iemand dit kleed der goedertierenheid aanheeft, het hoofd zo zacht aan diens borst leggen. Want dit kleed is zachter dan zijde en het zwakke oog wordt door geen harde of schelle kleuren schrik aangedaan, maar het kleed heeft een eenvoudige kleur, zodat elke hulpeloze door deze kleur van ver aangetrokken wordt. En daar bevindt zich dan de hulpeloze de arme, de verslagene, die daar heengaat gebukt onder de last van zijn nood en dood, dat hij niet

hard aangesproken wordt. Maar wie dit kleed aanheeft, is zeer goedertieren, vriendelijk en behulpzaam, laat zich alles zeggen wat de ander op het hart heeft, is bereidvaardig met dit zo zachte kleed de hete tranen af te drogen.

Het derde kleed heet **ootmoedigheid**. Dit is een lang, over de aarde slepend gewaad, het ziet uit als aarde en as. Ik wil hiermee zeggen: de ware ootmoedigheid spreekt tot God: "Zie toch, ik heb mij ondervonden te spreken tot de Heere hoewel ik stof en as ben!" Wie dus dit kleed aanheeft, ziet voortdurend en leest aan de grijze grond der aarde: "ik ben aarde en as en anders niets" en hij kan geen duimbreed boven de aarde weg. Daar ligt men met de grond gelijk gemaakt voor God en komt met geen vezeltje boven de aarde, het graf, het verderf der zonde heen, maar alles is zonde. Die dit kleed aanheeft, zegt: Paulus sprak geen waarheid toen hij zei "ik (Paulus) ben de voornaamste der zondaren." Want: "dat ben ik!". Daarbij blijft hij; hij vergeet niet en kan ook niet vergeten de reinigmaking van zijn voorgaande zonden.

Nu komt de **zachtmoedigheid**. Dat is de waarachtige bescheidenheid, zodat men zich niet boven anderen verheft: "ha, hoe kan deze daar zo slecht lezen en schrijven en rekenen, dat kan ik beter!" Of, "u of u, ja, had u dit of dat dan niet beter kunnen verrichten, waarom hebt u niet beter gehoord of acht gegeven?" maar er is waarachtige bescheidenheid, zachtmoedigheid, zedigheid. Zodat gesproken wordt: "Ach, wat ben ik, o Verlosser?" en "waar is een God gelijk Gij?"

Wie dus dit kleed aanheeft, die verheft zich niet boven de anderen. Wanneer hij op de wagen rijdt, zal hij de zwakke, die op de weg is, die niet vooruit kan komen, niet met zweepslagen treffen maar hem op de wagen tillen zodat hij verder komt, waar hij wezen moet. Juda, de aartsvader, had dit kleed niet aan toen hem de zaak, die met Thamar gebeurd was, werd medegedeeld en toen hij sprak: "brengt haar hier, opdat zij verbrand worde!" Toen was hij niet zachtmoedig. Thamar had niet met opzet tegen het zevende gebod gezondigd, maar het ging haar om de belofte Gods! Maar wat had Juda gedaan? Hij had het vergeten, hetgeen hij bedreven had; het was voor de mensen verborgen, zo had hij het dan vergeten, wat hij gedaan had en wilde Thamar verbranden (Genesis 38: 24).

Nu komt de **lankmoedigheid**, of geduld. Dat is een zeer sterk kleed, zeer taai gewerkt en met een lange sleep en of ook honderden er overheen gaan en er op treden, zo scheurt het toch niet. Wie dit sterke kleed aanheeft denkt: 'welaan, stap er op zolang u denkt dat het goed is, u zult toch naar ik hoop, eens tot inzicht komen en tot zelfkennis, dat u niet hebt geweten, wat u deed.'

Wie dit kleed aan heeft, wacht en verwacht lang, lang, zijn hele leven lang en wanneer hij het huis van zijn vijand ziet, dan verheugt hij zich, wanneer het er stevig uitziet en mooi van aanzien is en hij spreekt: 'God zegene die man en brenge hem ook tot bekering!'

Allen trekken aan dit kleed en willen het verscheuren, maar het kan niet verscheurd worden. Wie het aan heeft, verdraagt dit alles zoals God wil, totdat God hem daarvan verlost en zolang verdraagt hij ook anderen, wanneer zij maar niet onmiddellijk tegen de ware leer, het waarachtige geloof, het goede woord zondigen en vol snoodheid tegen de tucht opstaan. Hij draagt hen met vreugde, zalft zijn hoofd en laat op zich treden. Wie dit kleed aan heeft, kent alleen lankmoedigheid, ziet dit kleed en heeft daarin het afschijnsel der lankmoedigheid en van het geduld Gods, zoals God hem met geduld en lankmoedigheid van moederslijf af aan gespaard en gedragen heeft.

Dit is zo één en ander over deze kleren, de reine, schone en vorstelijke gewaden, uit de elpenbenen paleizen van onze Koning, allen doortrokken van de kostelijkste specerijen.

Verder volgt: ***Verdragende elkaar en vergevende de een de ander, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft;elijkerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo.***

Dit is nu na de woorden van onze Heere Jezus, die ons geleerd heeft te bidden: *En vergeef ons onze schulden gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren*. Daar voegt de Heere immers ook bij: *Maar indien gij de mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw Vader uw misdaden niet vergeven* (Matthéüs 6: 15). Omdat dat nu zo is, schrijft de Apostel: *verdragende elkaar, vergevende de een de ander*.

In de gemeente te Colossen verdroeg dus de een de ander niet, want tot hem, die dat doet behoeft niet gezegd te worden: *verdraagt elkaar*. Zij hadden klachten, de een tegen de ander, want de Apostel schrijft: *zo iemand tegen iemand enige klacht heeft*. Dus dit was voorhanden en juist omdat dit voorhanden was, sprak de Apostel: *verdraagt elkaar, vergeeft elkaar*. Dit is nu wel een ander vergeven dan wanneer God zonden vergeeft, want wanneer God zonden vergeeft, ontvangt Hij Zijn recht door het genoegdoen van Christus. Waar wij echter als leden der gemeente elkaar zouden vergeven, daar doen wij dit uit andere grond. Er is dus een klacht. Nu zegt de Apostel niet: gaat niet meer met elkaar om, de een schuwe de ander; maar: *verdraagt de een de ander, vergeeft de een de ander!*

Dat heeft hij niet aan de Kolossenzen alleen geschreven, maar ook aan ons. Dit blijft vaststaan: Christus vergeeft de zonden, dat doet Hij, opdat ook u zou vergeven. *Van de vergeving der zonden* - zo luidt het rechte geloof - komt een terugwerkende kracht in het hart. Denk daaraan, hoeveel de Heere op Zich heeft genomen, hoeveel hoon, smaad en speeksel en hoeveel hebt u tegen Hem gezondigd. En, zondigt u tegen Hem, ... Hij vergeeft! Nu heet het: *doet u dat ook!* Is dat de wet?

Ja, het is wet wanneer u onder de wet bent; en dan gaat u het hele Evangelie niets aan!³ Er is hier een voortbrengende kracht uit het sap van de boom in de takken en zo in de vrucht, zodat het alzo komt, gelijk het woord het zegt.

Nu komt tenslotte nog een groot, schoon kleed, dat is de koninklijke mantel en tegelijkertijd een koninklijke gordel: ***En boven dit alles doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid.***

Boven al deze klederen: "innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, dat u elkaar verdraagt en vergeeft", doet aan de liefde! Dit kleed en deze gordel is gemaakt in de groeve der vertering, in de put des verderfs, in de afgrond der verlorenheid, waar geen draad en geen draadje meer is om zich daar aan vast te houden. Daar is echter de Heere Zelf gekomen, in de afgrond, en heeft - in de poel des verderfs, in de diepste diepte der aarde - voor Zich deze koninklijke gordel en mantel gemaakt. En nu heet het, over al zijn koninklijke kleren *doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid*.

Deze volmaaktheid mogen wij niet nemen gelijk de zedeleraars en Mozes de volmaaktheid opvatten, maar gelijk de Heere Jezus gesproken heeft: *Zo weest dan volmaakt gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is*. Als wilde Hij zeggen: *Mijn geliefde zoon, u hebt het immers, maak het nu gelijk uw Vader het maakt*.

³ De bedoeling is niet duidelijk; het (hier) ontkennen van de Evangelieregel is onjuist. Zie volgende alinea: *Zo weest dan volmaakt gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is*.

Zo houdt dan dit kleed alle andere klederen samen, zodat alles van een zin is, zodat al deze klederen iemand welbehagen dat het één geheel is, alle klederen samen naar één snit! Welke heerlijke stukken schrijft van deze liefde Paulus in die eerste brief aan de Korinthiërs! Zij is een afschijnsel van die liefde Gods, van welke Paulus betuigt: *Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren* (Rom. 5: 8).

Dit kleed is allen te sterk. Wie dit kleed aan heeft, die mag in een hoek liggen en wenen, die mag honderdmaal door ondankbaarheid neergeworpen zijn, hij blijft niet liggen en wenen, maar staat opnieuw op en of hij zich ook nog zo zeer voorgenomen heeft, geen weldaad meer te bewijzen; vindt hij tranen, zo moet hij ze opnieuw afdrogen. De liefde is een kleed, dat onvergankelijk is en steeds zijn kleur behoudt en of het daarmee ook door zonneschijn en door alle onweder heengaait, dat kleed blijft onverwoestbaar; de vlammen kunnen het niet verteren en het water kan het niet bederven.

En nu heet het verder in vers 15: ***En de vrede Gods heerse in uw harten, tot welke u ook geroepen zijt, in één lichaam en weest dankbaar.*** De vrede Gods, dat is de vrede, die God geeft, gelijk de Heere Jezus gezegd heeft: “Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u, niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u.” En opnieuw spreekt Hij: “Hebt zout in ulieden en houdt vrede onder elkaar” (Markus 9: 50).

Waar men gerechtvaardigd is geworden uit het geloof, heeft men vrede bij God door de Heere Jezus Christus (Rom. 5: 1). Welke *vijandschap* tegen God steekt dikwijls in het hart, welke verdraaidheid en verkeerdheid - en voor Zijn vijand bewaart de Heere goedertierenheid. Vrede Gods, in genoegdoening door verzoening, geeft God in het verslagen hart, zodat de vrede daarin opgaat gelijk de zon, het zware pak van de rug weggenomen is en de boven het hoofd dreigende wolken verdwijnen.

Waar deze vrede is, daar breekt hij ook naar buiten. U en ik, een zondaar, een vijand, ik en u, zwak en ellendig, en God legt op ons Zijn vrede. Zo legt dan de gerechtvaardigde weer de vrede op vriend en vijand. Is het een kind des duivels en wil hij de vrede niet, zo is deze toch niet verloren, want de uitgezonden duif keert terug (Matthéüs 10: 13).

De vrede Gods heet het, heerse in uw harten. Worstelt met God om ontferming, alleen op grond van het Lam Gods, en de vrede komt in het hart. Maar nu gaat het erom, dat deze vrede ook werkelijk in het hart regeert. Er komen zo allerlei geschiedenissen voor, van binnen en van buiten, van vijand en broeder, die deze vrede zouden willen vernielen, dat men in toorn zou uitbreken. Boze gedachten komen op, nijd, twist, toorn, tweedracht en allerlei zaken. Nu moet de vrede Gods met zijn vriendelijke lach regeren, opdat alle deze wilde, verscheurende dieren ten onder zouden gehouden worden, onderworpen en naar buiten gedreven worden door zulke vrede. Daartoe bent u geroepen, niet tot twist, maar tot de vrede Gods in één lichaam. Wij allen, leden van één lichaam, zijn allen samen geroepen tot gezondheid, tot welvaart, tot overvloed, tot een koninklijk leven, tot rechtvaardigheid en vrede, elk lid voor zich en toch geen lid voor zich alleen; want alle leden bestaan samen tot één lichaam. Nu zijn niet alle leden uws lichaams allen voortdurend op gelijke wijze werkzaam; doen niet vaak de voeten pijn, de borst, het hoofd? Of zou men de hand, het oog onmiddellijk uitrukken omdat het op het ogenblik ziek is; of weent, omdat het niet anders kan!

Nu moeten echter toch alle leden daarheen gebracht worden, dat zij gezond zijn en daartoe moeten wij een gast in ons huis nemen, die het altijd verstaat raad te geven,

ons voortdurend de wil Gods openbaart, die alles wat ons op het hart ligt, en al onze zaken, door en door kent. Dus een raadsman, een waarachtige vriend, die ons zegt hoe wij het te maken hebben, een geneesheer, die niet dadelijk een ziek lid afsnijdt, maar die het weer terecht weet te brengen. Deze raadsman heet: het woord van Christus. De Apostel spreekt: ***Het woord van Christus wone rijkelijk in u!***

Spreek dan steeds tot Hem: 'Blijf bij ons, want de avond is nabij gekomen, en de dag neigt tot zijn einde.' De Apostel zegt niet: "het woord der wet" maar "het woord van Christus". Dit woord is een vriendelijk woord, het verdoemt niet, maar het richt zich naar de gang der mensen, al naar gelang het met de arme en ellendige is. Hij geeft de één dit, de ander dat woord, opdat de leden allen gezond worden. Het is het woord van Christus, van de hoogste Profeet, van de enige Hogepriester, van de machtige Koning. Luister dus niet naar de duivel, niet naar de mensen met de lederen kleren, die van hun hoogte komen met de stok der dwang, die onmiddellijk verdoemen. Maar luister naar het woord van Christus, Die aan het kruis roept: "Vader, vergeef het hun want zij weten niet wat zij doen", die niet opgehouden heeft tot Zijn discipelen te spreken: "De Satan heeft zeer begeerd u te ziften gelijk de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden, opdat uw geloof niet ophoude."

Dit is dus de kostelijke zin en troost der woorden, die ik u voorgehouden heb naar aanleiding van dit beeld van kleding. De tijd is verstreken en zo wens ik u in het avonduur voor te houden, wat wij, wanneer wij uit de slaap- of kleedkamer treden, in de aangrenzende kamers vinden, n.l. ***heerlijke muziekinstrumenten***, opdat wij daarmee zingen en spelen, opdat de vijand van de ziel, de duivel, uit het huis gedreven wordt en het woord van Christus daar in blijft.

Dan wens ik u nog voor te houden, waarmee wij bekleed zijn en waarmee wij niet bekleed zijn en hoe wij het verkrijgen, van deze onreine kleren ontkleed en met deze reine kleren bekleed te worden. Amen.

21. De hemelse muziek

Wij moeten voor wij het zestiende vers nader betrachten, nog eens terugkomen op de laatste woorden van vers 15^e vers: "en weest dankbaar." Dat is: wees dankbaar jegens elkaar, voor de goedertierenheid en weldaad, die u van de naaste ervaart, vergeet dat nooit, wanneer ook eens iemand tegen iemand enige klacht heeft, maar plaatst met een dankbaar hart het goede en de weldaad, die u ontvangen hebt, op de voorgrond. Wij vinden hier dus niet de uiteenzetting van de leer der dankbaarheid jegens God, maar jegens de naaste en wel juist daardoor, dat men des naasten nut, waar men kan en mag, bevordert en dat men steeds gereed is, de andere te dienen en te helpen en wel juist dan het meeste, wanneer hij van het rechte pad is afgeweken.

Nu sprak ik in de morgen predikatie van een gast, die wij in onze woning op mogen nemen als iemand, die is een waarachtig raadsman en vriend in alle aangelegenheden en een goede geneesheer om al het verdorvene weer terecht te brengen, een geneesheer dus, wiens kunst er niet in bestaat, de zieke leden af te snijden en weg te werpen, maar die zijn kunst daardoor verheerlijkt, dat hij weer terecht te brengen en te helen verstaat, dat verwrikt en ziek geworden is.

Deze vriend, raadsman en geneesheer, zullen en mogen wij in ons laten wonen, rijkelijk, opdat de andere geholpen worde met genade, met het lieflijke woord van vergeving der zonden. Dat hij dus met vriendelijke stem gelokt worde en dat, waar tien woorden van het Evangelie niet helpen, men er nog tien aan toevoegt, opdat juist door het woord der genade het medelid uit de muil van de leeuw of beer gerukt wordt, wat toch niet anders dan door het woord van Christus gebeuren kan. En dat men er niet als het ware zuinig mee is, maar het rijkelijk gebruikt, in alle wijsheid. Dat is, dat men de listen van de duivel wel kent en weet, dat de mens in "zijn verwaande geest" is een "onvernuftig beest" (Psalm 73). En dat men wel weet, hoe een ieder wel graag het woord op de ander wil toepassen, maar voor zichzelf zich niets wil laten gezeggen, maar vertoornd wordt, wanneer de vermaning der liefde tot hem komt. En dat men zich dus bedient van de hemelse wijsheid, de mens eindelijk daar vast te houden, waar men weet, dat zijn zwakke punt is en hem alzo door de macht der liefde overwint en wint.

Nu komt de hemelse muziek:

Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkaar met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, prijzende de Heere met aangenaamheid in uw hart. Kolossenzen 3: 15.

Leert en vermaant elkaar. In het Grieks heet het: "*laat het woord van Christus rijkelijk onder u wonen in alle wijsheid*".

Daartoe behoren nu ook ***Psalmen en lofzangen en geestelijke liederen***, dus "terwijl u elkaar leert en vermaant met Psalmen en lofzangen en geestelijke liederen". "Psalmen" zijn in de regel zulke Psalmen, die wij in ons Psalmboek onder het opschrift "Psalmen Davids" vinden. Psalm 64: 2 en 3: "Immers is mijn ziel stil tot God, van Hem is mijn heil; immers is Hij de rotssteen en mijn Heil; mijn hoog vertrek, ik zal niet grotelijks wankelen." En Psalm 63: 2 en v.v.: "O God, U bent mijn God! Ik zoek U in de dageraad, mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water (voorwaar ik heb U in het heiligdom aanschouwd, ziende Uwe sterkheid en Uw ere) want Uw goedertierenheid is beter dan het leven: mijn lippen zouden U prijzen." Psalm 64: 2: "Hoor o God! mijn stem is mijn geklag, behoed mijn leven voor

des vijands strik.” Zoals ook gesproken wordt in Psalm 61: 2 tot 4: “O God! hoor mijn geschrei, merk op mijn gebed. Van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is; leid mij op een rotssteen, die mij te hoog zou zijn; want u bent mij een toevlucht geweest, een sterke toren voor de vijand.” En een "lofzang" is weer Psalm 65: 2 tot 5: “De lofzang is in stilheid tot U o God! In Sion. En U zal de gelofte betaald worden. U hoort het gebed; tot U zal alle vlees komen. Ongerechte dingen hadden de overhand op mij, maar onze overtredingen, die verzoent Gij. Welgelukzalig is hij, die u verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven. Wij zullen verzadigd worden met het goede van Uw huis, met het heilige van Uw paleis.”

En "geestelijke liederen" vindt men o.a. in Psalm 68: “God zal opstaan; Zijn vijanden zullen verstrooid worden en Zijn haters zullen van Zijn aangezicht vlieden” (vers 2). En: “Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen. Ja, ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o Heere God! Geloofd zij de Heere, dag bij dag overlaadt Hij ons; Die God is onze zaligheid. Sela. Die God is ons een God van volkomen zaligheid en bij de Heere, de Heere zijn uitkomsten tegen de dood.” (vers 19 en 20).

Met zulke Psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, in tegenstelling met wereldse en heidense liederen, mogen wij nu de een de ander leren en vermanen, zodat wij dus, wanneer wij de kostelijke klederen aan gedaan hebben en in de kamer van het geestelijke huis gaan, waar de muziekinstrumenten zijn, die de Bruidegom voor Zijn Bruid daar geplaatst heeft, wij daar een lied aanheffen ter ere van de grote Koning.

Daar zijn zo allerlei instrumenten en liederen van allerlei aard, zoals bijvoorbeeld het lied van Mozes, toen het volk Israël door de Rode Zee doorgedaan was en Faraö met zijn leger in de geweldige wateren gezonken was als lood.

Daar hebben wij verder het wonderschone lied van Hanna, die door de schijnheilige Peninna veracht werd maar van de Heere vruchtbaar gemaakt werd, zodat zij een moeder werd van zeven kinderen.

Daar heeft men dan ook het overschone lied van Hiskia, die sterven zou zonder een zoon ter voortzetting van het huis Davids en alzo in deze zoon de Christus gezien te hebben, aan wie echter het leven verlengd werd en die nu zong: “Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwam; want Gij hebt al mijn zonden achter Uwe rug geworpen” (Jesaja 38: 17).

Een ander lied hebben wij ook van de profeet Jona, die door de vis verslonden was en die dacht in die buik der hel om te komen.

Een wonderschoon lied hebben wij ook van de profeet Habakuk. Dit is een lofzang, die wij eens willen opslaan. Hoofdstuk 3: 17 tot 19: “Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok wezen zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijzen voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils. De Heere, Heere is mijn sterkte. En Hij zal mijn voeten maken als der hinden en Hij zal mij doen treden op mijn hoogten. Voor de opperzangmeester op mijn Neginoth” (snarenspeel).

Zo spreekt dan ook hier de Apostel van de Psalmen, lofzangen en geestelijke, lieflijke liederen. Want de Heere, de Bruidegom, heeft aan Zijn bruid altijd een goede zangstem gegeven om Hem te zingen en Hem te loven en nooit hebben de muziekinstrumenten ontbroken om daarop te spelen. En zo leren wij dus de een de ander en maken elkaar goede moed, terwijl wij elkaar van de knechten Gods, van de

profeten en David, allerlei meedelen en ook van al die mannen Gods, wier aandenken in de kerk leeft en die met hun liederen de gemeente gediend hebben.

Daar weten wij dan ook waartoe dat dient: "Is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzingen", zo staat er ergens geschreven (Jac. 5: 13). En opnieuw, midden in nood en dood, aan het open graf, in hel en verderf, in de smeltkroes en aan de Rode Zee, daar wordt het lied vernomen: "Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen van een vaardige schrijver. Gij zijt veel schoner dan de mensen, genade is uitgestort in uw lippen" (Psalm 45: 2 en 3).

En de gemeente is onvermoeid in het begin en het einde van de weg te *zingen van de vergeving der zonden* want dat is en blijft het beste en lieflijkste lied.

Zo wordt de gemeente geleerd en vermaand te zingen, niet van zichzelf maar in lieflijkheid de Heere, **in het hart**, dus niet alleen gedachteloos met de mond en de lippen, maar in het hart.

Ik kom daarop terug, dat de Apostel spreekt (vers 14): *Zo doet dan aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid.* Dat wij ons toch wilden laten gezeggen, dat wij deze klederen niet aan hebben! Dat wij het ons toch willen laten gezeggen, dat wanneer wij deze ook gisteren aan hadden, wij ons daarop toch niet verlaten kunnen! Dat wij toch vooral de prediking niet alleen als prediking horen, zonder toepassing op onszelf. Want waar dat niet is, bewijst men, dat men onder de wet is, dat in waarheid Gods wet niet geëerd wordt, dat men, bij alle kennis van het Evangelie en hoe men het ook op anderen toepassen mag, toch zonder Heilige Geest en alzo dood is! Waar men begint, de prediking van het woord niet meer op zichzelf toe te passen, daar moet doodsheid in de ziel ontstaan. Het geestelijk leven, het leven met God, het acht geven op het eigen hart en wat daaruit tevoorschijn komt, neemt af en terwijl dat afneemt, neemt ook de erkenning en het gevoel van zonde af. Dit neemt af, dat men tot de fontein gaat om rein gemaakt te worden van zijn zonden; men ziet alles en is toch blind, men verliest zijn "kleren" en waagt het toch binnen te gaan in de bruiloftszaal voor het aangezicht des Konings en gedenkt daaraan niet, dat Hij vragen zal: *Vriend! hoe bent u hier ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende?* Dit alles moet dan een benauwd en angstig doodsbetengevolge hebben, want men heeft op alles acht gegeven, heeft alles geloofd, maar men heeft voor zichzelf niet daarop acht gegeven, dat hier de apostel voor u treedt en spreekt: *Doet aan, hebt aangedaan!*

De Apostel schrijft aan een gemeente, die hij begroet als "heilige en gelovige broeders" (hoofdstuk 1: 2). Alzo wij - lezen wij in vers 4 - *van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben en van de liefde, die u hebt tot alle heiligen. Hij spreekt van een hoop, die voor hen weggelegd is in de hemelen.* (vers 5) Hij schrijft aan hen (hoofdstuk 2: 10 tot 13) "En gij zijt in Hem volmaakt, die het Hoofd is van alle overheid en macht. In welke gij ook besneden zijt met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus; zijnde met Hem begraven in de doop, in welke gij ook met Hem opgewekt zijt, door het geloof der werking Gods, die Hem uit de doden opgewekt heeft. En Hij heeft u als u dood waart in de misdaden, en in de voorhuid uws vleses, medelevend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende."

Daar zouden wij wel met de rijke jongeling willen vragen: "Wat ontbreekt mij nog?" "Doet aan, hebt aangedaan", schrijft de Apostel aan deze zelfde gemeente! Ik vraag

nogmaals: "Zijn wij beter?" "Zullen wij dit aan de Kolossensen geschreven laten zijn of zullen wij het voor onszelf ter hart nemen? Is dat niet een prediking aan ons?"

Er is dus niets ervan voorhanden: *innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, blijmoedigheid. De een verdraagt de ander niet, de een vergeeft de ander niet, de ene heeft een klacht tegen de ander, de een en de ander vergeet dat Christus hem vergeven heeft.* En wanneer ook alles "aangedaan" is, zo is toch de liefde niet "aangedaan". Nog meer! Niet alleen dat dit niet aangedaan is, maar er is ook hoererij (vers 5): "hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid."

En zo staat dan de gemeente voor ons in onreine kleren. In vers 8 luidt het: *Maar nu legt ook u dit alles af, namelijk: gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uw mond, liegt niet tegen elkaar.*

In de hemel is er blijdschap bij de engelen en alle heiligen over de daden Gods en in de onzichtbare gemeente wordt gezongen het lied van Mozes en het lied des Lams: "Groot en wonderbaar zijn Uw werken, u grote en verhevene God!"

Alom worden de donderslagen vernomen, de Heere snijdt de geest der vorsten af, de dingen geschieden van welke niemand geloofd zou hebben dat zij geschieden konden. De Heere God is wonderbarend in al Zijn doen. De kandelaar des Woords is er nog en zal blijven zolang het Hem behaagt. Zal men nu dat vernemen en het vergeten wat de Heere van ons eist? Zal men vet en opgeblazen zijn in zichzelf: een Herder hebben die alle schapen zoekt samen te houden en zullen deze nu elkaar nauwelijks kennen. Ja, elkaar stoten? Dat is niet goed.

Waar nu echter de Heere ziet, dat er in de gemeente velen zijn, bij wie niet aanwezig is: *innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid*; waar Hij ze op de hand neemt en ziet: het is alles vleeselijk, er is zo volstrekt geen liefde aanwezig, ... daar is het toch waarlijk wel aan de tijd, dat een ieder aan zichzelf komt. Dat hij deze woorden 's zondags niet alleen hoort, maar aanneemt als woorden, onmiddellijk tot hem gericht. Zodat hij het dus erkenne en bekenne: dat zijn de kleren, die mij onrein maken en dat zijn de heilige kleren en - die heb ik niet aan.

Nogmaals, de Apostel schrijft deze woorden aan een heilige gemeente, aan een gelovige gemeente. Hij maakt haar daarmee, dat ik het maar zo zeg: niet een blote plichtpleging, - nee! Het woord des Konings is tot haar gekomen en omwil van dit woord is zij heilig en rein. Maar nu moet het woord ook heersen en werken. Alle trouwe zielen zijn daarop uit, dat het woord blijft en een ieder afgelegd heeft alle onrein en verscheurd kleet, en bekleed zal zijn met het koninklijk kleet, het bruiloftskleet, dat voor niets geschonken wordt.

Maar het woord komt niet om zonde voor te houden en te dreigen en te schelden. Zo scheldt ook hier de Apostel de gemeente niet, maar hij zegt tot haar: tracht maar dat, wat boven is, en laat de leden, die op aarde zijn, verderven en afsterven gelijk in het najaar de bladeren verwelken!

De Apostel komt niet om de gemeente te schelden vanwege haar hoererij, haar onreinheid, haar gierigheid, maar hij komt als de dienaar des Konings. Hij roept en bidt: legt uw oude, onreine kleren af en komt in het paleis, tot de bruiloft, tot de Koning! Hij wil u in zulke kleren niet zien, maar Hij heeft voor u andere kleren, die heeft Hij verworven en laat ze u aantrekken door Zijn Geest. Hier zijn de kleren! Doe ze aan! Legt toch uw kleren af, dat u geen draadje van de oude kleren meer aan het

lichaam draagt, maar dat u, gelijk de koningskinderen, tot op het blote lijf, beter gekleed bent, dat het alles koninklijk is, tot op de huid des harten.

En hoe lokt de Apostel nu tot Christus, tot de genade! *In Hem*, zegt hij, *zijt gij volkomen, in Hem besneden met de besnijdenis, die zonder handen is, met Hem begraven in de doop* - u Colossensen!

Ook u, tot wie het woord komt, verneemt het toch: "Legt af de oude mens met zijn werken en doet aan de nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geroepen heeft." (vers 10). Naar de Griekse tekst heet het daar als volgt: "Als die u de oude mens met zijn werken uitgedaan hebt". Dus het schandelijke kleed, naar welks snede al uw kleren gemaakt zijn, dat hebt u uitgedaan. Dit is het kleed des harten, dat u van uw vader, van Adam had. Het gaat er dus in de eerste plaats om, dat de inwendige mens rechtvaardig zij. "U hebt de oude mens met zijn werken uitgedaan! U hebt de nieuwe mens, dat is Christus aangedaan."

Dit woord werkt op verrassende wijze. Maar dan moet u ook eerst daar staan in uw oude kleren, ootmoedig, verbrijzeld, gebroken, zodat u nergens weet, waar te blijven. En dat u gans radeloos geworden bent, zodat u met het ganse Evangelie genade, vergeving der zonden, u niet meer hebt kunnen helpen, maar blijft staan vol verlegenheid voor dit woord: "legt ook u dit alles af, namelijk gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuilspreken met uw mond."

Dat hebt u dan ook geprobeerd en probeert het onder bittere tranen om in volle ernst deze vuile kleren af te leggen. Maar dan heeft het kwade geweten of de duivel u zo vast verstrikt, dat u niet los kunt komen of hand en voet wordt lam of ontwricht. Men kan van deze kleren niet afkomen en zou dat toch zo graag willen. Twintig, dertig jaren al heeft men zich afgesloofd om ze af te leggen en het is er toch niet van gekomen. En - ze moeten toch eerst uit! Want over de oude, onreine kleren de nieuwe aan te leggen, dat gaat niet aan. De eerste zijn vuile zonden, daarin kan de Koning u niet ontvangen, die maken u ook veel te vet, te sterk en grof, zó komt u de enge poort niet door! Wat de balsem uit Gilead vermag, hebt u ook nog nooit ervaren.

Nu komt echter het Woord des Heeren tot u en zegt: "Mijn kind, wat weent u? Alles is uitgedaan, Ik zie niets meer!"

Men kan het niet geloven en men moet het toch geloven. De duivel wil u vasthouden maar het geweld der genade is machtiger dan hij.

En nu heet het verder "Doet aan" Het Woord doet het. U denkt: "is het wel voor mij? Ben ik niet veel te zondig?" Maar het woord komt en werpt u in het waterbad en spreekt u rein! U bent een naakte zondaar voor God maar de Engelen zijn gekomen en hebben u in nieuwe kleren gestoken eer dan u het dacht. U weet niet eens, dat u ze aan hebt. Maar één ding weet u, dat u de Heere gemaakt heeft tot een barmhartige Samaritaan.

En dan is het Woord ook aanwezig, dan zijn de Psalmen en lofzangen en geestelijke liederen ook aanwezig, zodat men een "opperzangmeester" wordt, om anderen voor te zingen, zodat de zieken en zwakken ook beginnen de snaren te tokkelen en de harp te slaan, ook mee te zingen uit volle borst. Zodat zij even sterke stem ontvangen om door alle wolken door te breken, door alle duivelen en tegenstand door te dringen, zodat ook de gezonden hen niet kunnen bijhouden. (vgl. Jesaja 40 het slot) Amen.

22. Eigen werk of genade?

Mijn geliefden!

Ik verzoek u voordat u verder leest, deze zeventien eerste verzen van ons teksthoofdstuk aandachtig na te lezen. Het zou mij te ver brengen om al deze verzen, voor: te verklaren; wij zullen ons daarom vergenoegen met u omtrent het een en ander de mening des Geestes duidelijk te maken:

1 Paulus, een apostel van Jezus Christus, naar het bevel van God, onzen Zaligmaker, en den Heere Jezus Christus, Die onze Hope is. 2 Aan Timothëüs, mijn oprechten zoon in het geloof; genade, barmhartigheid, vrede zij u van God, onzen Vader, en Christus Jezus, onzen Heere. 3 Gelijk ik u vermaand heb, dat u te Efëze zoudt blijven, als ik naar Macedonie reisde, zo vermaan ik het u nog, opdat u sommigen beveelt geen andere leer te leren; 4 Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachtsrekeningen, welke meer twistvragen voortbrengen dan stichting Gods, die in het geloof is. 5 Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en uit een goed geweten, en uit een ongeveinsd geloof. 6 Van dewelke sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking; 7 Willende leraars der wet zijn, niet verstaande, noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen. 8 Doch wij weten, dat de wet goed is, zo iemand die wettelijk gebruikt; 9 En hij dit weet, dat den rechtvaardigen de wet niet is gezet, maar den onrechtvaardigen en den halsstarrigen, den goddelozen en den zondaren, den onheiligen en den ongoddelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers, 10 Den hoereerders, dien, die bij mannen liggen, den mensendieven, den leugenaars, den meinedigen, en zo er iets anders tegen de gezonde leer is; 11 Naar het Evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is. 12 En ik dank Hem, Die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus, onzen Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld hebbende; 13 Die te voren een godslasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetende gedaan heb in mijn ongelovigheid. 14 Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus. 15 Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. 16 Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigen leven. 17 Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

1 Timotheüs 1: 1-17

Mijn geliefden!

Ik verzoek u voordat u verder leest, deze zeventien eerste verzen van ons teksthoofdstuk aandachtig na te lezen. Het zou mij te ver brengen om al deze verzen, vers voor vers te verklaren; wij zullen ons daarom vergenoegen met u omtrent het een en ander de mening des Geestes duidelijk te maken.

De Apostel noemt zich bij de aanhef van het eerste: „Paulus”; vroeger heette hij „Saulus”, hij nam echter na zijn bekering de naam Paulus aan, omdat hij klein van gestalte was en Paulus in het Hollands en in het Duits „de kleine” beduidt. Dus is deze brief niet geschreven door de ‘grote’ Paulus, maar door de ‘kleine’, die toch zeer groot geweest is en dat wel daarin, dat hij God de Heere op het allerhoogste verhoogde en

de mens, met al zijn ingebeelde wijsheid en voortreffelijkheid, op het allerdiepste vernederd heeft.

Hij noemt zich verder *een Apostel van Jezus Christus*. Niet allen, die zich apostelen van de Heere Jezus Christus noemen - en zulken zijn er nog, ook in onze dagen - zijn het daarom in werkelijkheid en niet alle predikers zijn van God gezonden. Paulus was op een heel bijzondere wijze tot het apostelschap geroepen; daarom wist hij het ook voor zichzelf in Wiens dienst hij stond. Met deze woorden „een Apostel van Jezus Christus” deelt hij ons mede Wiens dienstknecht hij was, Wie hij als het Hoofd der gemeente Gods beschouwde.

Verder spreekt hij nog in dit eerste vers van „**God onze Zaligmaker**”. Het is God, de Vader die hij „*onze Zaligmaker*” noemt, om ons te leren, dat allereerst God de Vader de Oorzaak van onze zaligheid is. Het is immers God de Vader, van Wie wij lezen dat Hij geen lust heeft in de dood van de zondaar, maar daarin, dat de zondaar zich bekeert en leeft. Christus is onze Zaligmaker, omdat God de Vader Hem met het Middelaarambt bekleed en in de wereld gezonden heeft.

Daarom zegt de Apostel verder *van de Heere Jezus Christus, dat Hij onze hope is*. Zo noemt de Apostel Hem in geen van zijn andere brieven. Voor Timotheüs was dit een zalige vertroosting, want daarin lag opgesloten, dat hij niet tevergeefs zou arbeiden en zijn werk niet ijdel zou zijn in de Heere.

De Heere Jezus Christus is onze Hoop en wat dat betekent, leert de Apostel ons in 2 Timotheüs 4: 7 en 8, waar hij zegt: *ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal. En niet alleen mij maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben*. Dat is en blijft onze hoop, de kroon, de kroon der rechtvaardigheid, nadat wij de goede strijd gestreden, de loop voleindigd en het geloof behouden zullen hebben.

In het tweede vers noemt de Apostel Timotheüs ***zijn oprechte zoon in het geloof***. Paulus was Timotheüs vleselijke vader niet, toch was hij zijn kind omdat de Apostel hem geteeld had door het Evangelie. Op deze Timotheüs kon de Apostel zich verlaten, hij kon op hem vertrouwen, op hem rekenen. Hij was een rechte Israëliet naar de Geest en bleef vast staan op dat ene punt, namelijk, dat Jezus als de enige Borg en Middelaar voor al onze zonden volkomen betaald heeft en dat dit de enige grond onzer zaligheid is. Daarom noemt de Apostel Timotheüs zijn oprechte zoon *in het geloof*.

Deze oprechte zoon in het geloof had het nodig, dat de Apostel hem toebad, wat wij verder lezen: *genade, barmhartigheid, vrede van God*. Zo ook wij oprechte zonen en dochters in het geloof zijn, dan weten wij, dat wij elke dag opnieuw genade, barmhartigheid en vrede van boven moeten ontvangen. Wie is het die ons die toezendt? Van wie dalen deze dagelijks neer in onze arme, vaak zo heen en weer gedreven harten? Zeker, zij komen uit ons vlees niet voort, het zijn geen vruchten van onze akker.

Aan wie barmhartigheid geschied is, die zal het zeker met zijn hartebloed willen ondertekenen, dat hij niets dan de eeuwige dood verdiend heeft. Zo wenst Paulus hier zijn Timotheüs toe, wat wij ook nodig hebben: *genade, barmhartigheid, vrede en dat wel van God onze Vader en van onze Heere Jezus Christus*. Het is als Vader, dat God genade, barmhartigheid en vrede verheerlijkt en de Heere Jezus Christus doet dat als Hoofd des huizes, als Uitdeler van de menigvuldige hemelse goederen en schatten. Hij maakt Zijn barmhartigheid, genade en vrede groot, wanneer Hij die uit de volheid van 's Vaders schatkamers neemt en aan Zijn huisgenoten uitdeelt.

Paulus zegt nu verder aan Timotheüs, dat hij naar Macedonië was gereisd en deelt hem de reden mede, waarom hij hem, Timotheüs, *vermaand had te Eféze te blijven*; hij had dit gewild opdat Timotheüs zou leren zich te bewegen onder zulken die een andere leer brachten dan die van Paulus, en dit moest hen verboden worden (vers 3 en 4.) Het woord des Heeren, het Evangelie van Christus, had een snelle loop genomen en waar Paulus heen kwam, werden er veel toegedaan tot de gemeenten. Maar, gelijk het overal en altijd gaat, zo waren er spoedig velen, die een andere leer brachten; nu ja, het fundament was gelegd, maar daarop bouwden sommigen hout, stro, stoppelen in plaats van goud, zilver en edelgesteente.

Altijd traden er weer voorgangers en uitleggers op, die wat nieuws wilden opdissen. Maar dat was de weg niet om de arme, van God afgefallen zielen hun zonde en ongerechtigheid te doen zien en hen op de éne ware grond der zaligheid, Jezus Christus en Diens offerande te funderen, maar al die nieuwerwetse, eigenwillige wijsheid diende alleen om de mensen de hoogte in te jagen, zodat zij zweefden tussen hemel en aarde, in plaats van hen te leren naar de deur der genade te kruipen, en daar als arme en ellendige zondaren om genade te blijven bedden.

Nu wijst echter Paulus de weg aan waarop Timotheüs zich bewegen moet om Gode vrucht te dragen in zijn arbeid en daardoor tevreden te worden gemaakt op die plaats, waar de Heere hem gesteld had en hij alles doen zou, waartoe zijn ambt hem riep. Dat was nu zeker niet alles even aangenaam en gemakkelijk, want Timotheüs ondervond niets dan last en tegenstand van de zijde van die van Paulus leer afwijkende leraars, die disten allerlei fabelen op, bijvoorbeeld van heiligen, zoals ze nooit bestaan hebben en waarbij niet Gods genade, maar de mens verheerlijkt wordt en beschreven als een geloofsheld, die allerlei heldenstukken volbracht zou hebben.

In plaats van te zeggen: also spreekt de Heilige Geest! also spreekt de Heere Heere! En: wie oren heeft om te horen, die hore, beriepen zij zich op menselijk gezag van vroeger of later tijden om hun afwijkende leer te bevestigen. Wat was de oorzaak daarvan?

Ja, wat zal iemand dan beginnen, die een leraar der wet wil zijn en nooit een arme zondaar is geworden, nooit aan de rand van de hel heeft gelegen en dus ook niet weet, bij ervaring weet, hoe men uit zo'n nood verlost moet worden?

Nu is zo'n mens leraar der wet geworden, maar wat zal hij nu leren? Ja, hij spreekt wel van Jezus Christus, natuurlijk! Die is de algemene grond, dat spreekt vanzelf, dat weet een ieder, dat Hij en geen ander de Zaligmaker is? Maar hij kent deze Zaligmaker niet persoonlijk. Hij kent Hem niet als Borg en Middelaar, als zijn lieve Heere Jezus, aan Wie wij alles klagen en aan Wie wij om alles mogen vragen en bij Wie hij schuilt als er stormen van nood en aanvechting aantreden. Hoe kan hij aan de gemeente meedelen, wat voor zaligheid en verlossing er in deze Zaligmaker is te vinden voor allen, die door Hem tot God gaan? Zo vervalt hij op alle menselijke inzettingen en voorschriften die niemand stichten dan diegenen die niet arm en ellendig zijn, die geen verbrijzelde beenderen hebben en in wier hart nooit de donderslagen van Sinai weerklonken hebben. En die nooit daarover in oprechtheid getreurd en geklaagd hebben dat zij met de wet Gods niet in overeenkomst waren. Zulke menselijke inzettingen en voorschriften van leraars, die de Heere Jezus Christus niet kennen, verheerlijken de Heere in generlei opzicht. In de scholen⁴ van Tiberias en

⁴ Rabbijnse scholen na de verwoesting van de Tempel

Jeruzalem wist men ook niets van de Koning der ere, Die op aarde zou komen om zondaren zalig te maken.

Deze Koning der ere was het, die gepredikt moest worden, opdat de armen en de ellendigen, die niet wisten, waar te blijven vanwege hun zonden en ongerechtigheden, moed zouden vatten om aan te kloppen aan de deur der genade. Jezus Christus moest hun voorgehouden worden.

Zeker, Gods heilige geboden moesten de mensen gepredikt worden en voorgehouden. Geen ellendige verzinsels en voorschriften der mensen. Zo heb ik daarvoor alle eerbied, zou ook niet één tittel of jota aan deze heerlijke geboden willen toe- of afdoen, maar als ik niet méér verneem, als mij niet gesproken wordt van die ene Man, die deze geboden gans volkomen in mijn plaats vervuld heeft, dan ben ik voor eeuwig verloren. Ik moet in mijn binnenste „genade, barmhartigheid en vrede" hebben met God. Dat kan ik echter nergens vinden in hemel noch op aarde, dan door Jezus Christus alleen. Daarom zegt de Apostel van deze verkeerde leraren (vers 7), *dat zij leraars der wet willen zijn en niet verstaan noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen*.

De Apostel laat hierop volgen (vers 8): ***doch wij weten dat de wet goed is, zo iemand die wettelijk gebruikt***.

Alles nu wat ons van Christus afbrengt en op onze zelfgekozen wegen leidt, is verloren arbeid. *Zij weten niet wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen*. Zeker, dat wet is goed indien iemand die wettelijk gebruikt. O, wat zou het toch gemakkelijk zijn, indien men de mensen alsof het poppen waren, met allerlei geestelijke klederen van deugd en heiligheid kon aankleden en hen een mantel naar eigen willekeur van gerechtigheid omhangen, zodat alles stil en rustig daarheen ging, ook te midden van Gods gemeente. Zeker, het zou mooi zijn als alles even onberispelijk en kalm kon geschieden! Maar, nu de duivel nooit en nimmer Gods gemeente met rust laat, maar hun voortdurend op de hielen zit, en ook elke Godvrezende ziel in de netten die hij spant, probeert te vangen, daar kan het niet toegaan, zoals zij, die leraars der wet willen zijn en toch niet weten wat zij zeggen en bevestigen, het de mensen voorspiegelen. Bovendien, zij raken zelf met de vinger de lasten niet aan, die zij anderen opleggen! Weet ge, waarheen zulke geesten zich eens moesten opmaken, met de heilige wet Gods, in plaats van Gods arme kinderen te benauwen met gebod op gebod, met regel op regel? Laat hen daarheen gaan waar openbare goddelozen, tot de meinedigen, tot hen die aan ouders en overheden ongehoorzaam zijn en laat hen tegenover zulken niet hun eigenwillige voorschriften en inzettingen, maar Gods heilige Tien Geboden handhaven, hoe dapperder en luider, hoe beter. Maar daartoe zijn zulke verkeerde mensen veel te lafhartig en zij laten zich liever door het volk op handen dragen en vleien, dan zich door het handhaven der tucht haat en vervolging op de hals te halen. Maar aan de armen en ellendigen van de Heere Jezus Christus, die niets hebben dan zonden en ellenden, daar zouden zij graag hun moed willen koelen en zij laten dit ook niet na, waar zij kunnen.

Zij haten die door God de Heere aan hun verloren toestand zijn ontdekt, en geen andere rechtvaardigheid meer kennen dan die éne rechtvaardigheid, die alleen voor God geldt, - namelijk de rechtvaardigheid van Jezus Christus, die hun uit genade voor de hunne wordt toegerekend, - met een volkomen haat.

Daarom zegt ook de Apostel Paulus en ik spreek het blijmoedig uit: ***Wij weten dat voor de rechtvaardigen de wet niet is gezet!*** (vers 9). In het hemelse rechthuis ligt er geen wet meer, die getuigt tegen hen, die in Christus zijn vrijgesproken. Nee! Die

wonen in de „vrijwoningen" van de Heere Jezus Christus, die worden verpleegd en verzorgd in Zijn ziekenhuis en in het koninkrijk der hemelen behoeft niemand belasting te betalen. Die daarin wonen, worden door het hemels armbestuur van alles rijkelijk voorzien, ook van hetgeen zij nodig hebben om in des Heeren „Godzalige voetpaden" te wandelen. Aan de rechtvaardigen is de wet niet gezet, daarom kan zij hem ook niet meer veroordelen of veroordelen. Hij is arm en kan niet betalen, toch is hij schatrijk te midden van zijn armoede, want Christus heeft voor hem voldaan en hij is een erfgenaam Gods en een mede-erfgenaam van Christus. Hij heeft echter niets in te brengen, hij kan op geen verwijt antwoorden en geen schuldvordering betalen. Ik herhaal het: treedt niet binnen in het armenhuis des ellendigen met Uw eigenwillige voorstelling van Gods geboden; maar treedt met Zijn heilige wet die plaatsen binnen waar allerlei gruwelen en schande gepleegd worden, treedt de tempels binnen, waar de grote godin Diana wordt aangebeden, treedt de zogenaamde tempels der wetenschap en geleerdheid eens binnen en haal daaruit eens alle ontuchtigen, meinedigen, alle verachters van ouders en overheden tevoorschijn! Voor zulken is de wet gezet.

En zeker, zij is nuttig en heilzaam voor hen en het is zeker (vers 11) naar het Evangelie der heerlijkheid van de volzalige God, zulken te bestraffen in het openbaar en in het verborgene, wier gedrag in strijd is met de gezonde leer.

In: 12 dankt de apostel er God voor, dat de Heere hem bekrachtigd heeft namelijk ***Christus Jezus, onze Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, mij in de bediening gesteld te hebben*** (vers 12). Wat was ik tevoren! O, wonder der barmhartigheid! God heeft mij toevertrouwd van Jezus te getuigen, van de Alfa en de Omega en Hij Zelf is het die mij in dit heerlijk ambt heeft gesteld. Daarom wil ik het voor niemand verbergen wie ik eertijds was, maar het luid uitspreken, welk een grote zondaar God Zich ten eigendom heeft verkoren. Ik was niets anders dan een lasteraar Gods, een hoogmoedig, ingebeeld mens die meende door eigen kracht en voortreffelijkheid heilig en zalig te kunnen worden, een man, die Gods volk haatte en vervolgd; omdat dat volk uit arme en ellendige zondaren bestaat aan wie echter barmhartigheid is geschied. Ja, zegt de Apostel, ik was iemand, die het verachtelijk vond, alleen door het bloed des Heeren Jezus Christus afgewassen én zalig gemaakt te worden. zo'n mens, zegt Paulus, ben ik geweest.

En hoe kwam het, dat ik veranderd en bekeerd werd? Wil ik het u zeggen, geliefden? God heeft Zich over mij ontfermd, ***mij is barmhartigheid geschied***, barmhartigheid in Jezus Christus, onze Heere! Ik heb het gedaan in mijn onwetendheid, zegt de Apostel elders. Ik zeg dit niet, wil Paulus zeggen, om mij te verontschuldigen, maar ik kon niet geloven en ik wilde niet geloven, maar de Heere is mij te sterk geworden door Zijn Goddelijke liefde. Op de weg naar Damascus, midden in mijn woede tegen de onschuldige discipelen des Heeren, heb ik de wapenen ver van mij moeten werpen en luide uitroepen: *Heere! Wat wilt u dat ik doen zal?* Toen nam het een einde met mijn zogenaamd vrije wil. Het was louter genade en barmhartigheid, die ik ervoer en dit leerde ik, dat Zijn genade groter is dan mijn ongerechtigheid, groter ook dan mijn onmetelijke schuld, die door Zijn bloed uitgedelgd is voor eeuwig en hoe droeviger en ellendiger het er bij mij uitzag, des te meer verheerlijkte zich bij mij Zijn barmhartigheid en ontferming. Geloofd en geprezen zijn daarom deze genade en barmhartigheid van de Heere, Die het wel verstond geloof en liefde in mij te werken, als vruchten van de Heilige Geest.

Van nature wonen noch liefde, noch geloof in onze harten, maar de volheid daarvan woont in de Heere Jezus Christus. Heb ik Hem, dan heb ik geloof en liefde want Zijn

genade zal ons niet ledig noch onvruchtbaar laten. Wie de weg der zaligheid anders voorstelt, bedriegt zichzelf en anderen en zijn leer wordt weldra een lengen.

Wat is dan alleen Waarheid, wat blijft voor blijde Woord en wat hebben wij aan de mensen te leren? Dat het een dierbaar en aller aanneming waardig Woord is, dat Jezus Christus in de wereld is gekomen om zondaren zalig te maken. Zondaren, die niets hebben aan te wijzen, waarop zij enige aanspraak op Gods genade zouden kunnen maken, maar zondaren, die alles verbeurd hebben en de eeuwige dood hebben verdiend.

En, vraagt de Apostel verder: waarom heeft God mij deze weldaad bewezen? Welk doel had Hij daarmee? Heeft Hij dat gedaan om mij te eren, mij boven anderen te onderscheiden, zodat de mensen mij de hand zouden kussen en spreken: *heilige vader! bid voor ons?*

Geenszins, mijn geliefden! Want, zegt hij in: 16: *maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al Zijn lankmoedigheid zou betonen tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwige leven.* O, ik had het duizendmaal verdiend door Hem verworpen te worden, maar voor mij, Zijn verkeerde knecht, heeft Hij Zijn genade groot gemaakt, opdat ik als een toonbeeld van Zijn genade daar zou staan ten nutte van allen, die Zijn verschijning hebben liefgehad; als een toonbeeld van wat genade vermag en dat genade ook alleen genáde is.

De Koning nu der eeuwen, die met Zijn genade-scepter regeert van eeuwigheid tot eeuwigheid, de Onverderfelijke, die eeuwig leven heeft en eeuwig leven geeft, de Onzienlijke, de alleen wijze God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen (vers 7).

Ja! Hij is het, die het gehele oude verbond met Zijn wetten en inzettingen teniet heeft gedaan en alles onder de zonde heeft besloten, opdat arme zondaren door Hem zouden behouden worden. Hem zij daarvoor lof en prijs nu en in alle eeuwigheid. Amen!

23. Het ware gebruik en het misbruik der wet

Mijn geliefden!

De aarde is des Heeren. Al wat daarin is, is ook des Heeren, alles is des Heeren en niet van ons, dat wij daarmee zouden kunnen doen en laten naar ons welbehagen en het zouden kunnen zetten naar onze wil, maar de aarde en alles, wat daarin is, is van Christus, de Heere! Hij heeft alles in Zijn hand, zo kan het dan hen, die in waarheid Zijn aangezicht zoeken, nooit aan hulp ontbreken, allen, die op aarde wonen, zijn in de hand des Heeren. Hij zet alles naar Zijn alleen heilig welbehagen, ten goede van Zijn uitverkorenen. Hij heeft de aarde en de wereld, mitsgaders haar volheid en die daarin wonen, gegrond op de zeeën, en heeft ze gevestigd op de rivieren, "Op" de zeeën, want alles bestaat in en door het water.

Ik heb steeds de vraag gesteld: wie zal klimmen op de berg des Heeren? En niet alleen "wie" zal daarop klimmen, maar ook: wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid - wie zal daar blijven? Slechts hij, die belijdt, gelooft en daaraan vasthoudt: "de aarde is des Heeren, mitsgaders haar volheid, de wereld en die daarin wonen."

Wie dat belijdt, dat vasthoudt, laat zich vermoorden, maar hij moordt niet, hij is rein van handen en gaat recht door in de vreze Gods en in de liefde des naasten en heeft aldus een rein hart. Hij verheft zich niet in trots en overmoed, maar gaat in ootmoed de onderste weg, neemt niet Gods waarheid op de lippen om toch arglistig andere wegen door te zetten. Maar waarachtig als een arm zondaar heeft hij niemand in zijn nood dan de Heere Jezus alleen. Men heeft van oudsher gezegd, dat zulke mensen op aarde niet bestaan. Het was aan de farizee uitleggers van onze tekst voorbehouden om te zeggen: wij zijn die mensen! Of: dat kan alleen Christus zijn!

Dat komt daar vandaan, dat men de Heere niet kent. Wie de Heere niet kent, die heeft niet het rechte geloof, wie het rechte geloof niet heeft, die kent niet het rechte gebruik der wet, die het rechte gebruik der wet niet kent, die kent ook niet het misbruik der wet.

Er bestaat echter ook in waarheid een geslacht, dat naar God vraagt, dat Zijn aangezicht zoekt. Het heet Jacob; trekt door nood en angst, komt langs Pniël en daar gaat hun de zon op, daar zien zij vreugde, lieflijkheid en verlossing van de God Israëls.

Vanwaar komt het, dat er zoveel is een bestaan der ongerechtigheid, der afgoderij, der eigenliefde, van het zelf willen en zelf doorzetten? Zoveel onoprechtheid en huichelarij, dat zo haast niemand de waarheid aan zich laat komen en dat, wanneer Gods oordeel komt, men zo verhard is, het steeds bij anderen zoekt en het niet erkent: het ligt aan u en uw zonden. Dit komt hierdoor, dat er geen ware erkenning is van het gebruik en misbruik der wet.

Daar is het mij nu, als uw herder en leraar, dat het op mijn hart ligt, zovelen van u als mogelijk is, nog te redden, en heb ik mij voorgenomen, in dit uur met u te behandelen *het ware gebruik en het misbruik der wet Gods*, terwijl ik als grondslag neem de woorden van 1 Timothëüs 1: 8:

Doch wij weten, dat de wet goed is, zo iemand die wettig gebruikt.

Ik verzoek de geliefde gemeente en wel ieder in het bijzonder, aandachtig te horen en dan het gehoorde op zichzelf toe te passen. Niet aan anderen te denken, maar daaraan, dat er mij aan gelegen is, daar ik het niet een ieder in het aangezicht zeggen kan, u hier voor te houden, wat dient tot uw vrede, opdat, wanneer wij eenmaal staan voor de rechterstoel van Christus, ik onschuldig zal zijn aan uw bloed en niemand van u

zeggen kan, dat ik het hem niet gezegd heb. Ik wil u niet soms iets hards zeggen, ik wil u eerder iets aangenaams en lieflijks voorhouden; een ieder echter moet het op zichzelf toepassen.

Het is ons mensen allen eigen, en wij hebben het van onze kindsheid af geleerd, dat Gods wet, Gods wet is en niet der mensen gebod. Deze wet Gods is de heidenen en dus ook ons, in het hart geschreven, zodat wij vanaf het ogenblik, dat wij iets denken konden, reeds voorstellingen hebben als: *dat is ondeugend! Dat is onbehoorlijk!* Zo is het werk der wet in ons allen geschreven. Dat zegt niet ik, maar de apostel Paulus in Romeinen hoofdstuk 2: 15.

Maar dat is nu iets anders, of de wet Gods in ons verstand of ons hart is ingeschreven in ***de natuur of in de genade.***

Is het slechts in de natuur, dan kan men met de kennis van deze wet ongemeen ver komen, zo ver, dat het slechts door kruis of droefheid aan de dag komt, of het waar of vals is. Met de wet uit de natuur kan men zo hoog komen, dat men zijn kan als een profeet en toch is alles niets, dat komt echter wel later aan de dag.

Deze kennis der wet uit de natuur houdt ons òf in de vrees, òf verwekt de begeerte naar loon.

(1) Zij houdt de mens in de vreze, ***dat hij angst heeft voor de straf,*** voor de hel, voor Gods oordeel, dat men de zegen en de zaligheid verliezen zal. Dat beweegt alle mensen, tenzij dan dat de een de ander volstrekt niet naar Gods wet vraagt. Anders is vrees voorhanden. Ja, ik wilde het wel doen, maar dan zal God mij straffen, enz. Dat drijft de mens in vrees, vrees voor de straf. Dit is ook een rechtvaardige vrees, dat op de overtreding der geboden Gods de vloek volgt en volgen moet, daar Hij een rechtvaardig God is.

Nu maakt men echter in zijn vrees louter misbruik van de wet Gods, want in het hart is alleen vijandschap er tegen. Was men niet, als het ware, gedwongen, kon een ieder vrij handelen, zoals hij wilde, men sloeg elkaar dood en de een krabde de ogen van de ander uit, maar men wordt teruggehouden door de vrees. Ons hart is niet bij de wet, maar wij zijn erbij, evenals knapen onder de tuchtmeester, zij zijn bevreesd voor de roede. Gaat de tuchtmeester echter weg en laat hij hen alleen, dan doen zij dwaze streken.

Daar ligt men nu in voortdurende strijd met zo'n wet, want men kan de wet Gods niet toegenegen zijn, zij weerstaat steeds onze lust, men bemoeit zich echter met haar, omdat men iets van haar verwacht, of omdat men vreest. Men vreest: God straft mij, wanneer ik dit of dat niet doe, Hij straft mij in vrouw en kind, in goed of geld, in huis en hof; ik word niet zalig, kom niet in de hemel.

De vrees maakt, dat alleen verkeerdheid en huichelarij aanwezig zijn en hoogmoed bovendien. Wat wil men? Men wil de wet gehouden hebben, maar ieder ogenblik wordt men ervan overtuigd: ik hou de wet niet. Wordt men echter betrapt, dat men het niet doet, dan begint men met liegen; men wilde dan liever een hele stad of een hele gemeente overhoop werpen, dan belijden dat men onrecht heeft gedaan. De dief heeft dan niet gestolen, de echtbreker niet de echt gebroken, de moordenaar niet gemoord; een ieder wil zich rechtvaardigen. Wordt echter de mens toch eindelijk, na lang tegenstreven en twisten met de naaste, ervan overtuigd, dat hij de wet niet gehouden heeft, dan drijft hem de vrees voor straf en hij roept om genade. Maar niet, opdat God verheerlijkt wordt, maar slechts, opdat hij niet in de hel kome. Men wil in zo'n vrees zichzelf er niet aan geven, men wil de wet houden om de straf te ontgaan.

(2) Fijner wordt de zaak, **wanneer men het om loon doet**. De wet heeft, weliswaar geen belofte, maar dit is toch gezegd: wie de wet gehouden heeft, die zal leven! Nu zoekt men met het houden der wet het leven, men wordt daarbij een Christen, wordt bekeerd, echter niet tot God bekeerd, maar tot zichzelf. Dat is echter zeer fijn gesponnen en de oprechte en de loondienaar kunnen lange tijd samengaan totdat waarheid en leugen openbaar worden.

Mijn geliefden! Dat alles ligt niet aan de wet, maar aan ons! Niemand kan van huis uit God loven en liefhebben, eren en vrezen; niemand kan uit zichzelf God liefhebben, eren en vrezen. Er is alleen vijandschap, vijandschap tegen God en tegen de naaste.

Daar zegt nu de een of ander: ik kan Gods gebod niet houden. Ja, wie heeft dat dan van u geëist? God eist van u, dat u bij Hem inkomt, doordat u belijdt: ik heb de handen verbrand en kan niet arbeiden; ik heb de voeten verbrand en kan niet gaan; ik heb mij de ogen uitgestoken, zodat ik niet kan zien; mijn hart heb ik verhard, ik kan het niet week maken.

Er komt echter geen mens in waarheid van zichzelf ertoe, dit te belijden, maar de mens is als een vat, daarin zit de goddeloosheid en twee vrouwen: vrees en loonzucht. Deze dragen het tussen hemel en aarde en voeren het naar Babel (Zacharia 5: 5-11). Zo zweeft de mens met zijn goddeloosheid tussen hemel en aarde, en blijft daar hangen; hij is te vroom en heilig, om de aarde te willen aanraken, maar aan de hemel reiken kan hij ook niet; want hij weet aan de andere kant toch wel, dat hij niet vroom is.

Mijn geliefden! Vanwaar komt de hoogmoed? Vanwaar het kwalijk nemen? Vanwaar het smaden van de naaste? Vanwaar al deze verkeerdheid in de huisgezinnen tussen man en vrouw, tussen ouders en kinderen? Dat komt alles daar vandaan, **dat men blijft hangen in de wet en dat het vrees op de ene en loonzucht op de andere kant is**. Men ligt met zichzelf overhoop en heeft geen vrede, omdat men de wet wil houden en haar niet houdt. En met de naaste ligt men overhoop en heeft geen vrede, omdat men de wet wil houden maar de wet toch niet met een vinger aanraakt, daarentegen met alle geweld wil, dat de ander haar houden zal. Daar wordt dan de ander gesmaad en berispt, omdat hij de wet niet houdt, omdat hij niet zo en zo en zo is. Daar kan geen vrede in het hart opkomen.

Ik moet u allen op dit misbruik opmerkzaam maken! Wanneer op zulke grond van vrees en loonzucht aan genomen is, wat ik u al deze jaren gepredikt heb, dan zal deze gouden pilaar der waarheid door de bodem van uw vat zinken. God zal Zijn waarheid opnemen en Zich tot haar bekennen, maar bij u is zij doorgedaan zonder vrucht. Daar kan men wel al het mogelijke erop gebouwd hebben van geloof en hoop, en in de grond der zaak is dan alles toch niets.

Geen mens, de ene niet en de andere niet, kan de wet en het gebod houden; geen mens, de een niet en de ander niet, houdt het gebod. Er is daar een afgaan van God, er is vijandschap aanwezig, de dood is aanwezig, er is een verkeerd hart, een ongetemde wil. Er is niets daarmee te doen.

En nu wil men anderen met de wet richten, wil anderen daarmee veroordelen, wil van anderen iets hebben! Wie niet uit God is, kan Gods wet niet houden, blijft er echter op staan, dat anderen haar wel houden zullen. Altijd weer heet het: hier hebt u het niet recht gemaakt en daar het gebod overtreden!

Dat zij echter zelf de wet moeten houden, daarvan hebben zij geen begrip! Geen mens, op de hele aarde geen mens, is in staat Gods gebod te houden. Alles in de mens is daartegen gekant, alles verkeerd. Wie ziet het echter? Wie belijdt het? Wie gelooft het? Slechts wie in de kracht van de Heilige Geest staat!

Dan komt hij er echter mee voor God, dat hij elke dag zevenmaal valt, hij zelf, dat zijn ganse doen en denken niets is dan overtreding van het heilige gebod. Hij erkent voor God, dat hij op één dag zevenmaal doodgeslagen, de echt gebroken, gestolen heeft en roept om ontferming.

Nu dan, wanneer geen mens Gods wet houden kan noch wil, en alles in hem vijandschap daartegen is, dan willen wij haar opheffen.

Nee, wij willen haar rustig laten staan. God zal Zijn wet handhaven. Hij is het, Die met Zijn wet de mensen in vrees houdt. Hij doet het door de prediking, door de overheid, door Zijn en des lands wetten. Leeuwen en beren zijn beter te regeren dan mensen en voor menig monster wilde ik de vuist opheffen en het met de blik van mijn ogen op de vlucht doen slaan, maar de mens is meer te vrezen dan een verscheurend dier. God echter handhaaft Zijn wet en houdt de mens in vrees op allerlei wijze en toch neemt het hoeren, stelen, moorden, geen eind. God handhaaft Zijn wet echter ook, opdat een ieder zijn zonde en schuld voor zo'n wet zal inzien en met zulke zonde en schuld bij God zal komen, dat hij arm en ellendig zal worden en arm en ellendig zal blijven voor God, hij zelf.

Zolang nu een mens niet voor God gevallen en voor Zijn wet verbroken is, komt God en spreekt: als u dood slaat, wordt u ook gedood door de beul; als u steelt krijgt u uw vijf jaar gevangenisstraf; zweert u een valse eed, wordt u in de gevangenis gesloten. God komt en overtuigt allen van zonde, dat zij met al hun inbeelding van een vals Evangelie en van een valse wet op de jongste dag niets zullen hebben in te brengen voor de heilige God, maar belijden moeten: 'ja, het is wel waar, aan anderen hebben wij de deugd voorgehouden, maar zelf hebben wij haar niet liefgehad.' Voor Zijn uitverkorenen echter handhaaft God Zijn wet. Dat zij daarvoor verbroken worden.

Het misbruik der wet bestaat dus daarin, dat de mens haar in eigen hand neemt en zegt: ik wil het doen! Opnieuw, dat de mens komt en de wet aan anderen op de schouders wil leggen en spreekt: u moet het doen; u zieke, moet weer gezond worden; u blinde, moet zien; u lamme, moet gaan; u arme, moet alles geven; u gebrokene en verbrijzelde, moet vrolijk zijn. Het misbruik der wet leidt daarheen, dat het waar wordt, wat geschreven staat van allen, die onder de wet zijn: "Hun voeten zijn snel om bloed te vergieten; vernieling en ellende is in hun wegen, en de weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vrede Gods voor hun ogen." (Rom. 3: 15-18)

Daar gaan lange tijd de antichrist en de ware Christen naast elkaar, totdat eindelijk Kaïn openbaar wordt, die zijn broeder Abel doodslaat. Dat is dus het misbruik der wet. Daar wordt alles overhoop geworpen alleen maar, opdat de mens zijn recht zal doorzetten. Later kruipt hij dan in een hoek, dan moet de genade helpen, dan, wanneer de Rechter zeggen moet: *het is te laat*.

Nu komt het juiste gebruik der wet.

God geeft aan Zijn uitverkorenen een waarachtige belijdenis, dat zij slechts hun zonde zien, de zonde van anderen niet. Zij liggen voor Gods rechterstoel en kennen slechts één zondaar en dat zijn zij zelf; zij kennen slechts één echtbreker, slechts één dief, slechts één moordenaar, slechts één afgodendienaar en dat zijn zij zelf (vergelijk 1 Tim. 1:15). En zij komen daarmee voor God. Daarheen drijft hen de wet, dat zij toevlucht genomen hebben tot de ontferming; zij geven de wet aan Christus in handen, dat Hij het zal uitrichten, wat Zijn heilige wil en Zijn raad is. Zij laten hun handen van de heilige wet en het heilig gebod af en geven het over aan Eén, opdat Hij het zal doen! God houdt niet op met Zijn wet te komen, totdat Hij de Zijnen gelukkig

gemaakt heeft in Christus. Hij komt niet met Zijn wet, dat de mens zou zeggen: nu wil ik haar houden, dan word ik gelukkig! Dat is des duivels leer! Maar God komt met Zijn wet, opdat men tot Christus kome en door Hem gelukkig, door Hem zalig en verlost wordt van de vloek en de verdoemenis. God leert de mens: *u bent stof en aarde en as!* (Genesis 3:19). U bent zwak en kunt niets. God maakt de mens niet wit, maar zwart, opdat de mens tot Christus, Zijn schat, de toevlucht zal nemen. God echter troost de mens ook daarmee, dat Hij tot hem zegt: *u bent stof, aarde en as*, opdat de mens, wanneer hij zich voor de wet schuldig belijdt, niet in vertwijfeling zal raken.

Alle mensen zijn van nature slecht, maar die in de genade geborgen zijn, belijden: ja, het is waar! Zij buigen zich en zeggen: *ik heb gezondigd!* God komt dan, troost en spreekt: *u bent stof en as!* Hij is indachtig, dat wij stof zijn, Hij weet, wat voor maaksel wij zijn. Daarom begint Hij met barmhartigheid. Wat in de natuur steekt, wil offerande brengen: wanneer ik God een offer zal gebracht hebben, dan zal Hij niet meer vertoornd zijn, dan zal Hij mij door de vingers zien.

Alleen, waar het juiste gebruik der wet komt, daar begint God met barmhartigheid, dat wij zeggen moeten: *mij is barmhartigheid geschied!* Barmhartigheid, wie die ervaart, ach, die is niets meer, hij kan niet meer zuchten, kan niet meer wenen, kan niet een enkele zonde of zondige gedachte meer overweldigen. Hij ligt beneden in de diepste diepte, is gebroken en verbrijzeld aan alle ledematen, hij kan nauwelijks meer ademen. Maar opeens verschijnt in die diepte een lieflijk, goedertieren licht, de Heere komt van de hemel en neemt hem op de armen, en giet olie op zijn verbrijzeld gebeente. Dat is barmhartigheid! Hij heeft de kwitantie in de hand en het heet hier: *genade, genade.*

Wat hebt u geleerd op zo'n weg? Barmhartigheid. Wat is het eerste, dat u van toen af vervulde? De eer Gods. Wat is het tweede? Jegens mijn naaste barmhartigheid. 'Barmhartigheid is mij ten deel gevallen, mij, arme en ellendige, ten deel gevallen! Geloofd zij de Heere! Hij is alleen God, alleen, alleen Heere, alleen, alleen Koning! Dat kan ik niet voor mijzelf behouden, dat moet u ook hebben, broeder, zuster! Nooit had ik het gedacht, in mijn leven nooit gedacht, dat er voor mij nog redding was. Ik dacht te verzinken in de diepe afgrond, verteerd te worden door de gloed van het vuur, maar onverwachts, in een oogwenk, daar was ik geholpen.'

Hebt u nu zonde, ligt u gebroken onder Gods wet, moet u klagen: "ach, wat heeft mij gedreven! Ach, wat heb ik willen doen; vrees, niets dan vrees, loonzucht, niets dan loonzucht! De ene huichelarij na de andere, overtreding van alle kanten! Ik wilde mij wel doodslaan voor zulke wet, die ik zo schandelijk overtreden heb!"

Dan: barmhartigheid is er, barmhartigheid! Met de barmhartigheid wordt begonnen; dat begint God de Zijnen te leren. Hij geeft een week hart, neemt het stenen hart weg en dat moet met de olie der barmhartigheid voortdurend aan het leven gehouden worden; en wordt ook aan het leven gehouden.

Nu vraag ik naar twee zaken, naar zulke barmhartigheid, waaruit Gods eer en des naasten nuttigheid en voordeel komen.

'Maar waar blijf ik dan daarbij?'

Ja, daar leren wij ons kennen! Komt het "ik" tussenbeide, dan is alles verkeerd. Welgelukzalig hij, die het op zichzelf toepast, dat het alles verkeerd is, wanneer het "ik" tussenbeide komt. Voorwaar, wanneer ik mij houd aan Gods eer en aan wat voor de mens nuttig is, dan zal ik niet bedrogen uitkomen. Waar men barmhartigheid ontvangen heeft, daar moet zij gehandhaafd worden, de Heere wil geen offerande, maar barmhartigheid. (Matthéüs 9:13; 12:7).

Door allen, die barmhartigheid hebben gevonden, worden Gods geboden onderhouden. Daar is een vrije, vrolijke, moedige wil om niet te vragen naar hemel en hel, maar alleen: *wat is barmhartigheid, wat is waarheid?* Houd ik vast aan Gods eer en des naasten nut, dan zal voor mij wel zoveel overblijven, als voor mijn lichaam goed is en er zal wel overblijven, dat ik op het kerkhof gebracht wordt. Dan ben ik uit alles! Hoe zal ik mij verheugen op die dag!

Maar zolang ik leef, wil ik niet moe worden van deze barmhartigheid aan alle armen en ellendigen te getuigen en mij niet bekommeren om ondankbaarheid en verkeerdheden der mensen. Dat hebben zij zelf te verantwoorden, wanneer zij de vleugels verbranden in het licht waarin zij wandelen.

Gods eer en des naasten nut heeft hij voor ogen, wie barmhartigheid is geschied, opdat gered worden allen, die uitverkoren zijn. Dat maakt, dat de geestelijke mens niet door de natuurlijke mens kan worden geoordeeld, want het doen is gericht op barmhartigheid. Waar deze waarachtige barmhartigheid erkend wordt, houdt men vast aan God tot Zijn hulp en laat van de naaste niet af om het hem dan zó, dan ánders, onder de ogen te brengen, of hij ook misschien nog binnengebracht mocht worden.

Maar juist deze barmhartigheid maakt ook weer, dat Gods heiligen zo vasthouden aan Gods wet. Het is immers de barmhartigheid, die hen vervult en zo moeten zij, die niet recht staan, daarvan overtuigd worden, opdat zij, wanneer zij ook hier beneden in de ellende geraken, toch tenminste aan het eeuwig verderf ontvlieden mochten.

En terwijl zij de wet der barmhartigheid handhaven, vervloeken zij alles, wat op verkeerde wegen gaat. En dit verborgen gebed van hen wordt door de Heere verhoord.

Zo is dus het misbruik en het juiste gebruik van de heilige wet Gods. Ik heb het u voorgehouden, opdat een ieder van u zal mogen toezien, hoe hij staat voor de levende God. Ik heb het u voorgehouden, opdat aan een ieder, die zich slechts door vrees en loonzucht laat drijven, of met huichelarij Gods wet op de tong neemt, zijn zonde zal zijn blootgelegd.

Dat daarentegen de arme, ellendige en verbrijzelde, of ook de zonde geweldiger en aldoor geweldiger wordt, toch niet zal denken: "ik ben verloren, ik kan de wet niet houden!" maar toevlucht zal nemen tot de genade, opdat hij barmhartigheid zal gevonden hebben. En heeft hij barmhartigheid gevonden, dan wordt zeker het eigen "ik" met de voeten getreden, maar Gods "IK" hooggehouden. Amen.

24. Één Middelaar

Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus, Die Zichzelve gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, zijnde het getuigenis te zijner tijd. 1 Timotheüs 2: 5 en 6

Mijn geliefde gemeente!

Ik leg u deze woorden aan het hart om u op te wekken, om niet te zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare. Gelijk de Apostel Paulus schrijft: “Dewijl wij niet aan merken de dingen die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig.” (2 Cor. 4: 18). Daar wij mensen zijn en niets meer, vallen wij licht in slaap en dromen van gelukzaligheid, zonder dat wij in Hem leven, die toch alleen ons Leven is. Daar wij mensen zijn en niets meer, koesteren wij gedachten van God die wij niet van Hem koesteren moesten en zoeken rust in dingen waarin geen rust is. Verstaan wij echter onze tekstwoorden, zo verdwijnen wij met alles, wat uit ons en van ons is. Geloven wij deze van ganser hart, zo zijn wij voor eeuwig geborgen.

De menselijke rede beweegt zich graag bij alles in uitersten. Zo drijft dan ook de waarheid Gods alles op de spits, opdat zij het vernuft tot schande make! Het is opmerkelijk, hoe de Apostel Paulus in dit hoofdstuk, waar hij leert, wat God voor mensen is, het driemaal herhaalt: *voor alle mensen*.

Wij zouden vragen, hoe stemt dat overeen met alles wat hij leert van de eeuwige verkiezing en verwerping, inzonderheid in het achtste en negende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen?

Waar echter het vlees als vlees zich voor bevoorrecht uitgeeft, daar komt de waarheid Gods steeds in de weg. De mens gelooft graag Gods vrijmacht om zalig te maken en te veroordelen, zolang hij meent, zich tot de uitverkorenen rekenen en deze verkiezing met vleselijke voordelen verbinden te kunnen. Daar steken verkiezing en werken in zijn hart. Maar Gods soevereiniteit kan alleen degene geloven, die wegzinkt voor Gods wet, zich schuldig kent aan de overtreding van alle geboden Gods en zulke soevereiniteit erkent vanwege zijn eigen onwaardigheid en vanwege de wonderbare barmhartigheid Gods, die zich in Christus Jezus over het verdorvene ontfermt. Van zulke soevereiniteit Gods hadden de eerste gelovigen van de apostolische tijd, vooral zij die uit de Joden gelovig waren geworden, geheel verkeerde begrippen. Het farizeïsme bleef bij menigeen hechten en velen hielden zich nu des te meer voor het bevoorrechte volk, als zij van geboorte Joden waren en nu buitendien tot het geloof waren gekomen. Wetleraars, die niet wisten, wat zij leerden, noch degenen goed verstonden, met wier uitspraken zij hun beweringen bevestigden, versterkten hen in hun verkeerde begrippen. Zo sloten zij zichzelf opnieuw in de hemel in en anderen uit de hemel en buiten Gods genade.

Tegen zulke opvattingen trekken alle woorden van dit hoofdstuk te velde en zet hier het Evangelie tegen het "enige" en "weinige" van het vlees: *alle, alle, alle mensen*.⁵

Over 1 Timothéüs 2: 1-6.

⁵ Om te laten zien hoe onze schrijver inzake de verkiezing - praedestinatie - volkomen overeenstemde met onze aloude Gereformeerde belijdenis, plaatsen wij hieronder enige opmerkingen van zijn hand over het begin van ons teksthofdstuk. Wij geven deze zoals wij ze onder zijn nagelaten geschriften vonden. Red.

1. Deze vermaning gaat tegen de opvatting der Farizeeën, dat men alleen te bidden heeft voor die van dezelfde gezindheid zijn. Te bidden voor koningen en voor allen, die in hoogheid zijn, kwam hun voor ketterij te zijn, vooral ook om te bidden voor de heidenen. Aan zo'n gezindheid werd ook door wetleraars in de gemeente des Heeren ingang verschaft. Zo ijverde men onder de schijn van het goede, voor zichzelf en voor zijn eigen weg.
2. Wij zien hieruit onze diepe verdorvenheid en hoe van het Goddelijk beeld niets aan en bij ons overgebleven is. Men houdt voor kwaad en aan God onwelgevallig, wat voor God goed en Hem aangenaam is.
3. Daartegen leert ons het Evangelie, wie God is en wat God wil: *God is onze Zaligmaker* - Behouder - de mens is daarentegen van nature een bederver van zijn medemens en van zichzelf, de mens wil, dat die alleen zalig worden, die hij voor goed houdt en geen ander zal tot kennis der waarheid komen dan volgens zijn luimen. God wil, dat is Zijn bepaalde wil, dat alle mensen zalig worden, allen tot de kennis der waarheid, dat is Zijn zalig makende waarheid, komen.
4. Onder *alle mensen* verstaan wij allerlei mensen, van wat stand ook, zelfs de allerverdorvensten, allerergsten, allerslechtsten. Zo is er in "allerlei" troost des levens - die alle mensen, hoofd voor hoofd, hieronder verstaan, doen dat om hun vrije wil door te drijven en maken Gods wil afhankelijk van der mensen willen of niet willen. Die wil wordt ons bekend gemaakt (zie vers 7 en 8), opdat wij een grond en belofte voor ons gebed en goede hoop op verhoring hebben.
5. Dat God dit van alle mensen wil, is openbaar, want er is één God, er is geen bijzondere God voor de heidenen, geen bijzondere voor bijzondere mensen - en ook geen bijzondere Middelaar. Er is niet meer dan één God voor Joden en voor heidenen, voor alle individuen (afzonderlijke mensen), er is één Middelaar Gods en der mensen, dat is van de mensen in het algemeen, wie zij ook zijn, hoe goddeloos ook.
6. *Een Middelaar Gods en der mensen* is een Vredemaker, die die beiden samen verzoent en door Zijn tussenkomst een vredesverdrag bemiddelt, die de beledigde voldoet en bevredigt en dan de voorwaarden der bevrediging aan de beledigden voorstelt en de wil van de beledigden van hun behoud te kennen geeft.
7. Paulus noemt de Middelaar met opzet een Mens, dat is, een mens voor mensen, bij wie alle mensen gelijk gelden, omdat Hij voor allen een mens werd. Hier ligt nadruk in de benaming mens; omgeven met menselijke zwakheden en in alle dingen verzocht zijnde, wil Hij barmhartigheid verheerlijken. *In mensen een welbehagen!* "Christus" staat hier vóór "Jezus" vanwege de zalving. Psalm 45: *Genade is uitgestort in Uwe lippen, daarom, enz.*
8. *Die Zichzelf gegeven heeft.* Let hier op de woorden: "Hij heeft Zichzelf gegeven". Kan men meer geven? Tot een rantsoen - Hij Zelf was het rantsoen! Het Griekse woord hiervoor betekent niet een bevrijding van anderen uit de gevangenschap door het betalen van een losgeld, maar door het geven van zijn eigen leven in de dood voor anderen, om deze voor de dood te bevrijden, die zij anders sterven moesten en zo door eigen dood bij het leven te behouden. Voor allen - daarom hebben wij grond om voor allen te bidden. "Zijnde het getuigenis" - het getuigenis van Christus, wij kunnen er ons dus op verlaten, dat wij niet tevergeefs zullen bidden. *Te zijner tijd* - naar het Grieks: om als waarheid ondervonden te worden "bij "alle" te pas komende gelegenheden."
9. Op deze bewijzen grondt de Apostel zijn vermaning en als hij zegt: *voor alle dingen*, zo legt hij de bijl aan de wortel van het farizeïsme en hij betuigt in vers 7, dat hij van de heilmare, *dat God wil, dat alle mensen zalig worden, en tot kennis*

der waarheid komen, niet alleen een prediker is, maar dat hij ook daarvoor van de Heere gezond is, daarom voegt hij er bij: *ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet*. Daar hij nu een leraar der heidenen is, en daartoe van Christus gezond, zo is het ontegenzegbaar, dat God wil, dat men ook voor de heidenen bidden zal. Als hij er bij voegt: *in geloof en waarheid* (vers 7) dan meent hij met het geloof, dat hij hierbij op geen vleselijke voorrechten, waarop de Joodsgezinden pochten, of op werken der wet zich grondt in zijn bediening - en als hij zegt *in waarheid*, zo wil hij daarmee te kennen geven, dat hij een verkondiger daarvan is, dat in Christus de schaduwen van de Mozaïsche wet vervuld en dus teniet gedaan zijn, dat bijgevolg de middelmuur van de afscheiding, die er bestond tussen Joden en heidenen, verbroken is.

10. *Smekingen* - zijn tot afbedding van alle kwaad, gebeden tot verkrijging van het goede, voorbedding drukt uit het werk van voorspraak, die voor de rechter een betichte vrij pleit, of hem zijn verontschuldiging in de mond legt - dankzegging geschiedt, als wij de Heere loven, dat Hij het alleen is, en hoe wij alle goeds van Hem ontvangen en ontvangen hebben.
11. Voor Koningen en voor allen, die in hoogheid zijn, omdat Gods wil zo is, dat wij door hen geregeerd worden en dat Koningen hun heerlijkheid in de stad Gods brengen zullen.
12. Opdat wij een gerust en stil leven mogen leiden in alle Godzaligheid en eerbaarheid. Het zal de vrucht zijn van uw bidden, al worden wij voor een tijd miskend en vervolgd. *Godzaligheid* raakt hier de eerste tafel der Tien Geboden der wet, *eerbaarheid* de tweede tafel. Is het niet zo gekomen in alle landen waar het Evangelie doordrong en men naar 's Apostels vermaan bad?
Hoog gewicht en rijke vrucht tot het gebed der gemeente, samenkomende tot 's Heeren Naam!

Terwijl ik u deze woorden aan het hart leg, vervul ik daarmee geen ander doel, dan dat van de apostel: ***om aan het farizeïsme de bijl aan de wortel te leggen.***

Er is één God, schrijft de Apostel. Wat wil hij daarmee zeggen? Dit, wat hij ook op een andere plaats schrijft: Is God een God der Joden alleen? En is Hij het ook niet der heidenen? Ja, ook der heidenen! (Rom. 3: 29). En opnieuw schrijft hij aan die van Galaten: (3: 20) *maar God is één!* Dit zijn evangelische woorden die bekend maken, dat God niet alleen der heiligen, maar ook der arme zondaren God is; dat Hij niet alleen de God van hen is, die geloven maar ook van hen die van het geloof nog niets weten; dat Hij niet alleen een God is van hen, die reeds bekeerd zijn - met één woord: - dat Hij hen allen onder het geloof besloten heeft, opdat Hij Zich over alleen zou ontfermen.

Onderzoek nu uzelf, hoe het bij menig een van u staat. Is het niet zo, dat zij God tot hun God willen maken? Zij zouden willen weten, of God ook hun God is. Dat Hij der bekeerden, der gelovigen, der uitverkorenen, der heiligen God is, zijn en blijven zal, daar is bij hen geen vraag over! Maar dat Hij hun God is, dat loochenen zij in hun spreken. Daar denken zij nu, dat een lange, lange weg tussen God en hen ligt. Daar hebben zij hun vlees en bloed, de wereld, de begeerlijkheden, de zonden, ook dit, dat zij nog onbekeerd, dat zij nog niet tot het geloof gekomen zijn, zo veel en zo allerlei tussen God en zich, - louter bergen, waarover zij niet heen kunnen komen, - louter muren die niet vallen willen.

Waren deze bergen weg, deze muren gevallen, waren zij eerst bekeerd, geloofden zij eerst, hadden zij eerst zichzelf verloochend, de wereld er aan gegeven. Wisten zij, dat

zij uitverkoren waren, hadden zij eerst de volheid der werken, welke de wet verbiedt, hadden zij eerst de zonde overwonnen, hadden zij eerst alle die bewijzen en kentekenen der genade, welke de kinderen Gods hebben, konden zij eerst dit of dat; waren zij eerst volkomen bereid, zich aan God over te geven en al het ongoddelijke te laten varen: dán zouden zij het weten, naar zij menen, dat God ook hun God was.

Dat is echter de verkeerde weg en daarbij komt niets aan de dag dan toorn van de zijde Gods, omdat men niet opmerkt op Zijn woord, of veinzerij van de zijde van het vlees, omdat men zich anders voor wil doen dan men is en zich pijnigt om in eigen kracht door het gebod iets te worden wat men toch nooit zó wordt. Óf er ontstaat louter verkeerde vrees voor God, een afkeer van de Godzaligheid of verharding of godslastering of moedeloosheid en men gelooft de duivel, die het ons influistert: het helpt u toch alles niets! Men komt zo niet tot het geloof, omdat men zien, ondervinden, voelen en uit Zijn werken besluiten wil, of men hoop op de eeuwige zaligheid heeft of niet.

Met deze woorden echter: "**Er is één God**", wordt aan alle vlees met al zijn werken, tegenstrevingen, verwachtingen en voorrechten, de doodstoot gegeven. Wilt u het van Godswege weten, of God uw God is, o mens, zoals u bent, het Evangelie zegt het u: "Er is één God", dat is, Hij is Uw God, u mag zijn wat u wilt.

Hoe? De heilige en rechtvaardige God, die niets onreins zien of dulden kan? En ik ben een onreine, een zondaar! Hoe kan dat geschieden? Hoe kan dat waar zijn? Op welke grond is Hij mijn God?

Verneem dat. Zo heet het hier in het Evangelie: **Er is ook één Middelaar Gods en der mensen**. Wat is "een Middelaar?"

Een middelaar is een, die zich in het midden werpt, waar twee elkaar vijandig zijn, daardoor weer verenigen, dat zij de een iets nemen, de ander iets geven zonder dat werkelijk der gerechtigheid genoeg zou geschied zijn. Daar is de vrede nooit van duur, maar bij nieuwe aanleiding wordt de vijandschap nog heviger.

Er kunnen middelaars zijn, die de ene partij alleen aankondigen, wat de andere partij wil, en waarmee zij tevreden gesteld worden kan. Wanneer de ene partij zich aan deze wil onderwerpt, zo is er vrede. Maar deze vrede is weer zo vaak verdwenen, als de ene partij de voorwaarden die aan de verzoening zijn ten grondslag gelegd, niet nakomt. Zulk een middelaar was bijvoorbeeld Mozes. Hij zegt het Israël aan, hoe God verzoend zijn wilde en kon, maar dat was een "hoe" waaraan waarachtig geestelijke, hartelijke vervulling aan een ieder ontbrak; het was een "hoe" waardoor geen vlees kon gerechtvaardigd zijn, want nauwelijks was de verzoening geschied of er was opnieuw een nieuwe misdaad en diensgevolge opnieuw een boos geweten en het verbond, zo even met God gesloten, was weer verbroken.

Zulke middelaars zeggen het iemand wel aan, wat men doen moet om de beledigde partij tevreden te stellen, maar het werk, maar de vervulling der voorwaarden, laten zij aan hem over, die beledigd heeft. Zo moet dan tenslotte de mens zijn eigen middelaar zijn. Dat zou bij mensen desnoods nog gaan maar bij God nooit of nimmer.

Al zulke middelaars samen, zij mogen heten zoals zij willen, zijn geen middelaars der mensen en nog veel minder middelaars van God. Hier is er slechts Eén. Maar nu deze Ene er is, zeg ik u met het oog op Hem: *God is uw God*. Want deze Ene heeft een eeuwige vrede daargesteld, zodat God met u verzoend is en u met God. Hij heeft het ons niet overgelaten, de voorwaarden van de vrede te vervullen, Hij heeft ze Zelf vervuld, die voor eeuwig tussen God en ons in de weg lag, heeft Hij Zelf op Zich genomen en uit het midden gedaan.

Ik herhaal het: alle mensen samen, zij mogen nu Mozes of hoe dan ook heten, kunnen voor ons geen middelaars Gods zijn. Dat voelt een arme zondaar ook recht goed, want de vijandschap die in het allervolmaaktst Wezen, in God, is tegen de mens vanwege zijn zonden en overtredingen, en omdat hij van God afgegaan is; de toorn, die in God is tegen de onreine en zijn onreinheid, tegen de dode en zijn dode werken, tegen de opstandeling en zijn oproerig gedrag, is zodanig, dat er in ons midden niemand bestaat - daar wij allen voor God zondaars zijn - die de vijandschap opheffen, deze toorn bedaren kan.

Bij God, daar Hij rein en heilig is, gaat het om een grondslag van alle doen, welke grondslag bij geen bewoner der aarde te vinden is. De God der waarheid gaat het om de grondslag van volmaakte gehoorzaamheid tot in de dood - om de grondslag van het volmaakte geloof en vertrouwen tegenover Zijn Woord, - om de grondslag van de meest onvoorwaardelijke onderwerping onder Zijn rechtvaardigheid, en dat uit vrije stukken, geheel vrijwillig, ongedwongen. Voor Hem moet de toorn opgeheven, de zonde uit het midden gedaan, de schuld geboet, de straf gedragen zijn, de eeuwige dood moet geleden, de verdoemenis ondergaan. Ja, dat niet alleen, dood en duivel moeten overwonnen en te niet gemaakt zijn, een eeuwige gerechtigheid des levens moet aangebracht zijn, zal God opnieuw Zijn vriendelijk gezicht over het schepsel laten lichten, zal Hij het schepsel opnieuw in genade aannemen.

Laat nu iemand alle werken tot stand brengen, hij maakt ze altijd weer stinkende door zijn zonden. Neem aan, hij boet voor zijn zonden voor heden, dan liggen zijn toekomstige nog onvoldaan; neem aan, hij boet voor zijn toekomstige zonden, er zal altijd, in zijn sterven zelfs, een zonde bijkomen. Neem aan, hij boet voor al zijn misdaden, zo kan hij door zijn boete zijn ontvanging en geboorte niet opheffen, welke in zonde en verdraaidheid geschied zijn. Hij deugt zelf niet; daarom deugt ook niet wat uit hem tevoorschijn komt. En wilde hij ook met zijn hele leven boeten, hij zal de dood niet verslonden hebben. Met het overgeven van een tijdelijk leven is een eeuwige schuld niet geboet, een eeuwige straf niet uitgedelgd, een eeuwige toorn niet weggenomen.

De genoegdoening, welke de eeuwige gerechtigheid eist, de genoegdoening, welke God hebben moet, brengen alle middelaars uit de mensen niet tot stand. Daar is er slechts Eén. Ook brengt van alle middelaars uit de mensen niemand het tot stand, uit het menselijke hart, de vijandschap tegen God weg te nemen. Wij mensen zijn allen van nature vleselijk gezind en dat is vijandschap tegenover God, want daar is geen onderwerping aan Gods wet, geen erkenning van Zijn rechtvaardigheid.

Zoals de broeders van Jozef op het eind toch niets dan boze gedachten van hun broeder hadden, hoe grote weldaden hij hun ook bewezen had, zo zijn en blijven wij vol boze gedachten van God. En waar boze gedachten de overhand hebben, daar is geen geloof, geen vertrouwen, geen liefde. Men doet wat men kan, geeft toe, wat men kan, laat na wat men kan, alles uit vrees, uit eigenliefde.

Zulke gezindheid moet God echter straffen, want Hij wil van de mens geen andere dienst dan uit liefde, en naar Zijn wet. Dat is echter bij de mensen niet voorhanden. Dan wordt dan de mens vertoornd, verdrietig, vijandig, vermetel, hopeloos, werpt alle schuld op God; zijn ik weerstreeft voortdurend het IK Gods, zodat geen mens vanwege zijn verdorvenheid, vrede met God maken, hebben of houden kan. God moet vanwege Zijn heiligheid en rechtvaardigheid de mens vijandig zijn, en de mens moet God vijandig zijn, omdat hij met zijn onrechtvaardigheid het van Gods wege niet gelukkig hebben kan. Zo moeten dan beide partijen wel eeuwig gescheiden blijven,

wanneer God niet van Zijn zijde, uit Zichzelf, bewogen door vrije ontferming, Zich Zelf genoegdoening schept in een weg, waarin Gods deugden en volmaaktheden alleen verheerlijkt worden, - in een weg, waarin God God blijft en de mens niet vernietigd wordt, maar gered is; - in een weg, waarin God Zelf de mens vrede geeft, hem met Zijn liefde overwint en door de openbaring van deze liefde bij de mens alle oorzaak der vijandschap volkomen wegneemt. Dat alles heeft God gedaan door Een Middelaar, die daarom terecht *de Middelaar Gods en der mensen* heet.

Het is een voldongen feit: de Middelaar is er. Hij heeft aan Gods gerechtigheid een eeuwige genoegdoening gebracht, Hij heeft ook de mensen met God verzoend. En omdat volgens het Evangelie Hij het alleen is, en Hij het gedaan heeft, zo gelden hier niet meer: Mozes, wet, geboden, werken, boete, rechtvaardigheid, vroomheid, heiligheid of wat het ook mag zijn en welke naam het ook mag hebben, waarmee de mens bij God welke bemiddeling dan ook tot stand wil brengen. Hij is alléén de Middelaar Gods en der mensen. De enige Middelaar voor alles wat mensen heet, hetzij Jood of Griek. Want hier komt het woord "mensen" zo voor, dat het allerlei mensen betekent. En wel mensen, zoals zij zijn in tegenstelling met God, dat is: vijanden Gods, die het Goddelijke geheel verloren hebben. Want waren zij geen vijanden, dan zouden zij geen middelaar, geen vredestichter nodig hebben.

Omdat deze Middelaar de vrede gemaakt heeft, als aller mensen Middelaar, omdat Hij toorn, vloek, zonde, schuld, dood en straffen uit het midden gedaan en de zegen, het leven en de vrede verworven, zo is God nu Eén; dat is, aller arme zondaren genadige en verzoende God, dus ook uw God.

De vrede is er, is gesloten. Daartoe hebt u niets bijgedragen, kunt en zult ook niets ertoe bijdragen. Van Gods zijde is Zijn genade u van hart gegund. Want dat God u, heidenkind, genegen is, dat hebt u te danken aan het verbond des vredes, dat God gemaakt heeft met de Enige Middelaar.

En deze Middelaar heet hier: een Mens. Niet dat Hij niet uit God zou zijn, de Vader gelijk, de Heere uit de hemel, maar Hij heet hier Mens, omdat Hij als mens in onze, in Adams plaats, trad; ons vlees en bloed volkomen deelachtig werd, om ons barmhartig te zijn en een getrouwe Hogepriester voor ons in de dingen die bij God te doen waren. Zie, toen heeft Hij de Adam tot Zijn vader genomen en ons tot Zijn broeders en bloedverwanten. Om ons te verlossen, werd Hij mens, want hoe had Hij anders de vergeving aan kunnen brengen, daar immers aan de gerechtigheid Gods slechts genoegdoening geschieden kon door de dood. Hoe had Hij echter sterven kunnen, wanneer Hij geen mens werd? En hoe had Hij in de persoon des zondaars kunnen zijn, hoe als zodanig onze zonden dragen, hoe onder wet gebracht kunnen worden, om deze te vervullen, hoe een vloek kunnen worden voor ons, onze vloek weg te nemen en ons de zegen te verwerven, hoe de eeuwige verdoemenis lijden kunnen, was Hij niet mens geweest? De mens moest het doen, de mens moest het weer goed maken wat hij bedorven had. Zo werd Hij dan mens voor ons om dat alles in onze plaats te doen en zo stierf Hij de Rechtvaardige (want een rechtvaardig Mens moest Hij zijn, anders had Hij voor eigen zonde betalen moeten en was niet onze plaatsbekleder) - en zo stierf Hij, de Rechtvaardige, voor ons onrechtvaardigen, opdat Hij ons weer tot God zou gebracht hebben, dat wij weer bij God vrede zouden hebben.

Eén Middelaar is hier voor alle vijanden. Eén mens voor alle mensen. Zoals Adam eens daar stond als type van Christus, als vader en stamhoofd van alle mensen, en van hem de zonde en de dood, de toorn en de verdoemenis op allen kwam, zo staat deze

Ene mens daar als Vader der eeuwigheid, als Middelaar, als Broeder, als Bloedvriend, als Vredemaker, als Stamhoofd, als Plaatsbekleder van ons allen. En door en in Hem hebben wij gerechtigheid en leven, de vrede en de zegen. Dat is alles uitgesproken in Zijn Naam "Christus Jezus".

"Christus" geeft toch te verstaan dat Hij *de Gezalfde* is. Hij alleen, die het recht heeft tot God te naderen als onze Hogepriester; recht heeft ons tot de genade te brengen, zonder dat wij enig werk hebben; recht heeft ons met Zijn genade te bedekken, hoewel wij zondaren zijn; recht heeft de vrede Gods op ons te leggen, omdat Hij in het binnenste heiligdom ingegaan is met Zijn bloed.

Ook heeft Hij macht ons bij de verworven verlossing te bewaren, - macht ons gerechtigheid en sterkte mede te delen in Hem. Hij alleen heeft de weg gevonden en is nu Zelf de Wweg, waarop alleen wij tot de Vader gebracht worden in het geloof, doordat Hij ons de Geest meedeelt, die Hij ons verworven heeft.

Zijn naam "Jezus" geeft te kennen: *in deze enige Mens zijn wij zalig gemaakt van onze zonden*. Met Hem komen wij droogvoets door de Jordaan in het beloofde land. En hoe heeft Hij de bemiddeling tot stand gebracht? Hoe maakte Hij de vrede? Ik heb het al gezegd, ik zeg het nog een keer met de apostolische woorden: *Hij gaf Zich Zelf*.

Voor vrienden?

Nee, voor vijanden! Voor zulken die later iets tot stand zouden brengen wanneer Hij het Zijne gedaan had?

Nee, voor zulken, die nooit iets zouden tot stand brengen, ook de vrede nooit en nimmer zouden bewaren kunnen. Hij gaf Zichzelf om een vrede van eeuwige duur daar te stellen. Hij gaf Zichzelf, om door Zich eeuwige genoegdoening, eeuwig geldende rechtvaardigheid aan te brengen. Hij gaf Zichzelf, om in Zichzelf, in Zijn dood en in Zijn opstanding, uit allen, die Hem van de Vader gegeven zijn, een volkomen mens te scheppen, een mens, volkomen verzoend met een volkomen door Hem Zelf verzoende God. Hij gaf Zichzelf ter verlossing. Ja, tot een rantsoen (losprijs). Dat is echter een rantsoen, waarmee men zulken, die gevangen zitten en de dood verwachten, vrijkoopt, van de dood en uit de banden bevrijdt, dat zij weer de begeerde vrijheid hebben en daarbij toch aan de wet genoeg doen. Gaf Hij nu Zichzelf tot een rantsoen, zo gaf Hij Zich in onze plaats in de dood, zo is Hij ons rantsoen. Daarmee heeft de dood zijn recht op ons verloren, zodat Hij ons vrijlaten moet, en wij ruimte, recht en vrijheid hebben, in het eeuwige leven over te gaan door Hem. Zo heeft Hij Zichzelf gegeven. Hij, de mens Christus Jezus, tot volkomen betaling gegeven, zegt de Apostel, geheel vrijwillig.

Is dat echter voor mij?

- Wanneer u een zondaar bent, zo is het voor u.
- Wanneer u een heidenkind bent, wanneer u niets in u hebt dan de dood en voelt, dat u niets dan de dood te wachten hebt, - zeker, dan is het voor u.
- Wanneer u van uw zonde, schuld en straf verlost wilt zijn, ook van de wereld en de dienst van haar ijdelheid vrij, los en ledig zijn, zeker, dan is het ook voor u.
- Wanneer u werkelijk heel arm en ellendig bent, en volstrekt geen gerechtigheid of werk aan te tonen hebt, en u hongert en dorst naar gerechtigheid, - zeker, dan is het voor u!
- Wanneer u volstrekt geen andere kentekenen hebt dan dit, dat u een mens bent, behept met zonde, verdraaidheid, verkeerdheid, dood, ellende en verderf, en u zou

toch vrede in uw binnenste, vrede bij God willen hebben, zeker, dan is het ook voor u.

Hij heeft Zichzelf als een Plaatsbekleder, tot een losgeld gegeven voor allen, hetzij Jood of Griek, hetzij u zich tot hiertoe als Gods of als des duivels eigendom voelt, wilt u gered zijn, zo grijp het woord "voor allen!" Daarmee wordt betuigd, dat de meest verlorene hiermede ingesloten is. Omdat dat aldus het geval is, heeft het ook Christus Jezus behaagd, dat daarvan het getuigenis te zijner tijd zou gepredikt worden. Zo wordt het ieder dan ook heden gepredikt. Hoe dikwijls u het nog horen zult, dat staat in mijns Heeren hand. Wat u heden hebt, kan u morgen genomen zijn. Heden is de aangename tijd; *heden is de dag der zaligheid*.

U hebt het getuigenis vernomen: God is uw God, op grond daarvan, dat er Eén Middelaar is, die vrede gemaakt heeft. Deze Middelaar is uw Middelaar, op grond daarvan, dat Hij mens heeft willen zijn. Hij is uw Middelaar, omdat u geen andere hebt. Wilt u zalig worden? Geloof aan Zijn Naam, laat dat uw zorg zijn, dat u Hem aanschouwt met gelovig hart als mens in onze plaats, als uw Plaatsbekleder, en zie God in het hart, hoe Hij gedachten des vredes over u heeft.

En waar u dan niet de vrede Gods in u bespeurt, zo weet, dat u het niet goed ziet, maar op uw werken ziet en op uw zonden. Zie nogmaals op deze Ene God, op deze Ene Middelaar, totdat u, Hem recht in het oog hebt! Dan bent u gezond, rechtvaardig, heilig en zalig en hebt de dood niet te vrezen.

Meent u de vrede Gods te voelen en is bij u de strijd op leven en dood niet ontstaan, die duurt, totdat u het zichtbare in het bloed des Lams overwonnen hebt, zo weet, dat uw vrede ingebeeld was. En dat een vriend der wereld, al geeft hij zich ook nog zoveel moeite, God te behagen, of zich voor God staande te houden, Gods vijand blijft. God kan hem nooit Zijn vriend noemen.

Wilt u Gods vrienden zijn, als Gods vrienden leven en sterven, zo looft Hem, dat Hij het raadsbesluit genomen heeft om als de Eerste, de vijandschap weg te nemen; dat Hij, als de Eerste de Vredemaker ons gegeven heeft, in wiens bloed de vrede voor eeuwig gesloten is.

God heeft alles voor mensen gedaan. Wie dankt Hem, zijn Enige Middelaar? Wie Hem dank offert, gaat de opstanding uit de doden heerlijk tegemoet, want Hij is mede begraven geworden in des Middelaars dood en is der wereld vijand in daad en kracht, vanwege de vrede, die Hij door Zijn Middelaar heeft. Amen.

25. De leer van Profeten en Apostelen

Geliefden.

Wij zongen met elkaar uit de negentiende Psalm van de kostelijkheid en heerlijkheid van het Woord Gods. Dat is immers ook een lamp voor onze voet en een licht voor ons pad. Wie kan het vatten, dat die God, voor Wie de hemelen der hemelen, zo te zeggen, te nauw zijn, op zo'n opmerkelijke manier tot ons mensen heeft willen neerkomen, dat Hij door mannen, welke Hij daartoe heeft gekozen, Zijn heilige wil en raad tot onze zaligheid heeft willen bekend maken. En dat Hij aan deze mannen Zijn Woord zo heeft gegeven, dat de heilsbegerige het aan zijn binnenste moet ervaren: hier spreekt niet Mozes tot mij, niet David, noch Jesaja, niet Paulus of Johannes, maar hier spreekt de Heere God, de Waarachtige, de Getrouwe, Die mij niet verleiden kan; hier spreekt Hij Zelf tot mijn hart.

Wat de Heere God van oudsher aan ons mensen heeft willen openbaren tot ons heil, en wat Hij is, en Zijn wil voor een heilsbehoefte mens, dat heeft God door deze mannen laten opschrijven. Dat heeft Hij ook laten prediken, zodat de mensen, van het begin der wereld af aan, steeds door de Goddelijke prediking, waarbij echter God Zich van de middelen bediende, door dit duistere dal zijn heengeleid in het eeuwige licht. Zij hebben het ook ervaren, hoe waar en betrouwbaar de prediking van Zijn Woord geweest is bij allerlei dwaalwegen, bij allerlei nood, droefheid en aanvechting en hebben het ervaren, hoe waar het is, dat dit Woord ons alles leert, wat voor ons nodig is voor dit en voor het eeuwige leven. God de Heere is voortdurend vrijgeviger en vrijgeviger met Zijn woord geworden. Al naar dat de natuur van de mensen was, en er nog een tijd van eenvoudigheid was, toen waren er weinig woorden en enkele mooie beelden en daardoor werd de mensheid onderwezen.

Toen echter de eenvoudigheid week en menselijke wijsheid en goddeloosheid de overhand namen, werd God nog steeds vrijgeviger met Zijn Woord, en was zelfs zo genadig, dat Hij ons dit Woord in een boek gaf, en Hij liet letters uitvinden en door letters Zijn Woord op een blad drukken, opdat wij het dag en nacht voor ons zouden hebben en Zijn Woord niet alleen zou regeren in de kerk, maar ook in de huisgezinnen. Dat is een wonderbare daad Gods, een wonderbare weldaad, vooral wanneer men bedenkt, hoe schandelijk dit Woord verwaarloosd wordt en hoe ondankbaar wij over het algemeen tegen dit Woord zijn. Zodat God de Heere ons eerst door nood en lijden tot Zijn Woord brengen moet, en dat God de Heere achter ons heen is, opdat wij Zijn Woord ter hand nemen, en daarin lezen, en geloven, wat de Heere spreekt, en verlicht worden, om ons, en de onzen, zalig te maken.

Dit, zeg ik, is een wonderbare barmhartigheid. En ook dit, dat wij zo dikwijls het Woord lezen, zonder de toepassing op onszelf te maken, zonder ons aan dit Woord te onderwerpen en hoe dan de genadige en trouwe God een mens zo maar laat gaan, totdat hij niet anders meer kan, maar zich het hoofd moet stoten en te schande worden, om dan tot Gods Woord de toevlucht te nemen en te belijden: *ach, dat toch mijn wegen gericht werden naar Uw wet.*

Hoe meer wij daarop acht geven, des te meer zien wij, hoe de Profeten en Apostelen het Woord Gods, zoals wij het in letters hebben, hooghouden en steeds heenwijzen op dit Woord. Zodat naar hun uitspraken, een mens, die heel graag zou willen wezen naar de wil Gods, en toegerust tot alle goed werk, en die zichzelf en de zijnen graag zou zalig maken, genoeg zou hebben aan de leer der Profeten en Apostelen en daarin op al zijn vragen antwoord zou ontvangen.

Laat ons, mijn geliefden, voor deze morgen opslaan de gewichtige woorden van de Apostel Paulus in 2 Timotheüs, hoofdstuk 3, het 15e tot 17e vers:

Dat gij van kindsaf de Heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is. Al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is, opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust.

Enige jaren aler het God behaagde, het Evangelie onder de heidenen te brengen - nemen wij aan, ongeveer dertig jaren vroeger - leefde in Griekenland een oude Godzalige vrouw. Zij was een Hebreeuwse vrouw, was met haar dochter naar Griekenland gekomen, dan naar Klein-Azië en daar had haar dochter, hoewel zij een Hebreeuwse was, een Griekse man getrouwd. In hoever dat nu de oude moeder behaagde of niet, laat zich niet bepalen; ook niet, in hoever de dochter aanvechting gehad heeft over dit huwelijk met een vreemde. Genoeg, het huwelijk werd gezegend en niet vervloekt, God zegende hen met een zoon. Toen nu de grootmoeder dit kleinkindje op haar schoot had, deelde zij hem allerlei mee uit de boeken van Mozes, van Samuel, de Koningen, en later uit de Profeten, en leerde het kind met zijn hand Psalmen te schrijven.

Toen de grootmoeder in haar hemels vaderland gekomen was, heeft de moeder dit onderwijs voortgezet en heeft aan het kind de Schrift voorgehouden, zodat, volgens de Joodse gebruiken, het kind, toen het ongeveer vijf jaren oud was, reeds menigerlei wist van de Bijbelse geschiedenis, zo dan voegde de grootmoeder ook menige heilzame leer er aan toe. Toen de knaap vervolgens ongeveer acht tot tien jaren oud was, begon zijn moeder hem het een en ander nader uit te leggen en de knaap kwam en vroeg: moeder, wat is dat? Wat wil dat zeggen? Wat meent David, of deze of gene Profeet hiermede? Hoe is dit of dat te verstaan bij Mozes?

De grootmoeder was een levende vrouw en hield Gods Woord voor Gods Woord, en de moeder hield ook Gods Woord voor Gods Woord, dat moest gerespecteerd worden. Zo groeit de knaap dan op, en toen hij ongeveer twintig of vijf en twintig jaar oud was, kwam daar de Heiden-apostel, die Jezus geroepen had om Zijn Naam te dragen voor koningen en vele volkeren en vond daar deze jonge man. Hij merkte spoedig, hoe het heilige Boek deze jonge man in hart en geheugen lag. Zo nam hij hem mee op zijn reizen en waar hij gemeenten stichtte, nam hij hem mee. Nu weten zeker alle jonge kinderen, die mij horen de naam van deze jonge man? ***Timotheüs!***

Toen nu de apostel Paulus de dood nabij was, schreef hij aan deze Timotheüs, die zich toen niet bij hem bevond, een brief, deze laatste brief. Het was de zorg van de apostel, dat Timotheüs in de gemeente zo te werk ging, als het een getrouwe herder betaamt. Het ging de apostel hiermede als een huismoeder, die duizend zorgen en noden heeft voor haar huis, het huishouden en haar kinderen en daarom de dienaren alles stuk voor stuk voorlegt, opdat alles volgens haar wil zal gebeuren.

Zo had dan de apostel, evenals een trouwe, liefhebbende moeder, nameloze zorgen. En hij had niet vele aan wie hij de zorg kon toevertrouwen, toen hij stierf - ja, deze Timotheüs, en de Titus en nog enkelen, aan die moest de apostel alles overlaten - denkt u, zo te zeggen: de hele wereld!

Nu, wat moet hij dan aan Timotheüs schrijven? Moest hij hem een lange, lange brief schrijven, hoe hij te doen had? Hij wijst hem eenvoudig op Gods Woord.

‘Van kinds af, - dat is: toen u nog een heel jong kind was, - **hebt u de Heilige Schrift geweten**. Nu hebt u wijsheid nodig, opdat u zalig wordt en anderen zalig maakt door het geloof, hetwelk in Jezus Christus is. Ik kan u de wijsheid niet inblazen, kan haar u als mens niet meedelen. Houd dit echter voor zeker: wat ik u hier heb meegedeeld, is des Heeren Woord en Wil. U weet aan mijn manier van doen en ervaring, wie mij Zijn Woord heeft toevertrouwd; u weet, van Wie u de goede leer hebt ontvangen. Wanneer ik nu echter gestorven ben, hebt u niets meer, kunt u mij niets meer vragen, u staat alleen in deze wijde, wijde wereld, tegenover een menigte mensen, die niets deugen, in een tijd, die verschrikkelijk is en nog veel verschrikkelijker zal worden. Dus van kinds af weet u Gods Woord **en dat zal u wijs maken tot zaligheid**. Dat is, tot uw zaligheid en om anderen zalig te maken, door het geloof, dat is in Christus Jezus.

Laat mij u op iets opmerkzaam maken! Hij wist de Heilige Schrift van kindsbeen af en het ware geloof woonde in hem, hij was leraar van tal van gemeenten en nu schrijft de heilige apostel toch aan hem: *de Heilige Schriften kunnen u wijs maken*. Zegt hij daarmee dan niet aan Timotheüs, dat hij bij alle licht de onderwijzing nodig heeft? Of maakt hij aan zijn lieve zoon Timotheüs een compliment, dat hij zo wijs is als Salomo? Ja, veel verstandiger dan alle geleerden vóór hem? Of houdt hij Timotheüs voor zo’n dappere jonge man, dat hij van hem beweert: ga maar voort, het zal u wel lukken?

Nee, hij houdt het ervoor, dat Timotheüs onderwijzing nodig heeft. Hij voelt het met hem mee: het zal hem nog gaan als Elisa, toen Elia weggenomen werd, hij zal daar dan staan en niet weten, zichzelf en anderen gelukkig te maken, want dat staat toch in nauw verband met elkaar. Men kan toch niet in een gemeente, net zomin als in een huishouding, alles overhoop werpen.

Wanneer bij voorbeeld iemand een erfenis kreeg van honderdduizend daalders of van een miljoen, en dacht: ‘wel, nu kan ik doen en laten in huis zoals ik wil, en behoef mij aan geen orde te storen’, dan meent u dat zulk een niet waardig zou zijn, erfgenaam te zijn; want wie in het geringste niet getrouw is, die is ook in het grote niet trouw! Het grote hangt af van louter kleine, kleine sommetjes, daaruit wordt dan iets groots.

Om zichzelf zalig te maken en anderen, door het geloof, dat in Christus Jezus is, daartoe behoort wijsheid, mijn geliefden, wijsheid in die zin, zoals Salomo zei: ‘Mijn God, u hebt mij dit grote volk gegeven en ik heb geen verstand en geen wijsheid ter regering van zo’n volk, ik ben daartoe veel te zwak en onbekwaam, ik kan het niet.’ Zó, spreekt Paulus, als God Salomo heeft wijs gemaakt, zal Hij ook u wijsmaken tot al hetgeen tot uw beroep behoort, dag voor dag, uur voor uur en dat zal God doen door Zijn Woord, dat is - wil daar wel acht op geven! - door de Heilige Schrift, door de heilige letters. Daar leert God de mens, wat hem heilzaam is. Daarom wijst de apostel de geliefde Timotheüs niet op Petrus, als de opvolger van Christus, die onfeilbaar zou zijn, of op een concilie, dat in Jeruzalem gehouden is, maar hij komt met de Bijbel en zegt: ‘Daar, dat boek, waaruit u met uw grootmoeder gelezen hebt, toen u lezen kon en waaruit uw grootmoeder u verhaalde van Abraham en David, dit boek zal u stuk voor stuk, dag aan dag leren en aanwijzen, wat u te doen hebt, zoals uw moeder u dat ook heeft gedaan. Daar hebt u dus niets vreemds ontvangen, niet een nieuwe leer, maar de oude waarheid uit Mozes en de Profeten.’

Denkt u, toen Timotheüs nog jong was, toen had men de evangeliën nog niet, toen had men alleen Mozes en de Profeten, dus alleen maar de boeken van het Oude Testament. Paulus schreef dus aan Timotheüs, dat hij bij dit Woord moest blijven, opdat het hem

wijs zou maken tot zaligheid. ***Opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust.***

Een "mens Gods", dat is hetzelfde, wat in het Oude Testament "een man Gods" heet, een man, door God gezonden om Zijn Woord te prediken en die met kracht uit de hoogte bekleed wordt, opdat het woord kracht zal hebben. Dus als mens Gods moest hij zijn: volmaakt. Dit hebben wij nu niet naar een menselijke zedenleer te verstaan, maar "volmaakt" wil zeggen: niet lam, maar gezond in de leer, dat hij het woord goed te delen en aan ieder schaap het hem toekomende te geven weet. Dat is echter voor hem het goede werk, aan een ieder te wijzen, wat hij te doen en te laten heeft.

Toegerust tot alle goed werk maakte hem slechts het Woord en was hij toegerust tot alle goed werk, zo was hij niet lam, maar gezond in de leer, dat hij aan de mensen de waarheid zei.

Maar nog iets: is dat nu alleen met het oog op Timotheüs geschreven, dan heb ik er niets aan. U hebt gezongen uit Psalm 119: 47: "Ik ben d' Uwe". Wanneer u tot God de Heere zegt: 'ik ben de Uwe', dan bent u een mens Gods, op uw manier, in uw heilig beroep, in de heilige stand, waarin God u geplaatst heeft - zo bent u – nogmaals, een mens Gods.

Nu, wat wil het Woord? Of wat wilt u? Ja, het heeft wel zo iets lieflijks, zich op een mens te leunen en daar is de mens zo zwak, dat hij van Amerika hierheen zou kunnen reizen om een woord der vermaning en des levens te ontvangen. Een mens hoort graag een mens. Maar, ik moet volmaakt zijn: gezond in mijn ledematen, niet lam, maar zo, dat hart, oog, handen en voeten zich daartoe bewegen, waartoe zij van mijn God zijn geschapen. Om nu echter niet lam en zwak, maar gezond te zijn, moet ik toegerust zijn. Hoe word ik nu toegerust tot alle goed werk? Wat zijn dan goede werken? Niet, wat u zich soms voorschildert, maar wat God u voor de voeten legt.

Voor een mens Gods, voor een leraar, is een goed werk, dat hij zorg draagt voor zijn gemeente. Dat hij niet denkt, ik breng het hooi en stro naar vreemde schapen, maar hij zorgt voor zijn schapen. Wanneer hij de gemeente verwaarloost, en zending drijft, doet hij een goddeloos werk, maar een goed werk doet hij, wanneer hij acht geeft op dat, wat God hem op de handen en voor de voeten legt. En zo voor een ieder, dat hij acht geeft op dat, wat God hem voor de voeten legt, zodat u dus fris en vrolijk doet, wat de Heere u heeft aangewezen, zodat u dus niet langzaam en traag werkt, en er slaperig bij zingt: "wie - slechts - de - lieve - God - laat - zorgen" enz. (in de langzaamste maat), maar daarbij fris en vrolijk gezongen: "Wie slechts de lieve God laat zorgen" - dat is dan een goed werk.

God geeft een ieder de goede werken in de hand, u behoeft ze niet te zoeken. Ja, u zult het ervaren, wanneer u bij de goede werken blijft, die God u heeft opgelegd, dat u zeker de handen vol hebt, wanneer het zó zijn zal, als u het volgens Gods gebod graag zou willen hebben.

Nu echter de vraag: *hoe is het dan, maken de goede werken zalig?*

Nee! Uw gang naar een stad bouwt de stad niet. Dat u in de zon wandelt om warm te worden, schept de zon niet! Met al uw werken bouwt u de hemel en de zaligheid niet! Maar dat begrijpt u toch wel, dat ik, als herder, u, de schapen, verwaarloosde, en mij niet openbaar maakte aan uw gewetens, dan zou u van mijn zaligheid voorwaar niet veel geloven. Zo hangen werk en zaligheid wonderlijk samen, dat u van de werken niets hebt en u toch de kroon wordt toegekend. Ja, het gaat wel uit de genade, maar waar het uit genade gaat, daar heft dit het goede werk niet op.

De apostel Paulus nu heeft zorg gedragen over Timotheüs en gedacht: ach, wanneer ik eens weg ben, hoe zal het dan met hem gaan? Paulus nu had de beminde Timotheüs graag recht in het zadel zittende willen hebben. Timotheüs had wel een recht geaard geloof, maar wij zien uit de brieven aan hem, en uit de vele vermaningen, hoe zwak hij was.

Eén ding heb ik, dacht Paulus, één ding! Hij moet iets hebben, waarop hij zich verlaten kan, ik kan hem niet een groot boek schrijven van de manier, waarop hij iets aan te grijpen heeft, ieder heeft zo zijn eigen manier. Ik wil hem echter een goede grond onder de voeten geven, een toeverlaat voor verstand en hart. Dat is Gods Woord. Daaruit zal hij vier dingen hebben, die voor een mens noodzakelijk zijn.

- Het eerste is de bede: "Heere God, leer mij!"
- Het tweede is de bede: "Heere God, wederleg of straf mij, anders bedrieg ik mijzelf en anderen bedriegen mij!"
- De derde bede is: "Heere God, alles staat verkeerd, en ikzelf ben zo verkeerd! zet u mij terecht en verbeter het!"
- De vierde bede is: "Ik ben een goddeloos en onrechtvaardig mens; ik zou graag aan een ieder het hem toekomende geven en doe het toch niet. Heere God, onderwijs mij, voed mij op, tuchtig mij, opdat ik aan een ieder geef, wat hem toekomt en ikzelf in de weg Uwer geboden blijf."

Deze vier beden zijn de beden van een mens Gods, van ieder kind Gods. Nog eens: 'Heere God, leer mij, ik ben zo onwijs als een kalf, ik begrijp niets! Heere God, straf mij, want ik vlei mijzelf en lieg mij iets voor! Heere God, zet mij terecht, waar ik zo verkeerd ben en alles verkeerd doe! Leer U mij, Heere God, opdat ik aan ieder het zijne zal geven en zo gerechtvaardigd zal zijn in mijn beginselen en in mijn wandel.'

Deze vier dingen nu, waar komen zij vandaan?

De apostel wijst ons niet op een lange weg, maar op de kortste weg, om wat nuttig is voor deze vier dingen, te vinden. Dat is alleen Gods Woord, de Heilige Schrift.

Zie, dat is het toch, wat wij wensen, dat wij nut hebben van dat, wat wij doen, dat wij niet in het onzekere werken, maar nut vinden voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid, voor kind en kindskind.

Zo hebben wij ook nut van de Heilige Schrift. Die is door God ingegeven, zoals de apostel zegt: ***Al de Schrift is door God ingegeven, en is nuttig.***

Houd u dus aan het Woord, uw eenvoudige Bijbel, sla open deze morgen en lees, lees vlijtig samen daarin, morgen, overmorgen, lees voor u alleen daarin, het zal u terecht brengen. Het Woord alleen doet het. In ieder woord van de Heilige Schrift steekt een adem, een adem des levens ten leven, om de paden des doods te vermijden.

Er is hier niet iets menselijks, dat tot de mens komt, maar iets Goddelijks. Daarom, geef uw wijsheid aan de duivel en uw bekwaamheid en geschiktheid, werp die rustig over boord, schenk alle menselijke leer, straf, verbetering en tucht der zeden aan de duivel en ga tot dit Woord, dan hebt u geen mens nodig, geen steun, maar u zult hier alles vinden wat nodig is. Neem het eenvoudig aan, wat hier in dit boek staat en zoek niet alleen de meer bekende plaatsen uit, waarmee u zich bedriegt, maar waar u door het Woord wordt gestraft, wel, laat u straffen. Alles wat nodig is kunt u in dit boek vinden.

En dan besluit ik met het verheven woord uit het laatste hoofdstuk van de prediker Salomo: *De woorden der wijzen - dat is, der profeten - zijn gelijk prikkels, en gelijk angels, diep ingeslagen door de meesters der verzamelingen, die gegeven zijn door de*

Enige Herder. En wat boven deze is, mijn zoon; wees gewaarschuwd; van vele boeken te maken is geen einde en veel lezen is vermoeiing van het vlees. Daarom, horen, zien en zwijgen. En wat uw hand te doen vindt, doe dat met al uw kracht. Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen. Want God zal ieder werk in het gezicht brengen, met al wat verborgen is, het zij goed, of het zij kwaad. Amen.